

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Aanbiedingsbrief.....	7
Algemeen	9
Bestuurlijke en financiële hoofdlijnen	9
Onze aanpak.....	15
Programma 0 Bestuur en ondersteuning	17
Pakket 0A Bestuur	17
Pakket 0B Burgerzaken.....	18
Pakket 0C Overhead.....	19
Pakket 0D Gemeentelijke belastingen	20
Pakket 0H Economische ontwikkeling.....	20
Pakket 0T Wonen en bouwen.....	20
Pakket 0Z Algemene uitkering, treasury en overige baten en lasten.....	20
Verbonden partijen programma 0	21
Wat gaat programma 0 kosten?	22
Overhead	23
Overzicht mutaties reserves	24
Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen	26
Verplichte en eigen beleidsindicatoren	26
Programma 1 Veiligheid.....	28
Pakket 1E Rampenbestrijding en crisisorganisatie.....	28
Pakket 1F Integraal veiligheidsbeleid en openbare orde.....	29
Verbonden partijen programma 1.....	31
Wat gaat programma 1 kosten?	31
Verplichte beleidsindicatoren	32

Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat	34
Pakket 2G Verkeer en vervoer	34
Wat gaat programma 2 kosten?	35
Programma 3 Economie	37
Pakket 3H Economische ontwikkelingen	37
Pakket 3I Vrijetijdseconomie en gebiedspromotie	38
Verbonden partijen programma 3	39
Wat gaat programma 3 kosten?	39
Verplichte beleidsindicatoren	40
Programma 4 Onderwijs	42
Pakket 4P Opgroeien en Opvoeden	42
Wat gaat programma 4 kosten?	43
Verplichte beleidsindicatoren	44
Programma 5 Sport, cultuur en recreatie	46
Pakket 5J (Openlucht)recreatie	46
Pakket 5K Openbaar groen	47
Pakket 5L Leefbaarheid en veiligheid	47
Pakket 5M1 Participatie -De Meerpaal	48
Pakket 5M2 Participatie - Bibliotheken	49
Pakket 5M5 Participatie - Multifunctionele gebouwen	50
Pakket 5O Gezonde leefstijl	50
Verbonden partijen programma 5	51
Wat gaat programma 5 kosten?	51
Verplichte beleidsindicatoren	52
Programma 6 Sociaal domein	54
Pakket 6L Leefbaarheid en veiligheid	55

Pakket 6M3 Arbeidsparticipatie en minima ondersteunende regelingen	55
Pakket 6M4 Inburgering, (arbeids)participatie en integratie van statushouders.....	56
Pakket 6N Zelfredzaamheid en eigen mogelijkheden	57
Pakket 6O Gezonde leefstijl	58
Pakket 6P Opgroeien en Opvoeden	58
Verbonden partijen programma 6	61
Wat gaat programma 6 kosten?	61
Verplichte beleidsindicatoren	62
Programma 7 Volksgezondheid en milieu	65
Pakket 7O Gezonde leefstijl	65
Pakket 7Q Gemeentelijke basisvoorzieningen.....	65
Pakket 7R (Milieu)omgevingsveiligheid	66
Verbonden partijen programma 7	69
Wat gaat programma 7 kosten?	69
Verplichte beleidsindicatoren	69
Programma 8 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	71
Pakket 8S Fysieke leefomgeving/implementatie Omgevingswet.....	71
Pakket 8T Wonen en bouwen.....	72
Wat gaat programma 8 kosten?	73
Verplichte beleidsindicatoren	74
Paragrafen	76
Paragraaf lokale heffingen.....	76
Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing	81
Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen	92
Paragraaf financiering.....	96
Paragraaf bedrijfsvoering	99

Paragraaf verbonden partijen.....	103
Paragraaf grondbeleid.....	111
Paragraaf Wet open overheid (Woo)	117
Paragraaf subsidies	118
Paragraaf informatisering	118
Paragraaf geluk	124
Paragraaf raadsbudgetten	125
Financiële begroting	128
Overzicht van baten en lasten en de toelichting.....	128
Toelichting op het overzicht van baten en lasten	128
Overzicht van structurele reserves	131
Overzicht per taakveld.....	132
Financiële positie en de toelichting	137
Geprognosticeerde balans	137
EMU-saldo.....	138
Financiële positie/structureel evenwicht	138
Investeringsagenda	139
Bijlagen	145
Reserves en voorzieningen 2024-2028.....	145
Afkortingenlijst	151

Aanbiedingsbrief

Geachte leden van de raad,

Hierbij presteren wij u de begroting 2025 van gemeente Dronten. De begroting 2025 bouwt voort op de Perspectiefnota 2025 en is een volgende stap op de weg die dit college samen met u aflegt richting effect gericht sturen. Een andere manier van kijken waarbij we ons focussen op het beoogde effect dat we willen bereiken en de taken die daaraan bijdragen. Los daarvan zijn er een aantal thema's die onze bijzondere aandacht en inzet vragen. Te denken valt aan de uitkomsten van de toekomstvisie. De trajecten in Biddinghuizen en Swifterbant over de toekomst van de zwembaden en zo ja, op welke wijze. De uitvoeringsplannen op basis van het eerder door u vastgestelde 'sociaal beleid'. Het energievraagstuk in de breedste zin van het woord. De afronding van een economische strategisch beleidskader. De ambitie de huisvestingsopgave op korte en lange termijn het hoofd te kunnen bieden. Maar ook uitvoering van projecten rondom Hanzekwartier/stationslocatie, praktijkschool en Kind centrum en niet te vergeten de sleutelprojecten in Biddinghuizen, Swifterbant en Dronten Zuid.

De begroting 2025 is voor de gemeente Dronten de eerste waarin dit perspectief handen en voeten wordt gegeven. Een begroting waarin goede stappen worden gezet richting het formuleren van SMART doelstellingen en als opmaat geldt voor een volledig effecten gestuurde begroting. Met deze begroting wordt een indruk gegeven van hoe we in de toekomst de planning-en-control-cyclus zullen doorlopen en de mogelijkheden hierin voor de raad om zijn controlerende en kaderstellende taken optimaal uit te kunnen voeren. Hoewel we blijven benadrukken dat we als organisatie, college en raad lerende zijn in deze manier van werken, is deze begroting een belangrijke volgende stap in deze ontwikkeling.

Dit college stuurt op beheren én met lef door ontwikkelen. Vanuit het perspectief van onze inwoners zijn wij ons bewust van de uitdagingen die als organisatie en gemeente voor ons liggen. Hierbij kan gedacht worden aan de groeiambitie Dronten 2050 waarmee we niet alleen huizen bouwen, maar bouwen aan een samenleving, duurzame goede huisvesting voor onderwijs voor onze jeugd en ontwikkelingen in het sociaal domein. We willen deze uitdagingen op een weloverwogen en duurzame manier aangaan, waarbij we oog hebben voor en het benutten van koppelkansen waarmee kan worden bijgedragen aan meerdere maatschappelijke effecten. In 2025 blijft intern de inzet om het handelen vanuit de inwoners steeds verder centraal te krijgen in ons handelen. Van buiten naar binnen kijken en werken.

Financiële robuustheid blijft hiervoor een randvoorwaarde. Dit college presenteert voor 2025 een structureel sluitende begroting, waarbij we realistisch zijn in onze mogelijkheden om de in gang gezette werkzaamheden goed uit te kunnen voeren. Hoewel onze inzet blijft dat inwoners zo min mogelijk merken van onze financiële uitdagingen, moeten we ons bewust blijven van de uitdagingen en de impact die het algemene landelijke financiële vraagstuk heeft op ons functioneren, handelen en kosten. We willen realistisch blijven over wat haalbaar is om het werk zo goed mogelijk uit te kunnen voeren. Hierbij vragen we ons voortdurend af welke taken moeten worden uitgevoerd om het gewenste effect voor onze inwoners te bereiken, in relatie tot de uitvoeringskracht en toekomstbestendigheid van de organisatie.

We constateren dat de meerjarenraming 2026-2028 structureel niet sluitend is. In 2025 voeren we een grondige analyse uit van de impact van de herstructurering gemeentefonds voor de gemeente Dronten. We zullen gebieden identificeren waar

eventuele aanpassingen mogelijk zijn op basis waarvan de raad in positie is om hierin keuzes te maken. Zo biedt het nieuwe strategisch beleidskader Sociaal Domein een afwegingskader van waaruit keuzes kunnen worden gemaakt.

Het financieel kader Sociaal Domein 2026 en volgende jaren zal rekening houden met de ontwikkelingen die van rijkswege worden opgelegd. Enerzijds hebben we het dan over een financiële uitdaging en anderzijds over de inhoudelijke uitdaging. Willen we inhoudelijk resultaten boeken, dan zullen we vooraf dienen te investeren. Anderzijds weten we niet wat de rijksbijdrage voor 2026 zal zijn en wat dat gaat betekenen voor onze begroting algeheel en specifiek voor het sociaal domein. Om te voorkomen dat dat leidt tot verschraling van zorg en een afwenteling op onze inwoners, zullen we nieuwe keuzes moeten maken. Dit vraagt zowel van raad als college een intensief samenspel in het volgen van de ambities en financieel kader.

We zijn op de goede weg. Er zit energie in de organisatie. Dit zien we niet alleen terug in het kunnen opvullen van vacatures, maar in het bijzonder in het gezamenlijk oppakken van onze ontwikkelopgaven die ervoor zorgen dat er ook in de toekomst een organisatie staat die aansluit bij de Drontense samenleving. Samen met u blijven wij ons inzetten om deze solide basis te leggen voor de toekomst van Dronten.

Het college van burgemeester en wethouders

Gemeente Dronten
10 september 2024

Algemeen

Bestuurlijke en financiële hoofdlijnen

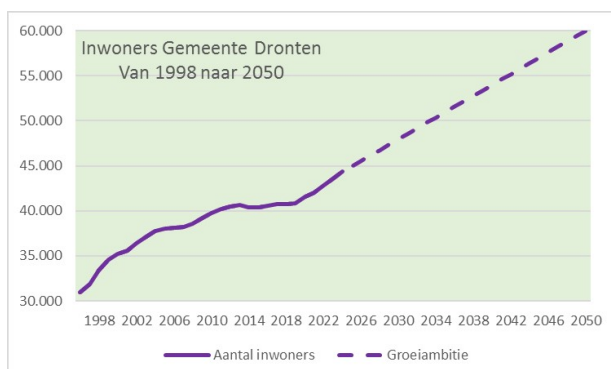
Maatschappelijke impact

De inwoners staan centraal voor de gemeente Dronten. Een actueel en belangrijk thema voor ons is hoe wij voor onze inwoners een zo groot mogelijke maatschappelijke impact kunnen maken. Met Effect Gericht Sturen en SMART begroten wordt zichtbaar gemaakt hoe we invulling kunnen geven aan deze ontwikkeling. Wij richten ons hierbij op wat wij in onze samenleving willen bereiken en betrekken onze samenleving daar nadrukkelijk in. Wat daarin helpt is de (concept) toekomstvisie die recentelijk voor en door de Drontenaren is gemaakt. Het geeft ons de richting die wij nodig hebben om de Drontense samenleving verder te laten groeien. Dit is een mooi voorbeeld van hoe mensen de samenleving maken.

Door het maatschappelijk effect centraal te stellen in ons beleid, wordt beter zichtbaar wat de maatschappelijke impact van dit beleid kan zijn. Het helpt als de beleidsdoelen die hieruit volgen SMART opgesteld worden. SMART wil zeggen dat het Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdsgebonden is. Het maakt wat je wilt bereiken vooral concreter en het biedt ruimte om hierover in gesprek te gaan. Wij zorgen er daarom voor dat we onze beleidsdoelstellingen SMART maken. Daar ziet u in deze begroting al iets van terug. U kunt daarnaast verwachten dat wij in deze manier van werken in de komende jaren beter worden. Dit betekent overigens niet dat het huidige beleid niet goed is. We maken het vooral beter zichtbaar hoe wij de inwoners centraal hebben gesteld en welke effecten we willen bereiken. En dat is nou precies waar het bij ons om draait.

Grote thema's

De toekomstvisie komt op een goed moment. Dronten wordt in positie gebracht om grote maatschappelijke impact te gaan maken. We willen namelijk groeien naar een samenleving van 60.000 inwoners in 2050. Een groei van meer dan 30% ten opzichte van onze huidige situatie. Deze groei is hier rechts in een grafiek zichtbaar gemaakt, wanneer deze zich lineair zou voordoen. Een groeiambitie als deze betekent veel voor een gemeente van onze omvang. Er komt veel meer bij kijken dan alleen huizen bouwen. De (toekomstige) Drontense samenleving staat hierin voorop. Dit maakt dat de groeiambitie onze volledige aandacht heeft en om te zorgen dat hier een juiste invulling aan gegeven kan worden, is hier financieel ruimte voor gemaakt.

Separaat aan de groeiambitie hebben we de kans om onze jeugd te faciliteren met goed onderwijs. Wij hebben namelijk de mogelijkheid om bij de huisvesting van de nieuw te bouwen scholen en gymzalen

rekening te houden met de wensen van onze inwoners en (maatschappelijke) partners. Het benutten van koppelkansen, waardoor kan worden bijgedragen aan meerdere maatschappelijk effecten, is iets wat we niet aan ons voorbij laten gaan.

Dat we in de komende jaren een groot verschil kunnen maken, geeft ons ook een grote verantwoordelijkheid. We brengen daarom meer focus aan op deze grote thema's in deze Programmabegroting 2025. Een voorbeeld daarvan is dat de opgaven uit het Strategisch Maatschappelijk Vastgoedplan (SVP) opgenomen zijn in de investeringsopgave, met als doel ons financieel goed voor te bereiden. In deze begroting zijn de lasten die hiermee gemoeid gaan tot en met 2028 conform de huidige investeringsplanning verwerkt. De investeringsprojecten die uit het SVP voortvloeien zullen allemaal aan de raad worden voorgelegd.

We staan er financieel goed voor. Onze financiële kengetallen zijn allemaal positief en we beschikken over een gezonde structurele begroting voor 2025. Voor de jaren 2026-2028 zijn nog steeds structurele tekorten (de ravijnjaren). Het tekort wat bij de Perspectiefnota 2025 is gedeeld, is echter door een positieve Meicirculaire voor een groot deel teruggebracht. Dit verandert onze gedragslijn niet. We werken aan het versterken van ons inzicht in wat we willen bereiken en wat we daarvoor hebben te doen. Wanneer moeilijke keuzes gemaakt moeten worden, dan zijn we er klaar voor om vanuit verschillende scenario's de keuzemogelijkheden inzichtelijk te maken.

Een laatste thema dat we specifiek willen benoemen zijn de ontwikkelingen in het sociaal domein. Het nieuwe beleidskader wordt in september 2024 door uw raad vastgesteld. Op basis hiervan worden de uitvoeringsplannen uitgewerkt die begin 2025 worden vastgesteld. Dat betekent dat een passend financieel kader niet meer in de begroting van 2025 is opgenomen. Het gevolg hiervan is dat de financiën uit de verlengde beleidsperiode voor een deel verlengd zijn naar 2025. Een passend financieel kader sociaal domein wordt aan u voorgelegd bij de perspectiefnota en begroting 2026 en volgende jaren.

Het nieuwe strategische beleidskader voor het sociaal domein betekent voor ons ook het leren werken in de lijn van effect gericht sturen. De veranderingen die door intensief samenspel van raad en college tot stand zijn gekomen, zullen niet van de één op de andere dag zichtbaar worden. Dit vraagt om geduld, het is niet direct voelbaar en meetbaar. Dat is lastig, want we willen direct het verschil maken. Maar het mooie is, als we het op een goede manier doen, zal het wel meetbaar en voelbaar worden. Dan zullen we meer ruimte en vrijheid ervaren. Dan zullen we uiteindelijk gaan zien dat meer inwoners werk hebben en een stabiel inkomen, meer kinderen goed onderwijs krijgen of meer ouderen zich gelukkig en gezond voelen.

Naast de grote thema's wordt er op alle beleidsterreinen hard gewerkt om gepaste invulling te geven aan het tweede deel van het collegeprogramma. Zo wordt onder andere de bedrijfsvoering naar een kwalitatief hoger niveau gebracht. Daarmee zetten we in op een basis die hoort bij een gemeente die voor 60.000 inwoners wil zorgen. Hierbij laten we het niet na om nieuwe inzichten om te zetten in mogelijke verbeteracties, maar de nadruk ligt op datgene wat we doen goed te doen. Hiermee creëren we de rust en ruimte om te groeien. In het programmaplan wordt hier verder

aandacht aan besteed. Dit doen we door te benoemen waar onze focus in 2025 (en verder) op zal liggen.

Financieel beeld

De traditionele manier van begroten van de afgelopen jaren had als gevolg dat bij de Kadernota en Programmabegroting steeds iets extra werd aangevraagd. Hierbij werd vooral gedacht vanuit activiteiten. In de totstandkoming van deze Programmabegroting is een andere lijn gevolgd. Het huidige beleid is centraal gesteld en hierop is het huidige budget bijgesteld. De vraag die we steeds weer stellen is: bereiken we met deze middelen wat we willen? Geeft dit voldoende ruimte om te doen wat er gedaan moet worden? Niet denken in steeds iets erbij, maar denken vanuit het totaal. Op deze manier kijken we ook (gedwongen) kritischer naar de uitgaven die we al deden. Deze beweging heeft ook als gevolg dat op diverse onderdelen, zoals de personeelslasten en ICT-lasten, grote bijstellingen zijn gedaan.

Het huidige financiële beeld ziet er voor de Programmabegroting 2025 als volgt uit:

Primitieve begroting 2025-2028	2025	2026	2027	2028
Programma 0 Bestuur en ondersteuning	80.863	77.089	78.319	79.729
Programma 1 Veiligheid	-6.375	-6.417	-6.360	-6.251
Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat	-8.243	-8.565	-8.554	-8.620
Programma 3 Economie	572	732	737	743
Programma 4 Onderwijs	-7.073	-6.351	-6.752	-7.791
Programma 5 Sport, cultuur en recreatie	-16.956	-17.176	-17.366	-17.898
Programma 6 Sociaal domein	-40.572	-39.389	-39.197	-38.829
Programma 7 Volksgezondheid en milieu	-450	-572	-562	-748
Programma 8 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	-4.231	-4.225	-4.223	-2.680
Totaal effect primitieve Programmabegroting 2025	-2.465	-4.873	-3.958	-2.345
Structureel	41	-2.123	-1.840	-2.402
Incidenteel	-2.506	-2.749	-2.118	58
Totaal effect primitieve Programmabegroting 2025	-2.465	-4.873	-3.958	-2.345

Voor het begrotingsjaar 2025 is een structureel evenwicht. Het totaal begrotingssaldo van 2025 toont dat voor ongeveer 2,5 miljoen gebruik gemaakt wordt van de algemene reserves. Het meerjarenperspectief toont een ander beeld. Dit zijn de ravijnjaren. Onze algemene (gemeentefonds) inkomsten worden de komende jaren fors minder. Van 2025 naar 2026 dalen de inkomsten met 4,9 miljoen. Wanneer vanuit het Rijk geen concrete aanpassingen meer volgen, bepaalt dit voor een groot deel de financiële opgave voor de Programmabegroting 2026. De aanpak voor deze mogelijke opgave richt zich met name in het optimaliseren van de interne processen en inzichten om er te staan wanneer dat nodig is.

Het financieel perspectief (zie overzicht hieronder) toont de aanpassingen vanaf de 1e financiële tussenrapportage naar de Programmabegroting 2025. Aan de hand van het financieel perspectief worden de grootste financiële wijzigingen in deze Programmabegroting toegelicht. Hier loopt ook de 2e financiële tussenrapportage doorheen. De verwachte wijzigingen uit de 2e tussenrapportage is als reeds besloten meegenomen, waarbij eventuele amendementen daardoor niet zijn meegenomen. De grootste financiële wijziging in de 2e financiële tussenrapportage is de verwerking van de Meicirculaire.

Financieel perspectief 2025-2028 Programmabegroting 2025 (x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Stand na Financiële Tussenrapportage 1 2024 Structureel	5.573	-274	807	807
Stand na Financiële Tussenrapportage 1 2024 Incidenteel	-912	-504	-366	-366
Begrotingssaldo Begroting 2025 na 1e Tussenrapportage	4.661	-778	440	440
Verwachte wijzigingen Financiële Tussenrapportage 2 2024 structureel	-237	3.882	3.769	4.643
Verwachte wijzigingen Financiële Tussenrapportage 2 2024 incidenteel	1.602	407	302	302
Verwachte wijzigingen begrotingssaldo 2e Tussenrapportage	1.366	4.240	4.071	4.945
Stand na Financiële Tussenrapportage 2 2024 Structureel	5.336	3.558	4.576	5.450
Stand na Financiële Tussenrapportage 2 2024 Incidenteel	690	-97	-64	-64
Begrotingssaldo Begroting 2025 na 2e Tussenrapportage	6.027	3.462	4.512	5.386
Totaal wijzigingen structureel saldo Programmabegroting 2025	-5.296	-5.682	-6.416	-7.853
Totaal wijzigingen incidenteel saldo Programmabegroting 2025	-3.196	-2.653	-2.054	122
Totaal wijzigingen begrotingssaldo Programmabegroting 2025	-8.492	-8.335	-8.470	-7.731
Stand structureel na vaststelling Programmabegroting 2025	41	-2.123	-1.840	-2.402
Stand incidenteel na vaststelling Programmabegroting 2025	-2.506	-2.749	-2.118	58
Eindstand begrotingssaldo na vaststelling Programmabegroting 2025	-2.465	-4.873	-3.958	-2.345

Structurele wijzigingen

De volgende tabel toont de grootste wijzigingen in het structurele saldo van de Programmabegroting ten opzichte van de stand van de 2e tussenrapportage. De wijzigingen worden onder de tabel toegelicht.

Structurele wijzigingen	2025	2026	2027	2028
1) Personele formatie	-4.700	-4.610	-4.610	-4.610
2) Rentelasten bij investeringsopgaaf	0	-400	-1.400	-2.300
3) Reservering lasten SVP	985	573	573	-61
4) Toename ICT lasten	-515	-515	-515	-515
5) Aanbestedingen sociaal domein	-960	-960	-960	-960
Overige structurele wijzigingen	-106	230	496	593
Totaal	-5.296	-5.682	-6.416	-7.853

1) Het afgelopen jaar is de grip op de personeelslasten versterkt, zodat we beter sturing kunnen geven aan de organisatie. Dit is mede noodzakelijk in onze aanpak richting robuuste financiën. De uitkomst is dat het de verschillen zichtbaar heeft gemaakt tussen de oude vertaling naar de begroting en de nieuwe vertaling die recht doet aan de werkelijke situatie in Dronten. De personele formaties sluiten hierdoor goed aan om de doelen en taken van Dronten duurzaam te kunnen blijven uitvoeren. Hiermee zijn we beter voorbereid op wat de toekomst van ons vraagt.

2) De investeringsopgaaf van het Strategisch Vastgoedplan is voor de begrotingsperiode volledig opgenomen, voor investeringen die in deze periode vallen. Hierdoor houden we goed rekening met lasten wanneer we in staat zouden zijn deze planning te realiseren. We zijn ons ook bewust dat de praktijk vaak weerbarstiger is, maar zullen u over de voortgang blijven informeren.

Het onderstaande overzicht toont de investeringen in materiële vaste activa van de periode 2017 tot en met 2028. De gemiddelde investeringen in de periode 2017-2023 betroffen ongeveer 8,5 miljoen.

We houden voor de periode 2024-2028 nu rekening met gemiddeld 25 miljoen. Voor het financieren van deze investeringen zal vanaf 2026 jaarlijks vreemd vermogen worden aangetrokken.

Hierbij is gerekend met het huidige gangbare rentepercentage van 4%. De rentelasten lopen door het aantrekken van vreemd vermogen op met 2,3 miljoen in 2028. Dit overzicht laat zien dat de financiële positie enorm zal veranderen door de investeringsopgave die in deze begroting is vertaald.

3) De afgelopen jaren waren de toekomstige lasten van de investeringen in het maatschappelijk vastgoed gereserveerd. Dit bekleemde het structureel resultaat. De nieuwe manier van verwerken (via de investeringsagenda) zorgt dat de lasten op de juiste plaats en voor het juiste jaar in de Programmabegroting verwerkt worden. De impact op de Programmabegroting is pas echt te merken in 2028, wanneer de afschrijvingen starten van de investeringen die in 2027 worden opgeleverd. De eerder gemaakte reservering maakt echter dat we dit in het begrotingsjaar 2028 nagenoeg neutraal kunnen verwerken. Als we realistisch begroten is er voor de jaren 2025-2027 een structureel voordeel dat in deze Programmabegroting is verwerkt.

4) In de uitwerking van de Programmabegroting is op het gebied van ICT zichtbaar geworden dat het budget ontoereikend was. Hier heeft een financiële bijstelling plaatsgevonden. De ontwikkelingen op gebieden zoals informatiehuishouding, i-visie en informatieveiligheid worden in de paragraaf bedrijfsvoering nader toegelicht.

5) De impact van aanbestedingen binnen het sociaal domein (met name jeugdhulp) zijn tevens verwerkt in deze Programmabegroting.

Incidentele wijzigingen

De volgende tabel toont de grootste wijzigingen in het incidentele saldo van de Programmabegroting ten opzichte van de stand van de 2e tussenrapportage. De wijzigingen worden onder de tabel toegelicht.

Incidentele wijzigingen	2025	2026	2027	2028
1) Personele formatie	-1.691	-1.262	-683	0
2) Dronten 2050	-1.400	-1.400	-1.400	0
3) Noodopvang Oekraïne	1.170	0	0	0
4) Sociaal domein	-813	0	0	0
Overige structurele wijzigingen	-462	9	29	122
Totaal	-3.196	-2.653	-2.054	122

1, 2) De bijstelling van de personele formatie is naast structureel ook incidenteel verwerkt. Dit is met name nodig om de beleidsverbeteringen die gewenst zijn te kunnen realiseren. Daarnaast is rekening gehouden met de groeiambitie Dronten 2050. Daarvoor is 4,2 miljoen voor de komende 3 jaar gereserveerd. Hiermee wordt regie op de groeiopgave gezet. Deze middelen moeten het mogelijk maken dat het integrale karakter van deze groeiopgave wordt gewaarborgd en de Drontense samenleving in deze groeiopgave centraal wordt gesteld.

3, 4) Voor de noodopvang Oekraïne wordt op een positief incidenteel resultaat gerekend van 1,2 miljoen. Het nieuwe sociaal beleid vraagt om een overgangperiode van een aantal maatschappelijke regelingen. Ook wordt extra ingezet op het armoedebeleid. Voor 2025 is rekening gehouden met 0,8 miljoen.

De incidentele middelen worden in totaal voor 2025 met 3,2 miljoen aangepast. In de toelichting op het overzicht van baten en lasten is een tabel opgenomen waarin alle incidentele baten en lasten terugkomen. Dit overzicht is sterk verbeterd ten opzichte van voorgaande jaren om het inzicht te vergroten en meer scenario denken mogelijk te maken. In deze begroting is gekozen om met bovenstaande wijzigingen een scenario voor te leggen waarin een bijdrage geleverd wordt aan het groeien naar een gemeente van 60.000 inwoners en een organisatie die op het bijpassende kwaliteitsniveau werkt. Deze ambitie vraagt voor 2025 per saldo een investering van 2,5 miljoen.

Recapitulatie

Bij de Programmabegroting wordt gebruik gemaakt van (bestemmings)reserves. De volgende recapitulatie toont in welke mate het begrotingssaldo gebruikt heeft gemaakt van deze reserves. In de recapitulatie is voor 2024 gebruik gemaakt van het verwachte saldo van de 2e financiële tussenrapportage.

Lasten en Baten (x € 1.000)	Rekening 2023	Begroting 2024 (FT 2)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Totale lasten exclusief reserves	-149.705	-160.550	-156.301	-148.103	-147.559	-147.085
Totale baten exclusief reserves	155.118	152.836	152.472	142.032	142.402	143.542
Saldo exclusief reserves	5.412	-7.714	-3.829	-6.072	-5.156	-3.543
Toevoegingen aan reserves	-7.839	-5.639	-603	-603	-603	-603
Onttrekkingen uit reserves	9.214	17.122	1.967	1.802	1.802	1.802
Het geraamde c.q. gerealiseerde resultaat	6.787	3.769	-2.465	-4.873	-3.958	-2.345
Incidenteel begrotingsresultaat 2025 - 2028		-1.467	-2.506	-2.749	-2.118	58
Structureel begrotingsresultaat 2025-2028		5.236	41	-2.123	-1.840	-2.402

Vermogenspositie

In de geprognoteerde balans is rekening gehouden met de veranderingen in het vermogen. Dit zijn met name de gevolgen van de investeringen in de vaste activa en het aantrekken van vreemd vermogen.

Prognose balans	Rekening 2023	Prognose 2024	Prognose 2025	Prognose 2026	Prognose 2027	Prognose 2028
Vaste activa	109.509	130.673	138.612	154.573	191.824	204.291
Vlottende activa	78.647	72.700	63.163	50.108	34.723	32.425
Totaal	188.157	203.373	201.775	204.681	226.547	236.716

Eigen vermogen	110.919	98.136	100.539	96.874	90.803	85.648
Voorzieningen	36.205	39.287	39.889	41.348	43.407	44.424
Langlopende passiva	12.706	10.724	8.743	16.693	43.074	60.116
Vlottende passiva	28.327	55.226	52.604	49.766	49.263	46.528
Totaal	188.157	203.373	201.775	204.681	226.547	236.716

De toename van het balanstotaal en de verschuiving naar meer vreemd vermogen maakt dat onze financiële positie verandert. Op dit moment vallen we binnen categorie A (minste risico). Deze positie meten we met een aantal financiële kengetallen. Onder andere de solvabiliteit neemt richting 2028 af van 50% in 2025 naar 36% in 2028. Ook de netto schuldquote verandert van 2% naar 48%. Beide kengetallen zorgen ervoor dat we langzaam opschuiven in ons risicoprofiel naar categorie B (gemiddeld risico). In de paragraaf weerstandsvermogen wordt meer duiding gegeven over de risico's en ontwikkeling van de financiële kengetallen.

Onze aanpak

Een basis van beleid en regelgeving

De gemeenteraad stelt elk jaar de begroting vast. Daarin staat een uitwerking van de beleidsuitgangspunten en de middelen die nodig zijn voor de uitvoering hiervan. Na afloop van het begrotingsjaar wordt er in de jaarstukken door het college verantwoording afgelegd over het jaar.

Deze Programmabegroting 2025 is opgesteld in overeenstemming met de eisen van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en de eisen zoals de Financiële verordening van de gemeente Dronten deze stelt. De begroting bestaat uit de volgende delen:

1. Aanbiedingsbrief;
2. Beleidsbegroting, bestaande uit:
  - Programmaplan inclusief verplichte beleidsindicatoren met peildatum 04-09-2024;
  - Paragrafen;
3. Financiële begroting, bestaande uit:
  - Overzicht van baten en lasten inclusief toelichting;
  - Financiële positie inclusief toelichting;

Programmaplan

In de Programmabegroting wordt gewerkt met een programmaplan. In het programmaplan wordt een samenvatting van het vastgestelde beleid gegeven. Hierin

wordt benoemd wat met het beleid moet worden bereikt. In het kader van Effect Gericht Sturen wordt hier idealiter benoemd welke maatschappelijk effecten worden nagestreefd. Voor het eerst zijn SMART beleidsdoelstellingen opgenomen. De komende jaren zullen meer beleidsdoelstellingen SMART hieraan worden toegevoegd en kunnen bestaande SMART beleidsdoelstellingen aangescherpt worden.

Er wordt gewerkt met de programma- en pakkettenindeling. Enkele pakketten zijn onderverdeeld over twee programma's. Een inhoudelijke toelichting is dan weergegeven in het programma waar het overgrote deel van de taken uit het pakket is ondergebracht. In het andere programma is een verwijzing opgenomen.

In het programmaplan worden bijzonderheden nader toegelicht. Er wordt nadrukkelijk gekozen om alleen die zaken te vermelden die van belang zijn om de veranderingen van het beleid te kunnen volgen. Over de bestaande beleidslijnen wordt beperkt geschreven.

Het programmaplan toont met welke financiële middelen gerekend is om het beleid uit te voeren. Hierbij is aandacht voor zowel de lasten als baten. In de lasten is rekening gehouden met de impact van de investeringen. Een compleet beeld van de investeringen is opgenomen in de investeringsagenda. De investeringsagenda toont alle investeringen voor de periode van 2024 tot en met 2028. Wij tonen hier voor de volledigheid ook de investeringen van 2024, omdat de impact van deze investeringen in 2025 zijn opgenomen. De investeringsagenda heeft ten opzichte van de vorige begrotingen een prominenter karakter gekregen in de Programmabegroting.

In het programmaplan worden ook de beleidsindicatoren getoond. De beleidsindicatoren zijn op diverse onderdelen aangevuld met streefwaarden. Ook is op sommige onderdelen de presentatie van de beleidsindicatoren visueel versterkt.

Paragrafen

In de paragrafen zijn de beleidslijnen vastgelegd met betrekking tot beheersmatige aspecten en de lokale heffingen. Doel van de paragrafen is dat onderwerpen met een groot financieel of maatschappelijk belang, die versnipperd in de begroting staan, te bundelen in een overzicht die meer inzicht geeft. De extra informatie kan daarnaast gebruikt worden voor de beoordeling van de financiële positie op de korte en langere termijn.

Door vaststelling van de paragrafen worden de beleidsuitgangspunten, die ten grondslag liggen aan de beheersmatige activiteiten, door u vastgesteld.

Getal notitie

In alle tabellen is de onderstaande notatie gehanteerd:

- Een positief saldo (overschot) is een plus.
- Een negatief saldo (tekort) is een min.
- Voordelen door lagere uitgaven of hogere inkomsten worden positief genoteerd.
- Nadelen door hogere uitgaven of lagere inkomsten worden negatief genoteerd.

Alle bedragen worden in duizendtallen weergegeven, tenzij anders is aangegeven. Door deze weergave kan het voorkomen dat totalen een (minimale) afwijking laten zien.

Programma 0 Bestuur en ondersteuning

Het programma omvat het openbaar bestuur, de communicatie met de inwoners, de gemeentelijke basisadministratie en de interne en externe dienstverlening. In dit programma is een aantal verplichte onderdelen opgenomen:

1. Algemene dekkingsmiddelen: Zoals algemene belastingen en de Algemene uitkering uit het gemeentefonds.
2. Overhead: Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. In de programma's zijn alleen nog de kosten opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces.
3. Onvoorzien.
4. Vennootschapsbelasting.

Pakket 0A Bestuur

Inhoud en ontwikkelingen

Dit pakket bestaat uit (het faciliteren van) de gemeentelijke bestuursorganen. Dit betreft de vergoedingen van de raadsleden, de loonkosten van het college van burgemeester en wethouders, maar ook de ondersteuning in de vorm van de griffie en de gemeentelijke rekenkamer. Ook bevat dit pakket de kosten van voormalige collegeleden in de vorm van wachtgeld en pensioenuitkeringen. Tot slot ook de kosten die zijn ontstaan uit bestuurlijke samenwerking maken onderdeel uit van dit pakket. N.B.: De samenwerking met Regio Zwolle is vanaf 2024 om organisatorische redenen omgezet naar pakket H (economie).

(SMART) Beleidsdoelen

De strategie Verbonden Partijen wordt naar verwachting Q4 2024 aangeboden aan de raad met daarin opgenomen bijbehorende smart doelstellingen. Bij vaststelling worden deze doelstelling als zodanig onderdeel van de meerjarige programmabegroting. Het vaststellen van de strategie heeft geen financiële impact in 2025. De uitvoering hiervan zal binnen de bestaande formatie worden opgepakt.

Waar leggen wij de focus op in 2025?

De uitvoering van publieke taken en bedrijfsvoering is een complexe aangelegenheid voor gemeenten. We werken steeds meer samen in één of andere juridische en organisatorische vorm, met als doel gezamenlijk publieke taken te verrichten en het openbaar belang te dienen. Samenwerken met een verbonden partij en (regionale) samenwerkingen vraagt om vertrouwen, transparantie en communicatie.

De complexiteit van maatschappelijke kwesties enerzijds en samenwerkingsverbanden anderzijds maakt dat een strategie op verbonden partijen en regionale samenwerking noodzakelijk is. Het ontbreken daarvan zorgt er namelijk voor dat in de praktijk verschillen in regievoering optreedt. Dit gaat ten koste van vertrouwen, transparantie en communicatie. Uw raad heeft in de motie verbonden partijen de wens uitgesproken de grip op onze verbonden partijen en samenwerkingspartners te vergroten. In 2025 geven we hier verder invulling aan.

De focus in 2025 ligt op het ontwikkelen en implementeren van strategieën op regionale samenwerking en Public Affairs, en verbonden partijen.

Er wordt ingezet op het werken vanuit de verbinding richting een bredere welvaart voor onze inwoners en hiervoor samen te werken met onze partners op basis van afspraken en vertrouwen. Het hebben van grip op verbonden partijen is essentieel om doelstellingen te bereiken en risico's effectief te beheersen.

Kritische succesfactoren worden opgenomen in eerdergenoemde strategieën, maar zullen er onder meer op toezien dat werkzaamheden uitgevoerd worden namens de gemeente:

- Aantoonbare meerwaarde moeten kennen voor de realisatie van gemeentelijke beleidsdoelstellingen.
- Of er sprake is van transparante besluitvorming en verantwoording, op basis van open communicatie.
- De raad moet in staat worden gesteld via de beleidscyclus om te kunnen sturen op de opgaven van de gemeenten.

Beoogd wordt verbeteringen door te voeren in de beleidscyclus en deze waar mogelijk te uniformiseren, onder meer door de relatie tussen de verantwoordingsdocumentatie en beleidscyclus te versterken. We zetten in op het ontwikkelen van risicoprofielen per verbonden partij om hiermee de raad in staat te stellen een zorgvuldige afweging te maken in de besluitvorming. Met behulp van verschillende sturingsarrangementen willen we als gemeente risicogericht kunnen sturen op verbonden partijen en zo een effectieve samenwerking en beheersing realiseren.

In kaart wordt gebracht hoe regionale samenwerking en Public Affairs kan bijdragen aan onze strategische doelen. Dit zijn lange termijn beleidsdoelen waarbij wij als gemeente een samenwerking met Rijk en Regio nodig hebben in de vorm van gelden, ruimtelijke ordening en eventuele versoepeling in wet- en regelgeving. Denk daarbij aan de woningopgave (het bouwen aan een samenleving: onderwijs, zorg, recreatie, arbeidsmarkt etc.), mobiliteit (N50) en energie infrastructuur (netcongestie).

Het is niet wenselijk om deze lange termijnbeleidsdoelen SMART te formuleren, omdat we in deze fase en ook de komende jaren niet meetbaar kunnen maken welke inzet concreet aan welk doel heeft bijgedragen. Het gaat hierbij om jarenlange inzet in de Regio op zowel ambtelijk als bestuurlijk niveau, en het daarbij opbouwen van sterk verankerde relaties bij het Rijk die gezamenlijk bijdragen aan het behalen van de lange termijnbeleidsdoelen voor de gemeente Dronten.

Pakket OB Burgerzaken

Inhoud

Team Publiekszaken bestaat uit het KCC, Burgerzaken en Dienstverlening. Het pakket burgerzaken omvat bijvoorbeeld het onderhouden van de basisregistratie personen, de uitgifte van reisdocumenten en rijbewijzen, het opmaken van akten burgerlijke stand en verlof tot begraven, het voltrekken van huwelijken, het organiseren van verkiezingen en de ontwikkeling van de dienstverlening van de gemeente. Het KCC verzorgt onder andere de ontvangst aan de receptie en verstrekt informatie via telefoon, chat, contactformulier, social media en de redactie van de gemeentelijke website.

Publiekszaken levert in 2025 excellente dienstverlening aan onze inwoners door op maat te werken en persoonlijke aandacht te hebben voor onze inwoners. Door snel, zorgvuldig en dienstverlenend onze producten aan te bieden draagt dit bij aan het vertrouwen in de overheid en het geluk van de inwoner.

(SMART) beleidsdoelen

Publiekszaken levert in 2025 excellente dienstverlening aan onze inwoners.
Dit meten we als volgt:

1. Voor het aanvragen van een reisdocument of rijbewijs kan een inwoner in 75% van de gevallen binnen 5 werkdagen een afspraak maken. Alle inwoners kunnen binnen 10 werkdagen een afspraak maken.
2. Het KCC voorziet in 80% van de telefoontjes de inwoner direct van een antwoord.
3. Mensen die zich voor het eerst willen inschrijven in de BRP kunnen in 100% van de gevallen binnen 5 werkdagen een afspraak maken.

Waar leggen wij de focus op in 2025?

In 2025 organiseren wij weer een week van de dienstverlening voor de gehele organisatie; Op deze manier blijven we op een positieve manier aandacht vragen van alle medewerkers voor onze excellente dienstverlening.

Aktes bij burgerzaken kennen een bewaartermijn tussen de 50 en 100 jaar. Met het doel om een volledig en eenduidig te raadplegen digitaal archief te bereiken, wil burgerzaken doorstarten met het digitaliseren van het laatste deel (2019-2022) papieren archief. Door dit in 2025 te realiseren, zijn alle brondocumenten digitaal opgeslagen en in de toekomst ook makkelijk toegankelijk.

Om uitvoering te geven aan onze dienstverleningsambities willen wij de digitale ontsluiting verder verbeteren en vormgeven. Het wordt hierdoor voor inwoners en instanties nog makkelijker om digitaal gegevens op te vragen en diensten af te nemen.

Tot en met 2027 blijft het door de paspoortpiek druk bij burgerzaken. Dit willen wij niet ten koste laten gaan van de dienstverlening. Ook in 2025 willen wij daarom minimaal een 8 scoren op die dienstverlening. Dit kunnen we meten door de inwoner ons een cijfer te laten geven nadat zij een product hebben afgenomen.

Door te meten hoeveel telefoongesprekken direct door het KCC afgehandeld kunnen worden maken we inzichtelijk hoeveel inwoners direct antwoord krijgen.

Tot slot monitoren we actief onze digitale afspraken-agenda en zorgen we ervoor dat inwoners tijdig een afspraak kunnen blijven maken.

Pakket OC Overhead

Inhoud en ontwikkelingen

Het pakket overhead is ondersteunend en adviserend aan de organisatie en het college van Dronten. In dit pakket vallen de activiteiten die zorgen voor de faciliteiten om te kunnen werken, systemen werkend (en bruikbaar) te houden en te adviseren in het primaire proces. Tot dit pakket behoren alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces (de andere pakketten).

Waar leggen wij de focus op in 2025?

Uitbreiding parkeergelegenheid Reest

De parkeerplaats aan de Reest is te klein en dient uitgebreid te worden. Als gevolg van groei van de organisatie en overlegmogelijkheden aan de Reest vergaderen steeds meer collega's vanuit het gemeentehuis aan de Reest. Dat is ook zeer wenselijk in het kader van de onderlinge verbinding. Het gevolg is wel dat de parkeerdruk toeneemt. Om dit goed te faciliteren wordt voorgesteld het parkeerterrein aan de zuidzijde van de Reest uit te breiden met 25 parkeerplaatsen op eigen grond. De hiermee gemoeide investering van € 160.000 vindt u terug in de bijlage investeringen 2025-2028. De jaarlijkse onderhoudskosten bedragen € 5.000.

Informatisering en digitalisering

Zie de paragrafen bedrijfsvoering en informatisering voor een toelichting over informatisering en digitalisering.

Pakket OD Gemeentelijke belastingen

Inhoud en ontwikkelingen

Met lokale heffingen dragen inwoners en ondernemers in Dronten bij aan het welzijn, de leefbaarheid en voorzieningen in onze gemeente. Ook in 2025 ontvangen we een belangrijk deel van onze inkomsten uit lokale heffingen.

Er kan bij lokale heffingen onderscheid worden gemaakt tussen:

- Algemene heffingen zoals Onroerendezaakbelasting (OZB), Precariobelasting, (water)Toeristenbelasting, Reclame - en Parkeerbelasting.
- Bestemmingsheffingen zoals Rioolheffing, Afvalstoffenheffing, Marktgelden, Begraafplaatsrechten en leges.

De opbrengsten van algemene heffingen zijn vrij besteedbaar. Voor bestemmingsheffingen geldt dat de vast te stellen tarieven niet mogen leiden tot geraamde opbrengsten die hoger zijn dan de geraamde kosten (maximaal kostendekkende tarieven).

(SMART) Beleidsdoelen

Er zal onderzoek gedaan moeten worden naar de diverse gemeentelijke heffingen/belastingen. Per heffing moet een nieuw SMART beleidsdoel worden opgesteld. Voorstel is om een nota lokale heffingen en indexeringen op te stellen, waaruit nieuwe op te nemen beleidsdoelen volgen.

In de paragraaf Lokale heffingen zijn de diverse heffingen/belastingen beschreven op basis van de diverse verordeningen.

Waar leggen wij de focus op in 2025?

In 2025 gaan we de nota lokale heffingen en indexeringen opstellen welke ter vaststelling aan de raad zal worden voorgelegd.

Pakket OH Economische ontwikkeling

Inhoud

Op basis van de huidige programmastructuur zijn de verspreide percelen van pakket H onderdeel van programma 0. De overige taken uit pakket H staan in programma 3. Inhoudelijk verwijzen wij u daarom graag door naar programma 3.

Pakket OT Wonen en bouwen

Inhoud

Op basis van de huidige programmastructuur is het beheer van strategische gronden van pakket T onderdeel van programma 0. De overige taken uit pakket T staan in programma 8. Inhoudelijk verwijzen wij u daarom graag door naar programma 8.

Pakket OZ Algemene uitkering, treasury en overige baten en lasten

Inhoud en ontwikkelingen

De budgetten die inhoudelijk niet gekoppeld zijn aan een gemeentelijk takenpakket staan gebundeld in dit pakket Z. Het gaat hier voornamelijk om inkomsten, waaronder de algemene uitkering en integratie- en decentralisatie uitkeringen, maar ook bestemmingsreserves en rentes.

Gemeente Dronten ontvangt jaarlijks geld van het Rijk. Een groot deel daarvan krijgen we via het gemeentefonds (Algemene uitkering). Dit geld ontvangen we om taken uit te voeren, waarbij het voor een groot deel om niet geoormerkt geld gaat. We kunnen hier samen met de raad een bestemming aan geven.

(SMART) Beleidsdoelen

Gemeente Dronten heeft in 2025 een gezonde financiële positie. Dit meten we als volgt:

- De geraamde structurele lasten en baten zijn in het begrotingsjaar structureel en reëel in evenwicht of, indien dit niet het geval is, wordt het evenwicht wel binnen de termijn van de meerjarenbegroting alsnog bereikt.
- Solvabiliteit is groter dan 30%.
- Netto schuldquote is kleiner dan 130%.
- Structurele exploitatieruimte is positief.
- Algemene reserve is groter dan 10% van het begrotingssaldo op basis van de Programmabegroting. Het doel is bereikt wanneer aan alle criteria is voldaan.

Op basis van bovenstaande kunnen we concluderen of gemeente Dronten een gezonde financiële positie heeft.

Prognose 2025

Voor 2025 verwachten wij dat de bovenstaande indicatoren, met uitzondering van de structurele exploitatieruimte, boven de streefwaarde blijven. De structurele exploitatieruimte is net aan positief, echter door afronding komt het uit op 0%.

- Structureel en reëel evenwicht in 2025.
- Solvabiliteit: 50%.
- Netto schuldquote: 2%.
- Structurele exploitatieruimte: 0,03%.
- Algemene reserve per 1-1-2025 is 41,2 miljoen, wat 26,3% is van het begrotingssaldo 2025.

De prognose vanaf 2026 is dat de structurele exploitatieruimte negatief wordt zonder ingrepen.

Voor duiding van de kengetallen zie paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Waar leggen wij de focus op in 2025?

We leggen de focus op een structureel en reëel sluitende meerjarenbegroting voor 2026 en bewaken de structureel en reëel sluitende begroting voor 2025. Voor de jaarschijven van de meerjarenraming 2026 t/m 2028 is in deze begroting nog geen voorstel gedaan hoe dit sluitend gemaakt kan worden. Dit is de opgave voor Programmabegroting 2026. Dit heeft er mee te maken dat er nog te veel onduidelijkheid bestaat over de effecten van het gemeentefonds vanaf het ravinjaar 2026 inclusief de effecten van het nieuwe kabinet. De bovenstaande indicatoren worden nauwlettend in de gaten gehouden in combinatie met de opgaven van de organisatie.

Verbonden partijen programma 0

Verbonden partijen

Verbonden partij	Type
Alliander N.V.	Vennootschappen/Coöperaties
Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus Tricijn (GBLT)	Gemeenschappelijke regelingen
Het Flevolands Archief (HFA)	Gemeenschappelijke regelingen
Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)	Verenigingen
Vitens N.V.	Vennootschappen/Coöperaties

Wat gaat programma 0 kosten?

Lasten en Baten (bedragen x €1.000)	Realisatie 2023	Begroting na wijziging 2024	Primaire begroting 2025	Primaire begroting 2026	Primaire begroting 2027	Primaire begroting 2028
Lasten						
0A Bestuur	-2.335	-2.768	-2.726	-2.796	-2.716	-2.716
0B Burgerzaken	-2.679	-2.724	-3.026	-2.998	-2.898	-2.798
0C Overhead	-19.380	-20.844	-21.827	-21.280	-20.871	-20.995
0D Gemeentelijke belastingen	-799	-686	-721	-737	-746	-771
0H Economische ontwikkeling	-60	-8	-8	-8	-8	-8
0T Wonen en bouwen	-1.103	-2.913	-710	-827	-930	-1.059
0X Historische functionele indeling	0	-7	0	0	0	0
0Z Algemene uitkering, treasury en overige baten en lasten	-3.783	-2.150	-2.940	-1.898	-2.067	-1.524
Totaal Lasten	-30.140	-32.101	-31.958	-30.544	-30.237	-29.871
Baten						
0A Bestuur	369	0	0	0	0	0
0B Burgerzaken	540	744	784	829	862	828
0C Overhead	341	423	154	113	113	113
0D Gemeentelijke belastingen	12.661	13.915	14.819	14.819	14.819	14.819
0H Economische ontwikkeling	207	71	71	71	71	71
0T Wonen en bouwen	156	135	137	139	139	139
0Z Algemene uitkering, treasury en overige baten en lasten	91.587	95.390	95.559	90.529	91.419	92.497
Totaal Baten	105.860	110.678	111.524	106.501	107.423	108.468
Saldo Lasten en Baten programma 0	75.720	78.577	79.565	75.957	77.187	78.597
Stortingen						
0Z Algemene uitkering, treasury en overige baten en lasten	768	938	0	0	0	0
Onttrekkingen						
0Z Algemene uitkering, treasury en overige baten en lasten	3.148	8.791	1.297	1.132	1.132	1.132
Saldo Reserves programma 0	2.381	7.853	1.297	1.132	1.132	1.132
Resultaat programma 0	78.101	86.430	80.863	77.089	78.319	79.729

Overhead

Inleiding overhead

Tot dit taakveld behoren de kosten van overhead, d.w.z. alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces. Om de raad op eenvoudige wijze meer inzicht te geven in de totale kosten van de overhead voor de gehele organisatie en ook meer zeggenschap over die kosten te geven, wordt in het BBV voorgeschreven dat vanaf het programmaplan 2017 een apart overzicht moet worden opgenomen van de kosten van de overhead. In de programma's worden de kosten opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces.

Om te kunnen vaststellen welke kosten verband houden met de sturing en ondersteuning van het primaire proces en zodoende gerekend kunnen worden tot de overhead, wordt een definitie van de overhead geïntroduceerd. De definitie voor overhead luidt: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. In totaal bedraagt deze toerekening van overhead € 22 miljoen, waarvan 13 miljoen bestaat uit de salariskosten van medewerkers ondersteunende teams en 9 miljoen uit materiële overhead.

In de tabel hierna is een uitsplitsing weergegeven naar de verschillende overhead onderdelen (salariskosten):

Overhead	2023*	2024**	2025
Salariskosten van medewerkers ondersteunende teams	9.200	12.000	13.000
Materiële overhead	10.500	8.400	9.000 (1)
Totale overhead	19.700	20.400	22.000
Begrotingssaldo	149.705	160.550	156.301
Overheadpercentage	13%	13%	14%

*Betreft realisatie

**Betreft begroting na wijziging

(1) na toe te rekenen activa aan taakvelden

Overheadpercentage

De kosten van overhead kunnen worden uitgedrukt in een percentage. Het BBV schrijft voor dat hiervoor een indicator moet worden opgenomen in de begroting. Deze indicator (zie ook onderdeel BBV indicatoren) drukt de totale overheadkosten in het percentage van het totaal van de lasten exclusief toevoegingen aan reserves. In de BBV definitie wordt elke leidinggevende voor 100% toegerekend aan de overhead. Dit levert een percentage op van 14% voor 2025.

Het overheadpercentage voor de kostendekkendheid van de tarieven en de doorbelasting naar de grondexploitaties is 69%. Bij de berekening van dit percentage wordt uitgegaan van de totale salariskosten verminderd met de salariskosten van medewerkers van de ondersteunende teams afgezet tegen de totale overheadkosten.

Specificatie overhead	2025
Leidinggevend en managementondersteuning primair proces (hiërarchisch)	3.276
P&O/HRM	1.773
Facilitaire zaken en Huisvesting (incl. beveiliging)	692
Informatievoorziening en automatisering (ICT)	2.206
Financiën, Toezicht en Controle gericht op de eigen organisatie	1.793
Juridische zaken	850
Bestuurszaken en bestuursondersteuning	1.063
Interne en externe communicatie m.u.v. klantcommunicatie	819
Informatiebeheer (DIV)	529
Inkoop (incl. aanbesteding en contractmanagement)	363
Overig (o.a. detacheringen, bovenformatief, programma Dienstverlening, wet banenafpraak)	214
Totaal salariskosten van ondersteunende medewerkers	13.579
Toerekening salariskosten overhead aan grondexploitatie	-563
Totaal salariskosten van ondersteunende medewerkers, na toerekening grondexploitatie	13.016

Overzicht mutaties reserves

Overzicht mutaties reserves

Op dit taakveld worden alle toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves geboekt die verband houden met taakvelden (met uitzondering van taakveld 0.11) in de programma's 0 tot en met 8.

In de onderstaande tabel worden de mutaties reserves (taakveld 0.10) inzichtelijk gemaakt:

Bedragen x €1.000

Lasten en baten (x € 1.000)	Realisatie 2023	Primaire begroting 2024	Primaire begroting 2025	Primaire begroting 2026	Primaire begroting 2027	Primaire begroting 2028
Stortingen						
0 Bestuur en ondersteuning						
Mutaties reserves programma 0	768	15	0	0	0	0
Mutaties reserves programma 2	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves programma 3	1.265	0	0	0	0	0
Mutaties reserves programma 4	657	612	579	579	579	579
Mutaties reserves programma 5	795	59	10	10	10	10
Mutaties reserves programma 6	2.578	0	0	0	0	0
Mutaties reserves programma 7	305	0	0	0	0	0
Mutaties reserves programma 8	1.472	0	15	15	15	15
Totaal 0 Bestuur en ondersteuning	7.839	685	603	603	603	603
Onttrekkingen						
0 Bestuur en ondersteuning						
Mutaties reserves programma 0	3.148	1.877	1.297	1.132	1.132	1.132
Mutaties reserves programma 1	106	41	41	41	41	41
Mutaties reserves programma 2	47	72	49	49	49	49
Mutaties reserves programma 3	1.294	0	0	0	0	0
Mutaties reserves programma 4	6	229	6	6	6	6
Mutaties reserves programma 5	2.013	841	574	574	574	574
Mutaties reserves programma 6	1.898	700	0	0	0	0
Mutaties reserves programma 7	308	0	0	0	0	0
Mutaties reserves programma 8	394	2	0	0	0	0
Totaal 0 Bestuur en ondersteuning	9.214	3.761	1.967	1.802	1.802	1.802

Lasten en baten (x € 1.000)	Realisatie 2023	Primaire begroting 2024	Primaire begroting 2025	Primaire begroting 2026	Primaire begroting 2027	Primaire begroting 2028
Saldo mutaties reserves	1.375	3.076	1.364	1.199	1.199	1.199
Saldo mutaties reserves	1.375	3.076	1.364	1.199	1.199	1.199

Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen

Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen

Overeenkomstig artikel 8 lid 5 BBV bevat het overzicht algemene dekkingsmiddelen de volgende componenten:

1. Lokale heffingen, besteding niet gebonden
2. Algemene uitkering
3. Dividend
4. Saldo financieringsfunctie (rente)
5. Overige algemene dekkingsmiddelen

Voor wat betreft de gemeentelijke heffingen zijn dit met name de onroerende zaakbelastingen, toeristenbelasting en forensenbelasting. Deze heffingen kennen in tegenstelling tot heffingen als het rioolrecht en de afvalstoffenheffing geen vooraf bepaald bestedingsdoel. De niet vrij aanwendbare heffingen worden, evenals de ontvangsten van de specifieke uitkeringen in de programma's, waar ze voor een deel de kosten dekken, onder de baten verantwoord. In de volgende tabel staan de middelen die vrij besteedbaar zijn.

Overzicht van baten en lasten (x € 1.000)	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten Algemene dekkingsmiddelen						
(Inflatie)correctie voorzieningen	-188	-174	-179	-179	-179	-179
Geldleningen en uitzettingen < 1 jaar	11	0	0	0	0	0
Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is	-63	0	0	0	0	0
Overige financiële middelen	-161	-93	-93	-93	-93	-93
Saldo van financieringsfunctie	-2.882	-1.338	-732	-731	-1.041	-538
Subtotaal Algemene dekkingsmiddelen Lasten	-3.283	-1.605	-1.004	-1.003	-1.314	-811
Baten Algemene dekkingsmiddelen						
Uitkeringen gemeentefonds	82.379	83.839	88.889	83.938	84.908	86.016
Bespaarde rente	5.753	5.126	5.218	5.218	5.218	5.218
Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is	14.965	15.591	17.354	17.354	17.354	17.354
Overige financiële middelen	501	379	335	335	335	335
Saldo van financieringsfunctie	2.432	1.530	1.113	1.034	953	923
Subtotaal Algemene dekkingsmiddelen Baten	106.029	106.465	112.908	107.878	108.767	109.846
Saldo baten en lasten Algemene dekkingsmiddelen	102.746	104.860	111.904	106.875	107.453	109.035

Verplichte en eigen beleidsindicatoren

Gemeenten nemen vanaf 2017 een basisset BBV beleidsindicatoren op in de begroting en het jaarverslag voor inzicht en heldere beeldvorming over de beleidsresultaten van de gemeente, en vergelijking van gemeenten onderling.

Via het verplichte dashboard van Waarstaatjegemeente.nl zijn nog meer gegevens beschikbaar. In de onderstaande tabel staan de beleidsindicatoren voor dit programma van onze gemeente met peildatum 04-09-2024.

Indicator	Eenheid	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Gemeenten 25.000-50.000 inwoners	Bron
Apparaatskosten	Kosten per 1.000 inwoners	1011	1.088	1.256	NB	Eigen begroting
Omschrijving	<i>Apparaatskosten (ofwel organisatiekosten) zijn de noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen), organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringskosten e.d. voor de uitvoering van de organisatorische taken. Apparaatskosten zijn dus alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur.</i>					
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	9,1	10,5	11,1	NB	Eigen gegevens
Omschrijving	<i>Het gaat hier om het werkelijk aantal fte dat werkzaam is, dus niet om de toegestane formatieve omvang uit het formatieplan. Let op: ook boventallige medewerkers moeten hier meegeteld worden.</i>					
Externe inhuur	Kosten als % van de loonkosten formatie	22%	4%	3%	NB	Eigen begroting
Omschrijving	<i>Onder externe inhuur wordt verstaan: het uitvoeren van werkzaamheden in opdracht van een bij de organisatie in dienst zijnde opdrachtgever, door een private organisatie met winstoogmerk, door middel van het tegen betaling inzetten van personele capaciteit en deskundigheid, zonder dat daar een arbeidsovereenkomst of aanstelling tussen de organisatie en de daarbij ingezette personen aan ten grondslag ligt.</i>					
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	10,1	11,2	11,1	NB	Eigen gegevens
Omschrijving	<i>Het gaat hier om de toegestane formatie in fte van het ambtelijk apparaat van uw organisatie voor het begrotingsjaar op peildatum 1 januari. Uitgangspunt is het vastgestelde formatieplan, dus niet de werkelijke bezetting. Het gaat om formatieplaatsen, ongeacht of die worden ingevuld door iemand met een vaste aanstelling, een tijdelijke aanstelling of nog openstaan in de vorm van een vacature. Fte is het equivalent van een 36-urige werkweek.</i>					
Formatie - Overhead	Overhead kosten als % van de totale lasten	13%	13%	14%	NB	Eigen begroting
Omschrijving	<i>Overhead: alle salariskosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces als percentage van de totale lasten.</i>					

Programma 1 Veiligheid

Het programma omvat activiteiten die gericht zijn op integrale veiligheid, het waarborgen van veiligheid, het voeren van regie op evenementen(beleid), het voorkomen van rampen en daarnaast de coördinatie bij rampenbestrijding.

Pakket 1E Rampenbestrijding en crisisorganisatie

Inhoud en ontwikkelingen

Crisisbeheersing is het geheel van maatregelen en voorzieningen, met inbegrip van de voorbereiding daarop, dat het gemeentebestuur of het bestuur van een Veiligheidsregio in een crisis ter handhaving van de openbare orde neemt. Het programma omvat alle activiteiten die hierop gericht zijn. Er is een goede samenwerking tussen de gemeenten in Flevoland, de Veiligheidsregio Flevoland, de politie-eenheid Midden-Nederland en andere (overheids-)diensten op bestuurlijk en ambtelijk niveau. Door de goede samenwerking en een goede voorbereiding binnen deze organisatie voldoen we aan de wettelijk voorgeschreven en de bestuurlijk vastgestelde taken. Hierdoor kunnen we de inwoners en bezoekers van Flevoland voldoende fysieke veiligheid bieden. De vier kolommen (gemeenten, politie, brandweer en GHOR (geneeskundige zorg)) werken multidisciplinair samen met defensie, waterschappen, ministeries, provincies en Rijkswaterstaat aan veiligheid voor, tijdens en na een ramp of crisis. Hierbij wordt ook een beroep gedaan op het veiligheidsbewustzijn en zelfredzaamheid bij de burger.

Ontwikkelingen

We worden steeds vaker geconfronteerd met een opeenvolging van crises. Waar een crisis voorheen meestal een duidelijk start- en eindpunt had, zien we nu crises zonder duidelijk einde. De crisisbeheersing krijgt daarmee een minder projectmatig en meer procesmatig karakter, wat vraagt om aanpassingsvermogen, veerkracht en pragmatisme. Door de toenemende complexiteit van een mogelijke crises wordt het steeds duidelijker dat crisismanagement een brede maatschappelijke verantwoordelijkheid is en niet alleen berust bij een gemeente of veiligheidsregio. Op regionaal niveau werken de veiligheidsregio's Flevoland en Gooi & Vechtstreek nauw samen op basis van een samenwerkingsovereenkomst. In de komende jaren wordt verkend hoe de samenwerking verder versterkt kan worden. Daarbij wordt ook het vraagstuk rondom de toekomstbestendige brandweer verder opgepakt.

(SMART) Beleidsdoelen

SMART doel vervalt i.v.m. wettelijke taak.

Waar leggen wij de focus op in 2025?

Het voorkomen en bestrijden van rampen en crises vraagt om een goed ingerichte gemeentelijke crisisorganisatie, waarin alle crisisfuncties ingevuld worden door vakbekwame functionarissen. Daarvoor continueren we in 2025 het opleiden, trainen en oefen (OTO) programma waarmee we verder bouwen aan een toekomstbestendige crisisorganisatie. Hierbij leggen we o.a. de focus op de impact van de toenemende digitalisering op het voorkomen en bestrijden van incidenten.

Door verloop van personeel blijft een goede bezetting van onze crisisorganisatie een continu aandachtspunt. Daardoor zal het werven en opleiden van nieuwe medewerkers voor de verschillende crisisfuncties ook de komende jaren extra inzet en aandacht blijven vragen. Verder introduceren we in 2025 een crisisapp om het alarmeren, informeren en communiceren binnen de crisisorganisatie te optimaliseren. Ook wordt er

een vervolg gegeven aan de eerder georganiseerde scenariosessie in het kader van het IVB 2024-2027.

Ook regionaal staan de komende jaren in het teken van de versterking van de rampen- en crisisbestrijding. Hiervoor wordt in de periode 2023-2026 extra geld vrijgemaakt door het ministerie van Justitie en Veiligheid. Onderdeel van deze versterking is het regionaal ontwikkelen en uitrollen van een nieuwe beleidsplan Veiligheidsregio en Dekkingsplan Brandweer.

Pakket 1F Integraal veiligheidsbeleid en openbare orde

Inhoud en ontwikkelingen

Inhoud

Dit pakket bestaat uit activiteiten die toezien op preventie en handhaving van veiligheidsaspecten in de publieke ruimte of persoonlijke levenssfeer van mens en dier. Hierbij moet gedacht worden aan actiepunten uit het Integraal Veiligheidsbeleid en toezicht- en handhavingstaken in het kader van de openbare orde en veiligheid en dierenbescherming.

Voor toezicht en handhaving wordt uitvoering gegeven aan het uitvoeringsprogramma VTH 2024. Hierbij moet gedacht worden aan de inzet van Boa's en toezichthouders, toepassing en verdere uitrol van de Wet Bibob en de (bestuurlijke) aanpak in de strijd tegen de georganiseerde criminaliteit, controle op de naleving van verleende vergunningen, bijvoorbeeld bij evenementen en de Alcoholwet, en het uitvoeren van integrale handhavingsscontroles zoals VIBE.

Ontwikkelingen

De komende jaren zien we diverse ontwikkelingen op ons afkomen. Denk bijvoorbeeld aan de toenemende digitalisering, de opkomst van nieuwe vormen van ondermijnende criminaliteit, complexer wordende casuïstiek en de groeiende polarisatie in onze samenleving. Het valt daarbij op dat de diverse veiligheidsthema's steeds meer met elkaar verweven raken. Zo kan het uitvallen van digitale systemen grote gevolgen hebben voor de openbare orde en de inzet van de crisisorganisatie, komen kwetsbare jongeren via internet sneller in aanraking met criminele activiteiten en hebben armoede en de afnemende sociale cohesie invloed op de zelfredzaamheid van onze inwoners.

(SMART) Beleidsdoelen

1. In 2025 beoordelen onze inwoners de leefbaarheid in onze gemeente gemiddeld met een 7,6.
2. In 2025 is de meldingsbereidheid van slachtoffers van gedigitaliseerde criminaliteit en cybercrime met 5% gestegen t.o.v. 2019.
3. In 2025 zijn de voedingsbodem en gelegenheidsstructuren voor ondermijnende criminaliteit in onze gemeente verminderd.
4. In 2025 verlopen de grote en kleine evenementen goed en veilig.

Waar leggen wij de focus op in 2025?

De essentie van dit programma is het waarborgen van een veilige woon- en leefomgeving voor onze inwoners. Hierbij ligt de focus de komende vier jaar op de thema's 'cybercrime en digitale veiligheid', 'ondermijning', 'maatschappelijke onrust', 'zorg & veiligheid' en 'evenementen' en 'crisisorganisatie', zoals beschreven in het recent vastgestelde Integraal Veiligheidsbeleid 2024-2027. Dit doen we niet alleen, maar in nauwe samenwerking met het Openbaar Ministerie (OM), de politie en een breed scala van veiligheidspartners.

In 2019 beoordeelden onze inwoners de leefbaarheid in de gemeente met een 7,6. Het veiligheidsgevoel laat zich lastig sturen en is snel (negatief) beïnvloedbaar door een incident of aangrijpende gebeurtenis. Desondanks streven we met de focus op de hierboven benoemde thema's naar het handhaven van het huidige niveau van het veiligheidsgevoel.

Cybercrime en digitale veiligheid

De dreiging van cybercriminelen heeft inmiddels een permanent karakter gekregen en zal niet meer verdwijnen. Om onze inwoners hier zo goed mogelijk tegen te beschermen zetten we vooral in op voorlichting en preventie, om zo de bewustwording en weerbaarheid te vergroten. In 2025 gaan we aan de slag met een doelgroepgerichte aanpak, met extra aandacht voor ouderen, ondernemers en jongeren. Dit doen we zowel op lokaal als op regionaal niveau binnen de Flevolandse werkgroep digitale veiligheid. Met deze aanpak zetten we ook in op het vergroten van de meldingsbereidheid van slachtoffers van gedigitaliseerde criminaliteit en cybercrime. Een deel van de slachtoffers doet uit schaamte of onwetendheid geen melding of aangifte. De huidige (politie)cijfers geven daardoor een vertekend beeld van de werkelijke omvang van de gedigitaliseerde criminaliteit en cybercrime.

Ondermijning

In de afgelopen jaren hebben we samen met onze partners een stevige aanpak voor het bestrijden van ondermijnende criminaliteit neergezet. In 2025 ligt de focus op het consolideren en waar nodig verder uitbouwen van de bestaande aanpak, met als doel om de voedingsbodem en gelegenheidsstructuren voor ondermijnende criminaliteit in onze gemeente te verminderen. Het effect van deze aanpak is lastig te monitoren, omdat je immers niet kan meten wat niet zichtbaar is. Om wel iets te kunnen zeggen over het beoogde effect, kijken we in 2025 naar de volgende indicatoren: het aantal opgepakte casussen, binnengekomen signalen/meldingen, uitgevoerde integrale controles en het beschikbare bestuurlijke instrumentarium.

In 2025 geven we prioriteit aan het maken van een start om de afspraken uit de Flevolandse Norm 2.0 in de Lokale Aanpak ondermijning te laten landen; de aanpak van jonge aanwas n.a.v. de resultaten van het project Straatwaarde(n) en het versterken van de weerbaarheid van het buitengebied. Ook blijven we onverminderd inzetten op het vergroten van de bewustwording (intern en extern) en het versterken van de samenwerking met andere gemeenten rondom het thema mensenhandel.

Maatschappelijke onrust

In de afgelopen jaren zien we de gevoelens van onvrede en polarisatie in de samenleving toenemen. Maatschappelijke onrust kan ontstaan vanuit landelijke ontwikkelingen, zoals bij de boerenprotesten, maar ook heel lokaal in een specifieke straat of wijk door een incident of gebeurtenis. Maatschappelijke onrust heeft daardoor vaak een negatieve impact op de leefbaarheid en het veiligheidsgevoel van onze inwoners.

We focussen op het voorkomen van onrust en het zo snel mogelijk herstellen van de rust wanneer dit niet lukt. Om dit te bevorderen verkennen we in 2025 de mogelijkheden voor het opstarten van een zogenaamd Bondgenotennetwerk. Deze methodiek creëert, via sleutelfiguren, een sterke verbinding tussen overheid, politie en inwoners om maatschappelijke onrust te voorkomen of beheersbaar te maken. Daarnaast blijven we alert op signalen van polarisatie en radicalisering.

Zorg & Veiligheid

Het blijkt dat een klein deel van de jongeren in onze gemeente zorgt voor serieuze overlast en dat de traditionele aanpak weinig effect heeft op deze zogeheten groep '2% jeugd'. In 2025 zetten we daarom in op het (verder) ontwikkelen van een op maat

gemaakte aanpak met specifieke interventies. Het structureel inzetten van het straathoekwerk is hier een voorbeeld van.

Hiermee beogen we te voorkomen dat jongeren in risicoposities betrokken raken bij criminaliteit en de jongeren die hier al wel bij betrokken zijn, te ondersteunen in het stopzetten van een criminele carrière.

Daarnaast continueren we de focus op het leveren van maatwerk met behulp van de Persoonsgebonden aanpak (PGA) en hebben we oog voor mensen met meervoudige problematiek die niet goed binnen een enkel hokje passen. Doel van deze inzet is het waarborgen van een veilige woon- en leefomgeving voor onze inwoners.

Evenementen

We streven naar een goed en veilig verloop van de grote en kleine evenementen in onze gemeente. Hiervoor zetten we in op het minimaliseren van incidenten, overtredingen, geluids- en verkeershinder en het borgen van veilige constructies op de evenementenlocaties. Het is van belang om ook in de toekomst snel en flexibel in te kunnen spelen op de snelle ontwikkelingen binnen het dynamische speelveld van de evenementensector. Dit vraagt om een herijking van het gemeentelijke evenementenbeleid, waarvan het streven is om deze in 2025 af te ronden. Ook de ontwikkeling van locatieprofielen maakt onderdeel uit van dit proces. Vanuit het oogpunt van veiligheid dragen locatieprofielen bij aan het verminderen van risico's op overlast, onveilige situaties en ecologische schade. Daarnaast is het van belang om als gemeente te faciliteren in het vergroten en verbeteren van de kennis van vrijwilligers en evenementenorganisatoren. Dit draagt bij aan het veilig organiseren van zowel grote als kleine evenementen.

Verbonden partijen programma 1

Verbonden partijen

Verbonden partij	Type
Veiligheidsregio Flevoland (VRF)	Gemeenschappelijke regelingen

Wat gaat programma 1 kosten?

Lasten en Baten (bedragen x €1.000)	Realisatie 2023	Begroting na wijziging 2024	Primaire begroting 2025	Primaire begroting 2026	Primaire begroting 2027	Primaire begroting 2028
Lasten						
1E Rampenbestrijding en crisisorganisatie	-3.153	-3.381	-3.516	-3.594	-3.672	-3.669
1F Integraal veiligheidsbeleid en openbare orde	-2.921	-3.171	-3.070	-3.034	-2.899	-2.793
Totaal Lasten	-6.074	-6.552	-6.586	-6.628	-6.571	-6.462
Baten						
1E Rampenbestrijding en crisisorganisatie	110	126	126	126	126	126
1F Integraal veiligheidsbeleid en openbare orde	445	312	44	44	44	44
Totaal Baten	555	438	170	170	170	170
Saldo Lasten en Baten programma 1	-5.519	-6.114	-6.416	-6.458	-6.401	-6.292
Onttrekkingen						
1Z Niet in pakketjes opgenomen	106	256	41	41	41	41
Resultaat programma 1	-5.413	-5.858	-6.375	-6.417	-6.360	-6.251

Verplichte beleidsindicatoren

Gemeenten nemen vanaf 2017 een basisset BBV beleidsindicatoren op in de begroting en het jaarverslag voor inzicht en heldere beeldvorming over de beleidsresultaten van de gemeente, en vergelijking van gemeenten onderling.

Via het verplichte dashboard van [Waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl) zijn nog meer gegevens beschikbaar. In de onderstaande tabel staan de beleidsindicatoren voor dit programma van onze gemeente met peildatum 04-09-2024.

Indicator	2021	2022	2023	2024	2025	Gemeenten 25.000 - 50.000 inwoners	Bron
Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	0,8	1,5	1	NB	NB	1,1*	CBS-Diefstallen
Omschrijving	Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.						
Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	3,6	4,1	3,9	NB	NB	3*	CBS-Criminaliteit
Omschrijving	Het aantal geweldsmisdrijven, per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).						
Vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte per 1.000 inwoners	4,9	4,5	4,9	NB	NB	4,4*	CBS-Criminaliteit
Omschrijving	Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte. Omdat het delict mensenhandel vaak onder dezelfde feitcode geregistreerd wordt als het delict mensensmokkel worden deze twee delicten samengeteld en weergegeven bij de gewelds- en seksuele misdrijven.						
Verwijzingen Halt per 1.000 jongeren	9	11	8	NB	NB	8*	Stichting Halt
Omschrijving	Het aantal verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 12 tot 18 jaar. Jongeren van 12 tot 18 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.						
Winkeldiefstal per 1.000 inwoners	1,1	2	2,3	NB	NB	1,4*	CBS-Diefstallen
Omschrijving	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.						
*Gebaseerd op 2023							

Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat

Het programma omvat activiteiten gericht op het beheer en onderhoud van (water-) wegen, straten, bermen, pleinen, bruggen, openbare verlichting en gladheidbestrijding. Daarnaast het opstellen/vernieuwen van beleid en het treffen van verkeersmaatregelen ten behoeve van de verkeersafwikkeling, de verkeerscirculatie en de verkeersveiligheid.

Pakket 2G Verkeer en vervoer

Inhoud en ontwikkelingen

Het pakket verkeer, vervoer en parkeren gaat over het verkeersveilig en bereikbaar houden van ons wegennet. Concreet gaat het dan om het in standhouden van de bestaande wegen en wegmeubilair, bruggen en kunstwerken, openbare verlichting en het verkeersveilig gebruik van de openbare ruimte. Om de verkeersveiligheid te waarborgen, onderhouden we de infrastructuur binnen- en buiten de bebouwde kom in de meeste brede zin.

Een goed aangelegde en onderhouden infrastructuur draagt bij aan een aantrekkelijk woon- en vestigingsklimaat. Het gemeentelijk verkeer- en vervoersplan 2017–2027 geeft onze beleidsdoelen weer. Twee belangrijke speerpunten zijn het stimuleren van het fietsgebruik en het elektrische vervoer. Behalve deze speerpunten is er ook aandacht voor verkeerseducatie van jong tot oud.

Actualiseren van de Parkeernormennota

De huidige Parkeernormennota Dronten is sinds 2016 van kracht en toe aan een update. In 2024 komt het Kenniscentrum CROW met nieuwe parkeerkencijfers voor auto- en fiets. Deze kencijfers worden als vertrekpunt genomen om uiteindelijk een nieuwe Parkeernormennota Dronten 2025 vast te stellen.

Opstellen van een Basiskaart Geluidsemissie (BGE)

Gemeenten zijn vanaf 2026 wettelijk verplicht de geluidsemissie van gemeentelijke wegen met intensiteiten hoger dan 2.500 voertuigen per etmaal inzichtelijk te maken. Dat is één van de gevolgen van de Omgevingswet, die in 2024 in werking is getreden. Om aan deze verplichting te kunnen voldoen, wordt er verkeersdata verzameld waarmee de huidige geluidsemissie in kaart wordt gebracht. Wegen worden steeds drukker, waardoor omwonenden aan steeds hogere geluidsemissies worden blootgesteld. Dit kan de leefomgeving negatief beïnvloeden. Om grip te krijgen op geluid dat wordt veroorzaakt door mobiliteit, is het belangrijk te meten en monitoren hoe de geluidsemissie van de drukste gemeentelijke wegen zich ontwikkelt. Op die manier kan er tijdig worden ingegrepen wanneer de geluidsemissie harder stijgt dan is toegestaan. Daarom dienen gemeenten elke 5 jaar een geactualiseerde Basiskaart Geluidsemissie op te (laten) stellen, waarmee trends inzichtelijk worden en duidelijk wordt of de toename binnen de wettelijk gestelde norm blijft.

Deelname in Strategisch Verkeersmodel Lelystad Almere (STRAVELA)

Begin 2023 is de Drontense visie op groei 2050 vastgesteld. In deze visie zijn ontwikkellocaties opgenomen. Door deel te nemen in het Verkeersmodel STRAVELA kunnen toekomstige verkeersmodelberekeningen worden gemaakt ten aanzien van de groei van gemeente Dronten en de samenhang daarmee met de groei in de buurgemeenten. Aan dit regionale verkeersmodel nemen ook de Flevolandse gemeenten Zeewolde, Almere en Lelystad en de provincie Flevoland deel. Het verkeersmodel kan uiteindelijk ook ingezet worden om de Basiskaart Geluidsemissie over 5 jaar na vaststelling van de basiskaart te actualiseren.

Monitoren van parkeerdruk in wijken

Regelmatig komen er meldingen over hoge parkeerdruk in de woonwijk. Om de parkeerdruk in de woonwijken goed in beeld te brengen worden er parkeerdrukonderzoeken gehouden. Hierbij streven we ernaar om de parkeerdruk om de 2 jaren te monitoren. Hierdoor kan er adequaat worden gehandeld richting onze burgers. Bovendien liggen er koppelkansen bij herinrichting of groot onderhoud om uitbreiding van parkeerplaatsen mogelijk te maken als daar aanleiding voor is.

Uitvoering fietsplan

In de eerste helft van 2025 wordt het Fietsplan en bijbehorend uitvoeringsprogramma ter vaststelling aan de raad aangeboden. Indien ingestemd wordt met dit plan, wordt er in het najaar gestart met uitvoeringsprogramma.

Herijking mobiliteitsbeleid

Het huidige Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP) is geldig tot en met 2027. De groeiambitie (Dronten 2025) maakt dat actualisatie van dit plan noodzakelijk en urgent is. Vanuit die optiek wordt in 2025 gewerkt aan een startnotitie als vertrekpunt voor het maken van een nieuwe mobiliteitsvisie.

(SMART) Beleidsdoelen

In het Fietsplan 2025 worden smart doelen en beoogde effecten beschreven.

In de startnotitie mobiliteitsvisie worden doelen en effecten van het nieuwe mobiliteitsplan beschreven.

Waar leggen wij de focus op in 2025?

- Geactualiseerde parkeernormennota: Parkeernormennota Dronten 2025.
- Basiskaart Geluidemissie (BGE) in het kader van de Omgevingswet.
- Deelname in Regionaal verkeersmodel.
- Monitoring parkeerdruk woonwijken.
- Uitvoering Fietsplan.
- Startnotitie mobiliteitsvisie.

Wat gaat programma 2 kosten?

Lasten en Baten (bedragen x €1.000)	Realisatie 2023	Begroting na wijziging 2024	Primaire begroting 2025	Primaire begroting 2026	Primaire begroting 2027	Primaire begroting 2028
Lasten						
2G Verkeer en vervoer	-8.048	-8.619	-8.572	-8.877	-8.866	-8.932
Baten						
2G Verkeer en vervoer	352	583	280	264	264	264
Saldo Lasten en Baten programma 2	-7.697	-8.036	-8.292	-8.613	-8.603	-8.668
Stortingen						
2Z Niet in pakketjes opgenomen	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen						
2Z Niet in pakketjes opgenomen	47	57	49	49	49	49
Saldo Reserves programma 2	47	57	49	49	49	49
Resultaat programma 2	-7.650	-7.979	-8.243	-8.565	-8.554	-8.620

Programma 3 Economie

Het programma omvat activiteiten die gericht zijn op ondersteuning en uitbouw van het bestaande economisch potentieel. Hieronder vallen bedrijventerreinen, land- en tuinbouw, winkelcentra, werkgelegenheid, markten en exploitatie van gemeentelijke eigendommen.

Pakket 3H Economische ontwikkelingen

Inhoud en ontwikkelingen

Gemeente, ondernemers en onderwijs zetten gezamenlijk in op een sterke en duurzame economie. Het aanjagen van innovatie, flexibiliteit en vernieuwing is een gezamenlijke opgave, waarin wij ook als gemeente onze rol pakken. Een krachtige economie is namelijk van invloed op vele delen van de samenleving. Ondernemers bieden werk en inkomen en leveren daarmee ook een bijdrage aan de participatie en zelfontplooiing van de bewoners. Winkeliers dragen bij aan een compleet voorzieningenniveau. Een gezonde lokale economie staat daarom in nauwe verbinding met welvaart, gezondheid en welzijn. Dit zorgt ervoor dat Dronten aantrekkelijk blijft om te wonen en het biedt een goede basis voor groei van het aantal (jonge) inwoners.

In de huidige programmabegroting voor economie houden wij rekening met de uitwerking van een economisch strategisch beleidskader. De doelen die er nu in staan zijn beperkt, maar richten zich op belangrijke actuele uitdagingen. Naar verwachting zal dit in het vierde kwartaal van 2024 opgeleverd worden en zal duidelijk richting geven aan nieuwe economische doelen en effecten voor de komende tien jaar voor de gemeente Dronten.

Het pakket Economische ontwikkeling is gericht op het creëren van een goed vestigingsklimaat voor ons bestaande bedrijfsleven. Het is belangrijk om kwalitatief goed ingerichte en toekomstbestendige bedrijventerreinen en centra te hebben. Speerpunten zijn de agrofoodsector, de vrijetijdseconomie-sector, vitale centra en versterking van accountmanagement vanuit het oogpunt van dienstverlening aan ondernemers. Daarnaast zetten we in op de ontwikkeling van het menselijk kapitaal. We ondersteunen via regelingen die vanuit provincie Flevoland en Regio Zwolle worden aangereikt.

In 2025 verwacht het CPB een groei in werkgelegenheid van 4,5%. Gezien de sterke groei van werkgelegenheid in de gemeente Dronten in de afgelopen jaren, verwachten wij deze groei te kunnen realiseren en daarmee ook de pendelratio beter in balans te krijgen.

Het ondernemersklimaat voor bedrijven willen we in 2025 verbeteren. In 2024 hebben we op eigen initiatief het onderzoek naar de MKB-vriendelijkste gemeente uitgevoerd, wat dit jaar geen onderdeel was van een verkiezing. Over het algemeen scoren we een krappe voldoende volgens de mening van de ondernemers. Het totaalcijfer voor het ondernemersklimaat is gedaald ten opzichte van de peiling in 2020/2021, zoals weergegeven in onderstaande tabel.

	2015/2016	2018/ 2019	2020/ 2021	2023/ 2024

Ondernemersklimaat beoordeling	6,1	6,9	6,7	5,7

Vanuit dit pakket Economische ontwikkeling willen we zorgen voor meer regiobinding met Regio Zwolle. Een sterkere regiobinding bevordert economische groei, stimuleert kennisuitwisseling en innovatie, vergroot toegang tot bredere markten en netwerken en versterkt de concurrentiekracht en veerkracht van lokale bedrijven in een bredere economische context. Daarom streven we ernaar om in 2025 deel te nemen aan Regio Zwolle United.

Het verstevigen van het lokale inkoopbeleid is een nieuwe doelstelling. Vanuit de ondernemersvereniging(en) is ons inkoopbeleid en de database van lokale ondernemers onder de aandacht gebracht. In 2023 was 19% van onze inkoop bij bedrijven in de gemeente. Meer lokaal inkopen versterkt de lokale economie, creëert werkgelegenheid en bevordert de duurzaamheid binnen de gemeente.

(SMART) Beleidsdoelen

1. In 2025 beoordelen ondernemers de dienstverlening van de gemeente met een 7.
2. Eind 2025 streeft de gemeente Dronten ernaar om tenminste 25% van het totale inkoopbudget te besteden aan lokale leveranciers.

Waar leggen wij de focus op in 2025?

De belangrijkste focus ligt in 2025 aan de uitwerking en het opzetten van economische uitvoeringsprogramma's. Een economisch strategisch beleidskader, die eind 2024 klaar zal zijn, zal een duidelijke richting geven in welke programma's dit gaat zijn.

Wij gaan werken aan vitale winkelcentra waarbij de focus is op de centra van Biddinghuizen en Swifterbant. Er wordt in gezamenlijkheid met de sleutelprojecten gewerkt aan kansen voor deze kernen.

Voor meer regiobinding willen we in 2025 deelnemen aan Regio Zwolle United. Hier wordt vanuit accountmanagement op ingezet om de Drontense ondernemers meer te verbinden met Regio Zwolle.

We willen het lokale inkoopbeleid verbeteren van de gemeente Dronten, daarbij beginnen we bij onszelf en de Database Lokale Ondernemers. Uiteindelijk willen we het lokaal inkopen in de gemeente breed verstevigen.

Pakket 3I Vrijetijdseconomie en gebiedspromotie

Inhoud en ontwikkelingen

De vrijetijdseconomie is van cruciaal belang voor onze gemeente. Het pakket Vrijetijdseconomie richt zich dan ook specifiek op de toeristische- en recreatieve sector. Onze gemeente heeft een unieke ligging, dicht bij de Veluwerandmeren en het IJsselmeergebied. Met een indrukwekkende kustlijn van 60 km biedt onze regio diverse stranden, talrijke watersportmogelijkheden, en prachtige natuurgebieden zoals bossen.

Recreatie en toerisme wordt een belangrijke pijler van een nieuw op te stellen economisch strategisch beleidskader voor Dronten. De focus komt te liggen op doorontwikkeling van de Oostrand, verbindingen met het landelijk gebied en het faciliteren van samenwerkingen en (nieuwe) initiatieven. Het doel is om niet alleen meer bezoekers aan te trekken, maar deze ook langer te laten verblijven, te verleiden om andere delen van Dronten te bezoeken en daardoor de totale bestedingen te vergroten. Eind 2024 zullen we dit afronden, waarin de doelen en effecten specifiek beschreven

worden. Omdat deze zo specifiek zijn, kunnen we ze op dit moment nog niet benoemen in de Programmabegroting 2025.

De veelzijdigheid van het vrijetijdsaanbod in de gemeente Dronten maakt deze sector een goede basis voor verdere economische ontwikkeling voor onder andere werkgelegenheid. Bovendien draagt deze sector positief bij aan het vestigingsklimaat. De aantrekkelijke omgeving en de hoge leefbaarheid zijn belangrijke pluspunten die onze gemeente onderscheiden en aantrekkelijk maken voor zowel inwoners als bedrijven.

Met ondernemers richten we ons vooral op bereikbaarheid, beleving, samenwerking en het genereren van bekendheid van Dronten als vakantie-/recreatiebestemming. We ontmoeten onze 'buren' voorbij de provinciegrenzen, op zoek naar nieuwe verbindingen om samenwerking te bevorderen tussen partijen, publiek en privaat. Verder participeren we met 16 andere gemeenten in de Coöperatie Gastvrije Randmeren. De coöperatie richt zich op bereikbaarheid en optimalisering van recreatieve voorzieningen op en aan het water. Goed onderhouden water en eilanden zijn van belang voor de aantrekkingskracht van watersporters, toeristen en inwoners.

Dit heeft als doel het gebied verder te ontwikkelen, zodat de bezoeker langer verblijft en dus meer besteed. Dit komt ten goede aan de voorzieningen in de gemeente. We hechten daarbij belang aan de balans tussen ruimte voor agrarisch landgebruik, natuurontwikkeling en recreatie. Dit levert een positieve bijdrage aan de welvaart en het welzijn in de gemeente.

Waar leggen wij de focus op in 2025?

In 2025 zullen wij een nieuw uitvoeringsprogramma vrijetijdseconomie uitwerken. Een economisch strategisch beleidskader op recreatie en toerisme, die eind 2024 klaar zal zijn, vormt de basis voor dit programma.

Promotie van ons recreatief en toeristisch aanbod is een duidelijke focus voor 2025. Dit gaan we uitvoeren samen met lokale partners.

Ook verwachten wij dat er in 2025 duidelijkheid gegeven wordt over een mogelijke differentiatie in de toeristenbelasting voor de begroting 2026.

Verbonden partijen programma 3

Verbonden partijen

Verbonden partij	Type
Technofonds Flevoland	Vennootschappen/Coöperaties

Wat gaat programma 3 kosten?

Lasten en Baten (bedragen x €1.000)	Realisatie 2023	Begroting na wijziging 2024	Primaire begroting 2025	Primaire begroting 2026	Primaire begroting 2027	Primaire begroting 2028
Lasten						
3H Economische ontwikkeling	-1.567	-2.326	-2.511	-2.377	-2.371	-2.366
3I Vrijetijdseconomie en gebiedspromotie	-90	32	-25	0	0	0
3Z Niet in pakketjes opgenomen	0	0	0	0	0	0
Totaal Lasten	-1.657	-2.293	-2.536	-2.377	-2.372	-2.366
Baten						
3H Economische ontwikkeling	1.795	575	575	575	575	575
3I Vrijetijdseconomie en gebiedspromotie	2.316	2.380	2.534	2.534	2.534	2.534
Totaal Baten	4.111	2.954	3.109	3.109	3.109	3.109
Saldo Lasten en Baten programma 3	2.453	661	572	732	737	743
Stortingen						
3Z Niet in pakketjes opgenomen	1.265	0	0	0	0	0
Onttrekkingen						
3Z Niet in pakketjes opgenomen	1.294	0	0	0	0	0
Saldo Reserves programma 3	29	0	0	0	0	0
Resultaat programma 3	2.483	661	572	732	737	743

Verplichte beleidsindicatoren

Gemeenten nemen vanaf 2017 een basisset BBV beleidsindicatoren op in de begroting en het jaarverslag voor inzicht en heldere beeldvorming over de beleidsresultaten van de gemeente, en vergelijking van gemeenten onderling.

Via het verplichte dashboard van [Waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl) zijn nog meer gegevens beschikbaar. In de onderstaande tabel staan de beleidsindicatoren voor dit programma van onze gemeente met peildatum 04-09-2024.

Indicator	2021	2022	2023	2024	2025	Gemeenten 25.000 - 50.000 inwoners	Bron
Func tiemenging; de verhouding tussen banen en woningen	50,1	50,2	50,9	NB	NB	50,6*	CBS BAG / LISA - bewerking ABF Research
Omschrijving	De Func tiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.						
Vestigingen (van bedrijven) per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar	165,7	173,8	192,7	NB	NB	187,2*	LISA
Omschrijving	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.						
*Gebaseerd op 2023							

Programma 4 Onderwijs

Dit programma bevat de activiteiten op het gebied van onderwijs. In Dronten werken gemeente en onderwijs nauw samen met alle partners om de Dronter jeugd optimaal te ondersteunen. Een goed en breed aanbod van onderwijs vormt een belangrijke randvoorwaarde om alle kinderen de kans te geven zich te ontwikkelen tot vitale volwassenen. Samen met het onderwijs organiseren we dan ook een passend onderwijsaanbod voor Dronten in een adequate huisvesting.

In programma 6 wordt de ontwikkeling van het nieuwe strategische beleidskader nader toegelicht. Die inhoud geldt ook voor dit programma.

Pakket 4P Opgroeien en Opvoeden

Inhoud en ontwikkelingen

We ondersteunen ouders en kinderen bij het opvoeden en opgroeien in de gemeente Dronten. Het thema zelf bevat de uitvoering van wettelijke taken, zoals het bieden van jeugdhulp en preventie, jeugdgezondheidszorg, onderwijshuisvesting, Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE), voorschoolse voorzieningen en leerlingenvervoer.

We willen bereiken dat alle kinderen de kans krijgen zich te ontwikkelen tot vitale volwassenen die zoveel mogelijk bijdragen en deelnemen aan onze samenleving. Dit doen we samen met onderwijs en voorschoolse voorzieningen, maatschappelijke partners en jeugdhulpaanbieders. We bieden voorzieningen die kinderen ondersteunen in het veilig opgroeien en ouders tijdelijk helpen bij de opvoeding.

(SMART) Beleidsdoelen

Beleidsdoelen met bijbehorende indicatoren voor de komende jaren worden geformuleerd na vaststelling van de Brede Visie Sociaal Domein door de raad in september 2024. Dit betekent dat de doelen in deze begroting nog zijn gebaseerd op het huidige beleid.

Waar leggen wij de focus op in 2025?

Nationaal Programma Onderwijs (NPO)

De COVID-pandemie heeft geleid tot onderwijsachterstanden en achterstanden in de sociaal-emotionele ontwikkelingen van kinderen en jongeren. Door een aantal interventies in te zetten, proberen we samen met het onderwijsveld deze achterstanden weg te werken. Zowel de scholen als de gemeente hebben hiervoor gelden gekregen uit het budget Nationaal Programma Onderwijs (NPO). 2025 is het laatste jaar dat wij de NPO-budgetten kunnen inzetten voor interventies en projecten ten behoeve van de achterstanden die kinderen hebben opgelopen door de maatregelen m.b.t. corona. Alle interventies van de afgelopen jaren gaan we evalueren en de analyse daarvan nemen we op in de uitvoeringsplannen.

Onderwijsachterstandenbeleid (OAB)

In de gemeente Dronten heeft 14% van de kinderen een hoog risico op onderwijsachterstanden. Samen met kinderopvang, scholen en andere partners willen we het aantal kinderen dat met een achterstand begint in het basisonderwijs terugdringen. De belangrijkste interventie is de Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE). In 2025 gaan we op basis van het in het najaar 2024 op te stellen uitvoeringsplan Onderwijsachterstandenbeleid en de nieuwe subsidieregeling voor Voorschoolse Educatie stappen maken om het percentage peuters en kinderen met een taalachterstand terug te dringen. Het percentage van kinderen met een indicatie Voor- en Vroegschoolse Educatie

dat daadwerkelijk gebruik maakt van deze voorziening willen we in 2025 verhogen naar 70% (Q1 2024 63%).

Kansrijke Start

De eerste 1.000 levensdagen van het kind zijn cruciaal voor een goede start. De gezondheid voor, tijdens en na de geboorte blijkt een belangrijke voorspeller van zowel fysieke als mentale problemen op latere leeftijd. Om ouders te ondersteunen en hun kinderen een kansrijke start te bieden, is het landelijke actieprogramma Kansrijke Start opgezet, wat een sterkere samenwerking tussen professionals in het medisch en sociaal domein stimuleert door het vormen van lokale coalities Kansrijke Start. In 2025 gaan we samen met de coalitie Kansrijke Start en betrokken ketenpartners aan de slag om de coalitie te versterken. In 2024 verkennen we welke mogelijkheden er zijn om de Coalitie Kansrijke Start te verbinden aan de integrale gezinsaanpak laaggeletterdheid en welke nieuwe interventies we kunnen realiseren in relatie tot de eerste 1.000 dagen van een kind.

Integraal HuisvestingsPlan onderwijs

In 2023 is het Integraal HuisvestingsPlan onderwijs (2023-2047) vastgesteld. Ook het toetsingskader voor nieuwe investeringen in maatschappelijk vastgoed is vastgesteld. Naast de inhoudelijk opgave ligt er ook een grote financiële uitdaging om deze projecten te financieren.

Nadat in 2024 is bepaald welke huisvestingsvraagstukken de komende vijf jaren kunnen worden gerealiseerd, wordt in 2025 een start gemaakt met het opstarten van een aantal van deze vraagstukken.

Accommodatiebeheer

Conform het onderhoudsprogramma van het geactualiseerde beheerplan accommodatiebeheer wordt uitvoering gegeven aan het beheer en onderhoud.

Huisvesting primair onderwijs Dronten

KindCentrum Dronten; Nadat in 2024 het participatietraject met omwonenden aangaande de inpassing van het KindCentrum op de locatie Aan Boord heeft plaatsgevonden, wordt in 2025 een start gemaakt met de voorbereiding tot realisatie.

Scholeneiland Dronten-West; In 2024 is een start gemaakt met de inventarisatie van het huisvestingsvraagstuk op het scholeneiland Dronten-West. In 2025 maken we deze plannen concreet om voor de langere termijn een structurele oplossing voor het huisvestingsvraagstuk te bieden.

Huisvesting primair onderwijs Biddinghuizen

De scholen in Biddinghuizen zijn gehuisvest in het Educatief Centrum Biddinghuizen (ECB). In 2024 heeft een onderzoek plaatsgevonden naar de toekomstige eigendomsconstructie en exploitatie van het ECB. In 2025 wordt uitvoering gegeven aan de resultaten uit dat onderzoek.

Huisvesting Voortgezet Onderwijs Dronten

In 2024 is, als onderdeel van de prioritering, bepaald op welke locatie de vervangende nieuwbouw van het Voortgezet Onderwijs plaats gaat vinden. In 2025 wordt in ieder geval voor één van de twee VO-locaties een opstart gemaakt met de voorbereidingen voor de realisatie van de vervangende nieuwbouw.

Wat gaat programma 4 kosten?

Lasten en Baten (bedragen x €1.000)	Realisatie 2023	Begroting na wijziging 2024	Primaire begroting 2025	Primaire begroting 2026	Primaire begroting 2027	Primaire begroting 2028
Lasten						
4P Opgroeien en opvoeden	-6.915	-7.172	-8.261	-7.416	-7.803	-8.842
Baten						
4P Opgroeien en opvoeden	1.778	1.902	1.760	1.637	1.623	1.623
Saldo Lasten en Baten programma 4	-5.137	-5.270	-6.501	-5.779	-6.180	-7.218
Stortingen						
4Z Niet in pakketjes opgenomen	657	579	579	579	579	579
Onttrekkingen						
4Z Niet in pakketjes opgenomen	6	55	6	6	6	6
Saldo Reserves programma 4	-651	-524	-573	-573	-573	-573
Resultaat programma 4	-5.788	-5.793	-7.073	-6.351	-6.752	-7.791

Verplichte beleidsindicatoren

Gemeenten nemen vanaf 2017 een basisset BBV beleidsindicatoren op in de begroting en het jaarverslag voor inzicht en heldere beeldvorming over de beleidsresultaten van de gemeente, en vergelijking van gemeenten onderling.

Via het verplichte dashboard van [Waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl) zijn nog meer gegevens beschikbaar. In de onderstaande tabel staan de beleidsindicatoren voor dit programma van onze gemeente met peildatum 04-09-2024.

Indicator	2021	2022	2023	2024	2025	Gemeenten 25.000 - 50.000 inwoners	Bron
Absoluut verzuim per 1.000 leerlingen	0,9	1,7	3,9	NB	NB	6*	DUO/Ingrado
Omschrijving	<i>"Het aantal leer- of kwalificatieplichtige jongeren dat absoluut verzuimer is (geweest) gedurende het schooljaar: de jongere is niet ingeschreven bij een onderwijsinstelling en beschikt niet over een vrijstelling. De periodeaanduiding '2021' staat voor schooljaar '2020/2021'."</i>						
Relatief verzuim per 1.000 leerlingen	25	23	23	NB	NB	23*	DUO/Ingrado
Omschrijving	<i>Het relatieve aantal leer- of kwalificatieplichtige jongeren zonder vrijstelling dat langer dan 4 opeenvolgende weken niet ingeschreven was op school. De periodeaanduiding '2021' staat voor schooljaar '2020/2021'.</i>						
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	2,4	2,5	2,4**	NB	NB	2,1**	DUO/Ingrado
Omschrijving	<i>Vsv'ers zijn jongeren van 12 tot 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten. Een startkwalificatie is een havo of vwo diploma of minimaal een mbo-2 diploma. Het vsv-percentage staat voor het aantal vsv'ers als percentage van het aantal onderwijsdeelnemers die aan het begin van het schooljaar ingeschreven staan. De periodeaanduiding '2021' staat voor schooljaar '2020/2021'."</i> <i>**Voorlopige cijfers</i>						
<i>*Gebaseerd op 2023</i>							

Programma 5 Sport, cultuur en recreatie

Het programma omvat het ontwikkelen, in stand houden of beëindigen van voorzieningen op de gebieden cultuur, recreatie, sport en welzijn en de aanleg en het beheer van het openbaar groen. Binnen dit programma vallen ook de nieuwe taken die verwijzen naar de Sturingsnotitie Themaplannen Sociaal domein 2019-2022 en de onderliggende op uitvoering gerichte themaplannen.

We bereiden ons voor op een nieuwe beleidsperiode in het sociaal domein, vanaf 2025. Daarin gaan we samen een avontuur aan, met als streven de brede welvaart in de gemeente Dronten te vergroten en zo onze gemeente een beetje mooier te maken.

In programma 6 wordt de ontwikkeling van het nieuwe strategische beleidskader nader toegelicht. Die inhoud geldt ook voor dit programma.

Pakket 5J (Openlucht)recreatie

Inhoud en ontwikkelingen

Het pakket (openlucht)recreatie stelt inwoners én bezoekers van de gemeente Dronten in staat zich vrij te bewegen, te ontmoeten en te vermaken in de openbare buitenruimte. Hiervoor beheren we een pakket aan gevarieerde terreinen als bossen, natuurgebieden, stranden, speelplaatsen, schoolpleinen enzovoort. Deze zijn veilig, toegankelijk en voorzien van de gewenste voorzieningen. Deze ruimte stimuleert het bewegen, recreëren en ontmoeten. Het draagt bij aan een prettig vestigingsklimaat, de gezondheid en het sociaal welbevinden van onze inwoners. Het is ook één van de pijlers van onze economie (Recreatie en Toerisme). Om alle functies van deze buitenruimte goed te laten functioneren zonder kapitaalvernietiging is een planmatig beheer en onderhoud erg belangrijk.

De gemeente heeft aan de Oostkant van Dronten een 60 km lange kuststrook. Dit is een unieke situatie en heeft een aantrekkende werking op toeristen en inwoners. De gemeente investeert samen met ondernemers in voorzieningen, goede bereikbaarheid, voldoende parkeergelegenheid, promotie en informatievoorziening van de stranden en voorlanden. Hiermee vergroten we de kwaliteit en beleefbaarheid van het gebied, zodat deze aansluit op de huidige en toekomstige recreatiebehoefte.

Belangrijke aandachtspunten die centraal staan binnen dit pakket zijn ontwikkelingen als de Bossenstrategie, biodiversiteit en inclusiviteit. De druk op de openbare ruimte neemt toe, steeds meer doelen worden toegewezen aan dezelfde ruimte. Hoe kunnen we de ruimte waarin mensen elkaar ontmoeten, recreëren, sporten en bewegen zo inrichten en beheren, dat het voor een ieder toegankelijk en uitdagend blijft? En tegelijkertijd bijdraagt aan al die andere effecten als biodiversiteit, vastleggen van CO2, klimaatbestendigheid enzovoort?

(SMART) Beleidsdoelen

1. In 2025 waardeert 70% van de buurten speelvoorzieningen met een 7 of hoger.
2. In 2025 heeft 60% van de jongeren van 12-18 jaar binnen een straal van 500 meter van de woning een voorziening die hen helpt elkaar te ontmoeten.
3. In 2025 heeft 80% van de kinderen van 3-11 jaar binnen een straal van 150 meter van de woning een speel- en/of sportvoorziening die hen helpt te bewegen, ontmoeten, sporten en spelen.
4. In 2025 waardeert 60% van de gebruikers de stranden met een 'goed'.

Waar leggen wij de focus op in 2025?

We houden de voorzieningen schoon, heel en veilig en voeren de reguliere vervangingen en renovaties (o.a. speeleiland De Gilden) uit. Voor jongeren van 12-18 jaar creëren we twee aanvullende voorzieningen die hen helpen elkaar te ontmoeten.

Pakket 5K Openbaar groen

Inhoud en ontwikkelingen

Het pakket openbaar groen bestaat uit de inrichting en het beheer en onderhoud van de groene openbare ruimte. Het gaat daarbij vooral om bomen, beplantingen, gazons, bermen en watergangen. Met deze werkzaamheden werken we aan een gezonde leefomgeving voor mens, plant en dier en het bewustzijn daarvan. Ook het versterken van biodiversiteit en het stimuleren en faciliteren van inwonersparticipatie in de openbare ruimte (Samen Actief) maken onderdeel uit van dit pakket.

De klimaatverandering heeft grote gevolgen (denk aan hitte, droogte, meer neerslag, langer groeiseizoen). Bij het beperken van de schade die hierdoor ontstaat, spelen inrichting en beheer van de groene openbare ruimte een belangrijke rol. Ook zullen door de klimaatveranderingen ziekten, plagen en invasieve exoten vaker voorkomen (bijvoorbeeld eikenprocessierups). Biodiversiteit en ecosystemen zijn het fundament van onze economie, landbouw, gezondheid en leefomgeving. De biodiversiteit neemt sterk af en moet worden hersteld.

(SMART) Beleidsdoelen

1. In 2025 voldoet X% van de woningen aan de 3-30-300 regel.
2. In 2025 kan 50% van de inwoners de lokale baten van de groene leefomgeving (ecosysteemdiensten) benoemen.
3. In 2025 werken wij in 80% van onze projecten en processen natuurinclusief.
4. In 2025 wordt 30% van de groene openbare ruimte ingericht en beheert vanuit de (neven)functie 'biodiversiteit'.
5. In 2025 is X% van de ecologische structuur op grondgebied van gemeente Dronten functioneel voor de soortgroepen zoogdieren en vogels.
6. In 2025 is het aantal bewonersinitiatieven in de openbare ruimte met 10% toegenomen t.o.v. 2023.
7. In 2025 waardeert 70% van de buurten groenvoorzieningen met een 7 of hoger.
8. In 2025 waardeert 70% van de buurten de woonomgeving (voor wat betreft schoon, heel en veilig) met een 7 of hoger.

Waar leggen wij de focus op in 2025?

We leggen de focus op het schoon, heel en veilig houden van de groene openbare ruimte. We werken aan een functionele ecologische structuur en ontwikkelen en beheren natuurinclusief. Samen met inwoners versterken we onze groene basis door met hen te werken aan gezonde buurten.

In deze buurten dragen inrichting, gebruik en beheer bij aan een gezonde leefomgeving voor mens, plant en dier. Ook stimuleren we inwoners initiatieven te nemen en faciliteren hen daarbij. Hierdoor neemt de betrokkenheid op hun leefomgeving en elkaar toe.

Pakket 5L Leefbaarheid en veiligheid

Inhoud en ontwikkelingen

In Dronten streven we naar een inclusieve samenleving waarin inwoners zich veilig en verbonden voelen en waar het prettig wonen is. We investeren daarom in een veilig, gezond en vitaal leef- en woonklimaat. We bieden daarbij de zorg die nodig is aan mensen die ernstig en langdurig psychisch kwetsbaar zijn en aan de mensen in hun

omgeving. We zetten in op het eerder en beter zicht krijgen op chronische en acute situaties van huiselijk geweld en kindermishandeling. Daarnaast zetten we in op het duurzaam oplossen hiervan, het doorbreken van de geweldsspiraal en de zorg voor slachtoffers.

We zetten in op meer passende hulpverlening voor inwoners met verward of onbegrepen gedrag en psychische kwetsbaarheid. Naast de directe ondersteuning zetten we ook in op het versterken van het draagvlak en de draagkracht in buurten en wijken. We willen meer beschikbaarheid voor voldoende woningen voor inwoners die vallen onder de doelgroep zorglandschap.

Waar leggen wij de focus op in 2025?

Vanaf oktober 2024 werken met maatschappelijke partners aan een uitvoeringsprogramma waarin o.a. de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling gecombineerd wordt opgepakt met de opgaven uit de Hervormingsagenda en het Toekomstscenario. Vanuit de opgaven van het Regioplan Integraal Zorg Akkoord werken we aan betere samenwerking tussen sociaal domein en eerste- en tweedelijnszorg voor onder andere inwoners met een psychische kwetsbaarheid.

Pakket 5M1 Participatie -De Meerpaal

Inhoud en ontwikkelingen

Om onze effecten en doelstellingen te bereiken gaan we relaties aan met onze partners. De Meerpaal is één van onze partners op gebied van cultureel, welzijn, sport en theater. We subsidiëren de Meerpaal om een bijdrage te leveren aan de realisatie van de door ons gestelde effecten en doelstellingen. Hoe de Meerpaal de gestelde doelstellingen denkt te realiseren en welke indicatoren wij daarvoor gebruiken, leggen we met elkaar vast in een uitvoeringsovereenkomst.

Waar leggen wij de focus op in 2025?

In 2025 leggen wij de focus op samen werken aan het realiseren van de maatschappelijke effecten en beleidsdoelen. Dit wordt in het strategische kader van het nieuwe beleid sociaal domein vastgesteld (eind 2024).

Belangrijk is dat we uitgaan van adaptief beleid, waarin we vanuit het regelmatig monitoren en het actief houden van accountgesprekken kunnen bijsturen indien nodig. Het komende jaar (2025) geldt hierbij als overgangsjaar om de kaders van het nieuwe beleid voor het sociaal domein te laten landen in de uitvoeringsovereenkomsten tussen de gemeente en De Meerpaal.

- Inwoners ervaren hun gezondheid en veerkracht als voldoende om met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven om te gaan.
- Inwoners voelen zich verbonden met elkaar en hun omgeving.
- Inwoners ervaren bestaanszekerheid, gelijke kansen en doen mee naar vermogen.
- Inwoners voeren zelf de regie (kunnen hulpbronnen aanwenden indien nodig).

Voor 2025 maken we met de Meerpaal afspraken over de bijdrage die ze leveren aan de realisatie van de (hierboven beschreven) maatschappelijke effecten op het gebied van welzijn, cultuur en theater. Hieronder staan de doelen die daarmee nagestreefd zullen worden per gebied.

Welzijn

- Verbinding met de inwoner door meer vraaggericht werken vanuit de wijk.

- Samenwerking bevorderen tussen inwoner en sociale partners (sociaal makelaar).
- Vergroten van de sociale infrastructuur in wijken en buurten.
- Het vergroten van de zelfredzaamheid van de inwoners van de gemeente Dronten.
- In elke kern kent men de jongeren.

Cultuur

- Er is een aanbod van (vrijtijds)cultuureducatie voor alle inwoners van Dronten (jong en oud).
- Elke amateurkunstvereniging kan ondersteuning ontvangen.

Theater

- Inwoners hebben een keuze uit een attractief, breed en gevarieerd aanbod van voorstellingen. Zij worden gastvrij ontvangen.
- Bezoekers, impresariaten en artiesten zijn tevreden over De Meerpaal.

Pakket 5M2 Participatie - Bibliotheken

Inhoud en ontwikkelingen

FlevoMeer Bibliotheek heeft een belangrijke rol in het sociaal domein. De bibliotheek biedt betrouwbare toegang tot informatie, leesbevordering, bestrijding van laaggeletterdheid, mediawijsheid, participatie en leesplezier. FlevoMeer werkt aan een geïnspireerd, geïnformeerd, betrokken en vaardig Dronten.

Voor de inwoners van Dronten organiseert FlevoMeer activiteiten die aansluiten bij de maatschappelijke opgaven van de gemeente:

1. Kennis en informatie ter beschikking stellen.
2. Ontwikkeling en educatie bieden.
3. Lezen bevorderen en het laten kennismaken met literatuur.
4. Ontmoeting en debat organiseren.
5. Kennis laten maken met kunst en cultuur.
6. Een plek voor inspiratie en ontwikkeling, zowel fysiek als digitaal.

Deze activiteiten dragen bij aan het persoonlijk welzijn van de inwoners, een leven lang ontwikkelen, een geletterde samenleving, participatie in de informatiesamenleving en gelijke kansen.

Waar leggen wij de focus op in 2025?

In 2025 leggen we de focus op de volgende aspecten:

1. FlevoMeer heeft in 2025 drie bibliotheekvestigingen in de gemeente Dronten: in Dronten, Biddinghuizen en Swifterbant.
2. FlevoMeer voldoet in 2025 aan de certificeringseisen voor openbare bibliotheken.
3. Voor het jaar 2025 is er met FlevoMeer een uitvoeringsovereenkomst waarin afspraken zijn vastgelegd over de openingstijden, tarieven en activiteiten van FlevoMeer.
4. In 2025 is er bij FlevoMeer een Informatiepunt Digitale Overheid (IDO).
5. Het ministerie van OCW heeft een wijziging aangekondigd van de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob). Als deze wet in 2025 wijzigt dan zal, waar nodig, het beleid van de gemeente worden aangepast.

Pakket 5M5 Participatie - Multifunctionele gebouwen

Inhoud en ontwikkelingen

In het voorjaar van 2024 is MFC De Kombuis in Swifterbant geopend. Met de komst van dit multifunctioneel gebouw heeft elke kern in Dronten een volwaardige voorziening om ontmoeting te faciliteren. In Dronten en Swifterbant verzorgt De Meerpaal het dienstverleningsconcept. Voor Biddinghuizen vinden hierover momenteel gesprekken plaats, omdat de huidige exploitant per 1 juli 2024 stopt.

Primair is het zoeken naar een nieuwe exploitant, als eigenaar van MFC De Binding, aan het stichtingsbestuur van De Binding. Als gemeente worden we, in verband met de verschillende opgaven en financiële relatie met het stichtingsbestuur, bij deze gesprekken betrokken.

Met de multifunctionele accommodaties in de drie kernen beogen we:

1. Het versterken van de sociale cohesie in de verschillende kernen.
2. Een ontmoetingsplek voor onze inwoners te faciliteren.
3. Een impuls te geven aan het verenigingsleven in de verschillende kernen.

Waar leggen wij de focus op in 2025?

De Binding Biddinghuizen; Nadat in 2024 door het stichtingsbestuur van De Binding een nieuwe exploitant is gekozen, optimaliseren we de dienstverlening en het gebruik in 2025.

De Meerpaal Dronten; In 2025 werken we toe naar een nóg breder gebruik van de multifunctionele accommodatie.

De Kombuis Swifterbant; Nadat in 2024 het gebouw is geopend en een start is gemaakt met het dienstverleningsconcept, gaan we dit in 2025 verder optimaliseren.

Pakket 50 Gezonde leefstijl

Inhoud en ontwikkelingen

Inhoud

- Inwoners ervaren hun gezondheid en veerkracht als voldoende om met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven om te gaan.

We streven ernaar dat inwoners van de gemeente Dronten door een goede gezondheid beter en langer voor zichzelf kunnen zorgen, zowel mentaal als fysiek. Een gezonde leefstijl draagt bij aan het bereiken van het effect, maar staat niet op zichzelf. Het heeft betrekking op verschillende aspecten die van invloed zijn op welzijn en gezondheid, zoals bijvoorbeeld sociale netwerken, de inrichting van de fysieke leefomgeving en passende huisvesting.

We richten ons vanuit dit pakket op de bevordering van een gezonde leefstijl en dan vooral op het aanbod aan beweegmogelijkheden in Dronten zoals sportverenigingen, sportaccommodaties, fysieke leefomgeving en ongeorganiseerd beweegaanbod. Bewegen draagt bij aan een gezonde leefstijl en een positieve gezondheid.

Om te realiseren dat meer volwassenen aan het bewegen gaan, aan de beweegrichtlijn voldoen en dat het percentage niet-sporters/bewegers afneemt, gaan we samen met onze maatschappelijke partners op het terrein van gezonde leefstijl coalities aan om

samen activiteiten te organiseren of voorzieningen te realiseren die bijdragen aan een goede gezondheid van onze burgers.

Ontwikkelingen

In de gemeente Dronten zijn er op gebied van gezonde leefstijl een aantal relevante ontwikkelingen. Zo is bijvoorbeeld te zien dat het overgewicht onder volwassenen bovengemiddeld hoog is, namelijk 59,3% in 2022, ten opzichte van 50,3% landelijk. Sinds 2016 is er een negatieve ontwikkeling. Tegelijkertijd ervaart 73% van de volwassenen hun gezondheid als goed. Hoewel we hierop als gemeente hoger scoren dan landelijk gemiddeld (70%), is er sprake van een negatieve ontwikkeling sinds 2016.

Omdat we ons ervoor verantwoordelijk voelen dat inwoners gezond kunnen wonen en leven in de gemeente, zien we overgewicht als een serieus probleem. Overgewicht en ervaren gezondheid wordt beïnvloed door meer dan bewegen. Bijvoorbeeld door gezonde voeding en de fysieke omgeving.

Op het gebied van bewegen is te zien dat Dronten slechter dan gemiddeld scoort. Van de volwassen voldoet 43,9% aan de beweegrichtlijn (landelijk 47,5%). Op deze ontwikkeling hebben we als gemeente een stimulerende en faciliterende invloed. Daarom is ons streven om het aantal volwassenen dat aan de beweegrichtlijn voldoet te verhogen.

(SMART) Beleidsdoelen

1. Meer Drontenaren voldoen aan de beweegrichtlijn (nu 43,9 % t.o.v. landelijk 47,5%).

Waar leggen wij de focus op in 2025?

We zetten in op het stimuleren van sportevenementen en -faciliteiten door middel van subsidies voor maatschappelijke inzet/activiteiten met niet alleen eigen leden (bijvoorbeeld de avondvierdaagse, ongeorganiseerde beweegactiviteiten etc.).

In het nieuwe uitvoeringsprogramma sociaal domein zetten we vanuit sport verder in op het toegankelijk maken van sport en bewegen voor iedereen. Dit onder andere door vitale sportaanbieders en Dronten als openbare speelplek voor ontspanning en inspanning te promoten.

Het Netwerk Kind en Bewegen Dronten (NKBD) en het Beweeg Abonnement op de Pas van Dronten zetten we in 2025 voort.

In samenwerking met de scholen doen we onderzoek naar de motorische ontwikkeling van kinderen op de basisschool. Deze scan zorgt ervoor dat wij nog meer zicht krijgen op beweegmogelijkheden en behoefte van kinderen.

De eisen vanuit het huidige beweegonderwijs en de uitkomsten van de bovengenoemde scan vormen het startpunt voor een onderzoek of de huidige inventaris van de gym- en sportzalen nog passend is.

Verbonden partijen programma 5

Verbonden partijen

Verbonden partij	Type
Coöperatie Gastvrije Randmeren U.A.	Vennootschappen/Coöperaties

Wat gaat programma 5 kosten?

Lasten en Baten (bedragen x €1.000)	Realisatie 2023	Begroting na wijziging 2024	Primaire begroting 2025	Primaire begroting 2026	Primaire begroting 2027	Primaire begroting 2028
Lasten						
5J (openlucht) recreatie	-670	-1.154	-781	-787	-787	-786
5K Openbaar groen	-4.151	-4.345	-4.599	-4.635	-4.666	-4.610
5L Leefbaarheid en veiligheid	-378	-423	-933	-918	-918	-918
5M1 Participatie - De Meerpaal	-5.921	-6.281	-6.243	-6.237	-6.237	-6.237
5M2 Participatie- Bibliotheek	-1.896	-2.025	-2.025	-2.025	-2.025	-2.025
5M5 Multifunctionele gebouwen	-1.329	-1.450	-875	-873	-870	-868
5O Gezonde leefstijl	-4.079	-4.145	-3.665	-3.766	-3.715	-4.306
Totaal Lasten	-18.425	-19.823	-19.120	-19.241	-19.219	-19.751
Baten						
5J (openlucht) recreatie	99	53	26	26	26	26
5K Openbaar groen	45	70	35	35	35	35
5M2 Participatie- Bibliotheek	84	84	84	84	84	84
5M5 Multifunctionele gebouwen	0	0	0	0	0	0
5O Gezonde leefstijl	1.616	1.520	1.456	1.357	1.145	1.145
Totaal Baten	1.844	1.726	1.600	1.501	1.289	1.289
Saldo Lasten en Baten programma 5	-16.581	-18.096	-17.520	-17.740	-17.930	-18.462
Stortingen						
5Z Niet in pakketjes opgenomen	795	4.108	10	10	10	10
Onttrekkingen						
5Z Niet in pakketjes opgenomen	2.013	1.638	574	574	574	574
Saldo Reserves programma 5	1.218	-2.469	564	564	564	564
Resultaat programma 5	-15.363	-20.566	-16.956	-17.176	-17.366	-17.898

Verplichte beleidsindicatoren

Gemeenten nemen vanaf 2017 een basisset BBV beleidsindicatoren op in de begroting en het jaarverslag voor inzicht en heldere beeldvorming over de beleidsresultaten van de gemeente, en vergelijking van gemeenten onderling.

Via het verplichte dashboard van [Waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl) zijn nog meer gegevens beschikbaar. In de onderstaande tabel staan de beleidsindicatoren voor dit programma van onze gemeente met peildatum 04-09-2024.

Indicator	2021	2022	2023	2024	2025	Gemeenten 25.000 - 50.000 inwoners	Bron
% Niet-sporters	NB	53,5	NB	NB	NB	NB	Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM
Omschrijving	Het percentage niet-wekelijks sporters t.o.v. bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet. Deze indicator wordt eens in de vier jaar gemeten.						

Programma 6 Sociaal domein

Strategisch beleidskader sociaal domein

Na vijf jaar gewerkt te hebben met de themaplannen sociaal domein is het tijd voor een herijking van de beleidsuitgangspunten. Niet vanwege het aantal jaren dat is verstreken, maar omdat de ervaringen en maatschappelijke ontwikkelingen van de afgelopen vijf jaren daartoe aanleiding geven. We doen het goed, maar doorontwikkelen is nodig. Er liggen grote uitdagingen en als we zonder wijzigingen doorgaan is het huidige beleid niet houdbaar. We zien de vraag naar jeugdhulp en Wmo-ondersteuning toenemen, mede door demografische ontwikkelingen. De ontwikkeling in de vraag staat op gespannen voet met ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en beschikbare financiën. Om te voorkomen dat dit leidt tot verschraling van zorg en een afwenteling op inwoners, maken we nieuwe keuzes.

In maart 2024 heeft de raad de Startnotitie nieuw beleidskader sociaal domein vastgesteld. In deze startnotitie staan de belangrijkste kaders en uitgangspunten en de maatschappelijke opgaven die opgepakt worden. Dat gebeurt steeds vanuit het perspectief van brede welvaart. Belangrijk is dat het beleid lerend en adaptief is. Als we de samenleving als startpunt van onze inspanningen nemen, dan vraagt dat flexibiliteit en ruimte om aanpassingen te maken op basis van inzichten en ontwikkelingen in de samenleving. Dit kan betekenen dat andere accenten in de uitvoering worden gelegd en/of dat doelen sneller of minder snel bereikt worden dan in eerste instantie gedacht. Hierover wordt het gesprek gevoerd in de P&C cyclus en dat kan leiden tot een herijking van de (streefwaarden van de) doelen en de onderliggende uitvoeringsprogramma's.

De gemeenteraad heeft de wens om effectgericht te sturen. In 2022 is hiermee gestart. Effectgericht sturen betekent dat de gemeenteraad stuurt op maatschappelijke effecten en doelen op hoofdlijnen (kaders) en dat het college verantwoordelijk is voor uitvoering in lijn met de opgestelde effecten en doelen. Het college heeft de principes van brede welvaart omarmd als instrument om vorm en inhoud te geven aan het effectgericht sturen. Niet de financiën vormen de basis bij brede welvaart, maar de maatschappelijke effecten waar naar gestreefd wordt. Deze effecten richten zich op geluk en welbevinden van inwoners in brede zin.

De vier maatschappelijke effecten waar de gemeenteraad naar streeft in de komende jaren zijn:

- Inwoners ervaren hun gezondheid en veerkracht als voldoende om met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven om te gaan.
- Inwoners voelen zich verbonden met elkaar en hun omgeving.
- Inwoners ervaren bestaanszekerheid, gelijke kansen en doen mee naar vermogen.
- Inwoners voeren zelf de regie (kunnen hulpbronnen aanwenden indien nodig).

Nu de raad de 4 maatschappelijke effecten en de 3 opgaven heeft geformuleerd, kunnen we met de samenleving (inwoners en partners) werken aan de uitvoeringsplannen. Eind 2024/begin 2025 zullen deze door het college worden vastgesteld. Het jaar 2025 is dan ook een overgangsjaar.

Als we spreken over het nieuwe strategisch kader sociaal domein, dan hebben we het over programma 4 en 6 en delen van programma 5 en 7, ofwel de pakketten: Opgroeien en opvoeden (4P en 6P), Leefbaarheid en veiligheid (5L), Participatie De Meerpaal (5M1), Participatie de bibliotheek (5M2), Multifunctionele gebouwen (5M5), Gezonde leefstijl (5O en 6O), Arbeidsparticipatie en minima ondersteunende maatregelen (6M4),

Inburgering, (arbeids)participatie en integratie van statushouders (6M4), Zelfredzaamheid en eigen mogelijkheden (6N).

Het vernieuwen van het strategisch beleidskader heeft ook een belangrijke consequentie voor deze begroting. De vertaling van het nieuwe strategische kader naar uitvoeringsplannen is in begin 2025 gereed en zal dan verder financieel vertaald worden. Om de verandering vanuit het nieuwe beleid te kunnen opbouwen, zullen we activiteiten uit het oude beleid dienen af te bouwen. Dit vergt een overgangperiode. Nu er nog geen nieuw beleid vastgesteld is en dus geen prestaties en activiteiten zijn geformuleerd, lopen een aantal activiteiten door. Daarom noemen we 2025 een overgangsjaar. De doorlopende activiteiten zijn met incidentele middelen voor 2025 opgenomen.

Inhoud programma

Dit programma omvat activiteiten die gericht zijn op verlening bijstand, activering & re-integratie, inkomensondersteuning voor minima, uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening, het programma jeugd, wijk- en buurtbeheer, inburgering, algemeen maatschappelijk werk, zorg, kinderopvang en peuterspeelzaalwerk.

Pakket 6L Leefbaarheid en veiligheid

Inhoud

Op basis van de huidige programmastructuur is wijk- en buurtbeheer onderdeel van pakket L van programma 6. Wijk- en buurtbeheer is verantwoord onder pakket M3 van programma 6. Inhoudelijk verwijzen wij u hiervoor daarom graag door naar pakket M3.

De overige taken uit pakket L staan in programma 5. Inhoudelijk verwijzen wij u hiervoor daarom graag door naar programma 5.

Pakket 6M3 Arbeidsparticipatie en minima ondersteunende regelingen

Inhoud en ontwikkelingen

Het maatschappelijk effect dat we willen bereiken is dat iedereen in Dronten meedoet aan de maatschappij. Wanneer mensen in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien, wordt dit effect sneller bereikt. Door zo veel mogelijk inwoners actief deel te laten nemen aan de maatschappij, wordt sociale uitsluiting tegengegaan. Werken of participeren in de maatschappij vergroot de verbondenheid tussen mensen en draagt bij aan een gevoel van eigenwaarde en gelijkheid. Bovendien helpt het inwoners om (meer) zelfstandig te zijn en minder afhankelijk te zijn van sociale voorzieningen. Dit helpt mensen om meer controle te krijgen over hun eigen leven en keuzes.

Participatiewet in balans

Het wetsvoorstel 'Participatiewet in balans' moet zorgen voor een beter functionerende wet, waarin de ondersteuning van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en/of een bijstanduitkering wordt verbeterd en waar werkgevers en gemeenten duidelijkere en effectievere instrumenten hebben om deze groepen te helpen aan werk. In Dronten is een kwartiermaker aangesteld die zich (voornamelijk intern) gaat bezighouden met de cultuuromslag naar aanleiding van de Participatiewet in Balans. Deze cultuuromslag is gericht op vereenvoudiging van de regels, meer maatwerk en flexibiliteit en het bevorderen van doorstroom naar werk.

Hervorming arbeidsmarktinfrastructuur

Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) heeft plannen

gepresenteerd om de arbeidsmarktinfrastructuur te verbeteren. De focus ligt op het versterken van de samenwerking tussen gemeenten, sociale partners, werkgevers en het onderwijs. Dit moet ervoor zorgen dat werkzoekenden sneller en effectiever ondersteuning krijgen bij het vinden van een baan.

Hiervoor moet in iedere arbeidsmarktregio een Regionaal Werkcentrum (RWC) opgezet worden. Binnen het Regionaal Werkbedrijf Flevoland is de gemeente Dronten betrokken bij het opzetten van het RWC.

Van school naar duurzaam werk

Naar verwachting gaat op 1 augustus 2025 de wet 'Van school naar duurzaam werk' van kracht. Deze wet heeft als doel om alle jongeren tot 27 jaar de juiste begeleiding te bieden bij de overgang van school naar werk en het aan het werk blijven te bevorderen. De wet richt zich specifiek op jongeren die extra ondersteuning nodig hebben bij het vinden en behouden van werk, zoals jongeren met een beperking, zonder startkwalificatie of met een afstand tot de arbeidsmarkt. In Dronten is de samenwerking met de scholen en werkgevers geïntensiveerd om betere samenwerking tussen scholen, gemeenten en werkgevers te creëren, om zo de overgang van school naar werk soepeler te laten verlopen.

(SMART) Beleidsdoelen

In september 2024 wordt het strategisch beleidskader sociaal domein aan uw raad voorgelegd. Hierin worden de maatschappelijke effecten, doelen en prioriteiten vastgesteld voor de beleidsperiode 2025-2028.

Waar leggen wij de focus op in 2025?

Participatiewet

In 2025 richten wij ons op de ontwikkelingen zoals genoemd onder inhoud en ontwikkelingen. Lokaal werken we verder aan de cultuuromslag die samenhangt met de Participatiewet in Balans. De hervorming van de arbeidsmarktinfrastructuur vindt veelal op regionaal niveau plaats. Dronten neemt actief deel aan de gesprekken en vertaalt de ontwikkelingen lokaal naar concrete acties.

Klustraject Kluswinkel Dronten

In 2024 zijn we gestart met het klustraject Kluswinkel Dronten. Samen met Oost Flevoland Woondiensten en Impact is een pilot opgezet met een tweeledig doel:

1. Inwoners met een met een afstand tot de arbeidsmarkt kunnen via de Kluswinkel meedoen aan de samenleving en/of uitstromen naar een betaalde baan.
2. Uitvoeren van lichte onderhoudsklusjes voor bewoners van (sociale) huurwoningen die dit zelf niet (meer) kunnen, zodat zij langer in hun woning kunnen blijven en de leefbaarheid in de buurt verbetert.

Hierdoor kunnen de bewoners langer in hun woning blijven wonen en wordt de leefbaarheid in straten, buurten en wijken verbeterd. De pilot wordt in het najaar van 2024 opgestart en heeft een doorlooptijd tot einde 2025.

Pakket 6M4 Inburgering, (arbeids)participatie en integratie van statushouders

Inhoud en ontwikkelingen

Wij zijn als gemeente verantwoordelijk voor de huisvesting (taakstelling vanuit het Ministerie van Justitie en Veiligheid) van statushouders. Daarnaast zijn wij verantwoordelijk voor de inburgering (Wet inburgering 2021) van inburgeringsplichtigen, waaronder statushouders, die zich in onze gemeente gevestigd hebben. De integratie van deze inburgeringsplichtigen pakken we in onze gemeente zo passend mogelijk op.

Dit betekent dat, in nauwe samenwerking en afstemming met ketenpartners en de inburgeringsplichtigen, er een integraal samenhangend aanbod van dienstverlening wordt aangeboden gericht op inburgering. Het maatschappelijk effect is dat inburgeringsplichtigen zo snel mogelijk meedoen in de samenleving, bij voorkeur via betaald werk.

Vanuit de wettelijke taak hebben we te voldoen aan de eisen dat 80% van alle Drontense inburgeringsplichtigen binnen een periode van 10 weken (vanaf de datum van inschrijving bij de gemeente) een persoonlijk Plan Inburgering en Participatie (PIP) heeft en dat 80% het inburgeringsexamen binnen de gestelde termijn van drie jaar behaald.

(SMART) Beleidsdoelen

1. 70% van alle Drontense inburgeringsplichtigen werkt binnen 1 jaar na datum van inschrijving bij de gemeente 'naar vermogen'*.
2. 80% van alle Drontense inburgeringsplichtigen is binnen 18 maanden na datum van inschrijving bij de gemeente geïntegreerd** in de Drontense samenleving.

* Onder werk 'naar vermogen' verstaan wij vrijwilligerswerk, stageplaats, werkervaringsplaats, betaald werk, etc.

** Iemand is geïntegreerd wanneer hij/zij een netwerk heeft opgebouwd, contact heeft met de bureaus, helpt op de school van de kinderen, deelneemt bij een sportclub, naar Huis voor Taal gaat, etc.

Waar leggen wij de focus op in 2025?

Enerzijds voeren we de wettelijke taken uit om de vereiste resultaten te bereiken. Daarnaast ligt de focus op integratie met bijvoorbeeld de Tour de Dronten voor statushouders, waarbij zij worden rondgeleid door onze gemeente en onder andere kennis maken met voor hun belangrijke partners.

Opvang Oekraïne

In februari 2022 brak oorlog uit in Oekraïne. Vele mensen ontvluchtten het land en een aantal van hen kwam in Nederland terecht. In Dronten hebben we 194 gerealiseerde opvangplekken in de gemeentelijke opvang. Er is nog geen zicht op het einde van de oorlog in Oekraïne. Dit betekent dat de opvang van ontheemden in 2025 gecontinueerd wordt. Met de incidentele financiële regeling vanuit de Rijksoverheid zijn we in staat de opvang doelmatig te organiseren.

Pakket 6N Zelfredzaamheid en eigen mogelijkheden

Inhoud en ontwikkelingen

De opgave waar we in dit pakket voor staan is het mogelijk maken van een inclusieve samenleving waarin iedereen meedoet. Inwoners met een beperking of met chronische, psychische of psychosociale problemen worden zoveel mogelijk in de eigen leefomgeving ondersteund in de zelfredzaamheid, participatie en de eigen mogelijkheden. We doen samen met de inwoners onderzoek naar de eigen mogelijkheden, mogelijkheden in het eigen netwerk, (algemene) voorzieningen die voor iedereen toegankelijk zijn of Wmo-maatwerkvoorzieningen. Onder maatwerkvoorzieningen verstaan wij begeleiding, dagbesteding, huishoudelijke ondersteuning, woningaanpassingen, hulpmiddelen en vervoersvoorzieningen. We gaan met preventieve maatregelen en vroegsignalering eerder hulp bieden om de vraag naar maatwerkvoorzieningen te voorkomen.

We zetten activiteiten in om te zorgen dat minder inwoners in financiële problemen komen. Ook zetten we in op een brede aanpak van vroegsignalering met als doel problematische schulden zoveel mogelijk te voorkomen.

De verwachting is dat in de komende decennia de vraag naar zorg en ondersteuning verder zal toenemen. Dit heeft te maken met de krapte op de (zorg)arbeidsmarkt, de dubbele vergrijzing, een veranderde (zorg)vraag en financiële tekorten.

Het regioplan Integraal Zorgakkoord Flevoland beschrijft wat nodig is om samen te werken aan de transformatie van ondersteuning en zorg, waarin de gezondheid van inwoners centraal staat. Hierin werken we samen met partijen in de zorg- en welzijnssector, zorgverzekeraar en regiegemeenten Flevoland.

(SMART) Beleidsdoelen

De beleidsdoelen worden in september voorgelegd aan de raad en SMART uitgewerkt in de uitvoeringsplannen. Wij zullen in de volgende richting SMART beleidsdoelen formuleren:

- Meer mensen kunnen al dan niet met inzet van het eigen netwerk of vrijwilligers blijven participeren in de samenleving.
- Stimuleren dat vrijwilligers (organisaties) elkaar gemakkelijker weten te vinden.
- Stimuleren van het vrijwilligerspotentieel.
- Stimuleren dat meer mensen met inzet van preventieve maatregelen worden geholpen.
- Eenzaamheid onder inwoners neemt af onder alle doelgroepen.
- Mantelzorgondersteuners maken meer gebruik van mantelzorgondersteuning.

Waar leggen wij de focus op in 2025?

We richten ons op het versterken van het vrijwilligerswerk, het stimuleren van het gebruik van mantelzorgondersteuning en geven uitvoering aan het regioplan Integraal Zorgakkoord.

Pakket 6O Gezonde leefstijl

Inhoud

Op basis van de huidige programmastructuur is de Algemene voorziening Jeugd onderdeel van pakket O in programma 6. De overige taken uit pakket O staan in programma 5. Inhoudelijk verwijzen wij u daarom graag door naar programma 5.

Pakket 6P Opgroeien en Opvoeden

Inhoud en ontwikkelingen

Op basis van de huidige programmastructuur is een aantal taken (Toegang, Werkwijze en preventie Jeugd, Ondersteuning Jeugd (PGB en ZIN), Hulp Jeugd, Hulp in het kader van Veiligheid en Bestrijding armoede onder kinderen) onderdeel van pakket P in programma 6. De taak uit het armoede- en schuldenbeleid wordt in programma M3 verder toegelicht. De overige taken uit pakket P worden onder programma 4 verantwoord. De beleidsdoelen zijn vastgesteld tot en met 2024.

De Hervormingsagenda bevat een omvangrijk pakket afspraken met als doel de (jeugd)zorg te verbeteren en financieel gezond te maken. Een paar belangrijke afspraken zijn uitbreiding van de voorliggende voorzieningen en aanpassing van de reikwijdte van de verordening en de Jeugdwet. De Hervormingsagenda roept gemeenten op om vooruitlopend op de aan te passen verordening van de reikwijdte van de Jeugdwet, de reikwijdte van de lokale verordening in te perken en de vrij toegankelijke voorzieningen te versterken. De voorbereidingen hiervoor zijn ook in Dronten gestart en vormen een onderdeel van het nieuwe sociaal beleid. De realisatie zal deels in 2025/2026 en deels in 2027 zijn.

Het maatschappelijke effect dat we willen bereiken is dat jeugdigen en hun gezin met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven om kunnen gaan en daar de eigen regie op voeren. Dit effect is ingebed binnen alle drie de opgaves binnen het nieuwe beleid sociaal domein: Bestaanszekerheid versterken, Kansengelijkheid vergroten en Gezond samenleven.

Formele professionele ondersteuning en hulp is voor inwoners niet langer vanzelfsprekend beschikbaar. De informele zorg van naasten en vrijwilligers wordt daarom een belangrijke hulpbron voor de gezinnen. Daarvoor zal er meer ingezet worden op de samenwerking rond het gezin van formele- en informele netwerken. Daarnaast worden ervaringsdeskundigen ingezet.

Door in de wijken lichtere vormen van hulp eenvoudig en tijdig beschikbaar te hebben voor jeugdigen en gezinnen en aanvullend op eigen mogelijkheden en samenleving, wordt voorkomen dat problematiek verergert en inzet van zwaardere hulp nodig is. Voor onze toegang zal hierdoor meer ruimte komen voor jeugdigen en gezinnen met complexe zorgvragen.

De eigen regie van jeugdigen en gezinnen komt in het gedrang in geval van uithuisplaatsing of als een rechtelijke maatregel jeugdbescherming of -reclassering wordt opgelegd. Het gaat daarbij juist om jeugdigen en gezinnen met complexe zorgvragen. Vanuit het Toekomstscenario en het regionale beleid wordt stevig ingezet in verlaging van uithuisplaatsingen en maatregelen door een betere samenwerking en uitbreiding van vormen van ambulante gezinsgerichte hulp.

Waar leggen wij de focus op in 2025?

Preventie

Na de aanbesteding in het eerste kwartaal van 2024 is wederom een breed aanbod van ondersteuning gerealiseerd. In 2025 wordt een monitoringssysteem opgezet om het effect van de inzet van de preventieve producten te meten. Aan de hand van deze monitoring kunnen we de inzet en kwaliteit van preventieve jeugdhulp efficiënter maken.

In 2025 onderzoeken wij hoe we het beschikkingsvrije aanbod kunnen uitbreiden in samenhang met de te ontwikkelen stevige lokale teams.

Binnen de preventieve jeugdhulp wordt met meerdere beleidsterreinen (jeugdgezondheid, onderwijs, sport) samengewerkt om ook vroegtijdig en laagdrempelig oplossingen buiten de jeugdhulp te bieden. Het Netwerk Kind en Bewegen Dronten is hier een voorbeeld van. Dit netwerk gaat vanaf 2025 kinderen met lichte sociaal emotionele problematiek ondersteunen bij hun beweegreis naar bewegen en sporten.

Lokale jeugdhulp

Daarnaast verrichten we voorwerk voor de regionalisering van de zwaardere jeugdhulp die de komende jaren gaat plaatsvinden en het vormen van stevige lokale teams. In 2025 starten we met de voorbereiding van de aanpassing van de verordening en de nadere regels.

We willen daarnaast lokaal onderzoeken of we voor de zorgkosten voor langjarige intensieve zorg een andere manier van begroten kunnen doorvoeren, al dan niet in combinatie met het instellen van een voorziening.

Regionale jeugdhulp

Per 1 januari 2025 starten de nieuwe contracten voor jeugdhulp met verblijf en crisis. We richten ons op minder uithuisplaatsingen en kostenverlaging voor deze zwaarste vorm van jeugdhulp. Hiervoor moet er eerder afgeschaald worden naar lichtere hulp,

meer regie op casussen gevoerd worden en meer uniform gewerkt worden in de regio. Het RET/TaS en Thuis op Maat (TOM) zijn nieuwe producten die ingezet worden om hier aan bij te dragen. Deze producten beogen andere oplossingen te vinden voor de problemen waar de jeugdigen en het gezin mee kampen. Dit gebeurt door domein overstijgend te werken. De financiële en maatschappelijke effecten van deze producten worden gemonitord.

Een andere focus in het nieuw te vormen sociaal beleid is het komen tot een robuuste regio wat voortkomt uit de afspraken van de Hervormingsagenda. In 2025 zal een nieuwe regiovisie ontwikkeld worden, omdat de oude regiovisie afloopt in 2024. Wettelijk moet er een regiovisie door de regio gemaakt worden. Binnen de regio sociaal domein Flevoland wordt er momenteel door de bestuurders gezocht naar een beter passende governance structuur.

Begroting jeugdhulp

De begroting jeugdhulp 2025 is gestoeld op de beschikbare middelen van de beleidsperiode 2018-2024. De realisatie in 2022 en voorgaande jaren (aantal en zorgzwaarte) gaven geen aanleiding om de meerjarenbegroting 2024 en verder aan te passen. Medio 2023 bleek dat de aantallen jeugdigen met jeugdhulp, de zorgzwaarte en de tarieven aanzienlijk hoger lagen dan in 2022, met als gevolg een uiteindelijke overschrijding van rond de 3 miljoen.

Besloten is de begroting 2024 en verder vooralsnog alleen aan te passen op de tarieven (de onvermijdelijk hogere uitgaven) en niet op aantal/zorgzwaarte. Dit omdat we op basis van 1 ervaringsjaar niet kunnen bepalen of er sprake is van een exces of van een meer structurele ontwikkeling.

We volgen de data per kwartaal. In het eerste kwartaal 2024 lag de instroom hoger dan in het 1e kwartaal 2023. In het tweede kwartaal is dat andersom. Ten opzichte van juli 2022 is er per juli 2024 een groei van 65 unieke jeugdigen in zorg. Met de huidige zorgzwaarte en de nog te verwachten instroom kan dit leiden tot circa 2 miljoen overschrijding.

De hoogte van de uitgaven voor jeugdhulp worden bepaald door 3 factoren:

- a. tarieven (kostprijzen);
- b. aantal jeugdigen in jeugdhulp;
- c. zwaarte van de ingezette zorgvormen.

Tarieven

Op 11 maart 2024 bent u via een RIB geïnformeerd over de tariefstelling 2025. In de begroting 2025 is de hogere tariefstelling verwerkt. Het Rijk heeft aangegeven dat de ingeboekte gevolgen van de Hervormingsagenda, voor Dronten -1 miljoen, voor 2025 opschuiven naar 2026. Dit is ook in de begroting 2025 verwerkt. Alle lokale en regionale aanbestedingen jeugdhulp zijn/worden vorig jaar of dit jaar afgerond.. Het risico van een verdere tariefstijging is daarmee de komende jaren klein. De indexatie opgenomen in de contracten loopt gelijk met de compensatie die we van het Rijk ontvangen.

Aantal jeugdigen in jeugdhulp

Elke jeugdige actief in zorg - zowel meer als minder - scheelt > 0,10% in de totale uitgaven van het betreffende jaar. Omdat de Jeugdwet open wetgeving is, zijn wij verplicht om voor elke jeugdigen en/of hun ouders die jeugdhulp aanvragen een onderzoek te doen naar de noodzaak tot inzet van jeugdhulp. De noodzaak wordt getoetst aan de hand van de Jeugdwet en de lokale verordening/nadere regels. Is de noodzaak aangetoond, dan moet de hulp ook geboden worden.

Jaarlijks zien we een fluctuatie in de instroom naar boven of naar beneden. In 2021 (2e coronajaar) lag de instroom 100 hoger dan in 2022. In 2023 werd op 60 jeugdigen extra gedeclareerd ten opzichte van 2022. Omdat wij een middelgrote gemeente zijn, zien we grotere schommelingen in het gebruik dan een grote gemeente.

Het risico rond het aantal jeugdigen in jeugdhulp is de komende jaren niet (volledig) af te vangen en kan zowel een negatief als een positief effect hebben op de realisatie. 5% stijging of daling van jeugdigen actief in zorg brengt aan kosten circa € 700.000 met zich mee (prijsspeil en zorgwaarde 2023).

Zwaarte van de ingezette zorgvormen

De lokaal ingekochte lichte tot zware trajecten kosten per jeugdige tussen de € 5.000 en € 15.000 per beschikking. De intensieve lokale trajecten en de inzet van regionale en landelijke zorgvormen kennen een veel grotere variatie oplopend van gemiddeld zo'n € 10.000 per jaar voor hoog specialistische GGZ tot ruim € 350.000 per jaar voor de meest intensieve vormen van jeugdhulp met verblijf. Met name op de langjarige zorgpaden van 4% van de jeugdigen in zorg en hun ouders worden intensieve zorgvormen ingezet en komt ook stijging van zorgwaarde voor.

Deze ruim 4% van het totaal jeugdigen in actieve zorg bepalen ruim 35% van de totale uitgaven voor jeugdhulp op basis van een beschikking. Het grootste deel van deze groep ontvangt de zorg op basis van een verwijzing van de Gecertificeerde Instelling of medisch specialist. Daarmee ligt het belangrijkste financiële risico bij de zorgwaarde. Het regionale beheersplan richt zich op de inperking van dit risico.

Verbonden partijen programma 6

Verbonden partijen

Verbonden partij	Type
Centrumregeling Sociaal Domein Flevoland	Gemeenschappelijke regelingen
GGD Flevoland	Gemeenschappelijke regelingen
IMpact	Gemeenschappelijke regelingen
Regionale Sociale Recherche	Gemeenschappelijke regelingen

Wat gaat programma 6 kosten?

Lasten en Baten (bedragen x €1.000)	Realisatie 2023	Begroting na wijziging 2024	Primaire begroting 2025	Primaire begroting 2026	Primaire begroting 2027	Primaire begroting 2028
Lasten						
6L Leefbaarheid en veiligheid	-41	-65	-566	-561	-556	-550
6M3 Arbeidsparticipatie en minima ondersteunende regelingen	-20.278	-20.335	-20.304	-19.938	-19.876	-19.842
6M4 Inburgering, (arbeids)participatie en integratie van statushouders	-3.852	-4.273	-4.529	-1.129	-1.129	-800
6N Zelfredzaamheid en eigen mogelijkheden	-15.136	-15.904	-13.207	-12.397	-12.121	-12.121
6O Gezonde leefstijl	-77	-138	-71	-71	-156	-156
6P Opgroeien en opvoeden	-18.044	-16.664	-17.964	-16.733	-16.583	-16.584
Totaal Lasten	-57.429	-57.379	-56.643	-50.829	-50.421	-50.053
Baten						
6L Leefbaarheid en veiligheid	0	0	0	0	0	0
6M3 Arbeidsparticipatie en minima ondersteunende regelingen	11.636	11.382	11.382	11.382	11.382	11.382
6M4 Inburgering, (arbeids)participatie en integratie van statushouders	6.512	5.107	5.107	528	528	528
6N Zelfredzaamheid en eigen mogelijkheden	2.790	705	735	684	468	468
6P Opgroeien en opvoeden	31	17	17	17	17	17
Totaal Baten	20.968	17.211	17.241	12.610	12.394	12.394
Saldo Lasten en Baten programma 6	-36.461	-40.168	-39.402	-38.219	-38.027	-37.659
Stortingen						
6Z Niet in pakketjes opgenomen	2.578	0	0	0	0	0
Onttrekkingen						
6Z Niet in pakketjes opgenomen	1.898	2.267	0	0	0	0
Saldo Reserves programma 6	-680	2.267	0	0	0	0
Resultaat programma 6	-37.141	-37.901	-39.402	-38.219	-38.027	-37.659

Verplichte beleidsindicatoren

Gemeenten nemen vanaf 2017 een basisset BBV beleidsindicatoren op in de begroting en het jaarverslag voor inzicht en heldere beeldvorming over de beleidsresultaten van de gemeente, en vergelijking van gemeenten onderling.

Via het verplichte dashboard van [Waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl) zijn nog meer gegevens beschikbaar. In de onderstaande tabel staan de beleidsindicatoren voor dit programma van onze gemeente met peildatum 04-09-2024.

Indicator	2021	2022	2023	2024	2025	Gemeenten 25.000 - 50.000 inwoners	Bron
% Jongeren met delict voor rechter	1	1	NB	NB	NB	NB	CBS - Jeugd
Omschrijving	Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.						
% Jongeren met jeugdbescherming	1,5	1,5	1,5**	NB	NB	1,1**	CBS - Jeugd
Omschrijving	Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan 'onder toezicht gesteld' of 'onder voogdij geplaatst'.						
	**Voorlopige cijfers						
% Jongeren met jeugdhulp	12,6	11,6	12,1	NB	NB	13,5*	CBS - Jeugd
Omschrijving	Hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014), en in natura door de zorgaanbieder is geleverd. PGB gefinancierde hulp en zorg valt hier dus buiten. Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders. Zorg in Natura wordt direct vergoed aan de zorgverlener zonder tussenkomst van de zorggebruiker. In het kader van de jeugdzorg betekent dit dat de hulp rechtstreeks door de gemeente wordt vergoed. Persoonsgebonden budget (PGB) is een geldbedrag waarmee de zorggebruiker zelf zorg, begeleiding, hulp, hulpmiddelen of voorzieningen in kan kopen. Deze wordt verstrekt via de Sociale verzekeringsbank (SVB) maar is ook afkomstig van de gemeente.						
	*Voorlopige cijfers						
% Jongeren met jeugdreclassering	0,2	0,1	0,2**	NB	NB	NB	CBS - Jeugd
Omschrijving	Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie of leerplichtambtenaar in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder de overtreding of het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 22 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door de kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart.						
	**Voorlopige cijfers						
% Kinderen in uitkeringsgezin	4	4	NB	NB	NB	NB	CBS - Beleidsinformatie Jeugd
Omschrijving	Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. Bijstandshuishouden is een huishouden waarvan minimaal één lid een bijstandsuitkering ontvangt. Onder bijstand wordt hier uitkeringen aan huishoudens op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, tot 2015) en de Participatiewet (vanaf 2015) en het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (Bbz) verstaan. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.						
% Netto arbeidsparticipatie	73,0	74,1	74,6	NB	NB	73,4*	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel
Omschrijving	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.						
% Werkloze jongeren	1	1	NB	NB	NB	NB	CBS - Jeugd
Omschrijving	Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.						
Aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 - 64 jaar	647,5	652,5	669,9	NB	NB	738,4*	LISA

Omschrijving	Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.						
Aantal cliënten met een maatwerkarrangement Wmo per 10.000 inwoners	550	550	570	NB	NB	686*	CBS - Monitor Sociaal Domein WMO
Omschrijving	Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten.						
Lopende re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners	182,1	154,1	151,2	NB	NB	196,1*	CBS - Participatiewet
Omschrijving	Het aantal re-integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.						
Personen met een bijstandsuitkering	277,9	227,5	211,7	NB	NB	230,3*	CBS - Participatiewet
Omschrijving	Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.						
*Gebaseerd op 2023							

Programma 7 Volksgezondheid en milieu

Dit programma omvat activiteiten die gericht zijn op Centra Jeugd en Gezin (exclusief jeugd maatwerkdeel Wmo is programma 6), gezondheidszorg, milieu, integrale handhaving en vergunningverlening, afvalverzameling en reiniging, water en riolering alsmede de gemeentelijke begraafplaats.

Pakket 7O Gezonde leefstijl

Inhoud en ontwikkelingen

We vinden het belangrijk om in te zetten op een goede gezondheid van onze inwoners. Het is belangrijk om in te zetten op gezondheidsbevordering om inwoners zolang mogelijk gezond te houden en daarmee extra druk op de zorg zoveel mogelijk te voorkomen.

In programma 5 hebben we al beschreven hoe we dat gaan doen via het stimuleren van bewegen. In dit pakket richten we ons op het bevorderen van gezondheid en preventie bij onze inwoners. We werken hiervoor in de provincie Flevoland samen met de andere gemeenten aan 'Een gezonde toekomst in Flevoland' 2024 -2026. De focus in dit plan ligt op: van ziekte naar gezondheid, fysieke en sociale leefomgeving, gezonde leefstijl, gezond ouder worden, gezond opgroeien & opvoeden, infectieziektebestrijding, zorg & veiligheid en lokaal maatwerk en advies.

Waar leggen wij de focus op in 2025?

Bevorderen van gezonde leefstijl bij inwoners en inzetten op een gezonde sociale- en fysieke leefomgeving

In 2025 werken we aan dit doel met de GGD en (lokale) partners, waaronder: welzijnsorganisaties, landelijke kenniscentra en zorginstellingen. De dienstverlening van GGD valt samen met de vereisten vanuit de Wet Publieke Gezondheid en wordt aangevuld met lokale accenten, zoals het project Rookvrije Generatie en de extra inzet op de toenemende groep 65-plussers.

Beschermen van inwoners tegen gezondheidsbedreigende factoren

In 2025 werken we aan dit doel samen met GGD Flevoland en (lokale) partners, waaronder: welzijnsorganisaties, landelijke kenniscentra en zorginstellingen. Lokaal wordt extra ingezet op het voorkomen van huidkanker in samenwerking met KWF Nederland en werkt de GGD Flevoland mee aan een lokaal hitteplan.

Pakket 7Q Gemeentelijke basisvoorzieningen

Inhoud en ontwikkelingen

Het pakket gemeentelijke basisvoorzieningen bestaat uit de zorg voor de riolering, de vuilophaal, -verwerking en -afvoer en de exploitatie van de begraafplaats. Het gaat om wettelijke taken die door een gemeente uitgevoerd moeten worden. De zorg voor de riolering gaat om het aanleggen, in stand houden en onderhouden van het rioleringsstelsel, waarmee de opvang en afvoer van het huishoudelijk en bedrijfsvuilwater en hemelwater wordt geregeld.

De vuilophaal, -verwerking en -afvoer gaat over het ophalen en verwerken van het huishoudelijk afval en het exploiteren van de milieustraat. Met deze beide thema's streven we een schone, milieuveilige en gezonde leefomgeving na. Door een heffing brengen we beide in rekening bij de inwoners. Groei van areaal (woningbouw) betekent ook een toename van exploitatiekosten.

De exploitatie van de begraafplaats gaat over het hebben en onderhouden van een

algemene begraafplaats voor alle inwoners. Dit betreft het verzorgen van begrafenissen, het ruimen van graven en het beheer en onderhouden van de begraafplaats.

(SMART) Beleidsdoelen

1. De hoeveelheid restafval bedraagt in 2025 73 kg per inwoner ten opzichte van 140 kg per inwoner in 2020.

Waar leggen wij de focus op in 2025?

In 2025 loopt het grondstoffenbeleidsplan af. Alle aspecten uit het grondstoffenbeleidsplan zijn geëffectueerd behoudens de realisatie van een circulair ambachtscentrum op de milieustraat.

Deze zal naar verwachting in 2025 worden gerealiseerd. Er zal in 2025 invulling gegeven worden aan een actualisatie van het Grondstoffenbeleidsplan, waarbij het accent blijft liggen op het stimuleren van het verminderen van de hoeveelheid restafval tot 0% (landelijk doel in 2050) door middel van communicatie, coaching en ondersteuning van inwoners bij het scheiden van afval naar herbruikbare grondstoffen en het voorkomen van daadwerkelijk afval.

Op Europees niveau zijn nieuwe doelstellingen geformuleerd. Zo zal er vanaf 2025 een CO₂-heffing worden geheven op het fossiele deel van restafval en komt de focus nog meer te liggen op daadwerkelijke recycling in de hele afvalketen.

Het mobiele netwerk 2G wordt de komende jaren uitgefaseerd. Dit heeft mogelijk grote (financiële) gevolgen voor de zakelijke markt. Deze vorm van datacommunicatie wordt ook toegepast op onze ondergrondse containers en zal vervangen moeten worden. De financiële impact van beide items is nu nog niet goed te overzien.

Realisatie carports Elektrische inzamelvoertuigen aan De Reest 5

In het kader van duurzaamheid en vermindering van CO₂ uitstoot wordt overgegaan naar elektrische inzamelvoertuigen. De energie-aansluiting voor het opladen is gevestigd aan de Reest 5. Vanuit die optiek is het wenselijk daar het oplaadstation te vestigen. De nieuwe voertuigen worden daar dan ook gestald in plaats van op de milieustraat. Om ze te beschermen tegen weersinvloeden wordt voorgesteld om voor deze voertuigen (4 stuks) een carport te realiseren. De hiermee gemoeide investering van € 95.000 vindt u terug in de bijlage investeringen 2025-2028. De jaarlijkse onderhoudskosten bedragen € 2.500.

Pakket 7R (Milieu)omgevingsveiligheid

Inhoud en ontwikkelingen

Ons streven is gericht op het verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving in gemeente Dronten. In de Omgevingswet staan eisen waaraan voldaan moet worden om te zorgen voor een goede kwaliteit van de leefomgeving. De Provincie Flevoland toetst deze kwaliteit aan de hand van het Interbestuurlijk Toezicht (IBT). De jaarlijkse score van het IBT geeft een indicatie van de kwaliteit van de uitvoering van VTH-taken. Deze beoordeling wordt uitgedrukt in drie niveaus: adequaat (groen), redelijk adequaat (oranje) en niet adequaat (rood). Het hoogste niveau van beoordeling dat door het IBT kan worden toegekend is 'adequaat'. Wanneer er dus 'adequaat' gescoord wordt, houdt dit in dat gemeente Dronten en de OFGV voldoen aan de gestelde kwaliteitsnormen conform de geldende wet- en regelgeving. Hierbij wordt indirect bijgedragen aan een goede kwaliteit van de leefomgeving.

Met het Uitvoeringsprogramma Klimaatbeleidsplan werken we via verschillende maatregelen aan de bewustwording van inwoners, ondersteuning van energieloketten in

de dorpen, stimulering van energiesamenwerkingsverbanden, verstrekken van duurzaamheidsleningen, ondersteunen van innovaties voor de energietransitie en klimaatadaptatie.

Naast deze maatregelen werken we aan het Uitvoeringsprogramma Transitievisie Nieuwe Warmte (Dronten aardgasvrij per 2050) en houden we bij de aanschaf van producten rekening met de principes van de circulaire economie.

(SMART) Beleidsdoelen

1. In 2025 scoort de gemeente Dronten adequaat op de IBT beoordeling.
2. Wij brengen de CO₂-uitstoot met jaarlijks 8,6 kton omlaag.
3. Wij werken toe naar het opwekken van duurzame energie via ca. 50 hectares zon bij de IJsselmeerdijk en het IJsseloog.

Waar leggen wij de focus op in 2025?

1. In 2025 scoort de gemeente Dronten adequaat op de IBT beoordeling

Provincie Flevoland houdt jaarlijks toezicht op de Flevolandse gemeenten en de Omgevingsdienst Flevoland, Gooi en Vechtstreek (OFGV) via het Interbestuurlijk Toezicht (IBT). Dit gebeurt door middel van toetsing van het Uitvoeringsprogramma (UP), Jaarverslag (JVS) en de Uitvoerings- en Handhavingsstrategie (U&H-Strategie) aan bepaalde criteria. Ons doel is om in 2025 een adequate (groene) score te behalen op deze toetsing en volledig te voldoen aan de geldende wet- en regelgeving. Om deze doelstellingen te bereiken, zal de gemeente Dronten in 2025 deze maatregelen nemen:

- Voldoen aan de kwaliteitscriteria 3.0.
- Inzetten op monitoring.
- Inzetten op dienstverlening.

Integraal Veiligheidsbeleid en Openbare Orde

In Pakket F 'Integraal Veiligheidsbeleid en openbare orde' luidt de volgende doelstelling: 'door onze strategische en programmatische aanpak zijn in 2025 de voedingsbodemplaan en gelegenheidsstructuren voor ondermijnende criminaliteit verminderd'. Gemeente Dronten treft de onderstaande maatregel om deze doelstelling te bereiken:

- Het Ondermijningsteam Dronten (OTD) inzetten voor een structurele programmatische intensivering van de aanpak van ondermijning.

Ook de activiteiten van de OFGV vallen onder deze doelstelling. In 2025 richten we ons op de volgende maatregelen om de bovenstaande doelstelling te behalen:

- De OFGV is een regionale uitvoeringsorganisatie rond het milieu. Dit geldt voor groene wetten, geluid, bodemsanering, luchtvaart, vuurwerk, toezicht op zwembad en het omgevingsrecht. Het algemeen doel is het beschermen van de fysieke leefomgeving met betrekking tot de milieutaken.

Ontwikkelingen

De komende jaren zal de OFGV sterk gaan ontwikkelen. Deze ontwikkelopgave komt voort uit het Interbestuurlijk Programma versterking VTH-stelsel (IBP VTH) en het opvolgen van de uitgevoerde visitaties in 2022. Ook heeft het algemeen bestuur aan de nieuwe directeur van de OFGV de opdracht meegegeven om te komen tot een toekomstbestendige dienst met behulp van een ontwikkelplan.

Dit ontwikkelplan leidt tot 7 ontwikkelopgaven en een groot aantal projecten. Het plan heeft een tijdshorizon van 3 tot 4 jaar en is medio 2024 gestart.

In het ontwikkelplan is aan de hand van drie sporen (basis op orde, dienstverlening en organisatie) een analyse gemaakt van de huidige situatie en ontwikkelingen die op de OFGV en diens partners afkomen. Op basis van die analyse zijn ontwikkelpunten en projecten benoemd om hiermee aan de slag te gaan.

Aangezien de totale ontwikkelopgave ook het toevoegen van basistaken (basistaken energiebesparing) en het op juiste kwaliteitsniveau uitvoeren van de wettelijke collectieve taken (strafrechtelijke handhaving, ketentoezicht, het actualiseren van vergunningen en advisering over onder andere circulaire economie, omgevingsveiligheid en zeer zorgwekkende stoffen) betreft, heeft dit financiële consequenties voor de deelnemers. De voorbereiding van de besluitvorming over de financiële gevolgen volgt in het AB van november 2024. Hieronder is een indicatie opgenomen van de verwachte temporisering van de collectieve basistaken inclusief de financiële consequenties wordt opgepakt. De financiële gevolgen die structureel worden geschat voor Dronten is een begrotingstoename van jaarlijks € 156.464.

In 2025 vinden naar waarschijnlijkheid de aanbestedingen plaats voor de ICT-infrastructuur en VTH-systemen. De implementatiekosten van de nieuwe systemen worden geschat op € 1 mln. Idealiter worden deze incidentele kosten uit incidentele middelen zoals een positief rekeningresultaat betaald.

Om de doelstellingen te bereiken, zal de gemeente Dronten zich in 2025 richten op de volgende elementen:

- Circulaire economie (wettelijke taak): Het voorbereiden op en implementeren van een circulaire economie in Dronten door vergunningen te actualiseren naar aanleiding van het Circulair Materialen Plan. Jaarlijkse bijdrage Dronten voor circulaire economie: €23.100.
- Actualiseren vergunningen (wettelijke taak): Een belangrijk doel van het actualiseren van milieuvergunningen is ervoor te zorgen dat bedrijven en organisaties voldoen aan de geldende wet- en regelgeving op het gebied van milieu. De laatste jaren zijn vergunningen onvoldoende geactualiseerd waardoor in sommige gevallen sprake is van verouderde of onoverzichtelijke vergunningssituaties. Jaarlijkse bijdrage Dronten voor actualiseren vergunningen: € 11.935.
- Strafrechtelijke handhaving (wettelijke taak): Steviger en meer systematisch (conform de landelijke handhavingsstrategie) inzetten op opsporing van en strafrechtelijke handhaving bij overtredingen. Jaarlijkse bijdrage Dronten voor strafrechtelijke handhaving: € 11.935.

2. Wij stimuleren/activeren de inwoners en bedrijven dat de CO2-uitstoot in Dronten met jaarlijks 8,6 kton omlaag gaat

CO2-uitstoot verminderen

In 2016 heeft de Europese Unie mede namens Nederland het Klimaatakkoord van Parijs ondertekend. Doel van het akkoord is om de opwarming van de aarde te beperken tot ruim onder 2 graden Celsius, met een duidelijk zicht op 1,5 graden Celsius.

Om de doelen van het Klimaatakkoord van Parijs te halen zijn afspraken in Europa gemaakt. De EU-lidstaten hebben met elkaar afgesproken dat de EU in 2030 minimaal 55% minder CO2 uitstoten. In 2050 wil de Europese Unie klimaatneutraal zijn. Dat betekent dat er dan netto geen broeikasgassen meer worden uitgestoten. Om de Parijse klimaatdoelen te verwezenlijken, moet Nederland zijn CO2-uitstoot in 2050 met 100% hebben teruggedrongen (ten opzichte van het basisjaar 1990). In het jaar 2030 vindt een tussentijdse toets plaats: dan moet ons land 55% minder broeikasgassen uitstoten dan in 1990.

Dronten ligt op koers om de snelste verduurzamer te worden van alle Nederlandse gemeenten. In 2030 ligt ons percentage boven de 100%. Dit komt doordat wij meer groene energie opwekken dan we zelf gebruiken. Om in 2050 op 0 CO2 uitstoot uit te komen, is ook in Dronten een jaarlijkse vermindering nodig van 4% á 215 kton = gemiddeld 8,6 kton/jaar.

Verbonden partijen programma 7

Verbonden partijen

Verbonden partij	Type
Huisvuilcentrale Alkmaar (HVC)	Vennootschappen/Coöperaties
Omgevingsdienst Flevoland en Gooi- en Vechtstreek (OFGV)	Gemeenschappelijke regelingen

Wat gaat programma 7 kosten?

Lasten en Baten (bedragen x €1.000)	Realisatie 2023	Begroting na wijziging 2024	Primaire begroting 2025	Primaire begroting 2026	Primaire begroting 2027	Primaire begroting 2028
Lasten						
7O Gezonde leefstijl	-1.138	-1.393	-1.521	-1.367	-1.341	-1.358
7Q Gemeentelijke basisvoorzieningen	-8.792	-9.163	-9.676	-9.983	-10.003	-10.266
7R (Milieu)omgevingsveiligheid	-1.853	-2.160	-1.506	-1.548	-1.598	-1.598
Totaal Lasten	-11.784	-12.717	-12.703	-12.898	-12.941	-13.221
Baten						
7O Gezonde leefstijl	55	120	120	44	0	0
7Q Gemeentelijke basisvoorzieningen	10.609	11.254	12.085	12.219	12.316	12.410
7R (Milieu)omgevingsveiligheid	319	687	49	64	64	64
Totaal Baten	10.983	12.061	12.254	12.326	12.379	12.474
Saldo Lasten en Baten programma 7	-801	-656	-450	-572	-562	-748
Stortingen						
7Z Niet in pakketjes opgenomen	305	0	0	0	0	0
Onttrekkingen						
7Z Niet in pakketjes opgenomen	308	305	0	0	0	0
Saldo Reserves programma 7	3	305	0	0	0	0
Resultaat programma 7	-798	-351	-450	-572	-562	-748

Verplichte beleidsindicatoren

Gemeenten nemen vanaf 2017 een basisset BBV beleidsindicatoren op in de begroting en het jaarverslag voor inzicht en heldere beeldvorming over de beleidsresultaten van de gemeente, en vergelijking van gemeenten onderling.

Via het verplichte dashboard van Waarstaatjegemeente.nl zijn nog meer gegevens beschikbaar. In de onderstaande tabel staan de beleidsindicatoren voor dit programma van onze gemeente met peildatum 04-09-2024.

Indicator	2021	2022	2023	2024	2025	Gemeenten 25.000 - 50.000 inwoners	Bron
Hernieuwbare elektriciteit in %	134,9	299	NB	NB	NB	NB	Klimaatmonitor-Rijkswaterstaat
<i>Omschrijving</i>	<i>Hernieuwbare elektriciteit.</i>						
Omvang huishoudelijk restafval in kg per inwoner	136	130	NB	NB	NB	NB	CBS - Statistiek Huishoudelijk afval
<i>Omschrijving</i>	<i>Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.</i>						

Programma 8 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing

Het programma omvat activiteiten die gericht zijn op de ruimtelijke ordening (ontwikkelingsvisie, bestemmingsplannen, welstandstoezicht en handhaving) en volkshuisvesting (woningbouw nieuw en bestaand, woonwagencentrum) en bouwgrondexploitaties.

Pakket 8S Fysieke leefomgeving/implementatie Omgevingswet

Inhoud en ontwikkelingen

Omgevingswet En Wet kwaliteitsborging voor het bouwen

De Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen zijn in 2024 in werking getreden. Voorafgaand daaraan zijn diverse noodzakelijke en gewenste veranderingen in gang gezet om deze ingrijpende wetgeving zo goed mogelijk uit te kunnen voeren. Een belangrijk doel is de gemeentelijke dienstverlening te bevorderen. De nadruk daarbij ligt op een goede routing en snelle afhandeling van vergunning (aan)vragen binnen het ruimtelijk domein en een degelijke, integrale afweging van regels en belangen.

De werkzaamheden rond de invoering van de Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging voor het bouwen, houden na de invoering van de wet niet op; Dit gaat door. Er is in de eerste helft van 2024 een transitieplan gemaakt. Daarin zijn de acties benoemd die in de periode 2024, 2025 en de periode na 2025 uitgevoerd moeten worden.

Omgevingsvisie

In het najaar 2024 behandelt de raad het advies van het Dronter Toekomstberaad over de Toekomstvisie Dronten 2050. Medio 2024 zal het college (conform toezegging) de raad informeren over hoe het proces voor de vervolgstap 'integrale omgevingsvisie'. In de Uitvoeringsnotitie Toekomstvisie Dronten 2050, zoals door de raad behandeld in het najaar van 2023, hebben we deze stap 'samenlevings- & omgevingsvisie' genoemd.

Deze vervolgstap kan in ieder geval deels gefinancierd worden uit het projectbudget dat in januari 2021 bij het raadsvoorstel Integrale Visie is gealloceerd. Eind 2024 verwachten we scherp te hebben of dat projectbudget toereikend is. Mocht er dan aanvullend budget nodig zijn, zal het college daarvoor een raadsvoorstel doen dan wel bij de eerste tussentijdse financiële rapportage 2025 aanvullend budget vragen.

Erfgoed/archeologie

Provincie Flevoland is in 2024 een onderzoek gestart naar de verbetering van het Interbestuurlijk Toezicht Erfgoed naar aanleiding van geconstateerde onvolkomenheden in uitoefening van die taak. De verwachting is dat dit leidt tot een noodzakelijke impuls in de uitvoering van de gemeentelijke erfgoedtaken. In DUN-verband (samenwerking gemeenten Dronten, Urk en Noordoostpolder) wordt al gesproken over hoe deze impuls in samenwerking vorm en inhoud kan krijgen.

(SMART) Beleidsdoelen

1. In 2025 leveren we inwoners en ondernemers een reactie op hun vraag (in het fysieke domein) die gebaseerd is op één centrale afweging.

Waar leggen wij de focus op in 2025?

De focus rond de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen ligt in 2025 op:

1. Omgevingswet: het maken van een integrale omgevingsvisie.
2. Omgevingswet: het werken aan de totstandkoming van een Omgevingsplan (één gebiedsdekkend plan die alle huidige bestemmingsplannen vervangt). Doel is het Omgevingsplan gereed te hebben vóór 1 januari 2030.
3. Omgevingswet: evaluatie van doorgevoerde wijzigingen in werkprocessen/werkwijzen vergunningverlening en aanpassing van processen en afspraken, indien gewenst vanuit het oogpunt van dienstverlening/centrale afweging. Deze evaluatie omvat ook het functioneren van triage leefomgeving (= één centrale ingang voor alle (aan)vragen fysiek domein, gericht op snelle afhandeling en goede interne routing), het routeoverleg (welke route/werkwijze is van toepassing op een specifieke aanvraag?), intaketafel en omgevingstafel.
4. Wet kwaliteitsborging voor het bouwen: het evalueren van ingevoerde werkwijzen voor uitvoering van deze wet en met name het evalueren van de werkzaamheden rond verbouwingen. De wet kwaliteitsborging voor het bouwen wordt gefaseerd ingevoerd. Per 1 januari 2025 zullen ook verbouwingen onder deze nieuwe wetgeving gaan vallen.

Pakket 8T Wonen en bouwen

Inhoud en ontwikkelingen

Het pakket bestaat uit activiteiten die gericht zijn op de ruimtelijke ontwikkeling/ordening (ontwikkelingsvisie, omgevingsplan(nen), welstandstoezicht en handhaving), volkshuisvesting (woningbouw nieuw en bestaand, woonwagencentrum), verduurzaming woningvoorraad en warmte transitie en bouwgrondexploitaties, met als doel een aantrekkelijke woongemeente.

Groeiopgave Dronten 2050

In het besluit 'Richting aan groei' heeft de gemeenteraad in mei 2023 geduid dat van de grofweg 9.000 woningen die nodig zijn voor het huisvesten van 16.000 nieuwe inwoners, er circa 6.000 gebouwd gaan worden op uitbreidingslocaties aan de zuid-, oost- en/of noordzijde van de kern Dronten. Tevens zijn inbreidingslocaties benoemd in de vorm van sleutelprojecten voor Swifterbant, Biddinghuizen en Dronten Stationsomgeving. Verder wordt een substantieel deel van de nieuwe woningen gerealiseerd binnen de lopende projecten Swifterbant-Zuid, De Graafschap Biddinghuizen en Hanzekwartier Dronten.

Afgelopen jaar is begonnen met het voorbereiden van de planvorming voor de drie uitbreidingslocaties en de drie sleutelprojecten. Daarbij loopt de uitbreidingslocatie Dronten Zuid (waarop de gemeenteraad in juni 2023 heeft besloten voorkeursrecht te vestigen op ca. 270 hectare aan de zuidkant van de kern Dronten) voorop, samen met de sleutelprojecten Swifterbant en Biddinghuizen. Tegelijk is wel de doorwerking op en relatie met de andere locaties voor uit- en inbreiding geanalyseerd.

In 2024 is en in 2025 wordt dit verder ter hand genomen. Een daartoe georganiseerd Regieteam geeft richting aan de uitvoering van deze plannen.

Naast de bekende landelijke en regionale opgaven bestaan zowel de inbreidings- als de uitbreidingslocaties uit integrale gebiedsontwikkeling waarin verschillende opgaven een plek moeten krijgen. Denk naast woningbouw aan klimaatadaptatie (water en hitte), biodiversiteit, beschikbaarheid van duurzame energie, herschikken van maatschappelijke voorzieningen (scholen, sportfaciliteiten, winkels, speelterreinen etc.) en het aanpassen van de basisinfrastructuur.

Daarmee is de groei van Dronten veel meer dan het ontwikkelen van zes bouwlocaties. Voor de impact op het te voeren grondbeleid wordt verwezen naar de betreffende paragraaf.

In 2025 staan de twee sleutelprojecten Swifterbant en Biddinghuizen centraal. Voor Dronten Zuid zal op korte met de volgende fase gestart kunnen worden. Over het bijhorende voorbereidingskrediet zal uw raad eind 2024 (of begin 2025) een besluit nemen, om de werkzaamheden in 2025 mogelijk te kunnen maken.

Volkshuisvesting

Dronten werkt aan nieuw woonbeleid. In december 2023 stelde de gemeenteraad het Woonperspectief vast. Als hoger doel voor het woonbeleid is als motto vastgesteld 'Samen jezelf zijn: Een sterke dorpse samenleving die ruimte biedt aan de woonbehoefte van elk individu in die samenleving'. Vervolgens is dit hogere doel uitgewerkt in zeven woonwaarden. Dat zijn de doelen waaraan wordt gewerkt:

1. Groen en ruimtelijk.
2. Dorps leven: voor mensen die elkaar willen kennen en naar elkaar willen omzien.
3. Gedoseerde groei met oog voor kleinschaligheid.
4. Duurzaam: de aarde in balans.
5. Diversiteit: gemengde samenleving.
6. Compleet: van de wieg tot aan het graf.
7. Meer gevarieerd en onderscheidend wonen.

Deze doelen zijn nu nog abstract en worden verder uitgewerkt in effecten. Daarnaast worden drie strategieën bepaald waarmee deze doelen bereikt moeten worden. Beoogde vaststelling hiervan (door de raad) is komend najaar. Daarna vindt de vertaling plaats naar maatregelen. Daarbij worden ook de noodzakelijke (financiële) middelen betrokken.

(SMART) Beleidsdoelen

1. De bouwproductie ligt in 2025 op 250 woningen.
2. Wij brengen het jaarlijks aardgasverbruik bij bedrijven met gemiddeld bijna 0,5 mln m3 omlaag.
3. Wij brengen het jaarlijks aardgasverbruik bij woningen met gemiddeld bijna 0,7 mln m3 omlaag.

Waar leggen wij de focus op in 2025?

Voor wat betreft de groeiopgave ligt de focus in 2025 op de genoemde sleutelprojecten en de locatie Dronten-Zuid. We verbinden hierin de verschillende opgaven waarbij landelijke en regionale opgaven (bijvoorbeeld vanuit de Strategische Agenda Flevoland) worden verwerkt en zo mogelijk ingezet om de lokale ambities te kunnen verwezenlijken. Waar mogelijk zetten we in op maatregelen om de druk op de woningmarkt te verlichten. Een voorbeeld is de realisatie van flexwoningen. In 2025 wordt ook gewerkt aan ondersteunende verkenningen op het gebied van mobiliteit en bereikbaarheid, vertaling van de hoofddoelstellingen van het sociaal beleid in de fysieke leefomgeving en de uitwerking van het economische perspectief en woonperspectief.

In 2050 moeten bijna 7 miljoen woningen en 1 miljoen andere gebouwen aardgasvrij zijn. Tot en met 2030 is in het klimaatakkoord de afspraak om 1,5 miljoen woningen en andere gebouwen te verduurzamen. Voor Dronten betekent dit dat het aardgasverbruik jaarlijks met gemiddeld ruim 1 mln. m3 omlaag moet.

Voor de uitvoering van deze doelstellingen ontvangen wij van het Rijk meerdere meerjarige Specifieke Uitkeringen (SPUK). Deze langjarige middelen zijn voorsnog voldoende om de doelstellingen voor 2050 te halen.

Wat gaat programma 8 kosten?

Bedragen x €1.000

Lasten en Baten	Realisatie 2023	Begroting na wijziging 2024	Primaire begroting 2025	Primaire begroting 2026	Primaire begroting 2027	Primaire begroting 2028
Lasten						
8S Fysieke leefomgeving/implementatie Omgevingswet	-3.243	-4.033	-1.993	-1.781	-1.781	-1.711
8T Wonen en bouwen	-5.991	-9.526	-6.780	-6.365	-6.200	-4.727
Totaal Lasten	-9.234	-13.558	-8.773	-8.146	-7.980	-6.438
Baten						
8S Fysieke leefomgeving/implementatie Omgevingswet	1.428	0	239	0	0	0
8T Wonen en bouwen	7.240	4.933	4.318	3.936	3.772	3.772
Totaal Baten	8.668	4.933	4.557	3.936	3.772	3.772
Saldo Lasten en Baten programma 8	-566	-8.625	-4.216	-4.210	-4.208	-2.665
Stortingen						
8Z Niet in pakketjes opgenomen	1.472	1.645	15	15	15	15
Onttrekkingen						
8Z Niet in pakketjes opgenomen	394	5.383	0	0	0	0
Saldo Reserves programma 8	-1.078	3.738	-15	-15	-15	-15
Resultaat programma 8	-1.644	-4.887	-4.231	-4.225	-4.223	-2.680

Verplichte beleidsindicatoren

Gemeenten nemen vanaf 2017 een basisset BBV beleidsindicatoren op in de begroting en het jaarverslag voor inzicht en heldere beeldvorming over de beleidsresultaten van de gemeente, en vergelijking van gemeenten onderling.

Via het verplichte dashboard van [Waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl) zijn nog meer gegevens beschikbaar. In de onderstaande tabel staan de beleidsindicatoren voor dit programma van onze gemeente met peildatum 04-09-2024.

Indicator	2021	2022	2023	2024	2025	Gemeenten 25.000 - 50.000 inwoners	Bron
% Demografische druk	70,6	70,4	69,9	70,1	NB	79,5	CBS - Bevolkingsstatistiek
Omschrijving	Het aantal personen van 0 tot 20 jaar én 65 jaar of ouder per honderd personen van 20 tot 65 jaar.						
Nieuw gebouwde woningen per 1.000 woningen	15,5	13,8	9,2	NB	NB	8,4*	BAG - bewerking ABF Research
Omschrijving	Nieuw gebouwde woningen, exclusief overige toevoegingen, zoals transformaties.						
Woonlasten éénpersoonshuishouden in €	793	850	893	943	NB	867*	COELO, Groningen
Omschrijving	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een eenpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.						
Woonlasten meerpersoonshuishouden in €	793	920	964	1000	NB	949*	COELO, Groningen
Omschrijving	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.						
WOZ-waarde woningen x € 1.000	260	284	337	354	NB	362*	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
Omschrijving	De gemiddelde WOZ-waarde van woningen. De cijfers die worden getoond door waarstaatjegemeente.nl worden gevoed door diverse bronnen. De cijfers worden vaak eerst als voorlopig aangehouden en kunnen hierdoor nog aangepast worden voor ze definitief worden. Afhankelijk van de peildatum dat de cijfers in het P&C document worden opgenomen, kunnen deze afwijken in de diverse documenten.						
*Gebaseerd op 2023							

Paragrafen

Hierna worden diverse onderwerpen uitgewerkt in de zogenoemde paragrafen. Aanvullend op de informatie in de programmabegroting is dit gedetailleerde informatie over een aantal specifieke onderwerpen met beheersmatige aspecten, zoals bijvoorbeeld de lokale heffingen de investeringen in wegen, riolering etc.

De onderwerpen in de paragrafen bieden een belangrijk inzicht in de financiële positie van de gemeente conform de vastgestelde beleidsuitgangspunten van deze beheersmatige activiteiten.

Paragraaf lokale heffingen

Algemeen

Met lokale heffingen dragen inwoners en ondernemers in Dronten bij aan het welzijn, de leefbaarheid en voorzieningen in onze gemeente. Ook in 2025 ontvangen we een belangrijk deel van onze inkomsten uit lokale heffingen.

Er kan bij lokale heffingen onderscheid worden gemaakt tussen:

- Algemene heffingen zoals Onroerendezaakbelasting (OZB), Precariobelasting, Toeristenbelasting, Reclamebelasting en Parkeerbelasting.
- Bestemmingsheffingen zoals Riolheffing, Afvalstoffenheffing, Marktgelden, Begraafplaatsrechten en Bouwleges.

De opbrengsten van algemene heffingen zijn vrij besteedbaar. Voor bestemmingsheffingen geldt dat de vast te stellen tarieven niet mogen leiden tot geraamde opbrengsten die hoger zijn dan de geraamde kosten (maximaal kostendekkende tarieven).

Beleid

Het beleid ten aanzien van de lokale heffingen en het overzicht op hoofdlijnen van diverse heffingen wordt onderstaand toegelicht. Het beleid over de lokale lasten is opgenomen in:

- Diverse belastingverordeningen.
- De nota kwijtscheldingsbeleid.

Kwijtscheldingsbeleid

Indien een belastingplichtige niet of over te weinig financiële middelen beschikt om de belastingaanslag te voldoen, kan onder bepaalde voorwaarden aan deze belastingplichtige kwijtschelding worden verleend. Kwijtschelding is uitsluitend van toepassing op de riool- en afvalstoffenheffing. Door de aanscherping van het Rijksbeleid op het gebied van kwijtschelding voelen de zogenaamde minima het steeds meer in hun portemonnee.

Gerealiseerde inkomsten

Lokale heffingen genereren de volgende inkomsten in 2024:

Opbrengsten lokale heffingen (x € 1.000)	Realisatie 2023	Begroting na wijziging 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten						
Onroerende zaakbelasting	12.497	13.738	14.631	14.631	14.631	14.631
Afvalstoffenheffing	5.884	6.105	6.829	6.829	6.829	6.829
Rioolrechten	3.227	3.161	3.407	3.407	3.407	3.407
Burgerzaken	333	419	459	504	537	503
Omgevingsvergunningen	3.356	799	799	799	799	799
Kabels en leidingen	124	267	267	267	267	267
(Water)toeristenbelasting	2.016	2.120	2.258	2.258	2.258	2.258
Forensenbelasting	300	259	276	276	276	276
Marktgelden	23	23	23	23	23	23
Grafrechten	327	377	401	401	401	401
Openbare orde en veiligheid	58	39	39	39	39	39
Parkeerbelasting	5	9	9	9	9	9
Precariobelasting	0	0	0	0	0	0
Reclamebelasting	147	169	180	180	180	180
Totaal lokale heffingen	28.297	27.485	29.578	29.623	29.656	29.622

Belastingbeleid en hoofdlijnen diverse heffingen

Het beleid ten aanzien van de lokale heffingen en het overzicht op hoofdlijnen van diverse heffingen wordt onderstaand toegelicht.

Burgerzaken

De leges en opbrengsten komen voort uit onder andere paspoorten, ID-kaarten en rijbewijzen. Er is hierin een trend te zien van het aantal aanvragen door de jaren heen. Dit heeft met de geldigheid van de documenten te maken. Vanaf 2024 is de zogenaamde paspoortdip ten einde. De komende jaren zullen door de cyclus van geldigheid weer meer reisdocumenten worden aangevraagd en verwerkt. Hierdoor is er vanaf 2024 sprake van meer legesopbrengsten. Tot en met 2027 is er een stijgende trend te verwachten, waarna de legesopbrengsten zullen stabiliseren.

Onroerendezaakbelasting (OZB)

De OZB wordt berekend over de WOZ-waarde van een onroerende zaak. Deze waarde wordt vastgesteld conform de regels van de wet Waardering Onroerende Zaken (WOZ). De uitvoering van de wet WOZ is overgedragen aan GBLT.

De hoogte van de OZB wordt berekend door de vastgestelde WOZ-waarde te vermenigvuldigen met een percentage (tarief). De percentages worden door de gemeenteraad elk jaar opnieuw vastgesteld. Voor het berekenen van de belasting in enig jaar geldt de WOZ-waarde per 1 januari van het voorafgaande jaar. Zo is de WOZ-waarde per 1 januari 2024 bepalend voor de opbrengst van de OZB over 2025.

Bij de Programmabegroting 2025 is gebruik gemaakt van het door de raad vastgestelde OZB-tarief van 2024 voor woningen en niet-woningen. Dit (voorlopige) tarief 2025 is bijgesteld met 6,5% stijging voor loon- en prijscompensatie zoals opgenomen in de Perspectiefnota 2025. Het definitieve tarief 2025 zal middels de verordening in december 2024 worden vastgesteld, waarbij gestuurd wordt op een gelimiteerde stijging in de opbrengst en niet in de stijging van de tarieven.

Om dit te bereiken wordt rekening gehouden met de te verwachten waardevermindering of -daling van de WOZ-waarden. Wanneer de waarden bijvoorbeeld stijgen met 3%, zal het tarief met 3,5% worden verhoogd om een stijging van de opbrengst met 6,5% te bewerkstelligen.

Op basis van deze gegevens worden de tarieven (voorlopig) als volgt:

Omschrijving	Percentage 2024	Verhogingen	Percentage 2025
Onroerendezaakbelasting (OZB) eigenaar woningen	0,1187%	6,5%	0,1264%
Onroerendezaakbelasting (OZB) eigenaar niet-woningen	0,2783%	6,5%	0,2964%
Onroerendezaakbelasting (OZB) gebruiker niet-woningen	0,2083%	6,5%	0,2218%

Afvalstoffenheffing

Voor de berekening van de afvalstoffenheffing streven we naar maximale kostendekkendheid. Door inzet van de egalisatievoorziening Afvalstoffenheffing kan de jaarlijkse exploitatie van de afvalstoffen worden genivelleerd en wordt een grillig beeld in schommelingen van de jaarlijkse afvalstoffenheffing voorkomen. Het tarief 2025 wordt bijgesteld met 6,5% stijging voor loon- en prijscompensatie zoals opgenomen in de Perspectiefnota 2025 en volgens bestendige gedragslijn.

Het tarief van de afvalstoffenheffing komt daarmee in 2025 op € 319,99 voor eenpersoonshuishoudens en € 399,98 voor meerpersoonshuishoudens. Op basis van marktontwikkelingen kan het nodig zijn het tarief van de afvalstoffenheffing te verhogen of te verlagen. Bij het aanbieden van de verordening wordt een voorstel gedaan voor een passende tariefstelling om te kunnen voldoen aan onze maatschappelijke opgave.

In de onderstaande tabel wordt de kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing inzichtelijk gemaakt:

Berekening kostendekkendheid Afvalstoffenheffing	Percentage 2025	€	€
Kosten taakveld (incl. omslagrente)		5.642	
Inkomsten taakveld (excl. heffingen)	-/-	518	
Netto kosten taakveld			5.124
Overhead (incl. omslagrente)	69%	1.203	
BTW	21%	503	
Totaal toe te rekenen kosten			1.706
Totale kosten			6.830
Opbrengst heffingen			6.830
Dekkingspercentage			100%

Rioolheffing

Voor de berekening van de rioolheffing gaan we uit van 100% kostendekkendheid. Het berekenen van de benodigde rioolheffing komt neer op het vinden van balans tussen inkomsten en uitgaven waarbij een dempende rol wordt gespeeld door de methode van vermogensbeheer. Hiervoor maken we gebruik van een egalisatievoorziening door derden beklemd en een (spaar)voorziening voor toekomstige kosten waarbij de gespaarde middelen ingezet worden voor vervanging en risicoafdekking riolering. Beiden gebaseerd op het gemeentelijk rioleringsplan (GRP). De rioolheffing is ook vastgesteld in het GRP.

Het tarief 2025 is bijgesteld met 6,5% stijging voor loon- en prijscompensatie zoals opgenomen in de Perspectiefnota 2025. Het tarief van de rioolheffing komt daarmee in 2025 op €180,00 en is daarmee 100% kostendekkend.

In de onderstaande tabel wordt de kostendekkendheid van de rioolheffing inzichtelijk gemaakt:

Berekening kostendekkendheid Rioolheffing	Percentage 2025	€	€
Kosten taakveld (incl. omslagrente)		3.204	
Inkomsten taakveld (excl. heffingen)	-/-		
Netto kosten taakveld			3.204
Overhead (incl. omslagrente)	69%	201	
BTW	21%	311	
Dotatie aan voorziening			
Totaal toe te rekenen kosten			512
Totale kosten			3.716
Opbrengst heffingen			3.716
Dekkingspercentage			100%

(Water)Toeristenbelasting

(Water)Toeristenbelasting is een belasting voor mensen die niet in onze gemeente wonen, maar wel gebruik maken van de gemeentelijke voorzieningen en faciliteiten in onze gemeente.

Het tarief voor de (water)toeristenbelasting wordt per 1 januari 2025 trendmatig met 6,5% verhoogd en komt hiermee uit op een bedrag van € 1,64.

Forensenbelasting

Forensenbelasting dient betaald te worden wanneer iemand een gemeubileerde woning meer dan 90 dagen voor zichzelf beschikbaar heeft. Forensenbelasting wordt geheven over de waarde van de woning.

Voor 2025 is het tarief trendmatig verhoogd met 6,5%. Afhankelijk van de economische waarde van het object bedraagt de in 2025 te betalen belasting tussen € 156 en € 809.

Marktgelden

Om een plaats op de weekmarkt in te nemen, is een marktvergunning nodig. Hiervoor worden legeskosten in rekening gebracht. Naast deze leges worden marktgelden betaald en deze worden opgelegd door GBLT.

In deze Programmabegroting 2025 is voor deze heffing rekening gehouden met een stijging van de tarieven van 6,5%.

In de eerder opgenomen tabel met gerealiseerde inkomsten is dit verschil niet te zien omdat het een afronding betreft die kleiner is dan € 1.000.

Grafrechten

Uitgaande van een stabilisatie van de opbrengsten bij gelijkblijvende mate van kostendekkendheid is voor de begraafrechten uitgegaan van de trendmatige tariefstijging van 6,5%. Voor 2025 betekent dit het volgende voor de meest voorkomende tarieven:

- Begraafrecht wordt € 1.093.
- Begraafplaatsrecht wordt € 1.806.
- Grafrecht voor 20 jaar wordt € 1.191.
- Gedenktekenrecht wordt € 450.
- Recht aanleg grafkelder € 1.320.

Reclamebelasting

Reclamebelasting wordt geïnd bij reclame-uitingen die vanaf de openbare weg zichtbaar zijn op het bedrijfspand dat wordt gebruikt. Deze belasting geldt alleen voor gebruikers van winkels, kantoren etc. in het centrum van Dronten.

De opbrengsten hiervan worden vervolgens ingezet voor gezamenlijke marketing en activiteiten om bezoekers naar het centrum te trekken via Stichting DOES.

Precariobelasting

Vanaf 1 januari 2022 kan geen precariobelasting op nutsleidingen meer worden geheven. Tot 1 januari 2022 gold een overgangsregeling voor de inkomstenderving. In 2017 is hiervoor een bestemmingsreserve ingesteld met een jaarlijkse dotatie van € 100.000 tot 2022. In de Programmabegroting 2021 was de jaarlijkse onttrekking van 2022-2024 begroot om gelijkmatig naar 0 te komen. De laatste onttrekking voor 2025 is in deze begroting verwerkt.

Leges en overige tarieven

Impact van de Omgevingswet (en Wkb) op de legesinkomsten

Het aantal initiatieven onder de nieuwe regelgeving is nog zeer beperkt. Daardoor zijn de legesinkomsten (zeker uit milieuvergunningen) op dit moment nog heel laag, maar waarschijnlijk niet maatgevend voor de rest van het jaar. Als deze lage volumes aanhouden, zal het lastig zijn om de legestarieven voor komend jaar goed te berekenen. Dan zouden we misschien pas in de loop van 2025 voor het legesjaar 2026 de tarieven goed kunnen inschatten. Dit is een punt van aandacht.

Beleidsontwikkeling Omgevingsplan

De beleidsontwikkeling rond het Omgevingsplan is relevant voor de legesheffing. Voor 2024 zijn we beleidsneutraal overgegaan. Het Plan van Aanpak voor de ontwikkeling van het lokale Omgevingsplan wordt gemaakt. Daardoor zullen de eerste gevolgen van het Omgevingsplan, bijvoorbeeld op de vergunningverlening, op z'n vroegst pas volgend jaar merkbaar zijn. Wel is het van belang om als financiële/fiscale functie goed aangesloten te zijn en te blijven bij de beleidsmakers, om de beleidsvoornemens van financiële consequenties te kunnen voorzien en om tijdig de verordeningen en de berekeningen op de nieuwe plannen te kunnen aanpassen.

Lokale lastendruk

De gemeentelijke woonlasten bestaan uit OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing. Deze woonlasten komen jaarlijks terug in diverse ranglijstjes van onder andere het COELO en de consumentenbond.

In het coalitieakkoord 2022-2026 geldt het uitgangspunt 'we willen voorkomen dat mensen in de schulden komen', waardoor we het principe van extra lastenverzwaring als gevolg van belastingverhoging willen minimaliseren. Voor de afvalstoffen- en rioolheffing geldt daarnaast dat ze zoveel mogelijk 100% kostendekkend zijn, zodat kostenstijgingen ook worden verwerkt in het tarief. De opbrengsten uit OZB zijn algemeen te gebruiken.

Uitgaande van een woning met een economische waarde van € 337.000 (gemiddelde woning in Dronten per 01-01-2023) is de lastendruk voor een huishouden als volgt:

Lastendruk per huishouden zonder of met eigen woning	2021	2022	2023	2024*	2025
Afvalstoffenheffing eenpersoonshuishouden	298,78	279,18	282,65	300,46	319,99
Rioolheffing	136,76	139,22	159,00	169,02	180,00
Totaal lastendruk zonder eigen woning eenpersoonshuishouden	435,54	418,40	441,65	469,48	499,99
Afvalstoffenheffing	298,78	348,97	353,31	375,57	424,39
Rioolheffing	136,76	139,22	159,00	169,02	180,01
Totaal lastendruk zonder eigen woning meerpersoonshuishouden	435,54	488,19	512,31	544,59	604,40
Afvalstoffenheffing eenpersoonshuishouden	298,78	279,18	282,65	300,46	319,99
Rioolheffing	136,76	139,22	159,00	169,02	180,00
Onroerendezaakbelasting - Eigenaar woning 2023 (waarde € 337.000)	323,80	360,80	374,87	398,48	424,39
Totaal lastendruk met eigen woning eenpersoonshuishouden	759,34	779,20	816,52	867,96	924,38
Afvalstoffenheffing meerpersoonshuishouden	298,78	348,97	353,31	375,57	399,98
Rioolheffing	136,76	139,22	159,00	169,02	180,00
Onroerendezaakbelasting - Eigenaar woning 2023 (waarde € 337.000)	323,80	360,80	374,87	398,48	424,39
Totaal lastendruk met eigen woning meerpersoonshuishouden	759,34	848,99	887,18	943,07	1.004,37

*De afvalstoffenheffing voor meerpersoonshuishoudens van 2024 is gecorrigeerd ten opzichte van de verordening van 2023

Verder zijn we er bij de berekening van de belastingdruk van uitgegaan dat de eigenaren van onroerende goederen die verhuren de extra tariefsverhoging doorrekenen in de huurprijs, zodat de gebruiker van de woning daadwerkelijk betaalt (in de praktijk is dit niet altijd mogelijk).

Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing wordt de financiële positie van de gemeente beschreven en geeft middels kengetallen aan hoe solide de financiële positie van de gemeente is.

Of de gemeente in staat is de gevolgen van de risico's op te vangen zonder dat het beleid of de uitvoering daarvan in gevaar komt, wordt weergegeven door de 'weerstandscapaciteit'. Hieronder verstaan we het geheel aan beschikbare en vrij aanwendbare financiële middelen om mogelijke risico's met financieel gevolg op te kunnen vangen. Dit zijn o.a. het vrij aanwendbare gedeelte van de algemene reserve, de onbenutte belastingcapaciteit en de in de begroting opgenomen post onvoorzien.

Bij risico's kan een onderscheid worden gemaakt in reguliere risico's en overige risico's. Reguliere risico's die zich regelmatig voordoen en die veelal vrij goed meetbaar zijn, worden in de regel niet gefinancierd uit de weerstandscapaciteit. Voor deze risico's kan een voorziening worden gevormd of een verzekering worden afgesloten. De overige risico's zijn de risico's die niet op een andere manier zijn te ondervangen. Deze risico's behoren tot het benodigd weerstandsvermogen en de belangrijkste risico's zijn in deze paragraaf toegelicht. Halfjaarlijks vindt een actualisatie plaats bij de begroting en de jaarstukken.

Om te voldoen aan de vereisten van het BBV zijn de volgende onderdelen in deze paragraaf opgenomen:

- Beleid

- Risico-inventarisatie
- Weerstandscapaciteit
- Kengetallen BBV

Conclusie

De gemeente heeft een uitstekende weerstandscapaciteit. Daarbij dient wel de kanttekening geplaatst te worden dat dit incidentele capaciteit betreft en niet structurele capaciteit (zie toelichting onderdeel 'weerstandscapaciteit'). Het Rijk heeft aan de verplichte financiële kengetallen geen normen verbonden. Op advies van de VNG worden de kengetallen gerelateerd die voor stresstesten gelden. Hieruit geldt voor alle kengetallen dat de gemeente in de categorie minste risico valt (zie toelichting onderdeel 'kengetallen BBV').

Beleid

De Nota Risicomanagement bevat het beleid omtrent het benodigde weerstandsvermogen, de aanwezige weerstandscapaciteit en de werkwijze omtrent het omgaan met en beheersen van onzekerheden. De actualisatie van deze nota wordt aan u in de raad ter vaststelling voorgelegd. In de nota wordt ingegaan op de nieuwste inzichten ten aanzien van risicomanagement en zal u geïnformeerd worden over het interne controleplan 2025.

De gemeente Dronten wil met risicomanagement onder andere het volgende bereiken:

- Toevoegen van bewustzijn over de mate waarin we de doelstellingen en resultaten kunnen halen.
- Dwingen tot het expliciet maken van kansen en risico's en het beheersen daarvan.
- Betere besluitvorming door bewuster kansen te benutten en risico's te nemen en maatregelen in te zetten.
- De organisatie de mogelijkheid te bieden proactief om te gaan met risico's en kansen in plaats van reactief.
- Bijdragen aan een betere beheersing en kwaliteit in processen, programma's en projecten.
- Bijdragen aan het behouden van een goede financiële positie (blijven voldoen aan de wettelijke eisen voor het weerstandsvermogen in het Besluit begroting en verantwoording).

Risico-inventarisatie

Een risico is een kans op het optreden van een gebeurtenis met een bepaald (negatief) gevolg. Het kan daarbij gaan om diverse typen risico's:

- Risico's afkomstig buiten de eigen organisatie (exogeen) respectievelijk risico's binnen de eigen organisatie (endogeen).
- Niet beïnvloedbare respectievelijk te beïnvloeden risico's.
- Risico's met een structureel respectievelijk incidenteel gevolg.
- In geld te kwantificeren respectievelijk niet in geld te kwantificeren risico's.

De belangrijkste risico's (risicoscore 8 en hoger) worden nader toegelicht.

Risicokaart

In onderstaande risicokaart zijn de risico's opgenomen, onderverdeeld naar kans en impact, waaruit de risicoscore wordt bepaald op basis van kans-score x impact-score. Het aantal risico's is in onderstaande tabel vermeld:

		IMPACT				
		< € 50.000	€ 50.000 tot € 100.000	€ 100.000 tot € 250.000	€ 250.000 tot € 500.000	> € 500.000
		Score 1	Score 2	Score 3	Score 4	Score 5
KANS	Zeer groot (81-100%) Score 5					
	Groot (61-80%) Score 4			1		1
	Gemiddeld (41-60%) Score 3			1	1	1
	Klein (21-40%) Score 2			1		2
	Zeer klein (1-20%) Score 1			5	2	2

Leeswijzer: het getal 2 rechtsonder op de kaart geeft aan dat er twee risico's zijn geformuleerd met kans-score 1 en impactscore 5. Deze twee risico's hebben een risicoscore van $1 \times 5 = 5$.

Risicoscores

In onderstaand schema zijn de risico's inclusief risicoscore vermeld. De toelichting op de risico's bij verbonden partijen worden benoemd in de paragraaf verbonden partijen. De risico's met een hoge risicoscore (8 en hoger) worden nader toegelicht:

Omschrijving risico's:	Programma	Verwachte kans	Verwachte impact	Incidenteel of structureel	Risicoscore
Endogene risico's:					
Aansprakelijkheidsclaim	0	50	500.000	Incidenteel	15
Personeel, krapte arbeidsmarkt	0	50	400.000	Structureel	12
ICT - Informatieveiligheid	0	25	500.000	Incidenteel	10
Garantstellingen NHG (WEW)	0	1	325.000	Incidenteel	4
Overige garantstellingen	0	5	110.000	Incidenteel	3
Personeel (politiek verlof c.q. detachering/terugkeergarantie)	0	20	100.000	Structureel	3
Re-integratieprocedure personeel	0	5	100.000	Incidenteel	3
Verkiezingen	0	30	120.000	Incidenteel	6
Schade straatmeubilair en openbare verlichting	2	70	200.000	Structureel	12
Gladheidbestrijding	2	20	100.000	Structureel	3
Schade openbare ruimte door extreem weer	5	60	225.000	Structureel	9
Garantstellingen MFG2	5	25	2.000.000	Incidenteel	10
Garantstelling Impact	6	10	240.000	Incidenteel	3
Garantstelling HVC	7	10	1.050.000	Incidenteel	5
Toereikendheid VZ Afvalstoffenheffing	7	1	250.000	Incidenteel	4
Bijdrage aan negatief resultaat grondexploitaties	8	75	3.000.000	Incidenteel	20
Garantstellingen OFW (WSW)	8	1	1.060.000	Incidenteel	5
Totaal			10.280.000		
waarvan structureel			1.025.000		
waarvan incidenteel			9.255.000		

Toelichting omvangrijkste risico's

Risico aansprakelijkheidsclaim

Toelichting

De schadeclaims die door inwoners en bedrijven worden ingediend bij de gemeente zijn complexer en omvangrijker van aard geworden. Hierdoor is de verwachte kans en impact in euro's van aansprakelijkheidsclaims toegenomen.

Beheersmaatregel

De gemeente heeft een aansprakelijkheidsverzekering. Maar er gelden in bepaalde gevallen uitsluitingen van dekking op deze verzekering.

Risico personeel, krapte arbeidsmarkt

Toelichting

De schaarste van personeel op de arbeidsmarkt is nog steeds groot. Tegelijkertijd vergrijzen wij als organisatie, met verwachte uitstroom in de komende jaren tot gevolg. In bepaalde beroepsgroepen neemt het risico toe dat we geen goed gekwalificeerd personeel kunnen werven of in dienst kunnen houden. Dit kan gevolgen hebben voor de kwaliteit van het werk en verhoging van de werkdruk. Het financiële gevolg heeft betrekking op hogere kosten, omdat vacatures niet worden ingevuld en er meer (en duurder) moet worden ingehuurd.

Dit risico wordt ingeschat op basis van verwachte uitstroom in de komende jaren en een percentage van de functies die als moeilijk invulbaar worden ingeschat. Daarmee komen we op een financieel gevolg van € 400.000. Het gaat om een risico dat afhankelijk van de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt een aantal jaren kan voortduren.

Beheersmaatregel

Er worden traineetrajecten ingezet om hoogopgeleide jongeren binnen te halen. Met betere opleidings- en ontwikkelmogelijkheden willen we medewerkers binden en boeien. We hebben een recruiter in dienst genomen om beter in te kunnen spelen op de huidige arbeidsmarkt.

Risico ICT-informatieveiligheid

Toelichting

Informatieveiligheid is een randvoorwaarde voor een betrouwbare informatievoorziening. Informatie dient op het juiste moment beschikbaar te zijn, werkzaamheden en beslissingen dienen plaats te vinden op integere informatie (juist, volledig en actueel) en informatie behoort enkel voor bevoegden beschikbaar te zijn. Het levert een bijdrage aan de te realiseren maatschappelijke en organisatiedoelen van onze gemeente door risico's die een negatieve impact hebben op de beschikbaarheid, integriteit en/of vertrouwelijkheid te beheersen.

Beheersmaatregel

Ingegeven door risicoanalyse en bepaling van de te beschermen waarde zet de gemeente in op passende beheersmaatregelen om de informatievoorziening adequaat te beschermen. Beheer en controle wordt ingezet via een gedegen managementstructuur gebaseerd op de 'Deming circle' met als realisatie van de doelen:

1. Continu verbeteren van de beheersmaatregelen en het beveiligingsniveau.
2. Realisatie van de overeenstemming met wet- en regelgeving.
3. Adequate bescherming van privacy en informatie t.b.v. beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid.

Ultimo te voorzien in een betrouwbare informatievoorziening.

Risico differentiatie:

Investerings-, beheersmaatregelen en inspanningen voor beheer en controle zijn gericht op grofweg drie categorieën:

1. Beveiligen van onze ICT-middelen en infrastructuur (techniek).
2. Waarborgen van de juistheid, volledigheid en actualiteit van onze informatie (proces).
3. Beschermen van en omgang met onze gegevens (houding & gedrag).

Het risico, benoemd als ICT-informatieveiligheid, is ook als zodanig te differentiëren alsmede de kans en impact. De kans en impact van een ICT-incident kent een dusdanige risicoscore (hoger dan 8) dat deze alleen is meegenomen als risico en hieronder toegelicht wordt. De inschatting van het risico van imagoschade of gevolgschade bij gecompromitteerde informatie (categorie 2) of een gegevens incident (categorie 3) wordt qua risicoscore lager ingeschat (lager dan 8).

Risico ICT-incident

Impact kan betrekking hebben op directe gevolgschade. Daarbij is de impact te verminderen door het treffen van maatregelen waardoor uitwijk en/of heropbouwen mogelijk wordt gemaakt. De kans dat een problematische situatie zich voordoet is niet zo groot, maar de impact op het weerstandsvermogen kan groot zijn.

Risico schade straatmeubilair en openbare verlichting

Toelichting

De schades aan straatmeubilair en openbare verlichting neemt jaarlijks toe. Een groot

deel van de schades worden verhaald op de veroorzaker of worden vergoed door het Waarborgfonds Motorverkeer. Overige schades zijn nauwelijks verhaalbaar.

Beheersmaatregel

Schades worden zoveel als mogelijk verhaald op de veroorzaker. Hiervoor wordt ook gebruik gemaakt van diensten door een gespecialiseerd expertisebureau.

Risico schade openbare ruimte door extreem weer

Toelichting

Extreem weer, zoals een zware storm, heftige regenval of langdurige droogte, kan leiden tot forse schade aan de openbare ruimte. Vooral het openbaar groen is gevoelig en vatbaar voor extreme weersomstandigheden. Daarnaast zorgen heftige regenval en hagelbuien steeds vaker voor schades aan onder andere gemeentelijke gebouwen.

Beheersmaatregel

Storm- en waterschade aan gebouwen en voertuigen is verzekerd. Schade in de openbare ruimte (bomen, straatmeubilair etc.) is echter niet verzekerd en nauwelijks verzekeraar.

Risico Garantstelling MFG2

Toelichting

In januari 2018 is in de realisatieovereenkomst tussen gemeente Dronten en de Stichting MFG2 door de gemeente Dronten een garantie afgegeven van maximaal € 4.400.000 voor de lening van de Stichting MFG van de BNG voor de realisatie van het MFG met bijbehorende gebouwen. De grond is van de gemeente en er is recht van opstal verleend voor een periode van 40 jaar. Als het recht van opstal wordt beëindigd omdat de Stichting op houdt te bestaan of er geen bestuur meer is, dan wordt de gemeente eigenaar van de opstallen en daarmee van het MFG met bijbehorende gebouwen.

De stichting heeft nog voldoende liquiditeit, waardoor de kans klein is dat deze ophoudt te bestaan. Gezien het feit dat de stichting een aantal jaren een negatief resultaat heeft behaald en er een negatief eigen vermogen is ontstaan, geeft de accountant van de stichting aan dat dit kan duiden op het bestaan van een gereede twijfel over de continuïteitsveronderstelling van de stichting.

Beheersmaatregel

Elk kwartaal wordt het gesprek aangegaan met de Stichting om de voortgang te bespreken op kostenbesparing en optimalisatie van de omzet om te zorgen dat continuïteit geborgd is.

Risico bijdrage aan negatief resultaat grondexploitaties

Toelichting

Wanneer tekorten en afwaarderingen in de grondexploitatie niet binnen het jaarresultaat van de grondexploitatie kunnen worden opgevangen, komt dit ten laste van het algemeen jaarresultaat van de algemene dienst. Zoals is opgenomen in de Nota risicomanagement, wordt het risico opgenomen in de paragraaf Grondbeleid. In deze tabel wordt enkel het risico kenbaar gemaakt zoals deze is opgenomen in de paragraaf grondbeleid. Zie voor de toelichting op het risico dan ook de paragraaf.

Weerstandscapaciteit

Bij weerstandscapaciteit wordt onderscheid gemaakt in:

- Een incidentele component die als buffer dient voor het tijdelijk opvangen van negatieve exploitatieresultaten en van onvoorzienbare externe ontwikkelingen.

- Een structurele component die kan worden benut om structurele tegenvallers te compenseren, indien de financiële planning- en control instrumenten onvoldoende soelaas bieden om structurele tegenvallers op te lossen.

Incidentele componenten

De incidentele componenten van het weerstandsvermogen bestaan uit:

1. De algemene reserve;
2. De post onvoorzien eenmalig;
3. De stille reserves.

1. Algemene reserve

In de Nota reserves en voorzieningen is als norm vastgelegd dat de gemeentelijke risicobuffer tenminste 10% van de gemeentelijke exploitatie moet bedragen. Met een exploitatiebegroting van € 156 miljoen in 2025 moet de buffer dus minimaal € 15,6 miljoen zijn. De algemene reserve is per 31-12-2024 € 41,2 miljoen voor resultaatverdeling en dus ruim hoger dan deze norm. Dit geldt ook voor de komende jaren.

2. Post onvoorzien eenmalig

Jaarlijks wordt binnen de begroting rekening gehouden met een raming voor onvoorzien incidentele uitgaven. Vanaf 2023 geldt een post onvoorzien van € 84.000, wat neerkomt op circa € 2,00 per inwoner.

3. Stille reserves

Stille reserves zijn activa die onder de opbrengstwaarde of tegen nul op de balans zijn gewaardeerd. Dat betekent dat de boekhoudkundige waarde lager is dan de reële waarde. Indien de activa verkoopbaar zijn, is de opbrengst bij eventuele verkoop dan éénmalig vrij inzetbaar. In praktijk zijn stille activa echter vaak niet verkoopbaar. Stille reserves van de gemeente Dronten worden daarom op voorhand niet meegenomen bij het bepalen van de weerstandscapaciteit.

Tabel incidentele componenten

In de volgende tabel is aangegeven wat de weerstandscapaciteit is voor het incidenteel opvangen van exploitatietekorten en onvoorzienbare ontwikkelingen:

Incidentele weerstandscapaciteit (algemene dienst)	1-1-2021	1-1-2022	1-1-2023	1-1-2024	1-1-2025
Algemene reserve	21.908.884	35.193.983	34.537.957	40.750.716	41.168.514
Bestemmingsreserves	-	-	-	-	16.887.073
Onvoorzien	147.000	147.000	84.000	84.000	84.000
Stille reserves	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Totaal	22.055.884	35.340.983	34.621.957	40.834.716	58.139.587

Structurele componenten

Onder de structurele componenten van de weerstandscapaciteit vallen:

- De onbenutte belastingcapaciteit
- De post onvoorzien structureel

1. Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit van de gemeente Dronten kan onderverdeeld worden in:

- Onroerende Zaakbelastingen (OZB)
- Riool- en afvalstoffenheffing
- Leges en andere heffingen

Onroerende Zaakbelasting (OZB)

Om te beoordelen of er onbenutte belastingcapaciteit is, maken wij gebruik van de ruimte tussen de eigen OZB-tarieven en het redelijk peil van de OZB dat wordt vastgesteld in het kader van artikel 12 Financiële verhoudingswet (de artikel 12-norm). De door het Rijk vastgestelde artikel 12-norm is 0,1595%. Het gemiddelde OZB-tarief voor 2025 van gemeente Dronten is 0,16141% en daarmee hoger dan de artikel 12-norm. Op basis hiervan is er geen sprake van onbenutte belastingcapaciteit.

Rioolheffing en afvalstoffenheffing

De riool- en afvalstoffenheffing zijn heffingen voor het gebruik van de riolering en voor het inzamelen van afval. De wet geeft aan dat de (meerjarige) baten niet hoger mogen zijn dan de (meerjarige) lasten.

Het Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP) 2022-2028 is de basis voor het toekomstig onderhoud aan de riolering. Er is een voorziening Rioolbeheer gevormd om de toekomstige lasten voor het GRP af te dekken. De voorziening Rioolbeheer bedraagt € 25,3 miljoen per ultimo 2025. De voorziening is ontstaan door een overdekking op het rioolbeheer in de afgelopen jaren. In het GRP is aangegeven hoe de rioolheffingen zich de komende jaren ontwikkelen. Dit houdt in dat op dit moment geen rekening kan worden gehouden met een onbenutte belastingcapaciteit binnen de rioolheffingen.

Voor de afvalstoffenheffing is het uitgangspunt 100% kostendekkendheid van de afvalbeheerkosten, waarbij jaarlijks het overschot of tekort wordt verrekend met de egalisatievoorziening Afvalstoffenheffing. Het saldo van deze egalisatievoorziening wordt weer ingezet om de tarieven (incidenteel) te verlagen of om toekomstige kosten te dekken. De egalisatievoorziening Afvalstoffenheffing bedraagt afgerond € 0 per ultimo 2025.

Aangezien uitgegaan wordt van maximale kostendekkendheid, is er geen sprake van onbenutte belastingcapaciteit in de riool- en afvalstoffenheffing.

Leges en andere heffingen

Uitgangspunt van de leges en andere heffingen is maximale kostendekkendheid van de kosten. Hier is dus geen sprake van onbenutte belastingcapaciteit.

2. Post onvoorzien structureel

De gemeente Dronten kent geen structurele stelpost om onvoorzien structurele uitgaven te kunnen afdekken. Wel kent gemeente Dronten een stelpost voor eenmalig onvoorzien incidentele uitgaven.

Conclusie

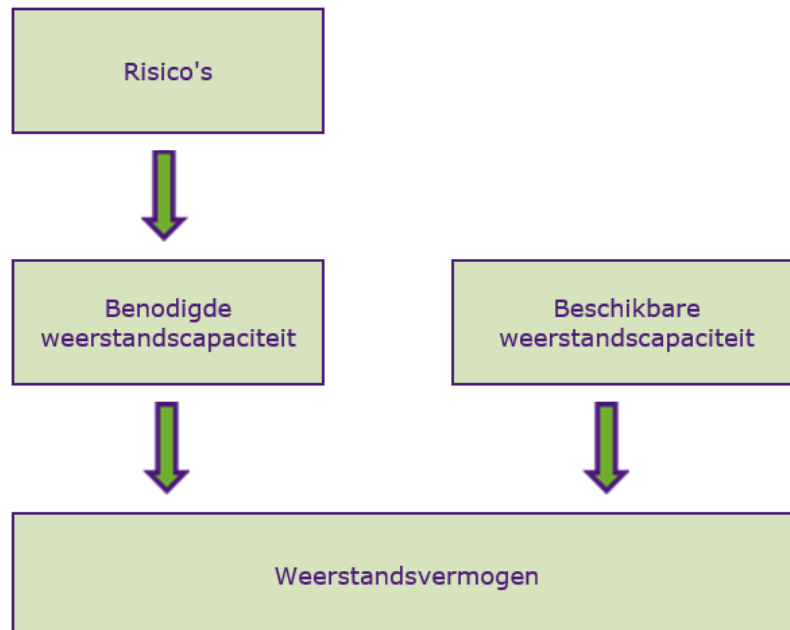
Dronten heeft geen structurele weerstandscapaciteit.

Benodigde versus beschikbare weerstandscapaciteit

Op basis van de risicoanalyse is het risicoprofiel voor 2025 berekend op € 10,3 miljoen. Om dat op te vangen, is incidentele weerstandscapaciteit benodigd. Er is € 57,7 miljoen

aan incidentele weerstandscapaciteit beschikbaar (voor resultaat verdeling). Dat is ruim voldoende om de risico's incidenteel te kunnen opvangen.

De relatie tussen de risico's, de benodigde weerstandscapaciteit, de beschikbare weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen is in de volgende figuur

weergegeven:

De ratio tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit is een norm voor de mate waarin een gemeente de risico's kan opvangen. Deze ratio wordt 'ratio weerstandsvermogen' genoemd. De benodigde weerstandscapaciteit wordt berekend op basis van het gekwantificeerde (kans x impact) risicoprofiel. Uitgangspunt hierbij is een statistische benadering die er van uit gaat dat nooit alle risico's zich én tegelijk, én in hun maximale omvang voordoen. Het zekerheidspercentage dat wordt gehanteerd is 90%. Dit is een landelijk gehanteerde richtlijn.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

In de volgende tabel is de 'ratio weerstandsvermogen' berekend:

Ratio weerstandsvermogen	Realisatie 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Risicoprofiel (= benodigde weerstandscapaciteit)	13.982.000	16.072.000	9.252.000
Weerstand (= beschikbare weerstandscapaciteit)	40.811.715	40.338.904	58.139.587
Ratio weerstandsvermogen*	2,9	2,5	6,3
Waardering ratio weerstandscapaciteit	Uitstekend	Uitstekend	Uitstekend

* Ratio Weerstandsvermogen = risicoprofiel gedeeld door weerstand in %

** Risicoprofiel 2025 is 90% overeenkomend met de landelijke richtlijn

Voor de beoordeling van de ratio weerstandsvermogen wordt gebruik gemaakt van de waarderingstabel die het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement (NAR) en de Universiteit Twente samen hebben opgesteld. De ratio weerstandsvermogen komt voor Dronten ruim boven de 2. Dat betekent dat de gemeente Dronten over een vermogenspositie beschikt die als uitstekend wordt beoordeeld om de financiële risico's éénmalig af te dekken.

Bij bovenstaande berekeningen wordt vanaf 2025 rekening gehouden met de ruimte van reserves waar de raad een bestemming aan heeft gegeven die kan worden gewijzigd.

Uitzondering hierop betreft de bestemmingsreserves gekoppeld aan de grondexploitaties en bestemmingsreserves afschrijvingslasten. Een andere bestemming van deze middelen heeft direct nadelig effect (structureel en incidenteel) op de exploitatiebegroting.

Ratio weerstandsvermogen	Waardering
>2,0	Uitstekend
1,4 < x < 2,0	Ruim voldoende
1,0 < x < 1,4	Voldoende
0,8 < x < 1,0	Matig
0,6 < x < 0,8	Onvoldoende
< 0,6	Ruim Onvoldoende

Algemene conclusie weerstandsvermogen van de gemeente Dronten

- Er is een uitstekende buffer aanwezig voor het opvangen van de financiële gevolgen van éénmalige tegenvallers.
- Er is, evenals voorgaande jaren, onvoldoende buffer aanwezig voor het opvangen van tegenvallers met structurele financiële gevolgen. Bij structurele risico's gaan we ervan uit dat binnen drie jaar maatregelen worden getroffen om de gevolgen binnen de begroting op te vangen.

Financiële kengetallen

Onderstaand treft u de kengetallen aan die wij in het kader van het BBV (artikel 11) moeten opnemen. In samenspraak met de provincie is afgesproken dat in de P&C documenten ten aanzien van het onderdeel financiën ingegaan wordt op de volgende onderdelen: sluitende meerjarenbegroting, weerstandsvermogen, materieel evenwicht (structurele baten zijn in evenwicht met de structurele lasten) en de schuldpositie. Zie hiervoor ook Financiële positie/structureel evenwicht.

Verloop van de kengetallen								
Begroting 2025	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Norm 2025	Meerjaren-raming 2026	Meerjaren-raming 2027	Meerjaren-raming 2028	Norm 2028
Netto schuldquote	-28%	-19%	2%	A	11%	39%	48%	A
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-35%	-25%	-4%	A	5%	34%	44%	A
Solvabiliteitsratio	59%	56%	50%	A	47%	40%	36%	B
Structurele exploitatieruimte	3,2%	2,7%	0,03%	B	-1,5%	-1,3%	-1,7%	C
Grondexploitatie	3%	3%	10%	A	6%	4%	3%	A
Belastingcapaciteit eenpersoonshuishoudens*	87%	92%	97%	B	97%	97%	97%	B
Belastingcapaciteit meerpersoonshuishoudens*	94%	102%	102%	B	102%	102%	102%	B

Normering kengetallen

Het belang van financiële kengetallen is driedelig: naast inzicht in de financiële positie en vergelijkbaarheid hebben kengetallen een signaalfunctie. Het Rijk heeft aan de verplichte financiële kengetallen geen normen verbonden. De VNG adviseert de kengetallen te relateren aan bijvoorbeeld signaleringswaarden die voor stresstesten gelden. Deze testen geven ook informatie over de financiële positie. Onderstaand de signaleringswaarden per kengetal:

Signaleringswaarden kengetallen	Categorie	Categorie	Categorie
	A. Minste risico	B. Gemiddeld risico	C. Meeste risico
Netto schuldquote	< 90%	90% - 130%	> 130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	< 90%	90% - 130%	> 130%
Solvabiliteitsratio	> 50%	20% - 50%	< 20%
Structurele exploitatieruimte	Begr > 0%	Begr = 0%	Begr < 0%
Grondexploitatie	< 20%	20% - 35%	> 35%
Belastingcapaciteit	< 95%	95% - 105%	> 105%

- *Netto schuldquote/ Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen*
De netto schuldquote geeft de hoogte van de schuld aan ten opzichte van de jaarlijkse omzet, de baten. Als de quote heel hoog is, dan betekent dat er relatief veel schuld is en dat rente en aflossing een belangrijk deel van de inkomsten opslokken. De norm ligt op 80% met een door de VNG geadviseerd maximum van 130%. Dronten heeft netto geen schuld. We zijn dus nog ver af van de grenzen die door de VNG zijn aangegeven. Er is nog een tweede kengetal voor de netto schuldquote die we formeel volgens de BBV ook moeten vermelden. Dit is de netto schuldquote gecorrigeerd min de verstrekte leningen.
- *Solvabiliteitsratio*
De solvabiliteitsratio is de verhouding tussen de schulden en het totale vermogen. Solvabiliteit wordt ook vaak in het bedrijfsleven gebruikt. Het geeft aan in hoeverre de organisatie in staat is om schulden ook op langere termijn te voldoen.
- *De structurele exploitatieruimte*
De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele

baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten en uitgedrukt in een percentage.

- *Het aandeel van de waarde van de grondexploitatie op de totale balanswaarde*
De grondexploitaties hebben veel invloed op de ontwikkeling van de financiële resultaten. Gemeenten met een relatief grote grondpositie hebben ook een relatief groot financieel risico. Ook hiervoor zijn normen ontwikkeld, waarbij de totale boekwaarde van de grondvoorraad bij voorkeur niet groter mag zijn dan 20%. Het advies is om in elk geval niet boven de 35% uit te komen.
- *De belastingcapaciteit*
De belastingcapaciteit geeft aan in hoeverre de woonlasten binnen een gemeente hoger of lager zijn dan de gemiddelde woonlasten. In de paragraaf lokale heffingen is aangegeven dat de woonlasten in 2025 € 924 voor een eenpersoons en € 1.004 voor een meerpersoonshuishouden bedragen. We zijn hierbij uitgegaan van een gemiddelde woningwaarde van € 337.000. De tarieven betreft een raming op basis van indexatie waarbij met de verordeningen in november en december de tarieven worden bij- en vastgesteld.

Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

Kapitaalgoederen zijn goederen/zaken die de gemeente nodig heeft om de diensten en goederen die zij aan haar burgers levert te produceren; grote zaken die vaak veel waarde hebben en meerdere jaren meegaan. De gemeente Dronten heeft ongeveer 1.400 hectare aan openbare ruimte in beheer. Veel activiteiten vinden daarop plaats zoals wonen, werken en recreëren. Daarvoor zijn veel kapitaalgoederen nodig in de vorm van onder andere:

- Verhardingen
- Riolering
- Groenvoorzieningen
- Speelvoorzieningen
- Verlichting
- (Civiel)technische kunstwerken zoals bruggen, steigers en vlonders
- Accommodatiebeleid, -beheer, renovatie en vervanging
- Stranden en voorlanden

Van deze kapitaalgoederen is het beleidskader, de financiële consequenties die uit het beleidskader voortvloeien en een vertaling van de financiële consequenties in de begroting opgenomen. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau en uiteraard de (jaarlijkse) lasten.

Voor alle aspecten vanuit de paragraaf Kapitaalgoederen gelden de volgende ontwikkelingen. De kwaliteitsniveaus van onderhoud zijn vastgelegd in beleidsplannen voor de diverse thema's. De operationele vertaling vindt plaats in beheerplannen. Dronten groeit qua onderhoud in areaal als gevolg van uitbreiding en inbreiding van woningbouw en/of industrieterreinen. Als gevolg daarvan nemen ook de kosten toe van onderhoud. Voor groen is dit veelal direct in de jaarschijf van enig jaar merkbaar. Dit wordt opgevangen door een stelpost in de begroting. Echter deze stelpost, maar ook de andere beheer- en onderhoudskosten, staan onder druk als gevolg van de toename van kosten (materiaal, materieel en personeel). In de vanaf 2025 te herijken beleidsplannen voor de diverse thema's zal hier nadrukkelijk aandacht voor zijn. Er zijn weinig mogelijkheden om hier invloed op uit te oefenen. Er zijn een paar mogelijkheden, te weten aanpassing van de onderhoudsfrequentie en/of het kwaliteitsniveau verlagen. Voor alle kapitaalgoederen waarvan de technische levensduur is bereikt, worden

rehabilitaties uitgevoerd (oud voor nieuw). Dit vraagt om een nieuwe kapitaalsbehoefte (voorbeeld Rietweg; uitvoering 2024). De levensduurcyclus start weer op 0.

Beleid

Het beleid van Dronten voor het onderhoud van kapitaalgoederen is onder meer opgenomen in de volgende beleids- en beheerplannen:

- Beleids- en beheerplan wegen 2021-2025
- Beheerplan technische kunstwerken en overige objecten 2023-2027
- Beleidsplan verlichting in de openbare ruimte 2018-2027
- Beheerplan openbare verlichting 2023-2027
- Groenbeleidsplan gemeente Dronten 2017
- Groenbeheerplan Dronten 2020-2024
- Bosbeheerplan Dronten 2020-2024
- Boombeheerplan Dronten 2020-2024
- Beheer- en onderhoudsplan halfverhardingen 2022-2026
- Beheerplan Voorlanden 2021
- Speelruimteplan 2018
- Gemeentelijk Rioleringsplan Dronten 2022 t/m 2026
- Accommodatiebeheerplan
- Grondstoffenbeleidsplan

Wegenbeheer en verhardingen

In 2021 is het beheerplan wegen geactualiseerd en vastgesteld. De norm waarop het onderhoud wordt gepleegd is CROW-kwaliteitsniveau B (basis) voor de centra en hoofdfietspaden. Voor de overige wegen geldt het kwaliteitsniveau C van de CROW, te weten laag. Wat dient te worden voorkomen is kapitaalvernietiging als gevolg van uitgesteld onderhoud.

De werkzaamheden vanuit het onderhoudsprogramma 2025 zijn:

- Bermverstevingingen
  - o Olsterweg
- Regulier wegenonderhoud
  - o De Voor (B)
  - o Sportlaan (B)
  - o Fietspad De Landmaten (D)
  - o De Lopensaet (D)
  - o De Draf (D)
  - o De Boeg (D)
  - o Handelsweg Noord (D)
  - o Installatieweg (D)
  - o Swiferringweg (S)
  - o Visvijverweg (gedeeltelijk) (S)
  - o Gildenallee (S)

Riolering

In juni 2022 is het GRP Dronten, gemeentelijk rioleringsprogramma 2022-2028 door de raad vastgesteld. Het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) is een belangrijk gemeentelijk beleidsdocument. Het geeft inhoudelijke, financiële en programmatische sturing aan het rioleringsbeheer. Dit is uit oogpunt van volksgezondheid, bewoonbaarheid en milieubescherming één van de kerntaken van elke gemeente. Naast de zorgplicht voor het afvalwater, hemelwater en grondwater is er ook aandacht voor klimaatadaptatie, hetgeen niet alleen een rioleringsopgave is, maar een opgave voor meerdere beleidsterreinen in het openbare gebied. In het GRP Dronten 2022-2028 zijn alle nieuwe maatregelen beschreven waaraan in de planperiode uitvoering wordt gegeven. Hiervan worden de onderstaande projecten in 2025 opgepakt. Een deel van deze projecten loopt

door de gehele planperiode van het GRP.

De werkzaamheden vanuit het onderhoudsprogramma 2025 zijn:

- Regulier rioolonderhoud en rioolherstel diverse locaties.
- Vervangen pompen buitengebied (Rendierweg en Bremerbergweg).
- Renovatie bouwkundig deel rioolgemaal Noorderlicht.

Openbaar groen

Voor een goed groenbeheer is in 2017 een nieuw groenbeleidsplan voor al het groen in de dorpskernen van de gemeente gemaakt en vastgesteld. In dit groenbeleidsplan is tevens het beleid op de dorpsbossen en het bomenbeleidsplan geïntegreerd. In aansluiting op dit beleidsplan zijn het groenbeheerplan, bomenbeheerplan en bosbeheerplan geactualiseerd en die zijn in 2020 vastgesteld. Conform de kaders zoals vastgelegd in dit beleidsplan en het afgesproken kwaliteitsbeeld wordt het openbaar groen in 2025 onderhouden.

Speelvoorzieningen

In 2025 worden de speelvoorzieningen in de gemeente Dronten vervangen en onderhouden conform het nieuwe Speelruimteplan 2018-2027. In dit plan wordt vooral ingestoken op het omvormen van formele speelruimte naar meer informele speelruimte, waarbij gebruik wordt gemaakt van de gehele openbare ruimte. Het beheer is op orde en de speelvoorzieningen voldoen aan de geldende veiligheidsnormen.

Openbare verlichting

In 2018 is het OV-beleids- en onderhoudsplan vastgesteld waarin de beleids- en onderhoudskaders voor openbare verlichting worden aangegeven voor de komende jaren. In het plan is besloten om bewuster te gaan verlichten (meer maatwerk per locatie) en daar ook bij de inwoners, verenigingen en bedrijven bewustzijn over te creëren. Door structurele toepassing van LED-armaturen en andere inschakeltijden is meer dan 50% energiebesparing gerealiseerd. Het beheerplan is geactualiseerd en vastgesteld door het college voor de periode van 2023-2027. Naast regulier onderhoud vinden er vervangingsinvesteringen plaats van masten er armaturen. Vervanging vindt plaats op basis van de technische staat van onderhoud in combinatie met de doorontwikkeling van bewust verlichten. Er wordt zo efficiënt mogelijk gewerkt om zowel masten als armaturen tegelijkertijd te vervangen.

De werkzaamheden vanuit het onderhoudsprogramma 2025 zijn:

- Mast en armatuurvervanging Swifterbant Kampbuurt.
- Armatuurvervanging Swifterbant centrum en Bloemenbuurt.
- Armatuurvervanging De Boeg Dronten.

Bruggen en kunstwerken (waaronder ook steigers en vlonders, fonteinen, stranden en voorlanden)

In 2022 is een nieuw beheerplan- en onderhoudsplan voor civieltechnische kunstwerken (waaronder bruggen) ontwikkeld en vastgesteld door het college voor de periode 2023-2027. Op basis van de beschikbare middelen zal groot onderhoud en jaarlijks onderhoud plaatsvinden van de bij de gemeente in bezit zijnde voorzieningen.

De werkzaamheden vanuit het onderhoudsprogramma 2025 zijn:

- Vervangen duiker Swifterraingweg in de Rivierduintoelt.
- Vervangen dekbeplanking Kleine Zwaan.
- Vervangen fiets-/voetgangersbrug Vendelier (S).
- Vervangen diverse bebording brug De Knip.

Accommodatiebeleid, beheer, renovatie en vervanging

Het Strategisch Vastgoed Plan is het kader voor alle ontwikkelingen aangaande het gemeentelijk vastgoed. Diverse projecten zullen in 2025 een verdere uitwerking krijgen. Dit zijn de ontwikkelingen van het zwembad in Swifterbant, de vertaling van de studie inzake de invulling van het Burgemeester Dekker Sportpark aangaande de vervanging van 't Dok in relatie tot de ontwikkelingen binnen het voortgezet onderwijs en de daarmee samenhangende consequenties.

Daarnaast wordt in 2025 gewerkt aan de verdere verduurzaming van panden, de realisatie van een carport voor de stalling van elektrische inzamelvoertuigen aan de Reest en het reguliere jaarrond onderhoud van alle accommodaties.

De werkzaamheden vanuit het onderhoudsprogramma 2025 zijn:

- Brandweer Dronten, verduurzamen stookinstallatie.
- Sporthal De Beurs, verduurzamen verlichting.
- Sporthal De Stal, verduurzamen verlichting, verduurzamen stookinstallatie.
- Milieustraat, verduurzamen verlichting.
- Parkeergarage, verduurzamen verlichting.

Beleid stranden

In 2020 is de Visie Stranden vastgesteld. Op basis van deze visie worden de komende jaren diverse ontwikkelingen en activiteiten uitgevoerd. Het beheer van de Voorlanden is uitgevoerd conform het in 2021 geactualiseerde beheerplan.

Grondstoffenbeleidsplan 2021-2025

Zie hiervoor de toelichting onder pakket 7Q - Gemeentelijke basisvoorzieningen.

Financieel overzicht kapitaalgoederen

De bijstellingen van diverse budgetten zijn het gevolg van de actualisatie van onderhoudsplannen die ten grondslag liggen aan de bijbehorende voorzieningen.

Financieel overzicht Kapitaalgoederen					
Beheerplannen	Begroting	2025	2026	2027	2028
Wegen	Onderhoudsbudget	455	455	455	455
	Voorziening	2.469	2.469	2.469	2.469
	Kapitaallast	840	843	833	823
Subtotaal wegen		3.763	3.766	3.756	3.746
Civieltechnische kunstwerken	Onderhoudsbudget	37	37	37	37
	Voorziening	377	377	377	377
	Kapitaallast	27	93	96	184
Subtotaal civieltechnische kunstwerken		441	507	510	598
Openbare verlichting	Onderhoudsbudget	76	76	76	76
	Kapitaallast	189	195	194	192
Subtotaal openbare verlichting		265	270	269	267
Groen	Onderhoudsbudget	519	519	519	519
	Kapitaallast	11	14	14	11
Subtotaal groen		530	533	532	530
Spelen	Onderhoudsbudget	349	349	349	349
Subtotaal spelen		349	349	349	349
Riolering	Onderhoudsbudget	1.184	1.184	1.184	1.184
	Voorziening	1.404	1.444	1.484	1.484
Subtotaal riolering		2.588	2.628	2.668	2.668
Accommodaties	Onderhoudsbudget	240	240	240	240
	Voorziening	916	916	916	916
	Kapitaallast	1.521	1.733	1.731	2.324
Subtotaal accommodaties		2.677	2.889	2.886	3.480
Totale onderhouds- en beheerkosten		10.614	10.943	10.971	11.638

Paragraaf financiering

Algemeen

De kaders voor de financiering van gemeenten zijn vastgelegd in de Wet financiering decentrale overheden (de Wet fido) en de Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo). De Wet fido en Ruddo hebben als doel het bevorderen van een professionele en verantwoorde financiering bij gemeenten, met als belangrijkste uitgangspunt het beheersen van renterisico's. De beheersing van de risico's uit zich concreet in de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Beiden hebben als doel de renterisico's te begrenzen.

Beleid

De doelstellingen met betrekking tot het financieringsbeleid van de gemeente zijn vastgelegd in het treasurystatuut van de gemeente. De doelstellingen luiden als volgt:

- Het verkrijgen en behouden van een duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities.
- Het beschermen van het gemeentelijke vermogen tegen ongewenste financiële risico's zoals renterisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's.
- Het minimaliseren van interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities.
- Het optimaliseren van de renteresultaten binnen de kaders van de Wet fido en Ruddo en de richtlijnen van het treasurystatuut.

De beheersing van de financieringsportefeuille wordt vooral via de instrumenten kasgeldlimiet en renterisiconorm uitgevoerd.

Kasgeldlimiet

Zoals eerder aangegeven is één van de uitgangspunten van de Wet fido het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten van openbare lichamen. Om een grens te stellen aan korte financiering (looptijd tot 1 jaar) is in de Wet fido een wettelijk toegestane norm, de kasgeldlimiet, opgenomen. De limiet is bepaald als een percentage (8,5%) van het totaal van de begroting. De doelstelling is om maximaal gebruik te maken van de kasgeldlimiet, omdat kort geld in het geval van een normale rentestructuur goedkoper is dan lang geld.

De kasgeldlimiet 2025 bedraagt voor de gemeente Dronten 8,5% van € 156 miljoen (Programmabegroting 2025) = € 13,3 miljoen.

Per kwartaal wordt de gemiddelde liquiditeitspositie, berekend op basis van de drie kwartaal maanden, getoetst aan het bedrag van de kasgeldlimiet. Met ingang van 2009 (Wet fido) hoeven de kwartaalrapportages niet standaard meer naar de toezichthouder verzonden te worden. Voor de interne bedrijfsvoering blijven de kwartaalrapportages van belang voor het signaleren van overschrijdingen. Als de gemiddelde liquiditeitspositie van de drie achtereenvolgende kwartalen drie maal de kasgeldlimiet overschrijdt, dan dient de gemeente de drie kwartaalrapportages toe te zenden aan de toezichthouder. Dit moet zo ruim mogelijk voorafgaand aan de derde overschrijding, met daarbij een plan van aanpak om weer te gaan voldoen aan de kasgeldlimiet. De toezichthouder kan, indien hij het plan ontoereikend acht, bepalen dat zijn toestemming is vereist voor het aangaan van nieuwe korte leningen.

Renterisiconorm

De renterisiconorm geeft aan dat het totaal van de jaarlijkse aflossingen en renteherzieningen niet meer mag bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Dit betekent dat jaarlijks niet meer dan 20% van begrotingstotaal mag worden afgelost. Hoe meer de aflossing van de schuld in de tijd wordt gespreid, hoe minder gevoelig de begroting wordt voor renteschokken bij herfinanciering.

Op basis van de liquiditeitsprognose zal in 2025 naar verwachting geen langlopende geldlening afgesloten hoeven te worden. Uit de onderstaande tabel is af te leiden dat de gemeente voor 2025 ruimschoots binnen de gestelde renterisiconorm blijft.

Berekening renterisiconorm	2025	2026	2027	2028
De norm is gesteld op een percentage van het begrotingstotaal	20%	20%	20%	20%
Begrotingstotalen	156.369	148.186	147.624	147.000
Renterisiconorm	31.274	29.637	29.525	29.400
Rente herziening op vaste schuld	0	0	0	0
Aflossing op vaste schuld	1.982	1.982	1.982	1.982
Renterisico	1.982	1.982	1.982	1.982
Ruimte onder de renterisiconorm (voordeel, ruimte)	29.292	27.656	27.543	27.418

Renteschema 2025			
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering	-/-	318.539
b.	De externe rentebaten over de korte en lange financiering	+/+	1.113.350
Saldo rentelasten en rentebaten			794.811
c1.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	+/+	186.917
c2.	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/-	
c3.	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (=projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	+/+	
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente			981.728
d1.	Rentelasten over eigen vermogen	-/-	3.933.866
d2.	Rentelasten over voorzieningen	-/-	1.284.051
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente			-
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	+/+	4.617.931
f. Renteresultaat op het taakveld treasury			381.742

Bovenstaande tabel geeft inzicht in de rentelasten en rentebaten van de gemeente Dronten. Het saldo van rentelasten en rentebaten betreft onder andere de rentebaten die worden ontvangen over de uitstaande geldleningen (verstrekte leningen aan de Meerpaal en Alliander). De aan de taakvelden toe te rekenen externe rente bestaat uit het saldo van rentelasten en rentebaten vermeerderd met het verplicht aan de grondexploitatie toe te rekenen rente. Deze rente is gebaseerd op de voorschriften zoals opgenomen in de notitie Grondexploitatie 2016 van de commissie BBV.

Bij de wijziging van het BBV en de invoering van de vennootschapsbelasting voor de lagere overheden, is de toerekening van rente een belangrijk aandachtspunt. In de rente notitie 2018 heeft de commissie BBV uitgewerkt hoe de rentelasten en rentebaten dienen te worden verantwoord. Met de wijzigingen in de bepalingen en richtlijnen van de notitie tracht de commissie een eenduidige handelswijze met betrekking tot rente bij gemeenten te bevorderen en de transparantie te vergroten.

Bovenstaande uitwerking geeft een beeld van de rentelasten en rentebaten van de gemeente Dronten. Het saldo van rentelasten en rentebaten betreft onder andere de rentebaten die worden ontvangen over de uitstaande geldleningen (verstrekte leningen aan de Meerpaal en Alliander).

Saldo en liquiditeitenbeheer

Voor het liquiditeitenbeheer is een dienstverleningsovereenkomst met de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) afgesloten.

Decentrale overheden zijn verplicht om hun overtollige liquide middelen in de Rijksschatkist (schatkistbankieren) aan te houden. Voor ons betekent schatkistbankieren dat wij al onze overtollige middelen aanhouden in de schatkist bij het ministerie van Financiën.

Rentelasten en -baten

Er is een balans- en liquiditeitenprognose opgesteld waaruit de kredietbehoefte van de gemeente in de komende jaren blijkt.

Op basis van deze prognose is de verwachting dat in 2026 externe financiering van € 10 miljoen zal moeten worden aangetrokken voor betaling van de geplande investeringen (o.a. Strategisch Vastgoed Plan en woningbouwopgave).

De rentelast van deze externe financiering is voor 2026 begroot op € 400.000.

Medio 2024 was er een saldo schatkistbankieren van circa 75 miljoen. Sinds september 2022 ontvangt de gemeente weer rente op de rekening-courant bij het Rijk (schatkistbankieren). De rente is variabel en is in 2024 gemiddeld 3,5%. De renteontwikkeling is echter erg onzeker. De ECB heeft de beleidsrente in 2022 en 2023 meerdere keren verhoogd om daarmee de inflatie af te remmen. In juni 2024 heeft de ECB de rente met 0,25% verlaagd, omdat de inflatiecijfers zijn gedaald. Voor het jaar 2025 zijn de rentebaten begroot op € 1.200.000 (waarvan € 300.000 structureel en € 900.000 incidenteel). De verwachting is namelijk dat het saldo schatkistbankieren de komende jaren aanzienlijk zal dalen, omdat de liquide middelen worden aangewend voor de investeringen. Voor de jaren 2026 en verder is daarom een structurele rente opbrengst begroot van € 300.000 (3% over het minimale "werkkapitaal" van € 10 miljoen wat wordt aangehouden in schatkistbankieren).

Paragraaf bedrijfsvoering

Algemeen

Voor de realisatie van de programma's is een goede bedrijfsvoering van groot belang. Deze paragraaf informeert de gemeenteraad over de stand van zaken in de bedrijfsvoering. In onze bedrijfsvoering streven we blijvend naar een optimale facilitering, ondersteuning en advisering voor de beleids- en uitvoeringseenheden van de organisatie, waaronder de advisering en ondersteuning in het effectgericht werken. Ten behoeve van de ontwikkeling daarin is in 2024 het Perspectief op Bedrijfsvoering gerealiseerd, welke de basis vormt voor onze ontwikkeling in 2025.

Dronten op Koers

Wat wij in 2024 hebben ingezet, zullen wij in 2025 doorzetten, met als doel om optimaal te kunnen sturen op brede welvaart. Organisatieverandering is een delicaat langdurig proces en niet een korte reis. We zullen in 2025 verder inzetten op de doorontwikkeling van de organisatie vanuit onze organisatiefilosofie Dronten op Koers, waarin de vier V's centraal staan. Om de koers continue te blijven bijsturen, worden de focusthema's tweejaarlijks herijkt. Voor 2024-2026 koersen we op brede welvaart door opgavegericht te werken en eigenaarschap en leiderschap te versterken.

Opgavegericht werken

Het werken vanuit de opgaven naar de samenleving toe staat centraal; integraal en vanuit de bedoeling. We hebben hier in 2024 belangrijke stappen in gezet en de organisatie zal zich verder ontwikkelen in besturing, sturing, leren en presteren.

Versterken eigenaarschap

Het werken vanuit opgaven vraagt van ons allemaal ontwikkeling in ons werken en denken. We stellen de samenleving centraal. Waar we van oudsher vanuit relatie met elkaar samenwerken, zitten we nu vanuit vakmanschap en onze professionele rol met elkaar aan tafel, en nemen we vanuit daaruit onze verantwoordelijkheid. Dat vraagt ook dat we vertrouwen op (het vakmanschap van) collega's die hun rol uitoefenen. Meebouwen aan de toekomst van de gemeente betekent bouwen aan jezelf. Welke talenten kun je inzetten zodat je bijdraagt aan de opgaven? Wat betekent dat voor nu en later? In het versterken van ons eigenaarschap blijven we deze vragen aan elkaar stellen.

Leiderschap

Onze managementfilosofie geeft samen met de besturingsfilosofie richting aan de wijze waarop raad, college en managementteam hun werk doen en zich tot elkaar en de organisatie verhouden. Zij vormen een samenhangend geheel van uitgangspunten en keuzes voor de wijze waarop de organisatie bestuurd en gemanaged wordt en voor de wijze waarop dit bijdraagt aan de realisatie van de (organisatie)doelen. We beschrijven

in de managementfilosofie de gewenste situatie. Dronten op Koers (DoK) is en blijft daarbij zoals gezegd ons kompas voor hoe we willen ontwikkelen en werken met elkaar.

Op onderdelen wordt al volgens de managementfilosofie gewerkt. Op andere vlakken vraagt het wensbeeld een verdere ontwikkeling van het leiderschap, met het oog op de opgaven waar we voor staan.

Beleid

Arbeidsmarkt

Het is belangrijk om in een, naar verwachting blijvende, onrustige arbeidsmarkt, in de organisatie zo veel mogelijk stabiliteit te realiseren, alsmede minder kwetsbaar te zijn voor wisselingen in ons personeelsbestand.

Er is in 2024 gestart met de ontwikkeling van een werkgeversbelofte en een daarbij behorende arbeidsmarktbenadering, met als doel om Dronten als werkgeversmerk stevig neer te zetten. In 2025 vormt dit de basis voor onze vacaturevervulling. Dit werkgeversmerk sluit naadloos aan bij DoK en de waarden waar wij als organisatie voor staan. We doen wat we zeggen, zodat we in staat zijn en blijven om de juiste mensen aan ons te verbinden én te behouden en een beperkte flexibele schil kunnen bewaken. De arbeidsmarkt vraagt daarnaast van ons om sneller te kunnen schakelen wanneer collega's vertrekken en we nieuwe collega's verwelkomen. Onder andere daarvoor is het belangrijk dat we blijven ontwikkelen in het borgen van processen en informatie, zodat nieuwe medewerkers snel en prettig ingewerkt kunnen worden.

Onze inspanningen zijn erop gericht om steeds wendbaarder in te kunnen spelen op vraagstukken rondom spankracht van de organisatie en arbeidsmarktpositie, kennis vast te houden en te borgen en realiseren van stabiliteit.

Verzuim en preventie

Onderdeel van een goede bedrijfsvoering is de optimale inzet van medewerkers. Daarvoor zijn vele aspecten van belang, waaronder een duurzame gezonde inzet van mensen. We kennen als organisatie de afgelopen jaren een hoger verzuim dan wenselijk. We zien sinds mei 2024 wel weer een daling van het verzuimcijfer naar (onder) de benchmark. Dat neemt echter niet weg dat de noodzaak tot een blijvende aanpak onverminderd actueel blijft. Met het managementteam is er focus op verzuimcasuïstiek en we zetten volop in op preventie en vitaliteit. In het najaar 2024 loopt de aanbesteding Arbodienst en voor de uitvraag wordt expliciet gekeken naar de vraag wat ons kan helpen om optimaal tot een aanpak te komen van verzuim en preventie. Daarnaast heeft een analyse aangaande verzuim en preventie in mei 2024 de basis gevormd voor het gesprek in het MT, ten behoeve van de doorontwikkeling van beleid. Dat beleid zal in 2025 verder vorm krijgen. We zien dat de kosten voor aanpak verzuim en preventie, waaronder de inzet van een arbodienst, stijgen, en aanpassing van budgetten is noodzakelijk om een blijvende aanpak te kunnen realiseren.

Fundament bedrijfsprocessen versterken en toewerken naar Effect Gericht Sturen (EGS)

Het denken en werken en dus ook uitwerken van 'Brede Welvaart' staat centraal. In dat licht zien wij 2024 als een belangrijk basisjaar om toe te werken naar EGS. In 2024 structureren en stroomlijnen we de interne bedrijfsprocessen om daarop verder in control te komen. We hebben geconstateerd dat het basis instrumentarium om een verdere verbetering vraagt. In 2024 verstevigen we het totale planning- en control proces (beleids- en budgetcyclus). Hiervoor starten we op een eerder moment in het jaar met het opstellen van een begroting en perspectiefnota. Het versterken van het fundament van de bedrijfsprocessen heeft een doorlooptijd van twee jaar en dit biedt ons de basis voor EGS. Dit leidt er in de toekomst toe dat u een perspectiefnota krijgt waarin u zichtbaar, herkenbaar en tastbaar de doorlopende monitoring en verantwoording van beleid ziet, zodat u meer sturing en richting kunt geven aan

budgetten van beleidsthema's en de effecten die we daarvoor willen bereiken, en zo beter in de gelegenheid bent om het goede bestuurlijke gesprek te voeren. Het hele proces naar EGS in samenhang met brede welvaart gaat over de huidige collegeperiode heen.

Waar wij in 2024 gestart zijn met het inbedden van Brede Welvaart in de organisatie, zullen wij ook in 2025 deze systematiek verder inbedden in de haarvaten van onze organisatie. Dat proces zal in 2025 nog niet afgerond zijn, want wij willen koste wat kost voorkomen dat deze wezenlijke verandering eindigt als 'goed bedoeld, maar net niet gelukt'. Dus wij veranderen zo dat de andere focus niet een nieuw kunstje wordt, maar een stevige nieuwe beleid- en uitvoeringsbasis.

Ook in 2025 zullen wij verder bouwen en bijsturen aan het P&C proces. De kadernota is inmiddels al veranderd naar een perspectiefnota. Deze zal, net als de begroting in 2025 door evolueren, zodat behaalde en bedoelde effecten beter weergegeven worden en zo monitoring en sturing nog beter mogelijk worde, waardoor er een betere gelegenheid is om het goede bestuurlijke gesprek te voeren. Het hele proces naar EGS, in samenhang met brede welvaart, gaat over de huidige collegeperiode heen.

Perspectief op een passende Bedrijfsvoering

We willen het organisatievermogen ontwikkelen om wendbaarder te zijn en de realisatie van organisatie brede vraagstukken effectief te kunnen ondersteunen. Een goede en kwalitatief hoogwaardige bedrijfsvoering is noodzakelijk om de complexe taken en opgaven tot een goed resultaat te volbrengen. Met een passende bedrijfsvoering organiseren we een fundament en ontwikkelen we vermogens die nodig zijn bij het bouwen van een samenleving.

We werken daarom aan het ontwikkelen van een deskundige en effectieve bedrijfsvoering en een excellente kwaliteit van de (externe) dienstverlening. Onze benadering is dat een passende bedrijfsvoering moet bijdragen aan:

1. Het organisatievermogen om effectief samen te (kunnen) werken.
2. Bevorderen van het vermogen om opgavegericht werken en effectgericht te sturen.
3. Een wendbare organisatie met strategisch vermogen.

We kijken naar hoe we de bedrijfsvoering beter, slimmer en anders kunnen organiseren. We zijn ook kritisch naar wat we doen, of we dit ook moeten doen en wat hiervan nut en noodzaak is. Daarvoor is in 2024 een traject uitgevoerd om ons perspectief op een passende bedrijfsvoering te bepalen. We hebben bepaald dat we een gemeentelijke bedrijfsvoering moeten hebben die degelijk en vooruitstrevend is, waarbij we innovatieve benaderingen toepassen om de kwaliteit van onze producten en diensten te versterken, te verbeteren en duurzaam in te richten.

We zetten in op de verandering van zorgen voor naar zorgen dat. Bedrijfsvoering is daarbij ondersteunend – maar niet ondergeschikt – aan de primaire- en dienstverlenende processen. Vanuit een leidende rol, gericht op de ontwikkeling van de organisatie en bedrijfsvoering, realiseren we samen met de organisatie meer toekomstbestendigheid, continuïteit en wendbaarheid. We hebben collectief besef dat we nog niet op dit niveau zitten en dat we hiernaartoe willen groeien. Daarom spreken we van Passende bedrijfsvoering in 2026 en gaan we aan de slag met drie ontwikkelthema's:

1. Werken aan balans: beheer en ontwikkeling.
2. We denken van buiten naar binnen: verbinden met onze inwoners.
3. Bedrijfsvoering nog slimmer inrichten: processen en uitvoeringskracht op orde.

De ontwikkelthema's worden in 2024 nader verkend en aangepakt met concrete acties en projecten voor verschillende overkoepelende bedrijfsvoering disciplines, in aansluiting op het primaire proces. Dit doen we al doende, we zijn gericht op het in de praktijk ontwikkelen van de voorwaarden, gereedschappen en vaardigheden die nodig zijn voor een gedegen bedrijfsvoering. De effecten hiervan gaan we monitoren en zullen we onder andere terugzien in onze klanttevredenheid en medewerker tevredenheidsonderzoeken. We werken daarbij in de praktijk samen aan het verbeteren en vernieuwen. Als onderdeel van ons werk, niet als te verbijzonderen werkzaamheden, uit te voeren een apart traject onderbouwd met extra en of andere middelen. De ontwikkeling van de bedrijfsvoering zien we als regulier werk en gebruikelijk onderdeel van onze professionele verantwoordelijkheid. We leggen er wel focus op en geven er richting aan, met het geschetste perspectief en de drie genoemde ontwikkelthema's.

Informatiehuishouding I i-Leidraad, i-visie en IM-ontwikkelp lan

In de afgelopen jaren is de rol van digitalisering en informatietechnologie binnen onze organisatie enorm gegroeid. De snelle technologische ontwikkelingen en de toenemende afhankelijkheid van digitale processen hebben een grote impact op hoe wij onze diensten verlenen en onze interne processen organiseren. We kunnen daar beter op inspelen door richting te geven aan het ontwikkelen, verbeteren en beheren van onze informatiehuishouding. Hiervoor gebruiken we een samenhangende Drontense i-Leidraad.

De informatiehuishouding beschouwen we daarbij als een samenhangend geheel van:

1. De informatievoorziening
2. De ICT-voorziening
3. De informatiebeheer-voorziening

We nemen hiermee onze verantwoordelijkheid in de informatiesamenleving en bereiden ons beter voor op de toekomst. De i-Leidraad maakt duidelijk hoe belangrijk onze informatiehuishouding is en wat daarvan de meerwaarde is voor de inwoners. In de i-Leidraad is ook onze i-Visie opgenomen.

Met het IM-Ontwikkelp lan geven we richting aan de wijze waarop we de inzet en het onderhoud van de informatiehuishouding verrichten en het informatiemanagement uitvoeren.

Informatieveiligheid

Informatieveiligheid is een randvoorwaarde voor een betrouwbare informatievoorziening. Informatie moet op het juiste moment beschikbaar zijn. Werkzaamheden en beslissingen moeten plaatsvinden op basis van integere informatie (juist, volledig en actueel) en informatie behoort enkel voor bevoegden beschikbaar te zijn. De Drontense i-Leidraad verschaft een kader voor het continu verbeteren en het inzetten van beheersmaatregelen en voorzieningen voor:

- A. Het beveiligen van ICT-middelen (techniek).
- B. Het waarborgen van de juistheid, volledigheid en actualiteit van informatie (proces).
- C. De bescherming van gegevens (houding & gedrag).

Doelen informatiemanagement

De doelen, acties en (wettelijke) kaders voor de besturing van en investeringen in de informatiehuishouding worden continu uitgewerkt en getoetst (Plan, Do, Check, Act). Dit is gericht op het realiseren van een informatiehuishouding waarmee we beter:

- A. Aansluiten op de vereisten van onze bedrijfsprocessen (volgend).
- B. Voldoen aan de wettelijke vereisten m.b.t. de informatie- en gegevensbescherming (basis op orde).

- C. Bijdragen aan een open en transparante overheid.
- D. De reconstructie van overheidshandelen mogelijk maken.

Zie de paragraaf informatisering voor de toelichting op de richtinggevende doelen en beleidsuitgangspunten ten aanzien van het informatiemanagement en de begroting voor 2025.

Paragraaf verbonden partijen

Algemeen

Een verbonden partij wordt gedefinieerd als een privaatrechtelijke- of publiekrechtelijke organisatie, waarmee de gemeente een bestuurlijke en een financiële band heeft.

Onder bestuurlijk belang wordt verstaan een zetel (vertegenwoordiging) in het bestuur of het hebben van stemrecht.

Van een financieel belang is sprake als de gemeente middelen ter beschikking stelt en deze in geval van faillissement van de verbonden partij kwijt is, of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente.

Het aangaan van banden met (verbonden) derde partijen komt voort uit het publieke belang. Verbindingen met deze derde partijen is dus een manier om bepaalde publieke taken uit te voeren. De huidige verbonden partijen waaraan de gemeente is gelieerd, hebben veelal een historische bestaansgrond. Afhankelijk van onze mate van verbondenheid zijn wij in meer of mindere mate in staat om invloed op het beleid van desbetreffende verbonden partij uit te oefenen.

Visie op verbonden partijen

Het gemeentelijk beleid is er op gericht het aantal verbonden partijen beperkt te houden, enerzijds uit het oogpunt van risicobeheersing en beperking en anderzijds uit het oogpunt van transparantie van bestuur. Er kunnen echter altijd goede redenen aanwezig zijn voor het aangaan van een verbonden partij constructie. Criteria die daarbij onder andere worden gehanteerd:

- De taak kan niet of zeer moeilijk door de gemeente alleen worden uitgevoerd.
- Gezamenlijke uitvoering van de taak levert voor de gemeente een concrete meerwaarde op en de gekozen vorm van samenwerking draagt bij aan een efficiëntere en effectievere uitvoering van onze publieke taak.
- Voordelen van de (beoogde) samenwerking wegen op tegen de nadelen.

Overzichtstabel

Naam verbonden partij	Taakveld	Vertegenwoordiger gemeente	Financieel belang 2025
Gemeenschappelijke regelingen			
Het Flevolands Archief (HFA)	0.4	S.J. Lap	€ 105.162
Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus Tricijn (GBLT)	0.62	S.J. Lap	€ 742.000
Veiligheidsregio Flevoland (VRF)	1.1	J.P. Gebben	€ 2.893.598
Regionale Sociale Recherche	6.3	P. Duvekot	€ 96.314
IMpact	6.4	P. Duvekot	€ 1.918.839
Centrumregeling Sociaal Domein Flevoland	6.71, 6.72 en 6.82	P. Duvekot	€ 0
GGD Flevoland	7.1	L. Hillebregt	€ 1.197.000
Omgevingsdienst Flevoland en Gooi- en Vechtstreek (OFGV)	7.4	L. Hillebregt	€ 1.293.096
Vennootschappen/Coöperaties			
Alliander N.V.	0.5	S.J. Lap	€ 250.000
Vitens N.V.	0.5	S.J. Lap	€ 0
Technofonds Flevoland	3.1	S.J. Lap	n.v.t.
Coöperatie Gastvrije Randmeren	5.7	S.J. Lap	€ 30.275
Huisvuilcentrale Alkmaar (garantstellingsprovisie HVC)	7.3	L. Hillebregt	€ 73.253
Verenigingen			
Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)	0.1	J.P. Gebben	€ 85.000

[Detailoverzicht verbonden partijen](#)

Het Flevolands Archief (HFA) - Lelystad

Link	HFA Gemeenschappelijke Regeling Regionaal Historisch Centrum HFA
Visie	Het Flevolands Archief herbergt verhalen uit het dagelijks leven, is het jongste archief van Nederland, trekt belangstelling uit de hele wereld, deelt de ontwikkeling van het opbouwen van een gemeenschap, is het enige archief ter wereld waar de totstandkoming van een polder volledig is vastgelegd en waar je ook komt: onze verhalen spreken tot de verbeelding.
Missie	Bij HFA ervaar je hoe het unieke leven op het jongste stukje Nederland is ontstaan, zich ontwikkelt en hoe we dit voor de toekomst op een vernieuwende en verbindende manier vastleggen en delen.

Belangen		Realisatie 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Financieel	Jaarlijkse bijdrage	€ 98.172	€ 101.117	€ 105.162
	Eigen vermogen	€ 383.578	€ 549.880	€ 297.052
	Vreemd vermogen	€ 124.813	€ 277.749	€ 124.880
	Resultaat	€ 116.417	€ 0	€ 0
	Solvabiliteit	75%	66%	70%
Bestuurlijk	HFA is een openbaar lichaam met als doel om de archief wettelijke taken van de deelnemers uit te voeren. Deelnemers van HFA zijn: het Rijk, de provincie Flevoland, de gemeenten Dronten, Lelystad, Urk, Zeewolde en waterschap Zuiderzeeland.			

Prognose	
Ontwikkelingen	HFA heeft zich georiënteerd op de toekomstige positionering en het hiermee samenhangende verdere ontwikkelings- en toekomstperspectief. Vanaf 2022 heeft HFA de benodigde stappen hierop gezet zoals door het bestuur is bepaald in december 2021 en na evaluatie op de voortgang geconsolideerd in december 2020. Hierbij houdt HFA oog voor de uittreding van het Rijk uit de GR per 1 januari 2026, waarmee 2025 het laatste jaar vormt waarin er in de huidige vorm diensten worden verleend aan het Rijk.
Risico's	De ontwikkelingen van dit moment beïnvloeden sterk de agenda van HFA voor de komende jaren. Als Regionaal Historisch (RHC) heeft HFA, naast de al genoemde uittreding van het Rijk uit de GR, ook te maken met de komende nieuwe archiefwet en de noodzaak een voorziening voor digitaal gevormd archief te realiseren. De volledige gevolgen van de veranderende aspecten zijn op dit moment nog niet helder.

Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus Tricijn (GBLT) - Het kantoor van GBLT is gevestigd in Zwolle

Link	Gemeente- en waterschapsbelastingen
Visie	Wij maken ons sterk voor lokale belastingen. Toonaangevend betekent voor GBLT: richtinggevend, onderscheidend, origineel en het tonen van lef, trots en passie. GBLT heeft een goede prijs/kwaliteitverhouding in de primaire taken, producten en diensten en is continu op zoek naar inhoudelijke verbetering en vernieuwing van (werk-)processen. GBLT is klantgericht en optimaliseert schaalvoordelen van de organisatie door samenwerking met andere overheden.
Missie	GBLT heft en int belastingen en geeft uitvoering aan de wet WOZ voor lokale overheden, tegen zo laag mogelijke kosten.

Belangen		Realisatie 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Financieel	Jaarlijkse bijdrage	€ 765.450	€ 705.000	€ 742.000
	Eigen vermogen	€ 2.257.000		
	Vreemd vermogen	€ 4.561.000		
	Resultaat	€ 2.257.000	€ 0	€ 0
	Netto exploitatielasten			
Bestuurlijk	GBLT regelt de gemeente- en waterschapsbelastingen voor vijf waterschappen en zeven gemeenten.			

Prognose	
Ontwikkelingen	De strategische doelstellingen bestaan uit: 1. Belastingaanslagen juist, volledig en tijdig, opgelegd en geïnd; 2. Toonaangevende kwaliteit en klantbeleving; 3. Medewerkers in transitie; 4. De ontwikkeling van de digitale overheid mede vormgeven; 5. Informatiepositie van opdrachtgevers realiseren; 6. Daling van maatschappelijke kosten zichtbaar maken.

Risico's Kwijtscheldingsverzoeken – in DVO moet binnen maximaal drie maanden na ontvangst van het volledige verzoek om kwijtschelding beslist op het verzoek worden. In voorgaande jaren was er achterstand op de behandeling van kwijtscheldingsverzoeken. Het digitale proces is daarop verbeterd. De reguliere werkvoorraad is daardoor in 2020 fors lager. Echter is de stijging in aantallen bij gemeenten 7% hoger, vermoedelijk als gevolg van de pandemie.

Veiligheidsregio Flevoland (VRF) - Lelystad

Link [Veiligheidsregio Flevoland](#)

Visie Een belangrijke wens voor het nieuwe beleidsplan is dat deze breed gedragen wordt. De beleidsevaluatie heeft geleid tot de volgende nieuwe thema's: veilige leefomgeving, toekomstbestendige crisisbeheersing, toekomstbestendige brandweezorg en een wendbare organisatie.

Missie Als veiligheidsregio's investeren wij in veiligheid en dragen wij bij aan een redzame samenleving. Want veiligheid maken we met elkaar en als veiligheidsregio's staan we hiervoor. Samen voor veiligheid.'

Belangen

		Realisatie 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Financieel	Jaarlijkse bijdrage	€ 2.469.643	€ 2.697.786	€ 2.893.598
	Solvabiliteit	41%	29%	30%
	Bijdrage per inwoner	€ 56,65	€ 61,89	€ 65,26
	Resultaat door voorfinanciering Verplichtend karakter	-€ 143.851	-€ 250.396	-€ 339.500
Bestuurlijk	Veiligheidsregio Flevoland is een samenwerkingsverband van alle gemeenten in Flevoland, Politie, Brandweer Flevoland en de geneeskundige zorg (GHOR Flevoland). Daarnaast wordt samengewerkt met de veiligheidsregio Gooi & Vechtstreek (VRGV).			

Prognose

Ontwikkelingen Voor 2025 is een aantal beleidsthema's benoemd. Het betreft veelal thema's die de Veiligheidsregio in de volle breedte raken. Voor een deel zijn het de bekende onderwerpen (samenwerking met Gooi- en Vechtstreek, Verplichtend Karakter, Omgevingswet en Versterking Crisisbeheersing). De begroting sluit aan bij het nieuwe Beleidsplan 2025-2028 dat momenteel nog in ontwikkeling is en later dit jaar aan het algemeen bestuur wordt voorgelegd.

Risico's Inhoudelijk: Op basis van de risico's in de regio wordt gekeken naar passende brandweezorg, waarbij wordt voldaan aan landelijke en regionale kwaliteitseisen. De snelste zorg aan de burger staat daarbij centraal. Deze kwaliteit wordt niet alleen gemeten aan de hand van snelheid, maar ook aan de hand van factoren capaciteit (slagkracht), paraatheid en werkdruk. Uiteindelijk wordt hieraan de opkomsttijd gekoppeld. In de toekomst vraagt dit naar verwachting om een verdere groei van de repressieve organisatie.

Financieel: De kosten voor Verplichtend Karakter in 2025 zijn niet opgenomen in de begroting. De noodzakelijke dotatie aan de reserve, om de kosten voor Verplichtend Karakter in 2025 te dekken (vooruitlopend op de claim van deze kosten naar het Rijk), vindt plaats in de Bestuursrapportage 2024.

Regionale Sociale Recherche - Zwolle

Link [Werkgebied Sociale Recherche IJssel-Vechtstreek](#)

Visie Verbindingen leggen om vanuit de vakinhoudelijkheid en de ervaring uit de dagelijkse praktijk ondermijning van het sociaal stelsel tegen te gaan.

Missie Onderzoek naar misbruik van uitkeringen is belangrijk voor de samenleving.

Belangen

		Realisatie 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Financieel	Jaarlijkse bijdrage	€ 90.142	€ 92.724	€ 96.314
Bestuurlijk	De Sociale Recherche IJssel-Vechtstreek onderzoekt fraude in Zwolle, Dalfsen, Dronten, Hardenberg, Hattem, Kampen, Ommen en Zwartewaterland.			

Prognose

Ontwikkelingen De Regionale Sociale Recherche heeft een aparte rechercheur voor internetfraude. Daarnaast richten zij zich meer op handhaving van Wmo en Jeugdwet.

Risico's Er willen een aantal gemeenten uit de regio Zwolle alsnog aansluiten bij de Regionale Sociale Recherche. Dit kan gevolgen hebben voor de capaciteitsplanning. Het kan daardoor langer duren voordat een zaak is afgerond.

Impact - Dronten

Link [Impact](#)

Visie Gegarandeerd vermogen om te werken: Om het werken mogelijk te maken ondersteunt en begeleidt IMPact mensen met en zonder arbeidsbeperking in de regio Kampen en Dronten naar de arbeidsmarkt. De ontwikkeling die daarvoor nodig is, organiseren en faciliteren wij. Dat doen we met ons eigen werkloosbedrijf en inzet van en advies over (maatwerk) re-integratietrajecten en -instrumenten. Op deze manier werken wij aan een zo groot mogelijke

integratie van werknemers in de arbeidsmarkt. Het is ons streven mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt naar een optimale arbeidsparticipatie te krijgen.

Missie Impact maakt werken mogelijk.

Belangen		Realisatie 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Financieel	Jaarlijkse bijdrage	€ 1.947.229	€ 1.936.413	€ 1.918.839
	Eigen vermogen	€ 434.000	€ 434.000	€ 436.000
	Vreemd vermogen	€ 10.746.000	€ 9.960.000	€ 9.305.000
	AJ's	49,02	47,87	46,71
	Solvabiliteit	4,04%	4,36%	4,00%
Bestuurlijk	Impact is het arbeidstoeleidingsbedrijf die voor de gemeente Kampen en Dronten uitvoering geeft aan de Wet Sociale Werkvoorziening en de Wet werk en bijstand. Impact is een stichting en legt verantwoording af aan het Algemeen Bestuur.			

Prognose	
Ontwikkelingen	In april 2022 is gestart met de doorontwikkeling van de samenwerking tussen Kampen, Dronten en Impact. Kampen en Dronten willen samen met Impact toewerken naar een heldere taakverdeling en samenwerking tussen de ketenpartners (o.a. gemeenten, UWV en werkgeversservicepunt), waarbij het belang van de inwoner centraal staat. Met een passende governance die ruimte geeft om in te besteden en een eigen identiteit in een Drontens en Kampens deel plus een passende en transparante financieringssysteem. In projectgroepen wordt gewerkt aan de volgende thema's: 1. In- en aanbesteden, 2. Governance, 3. Financiering en 4. Ondernemingsplan. Per thema wordt de huidige stand van zaken in kaart gebracht en wat kan beter of anders georganiseerd worden, de resultaten worden in 2023 opgeleverd. De uitkomsten van deze resultaten zijn de ingrediënten voor een nieuw ondernemingsplan voor de komende jaren waaruit de maatschappelijke waarde van Impact blijkt.
Risico's	Impact had voor de jaren 2018 tot en met 2021 een Ondernemingsplan opgesteld. Met dit plan wilde Impact zich verder professionaliseren om zo de gemeenten nog beter te kunnen faciliteren bij haar re-integratietaken. Deze professionalisering moest ook leiden tot een groei in het bedrijfsresultaat. Met het bedrijfsresultaat dat Impact realiseert wordt gedeeltelijk het negatieve subsidieresultaat gecompenseerd. Voor het resterende deel geldt dat de deelnemende gemeenten Kampen en Dronten naar rato bijdragen aan een exploitatietekort. Dronten draagt 25% van de tekorten van Impact. Deze bijdrage is de afgelopen jaren gedaald door een groei in het bedrijfsresultaat.

Centrumregeling Sociaal Domein Flevoland - Gemeente Almere in haar hoedanigheid van centrumgemeente

Link	Dienstverleningshandvest behorende bij centrumregeling sociaal domein Flevoland en Centrumregeling Sociaal Domein Flevoland
Visie	Deze regeling heeft tot doel te komen tot een doelmatige uitvoering van de aan de centrumregeling opgedragen taken.
Missie	Gemeenten Almere, Dronten, Lelystad, Noordoostpolder, Urk en Zeewolde werken samen op het gebied van de jeugdhulp en de Wet maatschappelijke ondersteuning

Belangen		Realisatie 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Financieel	Jaarlijkse bijdrage	€ 255.388	€ 154.000	
Bestuurlijk	De colleges van burgemeester en wethouders en de burgemeesters van de gemeenten Almere, Dronten, Lelystad, Noordoostpolder, Urk en Zeewolde, ieder voor zover het hun bevoegdheid betreft.			

GGD Flevoland - De hoofdvestiging van GGD Flevoland bevindt zich in Lelystad

Link	GGD Flevoland
Visie	Inwoners van Flevoland kunnen gezond en veilig opgroeien en leven. Zij kunnen actief deelnemen aan de samenleving en ervaren regie over en kwaliteit van leven. De fysieke en sociale omgeving stimuleert inwoners om gezonde keuzes te maken.
Missie	GGD Flevoland bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid van de Flevolandse inwoners. Dit doen we door middel van een publieke gezondheidszorg die het verschil maakt. Positieve gezondheid vormt hierbij de basis voor ons handelen.

Belangen		Realisatie 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Financieel	Jaarlijkse bijdrage	€ 1.087.000	€ 1.179.000	€ 1.197.000
	Eigen vermogen	€ 7.057.000	€ 6.497.000	€ 5.916.000
	Vreemd vermogen	€ 25.554.000	€ 23.182.000	€ 25.645.000
	Solvabiliteit	21,6%	21,9%	19,3%

	Resultaat	€ 310.000	€ 0	€ 0
Bestuurlijk	GGD Flevoland is de gemeentelijke gezondheidsdienst van de gemeenten Almere, Dronten, Lelystad, Noordoostpolder, Urk en Zeewolde. De zes Flevolandse gemeenten zijn met elkaar een gemeenschappelijk regeling aangegaan.			

Prognose

Ontwikkelingen	GGD Flevoland zet in op haar huisvestingsbeleid en haar visie op bedrijfsvoering. Tevens is GGD Flevoland voornemens om een rol te gaan spelen bij de JGZ Almere.
Risico's	GGD Flevoland heeft een winstwaarschuwing afgegeven omdat de kosten (fors) aan het toenemen zijn. De actie die hierop genomen wordt, is een visie te ontwikkelen op bedrijfsvoering. Hogere kosten kunnen leiden tot een stijging in de inwonersbijdrage.

Omgevingsdienst Flevoland en Gooi- en Vechtstreek (OFGV) - Lelystad

Link	Omgevingsdienst Flevoland & Gooi- en Vechtstreek
Visie	De OFGV verzorgt milieu- en leefomgevingstaken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Dit geldt voor groene wetten, geluid, bodemsanering, luchtvaart, vuurwerk, toezicht op zwemwater/zwembaden, Wabo en het omgevingsrecht.
Missie	Samen met de deelnemers werkt de OFGV aan een duurzame en veilige leefomgeving. De kernwaarden van de OFGV 'duurzaam Ondernemen en Verbinden' staan hierbij centraal. Bij het uit te voeren werk streeft de OFGV naar kwaliteit en efficiency.

Belangen		Realisatie 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Financieel	Jaarlijkse bijdrage	€ 1.291.275	€ 1.216.618	€ 1.293.096
	Eigen vermogen	€ 2.003.257	€ 1.260.137	€ 961.280
	Vreemd vermogen	€ 4.693.261	€ 4.978.026	€ 4.769.387
	Resultaat	€ 1.169.879		
Bestuurlijk	In totaal zijn 2 provincies en 12 gemeenten 'deelnemer' aan de OFGV. Alle deelnemers zijn bestuurlijk vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur (AB). Vanuit dit AB is een Dagelijks Bestuur (DB) benoemd.			

Prognose

Ontwikkelingen	Om te komen tot een toekomstbestendige omgevingsdienst is een ontwikkelplan opgesteld. Dit ontwikkelplan sluit aan op de complexer wordende opgaven en hoe de OFGV in de nabije toekomst deze opgaven adequaat kan uitvoeren. Het ontwikkelplan is ambitieus en leidt tot 7 ontwikkelopgaven en een groot aantal projecten in een tijdspad van 3 tot 4 jaar.
Risico's	OFGV voldoet (nog) niet aan de gestelde robuustheidscriteria voor de taakomvang. Doelstelling van het IBP is dat Omgevingsdiensten uiterlijk 1 april 2026 robuust zijn met een eenduidige financieringssysteem. Dit betekent onder andere dat er voor tenminste € 1 mio aan extra taken moet zijn ingebracht. Daarnaast wordt in 2025 een evaluatie uitgevoerd welke effecten de Omgevingswet heeft ten opzichte van de KVS 2024-2026. Tot slot zit de taak 'rapportageverplichting werkgebonden personenmobiliteit voor grote bedrijven' nog in ontwerpfasen. Vanaf 1 juli 2024 moet de OFGV hier toezicht op houden, maar hier is in de begroting nog geen rekening meegehouden.

Alliander N.V. - Arnhem

Link	Alliander
Visie	Alliander zorgt ervoor dat klanten de juiste energiekeuzes kunnen maken. Voor zichzelf en voor de totale energievoorziening. Zodat iedereen onder gelijke condities toegang heeft tot betrouwbare, betaalbare en duurzame energie.
Missie	Wij staan voor een energievoorziening die iedereen onder gelijke condities toegang geeft tot betrouwbare, betaalbare en duurzame energie. Dat is waar wij iedere dag aan werken.

Belangen		Realisatie 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Financieel	Dividendopbrengst	€ 618.570	€ 250.000	€ 250.000
Bestuurlijk	Ruim vijftig gemeenten in Flevoland en Gelderland zijn medeaandeelhouder van de nutsbedrijven Nuon, Alliander en Vitens. Voor al die bedrijven is de vraag, hoe de publieke belangen het best geborgd kunnen worden.			

Prognose

Ontwikkelingen	De energietransitie vereist dat de gehele energie-infrastructuur in Nederland de komende jaren verzaamd wordt omdat de elektriciteitsvraag in 2050 is verdubbeld. De energietransitie versnelt en leidt tot meer duurzame lokale opwek en een groeiende vraag naar elektrisch vermogen. Dit vraagt om grote aanpassingen van het energiesysteem. De capaciteit van de elektriciteitsnetten van Alliander moet hierdoor de komende jaren op veel plekken worden verdubbeld. Dit maakt grootschalige investeringen door Alliander noodzakelijk. Alliander verwacht op korte termijn een meer dan verdubbeling van de totale investeringen ten opzichte van afgelopen jaren. Alliander heeft op 31 mei 2021 aan alle aandeelhouders een verzoek tot kapitaalversterking gedaan. Bij uitgifte telt de bedoelde lening al voor 50% mee als eigen vermogen. Op deze wijze kan de financiële soliditeit van Alliander worden geborgd en kan

Alliander de publieke taak als netbeheerder blijven realiseren. De hoogte van de obligatielening wordt bepaald naar rato van het aandelenbezit van Dronten. Volgens het aandeelhoudersregister heeft Dronten 488.271 aandelen in Alliander. Dit is 0,357% waardoor het concrete verzoek van Alliander een bedrag van € 2.141.618 bedraagt. Dit bedrag is medio december aan Alliander in de vorm van een reverse converteerbare hybride obligatielening uitgekeerd waarvan de rente bij uitgifte van de lening 2,075% bedraagt.

Risico's Niet van toepassing.

Vitens N.V. - Zwolle

Link [Vitens](#)

Visie Vitens levert een actieve bijdrage aan de verduurzaming en de beschikbaarheid van schoon drinkwater. Bescherming van onze bronnen en dienstverlening naar onze klanten staan hier centraal. Zo innoveren we voortdurend om onze productie en infrastructuur te verduurzamen.

Missie Waardevol water voor nu en in de toekomst.

Belangen

		Realisatie 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Financieel	Dividendopbrengst	€ 0	€ 0	€ 0
Bestuurlijk	De gemeenten en provincies in het verzorgingsgebied van Vitens zijn onze publieke aandeelhouders. Zij hebben geen directe bemoeienis met de dagelijkse gang van zaken binnen het bedrijf. Twee keer per jaar is er een aandeelhoudersvergadering.			

Prognose

Ontwikkelingen We willen naar een watersysteem waar de landbouw zijn voordeel mee doet, de continuïteit van het drinkwater gegarandeerd is én waar de natuur overeind van blijft staan. Denk hierbij aan maatregelen waarbij we zowel het water bewaren en beschermen, als maatregelen waarbij bedrijven en consumenten besparen op het gebruik van water.

Risico's Niet van toepassing.

Technofonds Flevoland - Lelystad

Link [MKB & Technofonds Flevoland](#)

Visie Flevoland is een jonge provincie die haar jeugdige elan inzet voor een duurzame economische groei in tijden van grote maatschappelijke uitdagingen en geopolitieke onrust. Flevoland kenmerkt zich door korte lijnen en goede relaties tussen bedrijven, kennisinstellingen en overheden.

Missie Horizon is de regionale ontwikkelingsmaatschappij van Flevoland. Zij zetten zich, professioneel en gepassioneerd, in om ondernemers te laten groeien en tegelijkertijd transitiegerichte maatschappelijke opgaven waar te maken.

Belangen

		Realisatie 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Financieel	Aandelenkapitaal	€ 9.924.781	€ 1	€ 1
	Fondsomvang	€ 1.547.000	611 aandelen	611 aandelen
	Resultaat	-€ 796.000		
	Eigen vermogen	€ 7.748.000		
	Agioreserve			
Bestuurlijk	Technofonds, beheerd door Horizon Flevoland, is lid van de Nederlandse Vereniging van Participatiemaatschappijen en is daarmee gehouden aan de NVP gedragscode.			

Prognose

Ontwikkelingen MKB Fonds Flevoland BV en Technofonds Flevoland BV verstrekken risicodragend kapitaal aan veelbelovende groeiende veelbelovende, startende- en doorstartende MKB-bedrijven in de regio Flevoland. Horizon heeft drie specifieke rollen: het bevorderen van innovatie, internationalisatie en investeren. Daarbij richt Horizon zich op het versnellen van de transitities grondstoffen, voedsel en energie.

Risico's Gemeente Dronten is aandeelhouder van 611 aandelen van elk € 453,78 nominaal. Deze inleg is eenmalig geweest bij de start van het Technofonds in 2000. Bij iedere investering wordt gekeken naar de revolverendheid van het fonds. Dit is de mate waarin het initiële fondsvermogen in stand wordt gehouden. Het is daarom reëel om rekening te houden met een minimaal rendement. Of zelfs afboekingen op de investeringen. Financiële risico's beheersen ze zoveel mogelijk. Elk risico wordt gewaardeerd in geld. In het onwaarschijnlijke scenario dat alle risico's zich vanuit Horizon tegelijkertijd voordoen, dan komt Horizon op een totaal gewogen risico van € 1,9 miljoen.

Coöperatie Gastvrije Randmeren U.A. - Harderwijk

Link [Gebiedscoöperatie Gastvrije Randmeren](#)

Visie De coöperatie zorgt namens de gemeenten voor het beheer en onderhoud van de recreatieve functies van de meren. Speciale aandacht gaat daarbij uit naar vaarwater, fietsverbindingen en recreatie bij aanlegplaatsen en eilanden.

Missie De meren, eilanden en oevers dragen sterk bij aan de ruimtelijke kwaliteit van het Randmerengebied.

Belangen		Realisatie 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Financieel	Jaarlijkse bijdrage	€ 29.536	€ 29.536	€ 30.275
Bestuurlijk	Rijkswaterstaat en de Waterschappen Zuiderzeeland en Vallei en Veluwe zijn adviserend lid. Gastvrije Randmeren is als zelfstandige rechtspersoon voor alle zestien gemeenten rond de Randmeren een verbonden partij.			

Prognose	
Ontwikkelingen	Een nieuw bestuur is geïnstalleerd voor de periode 2022-2026. Een aankondiging is gedaan betreffende de Thematische Randmerenvisie 2030 die als opgave voor dit bestuur klaarligt. Ontwikkelingen seizoen 2023: innovatief maaiponton, maaiaapp, Vaarnetwerk Randmeren, natuurontwikkeling en hoogwater.
Risico's	Met betrekking tot de financiële positie van CGR kan kort samengevat worden gesteld: er wordt ingeteerd op de reserve, er is geen sluitende begroting, het vermogen neemt in de jaren af met als gevolg dat er een minimaal weerstandsvermogen is. Met het rendement op vermogen wordt de begroting gedekt. Wanneer het rendement minder is dan voorzien heeft dit gevolgen voor de dekking. Het tekort komt dan ten laste van de algemene reserve. Er wordt al een aantal jaar ingeteerd op de algemene reserve. CGR zou moeten nadenken over een minimaal weerstandsvermogen van bijvoorbeeld 10% van de begrotingsomvang. Ook zou zij een visie moeten vormen op de ondergrens. Hiervoor is meermaals, zowel ambtelijk als bestuurlijk, aandacht gevraagd. Hoewel de jaarrekening een negatief resultaat vertoont en er wordt ingeteerd op de reserves is er nog geen sprake van een tekort. De algemene reserves van de Coöperatie zijn nog voldoende. Belangrijk is dat de Coöperatie een meerjarenperspectief neer gaat zetten die haalbaar en toekomstbestendig is. Het gaat hier niet om een gemeenschappelijke regeling. Wij hebben als gemeente beperkt invloed.

Huisvuilcentrale Alkmaar (HVC) - Alkmaar

Link	HVC
Visie	HVC ziet een toekomst waarin we klimaatverandering tegengaan door energie schoon op te wekken en grondstoffen te hergebruiken. Dat is urgent en doen we samen, zodat onze inwoners daar nu en in de toekomst de vruchten van plukken.
Missie	HVC is een toonaangevend bedrijf dat samen met de gemeenten, waterschappen en inwoners actief is om broeikasgas-uitstoot te verlagen door de energiehuishouding te verduurzamen, afval te verminderen en grondstoffen te hergebruiken.

Belangen		Realisatie 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Financieel	Jaarlijks te ontvangen garantieprov.	€ 80.996	€ 73.253	€ 73.253
	Garantstellingsprovisie aandeelhouders A	€ 8.750.000	€ 5.652.525	€ 5.652.525
	Bedrijfsres. HVC (aandeel Dronten)	€ 387.000		
Bestuurlijk	HVC is een duurzaam (publiek) energie- en afvalbedrijf van 52 gemeenten (A) en 8 waterschappen (B). Ons gezamenlijk doel: een schone wereld. Dronten bezit 48 aandelen van de in totaal 3.705 aandeelhouders A.			

Prognose	
Ontwikkelingen	HVC gaat maximaal bijdragen aan de vermindering van uitstoot van broeikasgassen. Dit doen zij door impactvolle, afrekenbare en zichtbare groei van activiteiten in de energietransitie en de circulaire economie. HVC vermindert en/of hergebruikt uitstoot van CO2 en minderen ons energiegebruik. Zij meten en monitoren de CO2-prestaties met een rekenmodel en met behulp van een zevental strategieën. De piek in de uitbreidingsinvesteringen in 2024 bestaat onder andere uit de voortzetting van de bouw van een slijdroger in Alkmaar, de realisatie van zonen windprojecten, het realiseren van warmtesysteem Westland en overige warmtebronnen en netten.
Risico's	Marktontwikkelingen zoals dalende energieprijzen en stijgende rente hebben effect op HVC. De rentekosten liggen in 2024 fors hoger dan de afgelopen periodes. Daarbij heeft HVC ook te maken met een opwaartse druk op de kosten mede het gevolg van inflatie en de schaarste op de arbeidsmarkt. Dit vraagt continue aandacht voor het realiseren van omzet, beheersen van kosten en het renderen van investeringen. Deze factoren hebben ook impact op de exploitatie van HVC in 2024. De uitzonderlijke resultaten van 2023 worden dan ook niet verwacht voor het jaar 2024. De marktontwikkelingen worden nauwgezet gevolgd, waarbij de effecten op het resultaat periodiek in kaart worden gebracht om bijsturing mogelijk te maken.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) - Den Haag

Link	VNG
Visie	Dat doen we door agendasettend te zijn op voor gemeenten relevante vraagstukken en ontwikkelingen, en door de lokale uitvoering centraal te stellen bij maatschappelijke opgaven.
Missie	De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) werkt aan een krachtige lokale overheid.

Belangen	

		Realisatie 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Financieel	Jaarlijkse contributie	€ 68.600	€ 74.000	€ 85.000
Bestuurlijk	Wethouder Van Bergen is lid van de VNG-commissie Zorg Jeugd en Onderwijs (ZJO).			
Prognose				
Ontwikkelingen	De VNG biedt haar leden een platform via commissies, provinciale afdelingen, congressen, studiedagen en op vng.nl. Uitwisseling van ervaringen en leren van elkaar staan voorop.			
Risico's	Niet van toepassing.			

Paragraaf grondbeleid

Inleiding

Deze paragraaf grondbeleid voor 2025 is gebaseerd op de nota Grondbeleid 'Grond als basis voor regie', vastgesteld in 2016. Deze is gedateerd en moet worden geactualiseerd. Hierdoor kunnen we beter aansluiten op de veranderingen vanuit de omgevingswet, klimaatadaptatie (water en bodem sturend) en de maatschappelijke opgave, zoals de huidige opgave voor de woningbouw. Dit past ook goed bij de stappen die wij nemen om meer maatschappelijk dan financieel sturend te worden. Bij dit proces zal de raad actief betrokken worden.

De opbouw van de deze paragraaf volgt de onderwerpen zoals voorgeschreven in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), aangevuld met lopende ontwikkelingen en actualiteiten. Conform artikel 16 van het BBV bevat de paragraaf over het grondbeleid ten minste:

- Een visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting.
- Een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert.
- Een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie.
- Een onderbouwing van de geraamde winstneming.
- De beleidsuitgangspunten betreffende de reserves voor grondexploitaties in relatie tot de risico's van de grondexploitaties.

Visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting

Het grondbeleid geeft richting aan het gemeentelijk handelen op de grondmarkt bij ruimtelijke ontwikkelingen. De gemeente bevindt zich op de grondmarkt om de inhoudelijke doelstellingen te realiseren op de locaties die daarvoor ruimtelijk zijn bestemd.

Het grondbeleid is faciliterend voor het (ruimtelijk) beleid van de gemeente. Van belang is dat grondbeleid geen doelstelling op zich is, maar een instrument om andere gemeentelijke beleidsdoelstellingen te realiseren.

Beleidsdoelen

De gemeente Dronten is in het kader van de uitvoering van de Omgevingswet bezig met het opstellen van de Toekomstvisie. In 2025 zal deze in werking treden na besluitvorming door de raad. Deze visie vervangt de huidige structuurvisie Dronten 2030 en de structuurvisie Hanzekwartier. Vooruitlopend hierop is een nieuwe 'Woonvisie' en een economisch strategisch beleidskader in voorbereiding. Het is nog niet helder welke beleidsdoelen uit deze beleidskaders komen waar het gemeentelijk grondbeleid haar faciliterende rol kan vervullen. Tot dan geldt dat het grondbeleid bijdraagt aan een woningbouwproductie van 250 per jaar, zoals opgenomen in de vigerende woonvisie (30

juni 2016). Voor bedrijventerreinen geldt vooralsnog de huidige beleidslijn van 2,4 hectare uitgifte per jaar.

Lopende ontwikkelingen

De gemeente heeft grondexploitaties voor de ontwikkeling van woningbouwlocaties en bedrijventerreinen. De gronden voor deze ontwikkelingen zijn op basis van actief grondbeleid verworven.

In de gemeente worden ook initiatieven door derden ontwikkeld (zelfrealisatie). Hiervoor zijn anterieure overeenkomsten opgesteld, waarin ontwikkelaarsafspraken zijn opgenomen en het kostenverhaal is uitgewerkt. Hiermee heeft de gemeente haar regierol vervuld.

In Swifterbant geldt dit voor de ontwikkeling van locatie Swifterbant-Zuid, kern Dronten De Boeg, Golfresidentie, De Zuid, locatie Rikken, locatie Bol aan de Noord binnen het Hanzekwartier en voor Biddinghuizen bedrijventerrein De Toekomst (Oldebroekerweg).

Voor de ontwikkeling van het Hanzekwartier heeft de raad ingestemd met een actieve rol voor het binnengebied. Het instrument WvG (Wet voorkeursrecht Gemeenten) is hiervoor ingezet. De ontwikkelingen aan de Noord worden via zelfrealisatie ontwikkeld. In 2023 en 2024 zijn er gesprekken gestart over de ontwikkeling van de voormalige garage Huijgen en locatie Wouda. Voor de ontwikkeling aan De Havenweg zal de gemeente haar gronden (aangekocht juli 2024) verkopen aan de andere grondeigenaar voor de realisatie van woningbouw. Hiervoor zal een anterieure overeenkomst worden gesloten.

Voor 2025 is de planning een oplevering (sleutel klaar) van 221 woningen. Daarvan zijn 160 woningen in verkoop (70% verkoop behaald) of reeds verkocht.

Bedrijventerreinen

De beleidslijn voor de uitgifte fasering is 2,4 ha. per jaar gemeente breed (raadsbesluit van januari 2015 en aanpassing 2016). In 2022 en 2023 is de verkoop van de gronden en reserveringen/opties fors toegenomen. De voorraad uit te geven gronden in Biddinghuizen alsmede in Swifterbant is nihil.

Voor Biddinghuizen is het plan om de locatie De Driehoek actief als bedrijventerrein te gaan uitgeven. Gewacht wordt nog op de uitwerking van het sleutelproject Biddinghuizen. Er wordt hiervoor een nieuw stedenbouwkundig plan voorbereid met herziening van de grondexploitatie.

Het bedrijventerrein Business Zone Delta is uitverkocht voor de reguliere kavels. Voor 2025 ev. wordt voor de kantoorkavels bekeken of deze als regulier bedrijventerrein worden ingezet of worden ingezet voor andere functies zoals een evenemententerrein of flexwoningen. Uiteraard met als uitgangspunt de kaders in de Economische Beleidsvisie (planning vaststelling raad 4e kwartaal 2025). De grondexploitatie zal hierdoor worden afgesloten en in kleinere vorm opnieuw worden vastgesteld.

De verkoop in de Poort van Dronten 1e en 2e fase gaan voorspoedig. Netcongestie heeft een belemmerde bedreiging voor de uitgifte van de laatste beschikbare gronden.

Voor de Poort van Dronten 3e fase wordt onderzocht hoe de vestiging van Domeinen kan worden gefaciliteerd alsmede een 2e hoofdontsluiting vanaf de N307. In 2024 zijn de aankoopgesprekken gestart met het Rijksvastgoedbedrijf voor aankoop van de benodigde gronden voor de ontwikkeling van fase 3. De gemeente kiest hier een actieve rol. In 2025 wordt vormgegeven aan de verdere uitwerking van het stedenbouwkundig plan.

Groeiopgave Dronten 2050

Het besluit van de gemeenteraad van 11 mei 2023 'Richting aan groei' om te groeien naar 60.000 inwoners in 2024 vraagt om een doorvertaling naar het grondbeleid van de gemeente Dronten. Momenteel is het grondbeleid passief (gemeente stelt kaders, derden zoals ontwikkelaars of woningbouwcorporatie zijn verantwoordelijk voor realisatie). Voor de integrale groeiopgave waar Dronten nu voor staat, lijkt passief grondbeleid onvoldoende om de gestelde beleidsdoelen ('bouwen aan een samenleving') en de bijhorende gewenste beleidseffecten te realiseren.

In het besluit 'Richting aan groei' heeft de gemeenteraad geduid dat van de grofweg 9.000 woningen die nodig zijn voor het huisvesten van 16.000 nieuwe inwoners, er circa 6.000 gebouwd gaan worden op uitbreidingslocaties aan de zuid-, oost- en/of noordzijde van de kern Dronten. Tevens zijn inbreidingslocaties benoemd in de vorm van sleutelprojecten voor Swifterbant, Biddinghuizen en Dronten Stationsomgeving. Verder wordt een substantieel van de nieuwe woningen gerealiseerd binnen de lopende projecten Swifterbant Zuid, De Graafschap Biddinghuizen en Hanzekwartier Dronten.

Afgelopen jaar is begonnen met het voorbereiden van de planvorming voor de drie uitbreidingslocaties en de drie sleutelprojecten. Daarbij loopt de uitbreidingslocatie Dronten Zuid (waarop de gemeenteraad in juni 2023 heeft besloten voorkeursrecht te vestigen op ca. 270 hectare aan de zuidkant van de kern Dronten) voorop, samen met de sleutelprojecten Swifterbant en Biddinghuizen. Tegelijk is wel de doorwerking op en relatie met de andere locaties voor uit- en inbreiding geanalyseerd.

In die analyse komen een aantal aspecten naar voren die relevant zijn voor het te voeren grondbeleid van de gemeente Dronten:

1. Voor zowel de inbreidings- als de uitbreidingslocaties gaat het om integrale gebiedsontwikkeling waarin verschillende opgaven een plek moeten krijgen. Denk naast woningbouw aan klimaatadaptatie (water en hitte), biodiversiteit, beschikbaarheid van duurzame energie enerschikken van maatschappelijke voorzieningen (scholen, sportfaciliteiten, winkels, speelterreinen etc., aanpassen basisinfrastructuur). Daarmee is de groei van Dronten veel meer dan het ontwikkelen van zes bouwlocaties.
2. De omvang van de uitbreidingslocaties (afhankelijk van de uitwerking van de opgaven bij 1. varieert die tussen de 500 en 750 hectare) is van een andere orde dan relatief kleinere bouwprojecten als Swifterbant-Zuid, De Graafschap en Hanzekwartier.
3. Voor het ontwikkelen van de drie uitbreidingslocaties is samenwerking met het Rijksvastgoedbedrijf (RVB) een belangrijke randvoorwaarde, gezien de aanzienlijke grondposities van het RVB op de aangewezen uitbreidingslocaties, maar ook elders in de gemeente Dronten.
4. Een aantal ondernemers die mogelijk moeten plaatsmaken voor woningbouw, heeft de vraag of ze elders hun bedrijf kunnen voortzetten. Daarbij gaat het in ieder geval om agrarische ondernemers, maar naar verwachting ook om ondernemers in de omgeving van het Stationsgebied.
5. De bouw van nieuwe woningen en daarmee de komst van nieuwe inwoners heeft, gezien de omvang, doorwerking op de capaciteit van de infrastructuur en op de ruimte die nodig zal zijn voor economische activiteiten. Concrete perspectieven hiervoor moeten nog worden uitgewerkt. Omdat de ruimtelijke hoofdstructuur van Dronten niet is ontworpen op een inwoneraantal van 60.000 mensen, zijn forse (zowel financieel als ruimtelijk als sociaal) ingrepen nodig om de groei te realiseren binnen de kaders van de Drontense Principes en de maatschappelijke effecten waarop in de begroting wordt gestuurd (samen te vatten onder de noemer 'behoud of versterken brede welvaart van onze inwoners').

Als we deze vijf aspecten vertalen naar het te voeren grondbeleid van de gemeente Dronten in de komende jaren, dan leidt het geen twijfel dat de gemeente baat heeft bij actieve(re) vormen van grondbeleid, specifiek voor het realiseren van de voorgenomen groei en de daaraan verbonden maatschappelijke effecten.

Vooraf voor de realisatie van nieuwe woonwijken aan de randen van Dronten en de transitie naar de stationsomgeving tot een gevarieerd woonwerkgebied kan niet worden volstaan met een passief grondbeleid. Er zal behoefte zijn aan ruilbedrijven buiten de vastgestelde ontwikkellocaties om agrarische bedrijven te kunnen verplaatsen.

Ook zal er behoefte zijn om bedrijven die nu aan de noordzijde van het station zijn gevestigd, uit te plaatsen naar andere locaties binnen het grondgebied van Dronten. Betrokkenheid van het Rijksvastgoedbedrijf, mogelijk als (mede)ontwikkelaar, maar ook als partij die gronden beschikbaar stelt, is zowel financieel als ruimtelijk randvoorwaardelijk. Provincie en waterschap zullen inhoudelijk en financieel aan de groeiopgave van Dronten moeten bijdragen om als gemeente te kunnen voldoen aan de eisen die aan nieuwe woonwijken worden gesteld op basis van afspraken en wetgeving die op provinciaal, nationaal en zelfs Europees niveau zijn vastgesteld.

Daarnaast komen er op de gemeente Dronten ontwikkelingen af die buiten de woningbouwlocaties (mogelijk) om ruimtelijke inpassing gaan vragen, zoals een nieuwe 380 KV hoogspanningslijn, de aanleg van de Lelylijn waarvan het tracé over het grondgebied van Dronten zal lopen en de eerder dit jaar door het ministerie van Defensie naar voren gebrachte ruimtebehoeftes voor militaire faciliteiten.

Aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert

De gemeente kiest in principe bij nieuwe ontwikkelingen voor het voeren van een faciliterend grondbeleid waarbij de gemeente haar regierol kan vervullen door het aangaan van een samenwerkingsverband (middels een het sluiten van anterieure overeenkomst) met een marktpartij met eventueel een gezamenlijke grondexploitatie.

Met de instrumenten die de Omgevingswet biedt, moeten we beoordelen of de gemeentelijke doelen voldoende gerealiseerd kunnen worden of dat er argumenten zijn om in specifieke gevallen de gemeente een risicodragend actief grondbeleid wil en kan voeren.

Als voorbeeld is voor een deel van het ontwikkelgebied Hanzekwartier door de gemeenteraad in april 2020 hiertoe besloten.

Hoe de gemeente haar rol bij een integrale gebiedsontwikkeling invult, hangt af van de volgende afwegingen:

- *Grondverwerving*
Marktpartijen hebben al grondposities ingenomen, waar de gemeente niet om heen kan.
- *Financiën*
Wat betekent de voorgestelde ontwikkelingsvorm voor de kosten en de baten voor de gemeente en wat zou dit betekenen in het geval er gekozen wordt voor een verdergaande vorm van regievoeren?
- *Snelheid/doorlooptijd*
Wat betekent de voorgestelde vorm van regievoeren voor de doorlooptijd van het project en hebben we procedureel en inhoudelijk de tijd om te kiezen voor een verdergaande vorm van regievoeren?
- *Status van het project*
Wat is de status van het project en welke keuzemomenten komen er nog voor de

bestaande (lopende projecten) of deelfases van het project en kunnen we daar kiezen voor een verdergaande vorm van regievoeren?

- *Competenties*

Zijn de competenties in de organisatie beschikbaar voor de voorgestelde ontwikkelingsvorm en wat betekent dit voor het geval we kiezen voor een verdergaande vorm van regievoeren? Het betreft hier de competenties binnen de totale gemeentelijke organisatie.

Vanuit deze afwegingen zal de komende jaren ook voor de ontwikkeling van Dronten Zuid als uitbreidingslocatie voor de groeiopgave Dronten 2050 een passende vorm van grondbeleid worden uitgewerkt. Zodra dat concreet wordt, zal de gemeenteraad in deze ontwikkeling worden meegenomen. Naar verwachting wordt de raad hierover in de begrotingscyclus van 2025 nader geïnformeerd.

Het grondbeleid in de gemeente wordt niet alleen beïnvloed door de (ontwikkelingen in de) gemeente zelf (zoals de groei naar 60.000 inwoners in 2050), maar ook door de ontwikkeling en regelgeving vanuit Europa, de Rijksoverheid en de provincie. Ook jurisprudentie op basis van rechterlijke uitspraken spelen een rol. Het Didam arrest van eind 2021 heeft een grote invloed op het grond(uitgifte)beleid.

Het wettelijke kader voor het opstellen van gemeentelijk grondbeleid wordt ondersteund door de instrumenten geregeld in de per 1 januari 2024 geldende Omgevingswet. De financiële kaders zijn opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten (BBV) en de Financiële verordening ex. art 212 van de Gemeentewet.

Actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie en onderbouwing geraamde winstneming

Voor het bepalen van het uiteindelijke (jaar)resultaat van de gezamenlijke grondexploitaties zijn drie zaken van belang:

- A. De uiteindelijke resultaten van de grondexploitaties.
- B. De risico's van grondexploitatieontwikkelingen.
- C. De stand en ontwikkelingen van de reserves, claims en voorzieningen.

Voor het bepalen van de (tussentijdse) winst wordt de POC-methode gehanteerd.

Een deel van dit resultaat wordt bij bestemming gestort in de gevormde bestemmingsreserve 'Niet afgesloten exploitaties'. Dit omdat er zich onzekerheden kunnen voordoen en om eventueel eerdere ten onrechte genomen winsten te corrigeren.

Voor te verwachten verliezen wordt een voorziening gevormd.

Herzien Grondexploitatie

Als zich significante afwijkingen in de werkelijkheid ten opzichte van het vastgestelde krediet voordoen, zal de exploitatieopzet tussentijds worden herzien en opnieuw ter vaststelling aan de raad worden aangeboden. Dit geldt als de volgende wijzigingen optreden:

1. In de exploitatiegrens.
2. Planinhoud, zijnde bestemmingen en hoeveelheden (m² uitgeefbaar etc.).
3. Als het effect op het vastgestelde saldo op startwaarde groter is dan 10% van de totale kosten of een bedrag van meer dan € 500.000. De afwijking moet € 250.000 of meer bedragen.

Afwikkelen Grondexploitaties

Na het gereedkomen van de werken binnen de grondexploitatie wordt nog gedurende 1 jaar kosten voor garantie geraamd. Voor groen is een garantieperiode van 2 jaar van toepassing. Hierna wordt overgegaan tot het definitief afsluiten van de exploitatie. Een grondexploitatie wordt definitief afgesloten als 100% van de kosten en opbrengsten zijn gerealiseerd. In de jaarrekening zal hiervan melding worden gedaan.

Actuele Prognose

Bij de jaarafsluiting 2023 is de prognose voor de toekomstige resultaten van de grondexploitaties opgesteld. Deze prognose is leidend bij de begroting 2025.

Hieronder is dit resultaat per complex weergegeven in de tijd en wordt toegelicht wat we verwachten te bereiken in de komende jaren.

Complex	Boekwaarde 31-12-2023	Nog te realiseren		Resultaat op Startwaarde (1-1-2024)	Status
		Kosten	Opbrengsten		
Woningbouw	5.340.227	23.199.469	21.968.036	6.747.900	tekort
Bedrijventerreinen	3.856.036	5.809.166	13.165.477	-3.174.597	overschot
Bijzondere bebouwing	3.606.246	5.721.881	11.829.309	-2.337.989	overschot
Totaal	12.802.509	34.730.695	46.962.821	1.235.314	tekort

De startwaarde is de resultante van de boekwaarde, nog te maken kosten en opbrengsten gecorrigeerd met de inflatie en rente-invloeden contant gemaakt naar 1-1-2023.

Woningbouw

Op basis van de grondopbrengsten fasering is voor 2025 verkoop voor 124 woningen opgenomen in de grondexploitaties. Het betreft hier 29 woningen in HZ-Havenkade 1e fase (complex 127), 36 in HZ-Havenkade 2e fase (complex 129) en 43 in De Graafschap 2e fase (complex 232). Daadwerkelijk sleutel klaar is gemiddeld 1-2 jaar na grondlevering. Het merendeel van de werkzaamheden is de verdere uitwerking van het woonrijpmaken. Verwacht wordt dat het complex Het Palet in 2025 kan worden afgewikkeld (hangt af van de woonrijpwerkzaamheden en de planvorming van 2 boskavels).

Bedrijventerrein

Al eerder aangegeven is dat de voorraad uit te geven bedrijventerrein in Tarpan in Swifterbant (1 perceel) en Oldebroekerweg in Biddinghuizen (3 woonwerk percelen). Voor 2025 wordt verwacht dat het totaal uit te geven van 3,85 hectare in Poort van Dronten 2e fase (complex 162) juridisch is geleverd. Uiteraard hangt dit af of de afgegeven optie in 2024 daadwerkelijk wordt omgezet in een verkoop.

Bijzondere bebouwing

Voor Dronten West (complex 015) zal in 2025 gestart zijn met de bouw van 36 huurappartementen. Binnen HZ Spoorzone (complex 124) is de verwachting dat de bouw is gestart voor het laatste deel met 83 huur- en koopwoningen (OFW en Projectontwikkelaar).

In 2024 is een optie verleend voor de laatste kavel binnen Bloemenzoom (complex 382). Afhankelijk van daadwerkelijke koop in 2024 kan de grondexploitatie in 2025 worden afgewikkeld.

Het project Parkwachters in HZ-Scholenzone (complex 123) is niet doorgegaan. In 2025 zal verder vorm worden gegeven aan een andere invulling voor dit deel.

Beleidsuitgangspunten betreffende de reserves voor grondexploitaties in relatie tot de risico's van de grondexploitaties

Jaarlijks wordt bij de jaarrekening verantwoording afgelegd over de wijze waarop uitvoering is gegeven aan het grondbeleid en de doelstelling van de grondexploitaties.

Hiervoor is, naast het verwachte resultaat van de gezamenlijke grondexploitaties, bepaald welke risico's op deze complexen worden gelopen. Financieel houden we rekening met deze risico's van de grondexploitatie middels het weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen is een soort van financiële buffer. Het weerstandsvermogen eind 2023 was 12,6 miljoen, waarbij dit minimaal 5,5 miljoen zou moeten zijn.

Voor de verder uitgangspunten van de risico's op het grondbeleid verwijzen we naar de nota Grondbeleid 'Grond als basis voor regie' (2016).

Per 2025 werken we met de volgende twee reserves:

- Niet afgesloten exploitaties (POC)
Doel: Tussentijds winst te nemen op de grondexploitaties volgens de Percentage of Completion (POC) methode.
- Bestemmingsreserve ontwikkeling Hanzekwartier
Doel: Het verevenen van winstgevende grondexploitaties van het Hanzekwartier met verliesgevende grondexploitaties.

Paragraaf Wet open overheid (Woo)

Algemeen

Op 1 mei 2022 is de Wet Open overheid (Woo) in werking getreden. In artikel 3.5 van de Woo is voorgeschreven dat gemeenten in de jaarlijkse begroting aandacht besteden aan de beleidsvoornemens inzake de uitvoering van deze wet en in de jaarlijkse verantwoording verslag doen over de uitvoering ervan, mede in relatie tot de beleidsvoornemens. De openbaarheidsparaagraaf Woo dient in de begroting en jaarrekening te worden opgenomen via een afzonderlijke paraagraaf. Met deze paraagraaf voldoen we aan de wettelijke voorschriften.

Beleid

De Woo heeft als doel dat overheden meer open en transparant zijn voor de hele samenleving door ervoor te zorgen dat overheidsinformatie beter vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is. Voor nu en in de toekomst. Dit is belangrijk voor een gezonde democratie. Burgers, journalisten en volksvertegenwoordigers kunnen de overheid op deze manier goed controleren. In de Woo staan 11 informatiecategorieën die gemeentelijke bestuursorganen op termijn actief openbaar moeten gaan maken.

De verplichting tot openbaarmaking wordt de komende jaren gefaseerd, per categorie, ingevoerd door middel van Koninklijke Besluiten.

Per 1 november 2024 gaat voor gemeenten de verplichte openbaarmaking van de eerste 4 categorieën in. Het gaat daarbij om: algemeen verbindende voorschriften, overige besluiten van algemene strekking, organisatie en werkwijze en de bereikbaarheidsgegevens. Voor wat betreft de eerst twee categorieën wordt reeds aan de openbaarmakingsverplichting voldaan via www.officielebekendmakingen.nl. De categorieën Organisatie en werkwijze en Bereikbaarheidsgegevens worden ontsloten via

het Register van Overheidsorganisaties (ROO). De gegevens van gemeenten worden ingevuld via de VNG.

Naar aanleiding van de rapportage van Native 'Advies aanpak Wet Open Overheid' is werk gemaakt van de aandachtsgebieden (afhandelen van) informatieverzoeken, openbaarmaking Woo verzoeken, bestuurlijk besluitvormingsproces, anonimiseringstool en publicatiestrategie. De beoogde resultaten zijn nagenoeg opgeleverd, waardoor de inzet hierop van Native wordt beëindigd. Vanaf dat moment is de aandacht voor brede bewustwording en inbedding in werkprocessen in de lijn belegd van de betrokken teams. Vanuit informatiemanagement wordt dit in de lijn ondersteund door de creatie, verwerking en beheer van informatie volgens vereisten te informatiseren en de procesgerichte en procesmatig samenwerking te ondersteunen met digitalisering.

De landelijke ontwikkeling van het Platform Open Overheidsinformatie (PLOOI) als publicatieplatform is gestopt en de minister ontwikkelt nu een (eenvoudiger) alternatief: de Woo-index. De Woo-index vergt echter een eigen publicatiemogelijkheid. De Woo-index zorgt namelijk voor een gecentraliseerde indexatie van informatie van overheidsorganen. Vooralsnog zal de gemeente gebruik maken van de/een gemeentelijke website. In 2025 oriënteren wij ons op een meer generieke voorziening die past bij de ontwikkeling van het informatielandschap van de gemeente Dronten. Aansluiting op de Woo-index is één van de opties.

Paragraaf subsidies

Algemeen

De gemeente verleent subsidies om bepaalde doelen te bereiken. De doelen zijn geformuleerd in de programma's van de Programmabegroting en in specifieke beleidsnota's. De subsidieverlening moet voldoen aan de regels van de Algemene wet bestuursrecht, de Algemene subsidieverordening en de lokale subsidieregelingen. Met een subsidie kunnen de kosten van een activiteit geheel of gedeeltelijk worden betaald.

Beleid

Voor het jaar 2025 is de lokale regelgeving vastgelegd in de volgende documenten:

- Algemene subsidieverordening
- Subsidieregeling 2025

Per afzonderlijke subsidie worden de voorwaarden waaronder de subsidie wordt verleend, de verplichtingen waaraan de subsidieontvanger moet voldoen en de wijze van betaling vastgelegd in een subsidiebesluit (beschikking). Waar mogelijk worden prestatieafspraken geformuleerd.

De gemeente Dronten kent basissubsidies en activiteitensubsidies.

In de begroting is geen rekening gehouden met indexering van subsidies. Indexering is geen automatisme en de wijze waarop mogelijke indexatie toegepast wordt, staat beschreven in de subsidieregeling.

Paragraaf informatisering

Inhoud

Digitalisering en informatisering is gericht op het ontwikkelen en inzetten van vaardigheden, processen en systemen die nodig zijn voor een effectieve samenwerking, een betrouwbare informatievoorziening en optimalisatie van primaire bedrijfsprocessen

(zowel bestaand als nieuw). Informatisering heeft daarbij betrekking op de gegevensverwerkingsprocessen ten behoeve van de gemeentelijke bedrijfsprocessen. Digitalisering is gericht op het ondersteunen van de samenwerking en informatievoorziening, door informatie toegankelijk te maken via elektronische apparaten.

De werkwijze van het informatiemanagement, tot verbetering en beheer van de informatiehuishouding, is gericht op het gemeentelijke beleid om:

- A. excellente dienstverlening te leveren;
- B. bij te dragen aan de brede welvaart van onze inwoners en;
- C. daarbij proces- en opgabegericht te werken en effectgericht te sturen.

Vanuit het team Informatiemanagement (IM) wordt dit ondersteund met passende voorzieningen waarmee we de:

- A. digitale samenwerking van medewerkers faciliteren;
- B. creatie, verwerking en beheer van informatie volgens vereisten informatiseren en;
- C. procesgerichte en procesmatige samenwerking ondersteunen door deze te digitaliseren.

In 2024 wordt gewerkt aan een stabiele en betrouwbare ICT-omgeving, een informatievoorziening die de procesmatige bedrijfsvoering ondersteunt, de modernisering van de digitale werkruimte, het op orde brengen van het archief- en informatiebeheer en het vervangen van onderdelen die verouderd zijn of aanbesteed moeten worden. Het team informatiemanagement (IM) is versterkt, werkt vanuit een IM-Ontwikkelplan en hanteert daarbij de Drontense i-Leidraad voor het richten en inrichten van de informatiehuishouding. Het IM-Ontwikkelplan geeft daarbij richting aan de wijze waarop we de inzet en het onderhoud daarvan verrichten en het informatiemanagement uitvoeren. Daarbij ligt de focus op thema's zoals werken op basis van regels en afspraken (governance), procesgericht en procesmatig werken, informatieveiligheid, architectuur en portfolio management.

In de begroting voor 2025 zijn investeringen opgenomen voor het:

1. Uitvoeren van achterstallig onderhoud en opruimen van de informatiehuishouding.
2. Versterken en onderhouden van de informatiehuishouding.
3. Vergroten van de informatieveiligheid.
4. Herinrichten en/of vervangen van ICT-onderdelen.
5. Inrichten van oplossingen voor applicatie interactie (koppelingen).
6. Vernieuwen van vak-applicaties.

In de voorgaande jaren is er onvoldoende aandacht geweest voor en prioriteit gegeven aan de informatiehuishouding. Met name ten aanzien van de doelgerichte inzet en ontwikkeling van voorzieningen voor de creatie, verwerking en beheer van informatie. Dit heeft een negatieve weerslag op het vermogen om proces- en opgabegericht te kunnen werken en het informatiebeheer. Geconstateerd is dat de informatiehuishouding fragmentarisch is ingericht, doordat inrichtings- en beheerkaders niet zijn gehanteerd, toegepast of omdat daar onvoldoende op is gestuurd.

Het gaat daarbij niet alleen om de wijze waarop processen zijn georganiseerd en ingericht, maar ook om de concern brede aandacht voor informatiebeheer in het primaire proces, zowel bij medewerkers als management. De situatie is daarom dat er een hoop opruim- en herstelwerk gedaan moet worden om de informatiehuishouding op orde te brengen en onder controle te krijgen.

Daarnaast houden we ook rekening met, en geven we uitvoering aan, door digitalisering gedreven vernieuwing, door wet- en regelgeving gestuwde veranderingen en het naar behoefte realiseren van mogelijkheden voor het opzetten en inzetten van instrumenten voor data-analyse. Met name op het gebied van business intelligence (BI) en de digitale werkruimte wordt ingezet op een meer progressieve ontwikkeling. We realiseren daarmee concrete BI-producten en diensten zoals dashboards, analyse en overzichten zoals een armoedemonitor en dergelijke. Met verbetering van de digitale werkruimte wordt bijgedragen aan de doelmatigheid en effectiviteit van de (digitale) samenwerking in de organisatie.

Ontwikkelingen richting 2025

In 2024 wordt met een versterkt team IM dus vooral gewerkt aan het opruimen van achterstanden en het aanpakken van herstelwerk om de informatiehuishouding op orde te brengen. In 2025 willen we daarnaast ook een kwaliteitsslag maken door te investeren in vernieuwing en ontwikkeling. Een goed niveau van operationele controle en gestandaardiseerde werkwijzen, bij het informatiebeheer en ontwikkelen van de informatiehuishouding, is daarvoor voorwaardelijk. In 2024 en 2025 hebben we onze handen er vol aan om dit te bereiken.

In 2026 kunnen we mogelijk aansluiten op de collectieve kracht van Common Ground. Dit is een transitieprogramma vanuit de VNG dat een handelingsperspectief biedt om tot een gezamenlijke moderne informatievoorziening te komen. Het helpt 342 gemeenten om dit samen te doen en voorkomt dat eenieder het wiel opnieuw uit moet vinden. Het programma brengt een versnelling aan in de transitie, waarbij wij, andere gemeenten en marktpartijen worden ondersteund en aangejaagd. Het perspectief is dat we kunnen profiteren van de inzet van koplopergemeenten die de meest noodzakelijke componenten, oplossingen en standaarden incrementeel realiseren. De wijze waarop biedt ons de mogelijkheid om op eigen tempo aan te sluiten.

Maar eerst moeten we in 2025 het doelmatig, effectief en rechtmatig exploiteren van onze informatiehuishouding nog verder verbeteren. Er is geld en er zijn inspanningen nodig om:

- A. Onze informatiehuishouding te onderhouden en te versterken.
- B. Onze ICT-middelen te beveiligen (techniek).
- C. De juistheid, volledigheid en actualiteit van informatie te waarborgen (proces).
- D. Onze gegevens te beschermen (houding & gedrag).

Bovendien komen er in 2025 ook investeringen voort uit:

- A. Het moeten herinrichten en/of vervangen van bestaande ICT-onderdelen.
- B. Het inrichten van oplossingen voor applicatie interactie (koppelingen).
- C. De vernieuwing van vak-applicaties.

Vervangen en/of vernieuwen heeft een generiek kostenverhogend effect. Bijvoorbeeld door het moeten vervangen van vak-applicaties door Software As a Service (SAAS), wat veelal gepaard gaat met een afhankelijkheid van clouddiensten. De exploitatie hiervan is doorgaans kostbaarder, kent een periodieke indexering gedurende de levensduur en vergroot de afhankelijkheid van leveranciers.

Daarbij zijn investeringen structureel van aard door de verschuiving van het aanschaffen van software (kapitaliseren en afschrijven) naar het afsluiten van abonnementen en afnemen van diensten (betalen naar gebruik).

Visie

De wijze waarop Dronten zich de komende decennia zal ontwikkelen, moet passen bij de identiteit van de gemeente. Bovendien vraagt de ontwikkeling een integrale benadering, want woningbouw is slechts één van de opgaven. Denk aan klimaat, mobiliteit, energie, voedsel, water, een inclusieve samenleving, het tegengaan van armoede, goed

onderwijs, het verbeteren van de biodiversiteit, veiligheid, etc. We zijn ons ervan bewust dat er ook een digitale realiteit bestaat die een weerspiegeling is van onze gemeente in de informatiesamenleving. Het is onze verantwoordelijkheid om de betrouwbaarheid, toegankelijkheid, inzetbaarheid en wetmatigheid van deze digitale realiteit te waarborgen.

Digitalisering en informatisering raakt al deze opgaven waarbij de informatievoorziening in het hart van de organisatie staat. We volgen daarbij het gemeentelijke beleid om excellente dienstverlening te leveren en bij te dragen aan de brede welvaart van onze inwoners. Daarbij werken we proces- en opgabegericht met effectgerichte sturing. Dit vraagt om continue aandacht voor het ontwikkelen en verbeteren van onze bedrijfsvoering en dienstverlening met een moderne informatievoorziening. We ontwikkelen een voorzichtige en doordachte aanpak voor het informatiseren en digitaliseren van processen met gerichte optimalisatie (*exploitatie*) en gedoseerde innovatie (*exploratie*) met behulp van digitale middelen. Gericht en gedoseerd zodat we de gelegenheid krijgen om beter te worden in het ontwikkelen, inzetten en onderhouden van nieuwe werkwijzen, procesvernieuwing en het verkrijgen van digitale kennis en vaardigheden. De transformatie die hierdoor ontstaat, is geen doel op zich, maar een bestendige organisatieontwikkeling.

Beleid

Het ontwikkelen, verbeteren en beheren van de gemeentelijke informatiehuishouding vereist een gezamenlijke strategie en samenwerking van de bedrijfsvoeringsonderdelen en de ondersteunende bedrijfsvoeringsspecialisten. Gericht op innovatie en optimalisering van de (primaire) bedrijfsprocessen met behulp van digitale middelen. We moeten ervoor zorgen dat Dronten voorbereid is en beter kan reageren op toekomstige ontwikkelingen.

De beleidsuitgangspunten voor Informatiemanagement worden geboden door de Drontense i-Leidraad waarmee het gemeentelijke beleid wordt gevolgd. De i-Leidraad wordt gebruikt om richting te geven aan het ontwikkelen, verbeteren en beheren van de gemeentelijke informatiehuishouding. Het doel is om met de informatiehuishouding de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van de bedrijfsvoering te bevorderen. We willen daarvoor een goed georganiseerd informatiemanagement, een deskundige werkwijze en een deugdelijke aanpak bereiken waarmee we de:

1. Digitale samenwerking van medewerkers faciliteren.
2. Creatie, verwerking en beheer van informatie volgens vereisten informatiseren.
3. Procesgerichte en procesmatige samenwerking ondersteunen door deze te digitaliseren.

Randvoorwaarden hiervoor zijn:

1. Het naar strategisch niveau brengen van de informatiehuishouding met inzet van de rol Chief Information Officer.
2. Uniformiteit in Functioneel Beheer en Applicatiebeheer (qua invulling rol, kwaliteit, werkwijze, afstemming en samenwerking).
3. Adequate inrichting van informatiemanagement, project portfoliomanagement, i-governance en werken onder architectuur.

We werken verder aan een structurele en integrale verandering gericht op het waarborgen van de continuïteit van de bedrijfsvoering en dienstverlening, verminderen van handmatige en correctieve handelingen en beheersing van risico's op het gebied van informatieveiligheid. Het algemene motto blijft: bestaande middelen en aanwezige informatievoorzieningen beter, of zelfs gaan, gebruiken en breder inzetten. Dit betekent

dat we in beginsel geen nieuwe innovaties doen. In plaats daarvan wordt een behoudende lijn gevolgd gebaseerd op een vijftal leidende organisatie brede principes:

1. We innoveren gedoseerd en slim in kleine stappen.
2. We werken continu aan het verbeteren van de gegevenskwaliteit.
3. We ondersteunen de ontwikkeling naar een meer wendbare organisatie.
4. We realiseren ICT-voorzieningen die toekomstbestendig en robuust zijn.
5. We zorgen voor een bekwame en veilige informatieorganisatie.

Effecten voor de begroting 2025

De begroting van middelen in 2025 voor de informatiehuishouding komt vooral voort uit het moeten herstellen en opruimen van bestaande voorzieningen en het verbeteren van de exploitatie. Daarnaast worden investeringen in nieuwe ontwikkelingen opgevoerd. Het betreft primair het realiseren van ICT-voorzieningen op het gebied van GEO, data en Business Intelligence (BI). Daarnaast zijn middelen begroot voor uitbreidingen en het herinrichten van bestaande voorzieningen. Ook worden gelden anders aangewend, bijvoorbeeld met betrekking tot de vervanging van licenties door abonnementen. We hebben verder te maken met een meer omvangrijke exploitatie van de informatiehuishouding. Simpelweg doordat de schaalgrote van de gemeentelijke organisatie en het aantal medewerkers is toegenomen. Dit leidt tot extra kosten, meer inspanningen en/of verhoging van het verbruik (bijvoorbeeld datacreatie, -opslag en -gebruik) van de informatiehuishouding. Dit alles is conform vertaald in de exploitatiebegroting 2025.

Toelichting werkgebieden

1. Informatiemanagement & i-Advies

Informatiemanagers adviseren bij het beheer, gebruik en de ontwikkeling van informatie en informatietechnologie. Managers zijn proces- en systeemeigenaren en de verantwoordelijkheid voor de informatieverwerking binnen de gemeentelijke organisatie ligt bij de teams. Informatiemanagers adviseren over en implementeren beleid, waarbij rekening wordt gehouden met relevante wet- en regelgeving, zoals privacywetgeving en data-integriteit. Zij adviseren de organisatie bij vraagstukken die mogelijk verbonden zijn met informatie(technologie) of waarbij de inzet van team IM nodig is en faciliteren dit waar mogelijk.

2. Archief- & Informatiebeheer

In 2023 en 2024 is een zwaartepunt aangebracht ten aanzien van gegevensmanagement en informatiebeheer, mede gestimuleerd door de uitkomsten van het interbestuurlijk toezicht. In 2024 is gewerkt aan het structureel verbeteren van het Archief- en Informatiebeheer. De inrichting, formatie en bezetting van team Informatiemanagement is aangepast om te kunnen werken aan het ontwikkelen van een goed niveau van volwassenheid met gestandaardiseerde werkwijzen. Er wordt daarbij uitvoering gegeven aan de realisatie van een verbeterprogramma en een analoog archiefbewerkingsproject.

We investeren in Archief- en Informatiebeheer om de achterstanden in te lopen die in voorgaande jaren zijn opgelopen door onder andere de verbouwing en een personeelstekort. Er worden projectmedewerkers ingehuurd om achterstanden weg te werken en we voeren tegelijk een pakket aan verbetermaatregelen uit met onze eigen medewerkers.

Het gaat hierbij onder andere om het inventariseren van alle digitale informatie, het opstellen van beheersmaatregelen, verrijken van de metadata van bouwdoSSIERS, implementeren van een kwaliteitssysteem plus bewaarstrategie en het uitrollen van bewustwordingsprogramma's. Doel hiervan is om te voldoen aan de Archiefwetgeving, te zorgen voor betere operationalisering van de verantwoordelijkheid voor goed

informatiebeheer in de eerste lijn en het creëren van de voorwaarden voor datagedreven efficiency, conform ons IM-Ontwikkelplan.

3. Digitale Dienstverlening en beheer

We willen onze processen continu blijven optimaliseren en efficiënter maken. Dit vergt inspanning en een goede methodiek, waarbij we de uitvoering graag beleggen bij eigen medewerkers. Het is ook een speerpunt van het coalitie programma 'Diensten achter de schermen nemen we onder de loep'. Er wordt nadrukkelijker focus gelegd op procesgericht en digitaal werken als uitgangspunt voor alle bedrijfsactiviteiten, waarbij expliciet wordt gemaakt wat onder zaak- en procesgericht werken wordt verstaan. De investeringen zijn gericht op het blijvend kunnen ondersteunen van deze organisatie brede opgave voor procesgericht werken en het bijdragen aan de realisatie van de smart-doelstellingen van de vak-afdelingen.

4. Informatieveiligheid

Het strategisch informatieveiligheidsbeleid wordt vertaald naar risicoanalyse bepaalde passende beheersmaatregelen om de informatiehuishouding adequaat te beschermen. Informatieveiligheid is een randvoorwaarde voor een betrouwbare informatievoorziening. Informatie dient op het juiste moment beschikbaar te zijn, werkzaamheden en beslissingen dienen plaats te vinden op basis van integere informatie (juist, volledig en actueel) en informatie behoort enkel voor bevoegden beschikbaar te zijn. Het levert een bijdrage aan de te realiseren maatschappelijke en organisatiedoelen van onze gemeente door risico's die een negatieve impact hebben op de beschikbaarheid, integriteit en/of vertrouwelijkheid te beheersen.

Beheer en controle wordt ingezet via een gedegen managementstructuur gebaseerd op de 'Deming circle' gericht op het bereiken van de volgende doelen:

1. Het continu kunnen verbeteren van de beheersmaatregelen en het beveiligingsniveau.
2. Realisatie van maatregelen om te voldoen aan de controls uit de NEN-ISO/IEC 27001:2017 en NEN-ISO/IEC 27002:2017 volgens de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO).
3. Adequate bescherming van privacy en informatie ten behoeve van beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid.

5. ICT & Digitale werkruimte

Voor het flexibiliseren van de bedrijfsvoering en een meer wendbare (digitale) samenwerking zijn voorbereidingen getroffen, technische aanpassingen uitgevoerd en plannen gemaakt voor het verder ontwikkelen van een moderne digitale werkruimte. Er moeten verschillende voorwaarden worden ingevuld om, naast het inzetten van Microsoft 365, een flexibele effectieve en veilige ontsluiting van data en applicaties mogelijk te maken. De ICT-voorzieningen en digitale werkruimte die daarvoor nodig is, willen we in 2025 gerealiseerd hebben. De uitgevoerde aanbesteding van laptops, telefoons en smartphones biedt een momentum om apparatuur effectiever en doelmatiger in te zetten en aandacht te besteden aan de noodzaak om digitale vaardigheden te verbeteren.

6. GEO, Data en Business Intelligence (BI)

Er is nadrukkelijker gekeken naar doel, nut, noodzaak en haalbaarheid van onze ambities om informatie en data beter te benutten en data gedreven te werken. De ambitie is in lijn gebracht met het gemeentelijke beleid om opgave gericht te werken, effect gericht te sturen, excellente dienstverlening te leveren en bij te dragen aan de brede welvaart van onze inwoners. Daarbij is het kader aangebracht om dit procesgericht te benaderen, omdat dit de basis is voor elke nieuwe opgave en ieder nieuw verzoek.

Er is daarom een bewuste keuze gemaakt om gericht en gedoseerd te investeren in kennis, vaardigheden en voorzieningen voor GEO, Data en BI. Dit draagt bij aan een meer data gedreven beleidsontwikkeling en -realisatie. In samenwerking met de vakafdelingen worden analyses, dashboards en dergelijke op maat en naar behoefte gemaakt. In een tempo dat aansluit op ons nog beperkte vermogen om meer data gedreven te kunnen werken. Zelf dataproducten en -diensten maken en onderhouden betekent bovendien minder meerkosten. Vak afdelingen hoeven deze niet tegen veel hogere kosten af te nemen bij marktpartijen en we vermijden bovendien dat we daaraan vastzitten (vendor lock-in). De keuze voor zelf doen betekent dat we in 2025 moeten investeren om onze BI-specialisten te voorzien van gereedschap en datavoorzieningen (gecentraliseerde opslag en data verrijking). We denken in 2026 de investeringen in BI, en de keuze om dit in huis te ontwikkelen, beter te kunnen onderbouwen met opbrengsten (onderbouwing smart doelstellingen, business en use cases, bijdrage aan beleid).

Daarnaast zetten we in op het ontwikkelen en inzetten van GEO- en Data-voorzieningen, omdat we daarmee de ruimtelijke ordening en stedelijke planning verbeteren. We kunnen daardoor beter inspelen op de groeiende vraag naar woningen, infrastructuur en voorzieningen. Ook versterken we daarmee de mogelijkheden om nauwkeurigere milieu- en klimaatanalyses uit te voeren en vergroten we de efficiëntie en effectiviteit van diverse gemeentelijke diensten door geavanceerde geografische informatiesystemen (GIS) beschikbaar te stellen. Dit is mede gericht op het delen van informatie en bevorderen van de samenwerking van verschillende afdeling binnen de gemeente. Met de GEO- en data-voorzieningen werken we ook aan het vergroten van de transparantie en meer inclusievere besluitvorming door grafische gegevens en analyses openbaar beschikbaar te stellen.

Paragraaf geluk

Beleid

In de begroting 2021 is voor het eerst de paragraaf Geluk opgenomen. Omdat het geluk van de inwoners misschien wel ons ultieme doel is. Tegelijkertijd is dit enorm complex, omdat wij als gemeente Dronten nooit verantwoordelijk zijn voor het geluk van een ander. Wat we wel kunnen doen is keuzes maken die bijdragen aan de kwaliteit van leven in het hier en nu en in de toekomst op basis van datgene wat inwoners van waarde vinden. Zodat we bij het uitgeven van gemeenschapsgeld, daar waar we beleidsvrijheid hebben, altijd als doel hebben bij te dragen aan het welzijn van onze inwoners.

Dit betekent steeds meer van buiten naar binnen werken en in verbinding samenwerken met onze inwoners, ondernemers, verenigingen en maatschappelijke organisaties. Inwoners zijn op deze manier het vertrekpunt van ons handelen.

Ontwikkelingen

De manier van werken, waarin het welzijn van onze inwoners centraal staat, wordt doorontwikkeld vanuit het bredewelvaartsperspectief. Brede welvaart gaat in essentie over het welzijn van mensen. Het is een maatstaf voor alles wat mensen van waarde vinden. Het gaat naast materiële welvaart om zaken zoals onderwijs, gezondheid, milieu en leefomgeving, natuur, sociale cohesie en veiligheid. Kortom, door vanuit het perspectief van brede welvaart te werken, toetsen we in de toekomst de effecten van ons beleid op de verschillende thema's van brede welvaart.

We gebruiken hiervoor onder andere de regionale Monitor Brede Welvaart van het CBS. Deze monitor laat aan de hand van zowel kwantitatieve als kwalitatieve gegevens ontwikkeling zien op de verschillende thema's. Tegelijkertijd is de Provincie Flevoland

bezig met een structurele inwonerspeiling. Dit geeft nog meer inzicht in hoe inwoners de verschillende aspecten die van waarde zijn voor een prettig leven ervaren.

In 2025 zetten we de volgende stappen in het integreren van brede welvaart in onze manier van denken en werken. De resultaten hiervan zijn in de P&C producten van de begrotingscyclus van 2026 te zien. Zo werken we als gemeente Dronten van slechts een paragraaf 'geluk' naar een manier van werken waar het welbevinden van inwoners altijd centraal staat. Een logische vervolgstap daarin is ook dat dit de laatste keer is dat u de paragraaf geluk apart genoemd ziet in P&C producten.

Paragraaf raadsbudgetten

Algemeen

Het gaat in deze paragraaf om de kosten die gemaakt worden voor de gemeenteraad en voor de ondersteuning van de gemeenteraad. Onder ondersteuning wordt verstaan alles wat direct nodig is om de raad zijn werk als raad te laten doen met inbegrip van de kosten voor de ondersteuning door de griffie en de kosten voor onderzoek ten behoeve van de raad (accountant en Rekenkamer). Ook de kosten voor opleiding van raad en griffie behoren tot het zelfstandig raadsbudget.

Wat willen we bereiken?

De doelstelling van de gemeenteraad omvat het waarborgen van een democratisch bestuur dat effectief, doelmatig, transparant en betrouwbaar functioneert. De betrokkenheid van de inwoner bij het bestuur van onze gemeente is daarbij van wezenlijk belang voor het draagvlak van genomen besluiten.

De gemeenteraad staat aan het hoofd van de gemeente en vertegenwoordigt de inwoners en bepaalt de kaders waarbinnen het college van B&W het beleid voor Dronten uitvoert. Ook controleert de gemeenteraad of het college het beleid naar behoren uitvoert en (onvoorziene) problemen afdoende aanpakt.

Wat gaan we ervoor doen?

De raad heeft ten behoeve van het functioneren een eigen budget dat is uitgesplitst in een raadsbudget, een griffiebudget en een rekenkamerbudget. Deze budgetten omvatten onder meer de (onkosten)vergoedingen en opleidingskosten voor raadsleden en burgerraadsleden, de salariskosten van het griffiepersoneel, de kosten van de accountant en het budget voor de rekenkamer.

Waar ligt onze focus op in 2025?

Accenten in 2025

Rolbewuste raad

Deze raad heeft voor de huidige bestuursperiode voor het eerst een strategische raadsagenda opgesteld. In deze raadsagenda staan thema's, waarmee de raad zelf en onder eigen regie aan de slag wil gaan. Deze raadsagenda wordt jaarlijks uitgewerkt in een jaaragenda. Verder wil de gemeenteraad een meer proactieve en agendasettende rol en houding aannemen, passend bij de veranderingen in de samenleving en bij de verwachtingen die de samenleving van de raad (overheid) heeft.

Daarmee wil de raad onder meer bereiken dat het vertrouwen van de inwoners in en betrokkenheid bij het lokale bestuur van Dronten toeneemt. Uiteindelijk moet dat resulteren in een hoger opkomstpercentage bij de verkiezingen dan bij de gemeenteraadsverkiezingen in 2022.

Anders vergaderen

De gemeenteraad heeft het vergaderstelsel en de werkwijze aangepast, met onder meer als doel inwoners en organisaties eerder en meer te betrekken bij de besluitvorming om meer tot gedragen besluitvorming te komen. Daarnaast wil de raad vaker buiten het eigen Huis van de Gemeente treden. Verder zet de raad in op zijn eigen professionalisering, om de steeds complexer wordende vraagstukken die op gemeenten afkomen te kunnen managen.

Ook wordt ingezet op structurele en herkenbare communicatie vanuit de raad, om inwoners te informeren en benaderen over actuele politieke onderwerpen alsmede in het versterken van de eigen positie in regionale samenwerkingsverbanden. Het belang van de regio wordt immers in toenemende mate groter.

Rekenkamer

De onafhankelijke Rekenkamer staat ten dienste van de gemeenteraad, maar zeker ook van het college van B en W. De Rekenkamer heeft een adequaat budget om onderzoek te doen naar de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde beleid.

De Rekenkamer biedt jaarlijks gemiddeld twee tot drie onderzoeksrapporten aan. Daarin worden aanbevelingen gedaan. Over de onderwerpen die de Rekenkamer onderzoekt, vindt afstemming met de gemeenteraad plaats.

Gemeenteraadsverkiezingen 2026

In het tweede deel van 2025 zullen politieke partijen, maar ook de fracties binnen de raad, zich voorbereiden op de raadsverkiezingen van 2026. Vanuit de gemeente worden een aantal opkomst bevorderende activiteiten ingezet. Voor de voorbereidingen daarvan worden (incidentele) middelen beschikbaar gesteld.

Wat gaat het kosten?

Het overgrote deel van de raadsbudgetten is niet beïnvloedbaar, zoals de vergoedingen voor raadsleden en de salariskosten griffiepersoneel (CAO- lonen). De totale omvang van de raadsbudgetten is mede daarom in zekere zin vergelijkbaar met die van de voorgaande jaren.

De ambities van de raad alsmede het werken met de raadsagenda vragen een structurele investering van € 20.000,-. Deze middelen worden onder andere ingezet voor de effectieve uitvoering van het raadscommunicatieplan en voor de doorontwikkeling van de werk- en vergaderwijze van de gemeenteraad zelf, inclusief ondersteuning vanuit de griffie, mede in het licht van de eigen jaaragenda en verdere professionalisering.

Daarnaast vragen de voorbereiding van de verkiezingen en opkomst bevorderende maatregelen voor 2025 eenmalig €10.000,- en voor 2026 eenmalig €20.000,-.

Raadsbudgetten

Het overgrote deel van de raadsbudgetten is niet beïnvloedbaar, zoals de vergoedingen voor raadsleden en de salariskosten griffiepersoneel (CAO- lonen). De totale omvang van de raadsbudgetten is mede daarom in zekere zin vergelijkbaar met die van de voorgaande jaren.

Bedragen x €1.000

Lasten en Baten	Realisatie 2023	Primaire begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Primaire begroting 2025	Primaire begroting 2026	Primaire begroting 2027	Primaire begroting 2028
Lasten							
Raad en raadscommissies	-725	0	-763	-818	-888	-808	-808
Griffie	-369	0	-343	-422	-422	-422	-422
Rekenkamer	-42	0	-61	-40	-40	-40	-40
Totaal Lasten	-1.136	0	-1.167	-1.280	-1.350	-1.270	-1.270
Gerealiseerd resultaat	-1.136	0	-1.167	-1.280	-1.350	-1.270	-1.270

Financiële begroting

Overzicht van baten en lasten en de toelichting

Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Overzicht van incidentele baten en lasten

Een deel van onze baten en lasten is tijdelijk van aard. Deze incidentele baten en lasten kunnen bijvoorbeeld voortkomen uit een specifieke uitkering (SPUK), specifieke projectkosten of een incidentele onttrekking van een reserve. Ook een verbeterinitiatief om een impuls te geven aan beleid om zodoende een groter maatschappelijke impact te maken is onderdeel van de incidentele baten en lasten. Het saldo van de incidentele baten en lasten maakt samen met het structureel saldo het totaal begrotingsaldo.

In het bijgevoegde overzicht zijn de baten en lasten gespecificeerd. De lasten zijn getypeerd van A t/m H en worden onder de tabel voor 2025 samengevat weergegeven en toegelicht.

Pr.	Omschrijving begroting 2025	Type	Lasten 2025	Baten 2025	Lasten 2026	Baten 2026	Lasten 2027	Baten 2027	Lasten 2028	Baten 2028
	0 Restant voorgaande circulaire	G		899		95		107		
	0 Budgetoverheveling: acquisitie personeel 2022-2024	G		65						
	0 Meicirculaire 2024: deel exclusief jeugdhulp	G		1.412		293		206		187
	0 Meicirculaire 2024: deel jeugdhulp	E		1.087						
	0 Stelpost jeugdhulp, participatie en voogdij 18+	G	-280		0		0			
	0 Implementeren en verbeteringen systemen en software	G	-220							
	0 Organiseren gemeenteverkiezingen 2026	G	-10		-20					
	0 Uitvoer geven aan de Wet Modernisering Electronisch Bestuurlijk Verkeer	G	-25							
	0 Uitvoer geven aan de Wet Openbare Overheid	F	-67	67						
	0 Verbeteren excellente dienstverlening en administratieve processen	D	-340		-200		-100			
	0 Verbeteren van de bedrijfsvoering	D	-710	41	-360					
	0 Overige incidentele lasten	G	-37	20	-30	23	-25	23	-24	23
Totaal 0 Bestuur en ondersteuning			-1.688	3.591	-610	412	-126	335	-24	210
	1 Verbeteren veiligheid op straat	D	-140		-140					
	1 Verbeteren continuïteit van het werk op veiligheid	D	-96		-96		-96			
	1 Vierjaarlijkse externe audit Wet politiegegevens / veiligheidsmonitor	G	-30				-10			
	1 Overige incidentele lasten	G	-7		-5					
Totaal 1 Veiligheid			-273		-241		-106			
	2 Verbeteren van de verkeersveiligheid	F	-16	16						
Totaal 2 Verkeer, vervoer en waterstaat			-16	16						
	3 Budgetoverheveling: acquisitie personeel 2022-2024	G	-65							
	3 Verbeteren van (het inzicht in) de lokale economie	D	-80							
Totaal 3 Economie			-145							
	4 Bijdrage voor het realiseren van de bouw van de praktijkschool	B	-900							
	4 Lokaal Nationaal Programma Onderwijs (NPO)	F	-123	123						
	4 Verbeteren gezondheid en sociale basis (brede spuk)	F	-14	14	-14	14				

4	Voorkomen van voortijdige schoolverlaters (RMC-gelden)	G	-174		-174		-174		
4	Verbeteren van het onderwijsbeleid	D	-55		-55				
Totaal 4 Onderwijs			-1.266	137	-243	14	-174		
5	Rijks gelden voor buitensport	G		86					
5	Verbeteren sport, bewegen en cultuur (brede spuk)	F	-225	225	-212	212			
5	Verbeteren gezonde leefomgeving (Gezonde buurten)	D	-50		-50		-50		
Totaal 5 Sport, cultuur en recreatie			-275	311	-262	212	-50		
6	Diverse acties vanuit het armoedebeleid	D	-321						
6	Eénmalige verlenging subsidieverstrekkings	D	-398						
6	Exploitatie van de Kombuis en de Steiger	G	-128		-128		-128		-128
6	Uitstel van 1 jaar op de besparing op de jeugdlasten via de algemene uitkering	E	-1.087						
6	Uitvoeren van vluchtelingenwerk (consulent statushouders)	G	-329		-329		-329		
6	Verbeteren gezondheid en sociale basis (brede spuk)	F	-270	270	-216	216			
6	Verbeteren van het WMO-beleid	D	-110						
6	Verwacht resultaat Noodopvang ontheemden Oekraïne	C	-3.400	4.570					
6	Overige incidentele lasten	G	-7	9	3				
Totaal 6 Sociaal domein			-6.047	4.849	-653	216	-456		-128
7	Coördinatiekosten regionale aanpak preventie	F	-16	16					
7	Eénmalige verlenging subsidieverstrekkings	D	-94						
7	Pilot Regionale Schakelpunt Bodem (RSP)	G	-13						
7	Verbeteren excellente dienstverlening en administratieve processen	D	-52		-52				
7	Verbeteren gezondheid en sociale basis (brede spuk)	F	-104	104	-44	44			
Totaal 7 Volksgezondheid en milieu			-279	120	-96	44			
8	Energiemaatregelen voor huishoudens in kwetsbare posities	F	-383	383					
8	Werken aan de groeiopgave: Dronten 2050	A	-1.393		-1.393		-1.393		
8	Werken aan duurzaamheidsprojecten	F	-163	163	-163	163			
8	Werken aan het omgevingsplan	D	-70		-70		-70		

8	Verbeteren continuïteit van het werk voor wonen & bouwen	D	-78		-78		-78			
8	Uitvoeringkosten Omgevingswet en Wet Kwaliteitsborging Bouw (WKB)	F	-239	239	0		0			
Totaal 8 Volkshuisvesting, Leefomgeving en stedelijke vernieuwing			-2.326	784	-1.705	163	-1.541			
Subtotaal exploitatie			-12.314	9.809	-3.810	1.061	-2.454	335	-152	210
Totaal impact begrotingssaldo			-2.506		-2.749		-2.118		58	

Samengevat zijn de incidentele baten en lasten onderverdeeld in de volgende groepen:

	Incidentele posten	Lasten	Baten	Saldo
A	Groeiopgave 2050	-1.393	0	-1.393
B	Bijdrage praktijkschool	-900	0	-900
C	Opvang Oekraïne	-3.400	4.570	1.170
D	Verbeteringen vanuit beleid	-2.593	41	-2.552
E	Jeugdlasten (eenmalig)	-1.087	1.087	0
F	SPUK gerelateerd	-1.619	1.620	0
G	Overig	-1.322	2.491	1.169
	Totaal	-12.314	9.809	-2.506

Per saldo neemt het begrotingssaldo in 2025 met 2,5 miljoen af. Daarbij zijn de bovenstaande onderwerpen verwerkt. Hierbij zijn bij onderdeel D Verbeteringen vanuit beleid keuzes gemaakt om een impuls te geven aan een specifiek beleidsgebied. Excellente dienstverlening, de bedrijfsvoering en het (verlengde) sociaal beleid zijn de grootste beleidsgebieden waaraan tijdelijk extra middelen worden besteed. Daarnaast worden ook middelen ingezet ten behoeve van de groeiopgave 2050.

Overzicht van structurele reserves

Structurele reserves

Onttrekkingen aan de reserves worden als incidenteel beschouwd, tenzij het gaat om reguliere onttrekkingen aan financieringsreserves c.q. dekkingsreserves (afschrijvingslasten) uit het daartoe toereikende bestemmingsreserve met als doel het dekken van structurele lasten. Hieronder volgt een overzicht van de structurele reserves van de gemeente.

Naam reserve (x € 1.000)	Saldo per 31-12-2023	Mutaties 2024	Mutaties 2025	Mutaties 2026	Mutaties 2027	Mutaties 2028	Saldo per 31-12-2028
Afschrijvingslasten De Reest	347	-17	-17	-17	-17	-17	264
Accommodatiebeleid	4.404	579	579	579	579	579	7.297
Afschrijvingslasten brandweerkazerne / rehabilitatie Anjovisweg	1.223	-158	-43	-43	-43	-43	893
Afschrijvingslasten Huis van de gemeente Dronten	16.225	-1.172	-1.116	-1.116	-1.116	-1.116	10.590
Afschrijvingslasten De Zuid-Walvisstraat	2.650	-55	-47	-47	-47	-47	2.409
Afschrijvingslasten scholencomplex Dronten - West	44	-10	-6	-6	-6	-6	11
Afschrijvingslasten technische installatie Aat de Jonge zwembad	1.540	-140	-140	-140	-140	-140	840
Kunstaankopen openbare ruimte	60	10	10	10	10	10	110
Meerpaal gebouw	5.864	909	-323	-323	-323	-323	5.483
Afschrijvingslasten MFC Swifterbant	3.591	0	-112	-112	-112	-112	3.143
Duurzaamheidsprojecten	391	15	15	15	15	15	464
Totaal Structurele Bestemmingsreserves	36.339	-40	-1.199	-1.199	-1.199	-1.199	31.504

Overzicht per taakveld

Overzicht gerealiseerde baten en lasten per taakveld

Om tot betrouwbare informatie voor interne sturing en externe vergelijkbaarheid te komen, wordt een uniforme indeling in taakvelden voorgeschreven bij de vernieuwing van het BBV, waaraan de bijbehorende baten en lasten worden toegerekend. Het resultaat is in deze tabel niet in een taakveld opgenomen, maar is in de onderste regel van de tabel te vinden.

Lasten en Baten (bedragen x €1.000)	Primaire begroting 2025
Lasten	
0.1 Bestuur	-2.726
0.2 Burgerzaken	-3.026
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-719
0.4 Overhead	-21.827
0.5 Treasury	-1.005
0.62 OZB niet-woningen	-721
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	0
0.8 Overige baten en lasten	-1.935
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-3.516
1.2 Openbare orde en veiligheid	-3.070
2.1 Verkeer en vervoer	-8.233
2.2 Parkeren	-73
2.4 Economische havens en waterwegen	-248
2.5 Openbaar vervoer	-18
3.1 Economische ontwikkeling	-808
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-1.383
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-321
3.4 Economische promotie	-25
4.1 Openbaar basisonderwijs	-705
4.2 Onderwijshuisvesting	-3.416
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-3.713
5.1 Sportbeleid en activering	-377
5.2 Sportaccommodaties	-3.288
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-933
5.4 Musea	0
5.5 Cultureel erfgoed	-10
5.6 Media	-2.025
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-12.488
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-7.371
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-3.165
6.3 Inkomensregelingen	-15.912
6.4 WSW en beschut werk	-2.070
6.5 Arbeidsparticipatie	-3.458
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-1.220
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	-17
6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)	-3.412
6.71B Begeleiding (WMO)	-4.519
6.71C Dagbesteding (WMO)	-777
6.72A Jeugdhulp begeleiding	-4.212
6.72B Jeugdhulp behandeling	-2.128
6.72D Jeugdhulp zonder verblijf overig	-75
6.73A Pleegzorg	-845
6.73B Gezinsgericht	-1.169
6.73C Jeugdhulp met verblijf overig	-2.310
6.74A Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	-1.725
6.74C Gesloten plaatsing	-151
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	-660
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	-1.131
6.81A Beschermd wonen (WMO)	-373
6.82A Jeugdbescherming	-1.485

6.82B Jeugdreclassering	-33
7.1 Volksgezondheid	-1.521
7.2 Riolering	-3.553
7.3 Afval	-5.642
7.4 Milieubeheer	-1.506
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-481
8.1 Ruimte en leefomgeving	-3.184
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-1.321
8.3 Wonen en bouwen	-4.268
Totaal Lasten	-156.301
Baten	
0.2 Burgerzaken	784
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	208
0.4 Overhead	154
0.5 Treasury	6.665
0.61 OZB woningen	8.090
0.62 OZB niet-woningen	6.541
0.63 Parkeerbelasting	9
0.64 Belastingen overig	180
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	88.889
0.8 Overige baten en lasten	5
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	126
1.2 Openbare orde en veiligheid	44
2.1 Verkeer en vervoer	236
2.2 Parkeren	44
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	520
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	55
3.4 Economische promotie	2.534
4.1 Openbaar basisonderwijs	111
4.2 Onderwijshuisvesting	6
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.644
5.1 Sportbeleid en activering	225
5.2 Sportaccommodaties	1.231
5.6 Media	84
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	60
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	4.926
6.3 Inkomensregelingen	11.382
6.5 Arbeidsparticipatie	537
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	6
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	-22
6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)	391
7.1 Volksgezondheid	120
7.2 Riolering	3.984
7.3 Afval	7.700
7.4 Milieubeheer	49
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	401
8.1 Ruimte en leefomgeving	239
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	1.958
8.3 Wonen en bouwen	2.360
Totaal Baten	152.472
Stortingen	
0.10 Mutaties reserves	603
Onttrekkingen	

0.10 Mutaties reserves	1.967
Gerealiseerd resultaat	-2.465

[Overzicht van baten en lasten en de toelichting](#)

Overzicht van baten en lasten (x € 1.000)	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten *						
0 Bestuur en ondersteuning	-6.920	-8.823	-9.043	-8.177	-7.968	-7.981
1 Veiligheid	-6.074	-6.020	-6.586	-6.628	-6.571	-6.462
2 Verkeer, vervoer en waterstaat	-8.048	-7.788	-8.572	-8.877	-8.866	-8.932
3 Economie	-1.652	-2.555	-2.536	-2.377	-2.372	-2.366
4 Onderwijs	-6.915	-7.781	-8.261	-7.416	-7.803	-8.842
5 Sport, cultuur en recreatie	-18.425	-18.227	-19.120	-19.241	-19.219	-19.751
6 Sociaal domein	-57.429	-54.287	-57.791	-51.977	-51.569	-51.202
7 Volksgezondheid en milieu	-11.784	-11.934	-12.703	-12.898	-12.941	-13.221
8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	-9.234	-6.864	-8.773	-8.146	-7.980	-6.438
Subtotaal Exploitatie Lasten	-126.479	-124.280	-133.386	-125.737	-125.290	-125.195
Baten *						
0 Bestuur en ondersteuning	1.285	1.060	996	1.044	1.077	1.043
1 Veiligheid	555	125	170	170	170	170
2 Verkeer, vervoer en waterstaat	352	230	280	264	264	264
3 Economie	1.795	575	575	575	575	575
4 Onderwijs	1.778	1.882	1.760	1.637	1.623	1.623
5 Sport, cultuur en recreatie	1.844	1.286	1.600	1.501	1.289	1.289
6 Sociaal domein	20.968	16.484	17.219	12.588	12.372	12.372
7 Volksgezondheid en milieu	10.983	11.358	12.254	12.326	12.379	12.474
8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	8.668	3.175	4.557	3.936	3.772	3.772
Subtotaal Exploitatie Baten	48.227	36.176	39.410	34.041	33.522	33.583
Subtotaal van baten en lasten excl. algemene dekkingsmiddelen, overhead, onvoorzien, vennootschapsbelasting en mutaties reserves	-78.253	-88.104	-93.975	-91.696	-91.768	-91.613
Overzicht van baten en lasten (x € 1.000)	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten Algemene dekkingsmiddelen						
(Inflatie)correctie voorzieningen	-188	-174	-179	-179	-179	-179
Geldleningen en uitzettingen < 1 jaar	11	0	0	0	0	0
Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is	-63	0	0	0	0	0
Overige financiële middelen	-161	-93	-93	-93	-93	-93
Saldo van financieringsfunctie	-2.882	-1.338	-732	-731	-1.041	-538
Subtotaal Algemene dekkingsmiddelen Lasten	-3.283	-1.605	-1.004	-1.003	-1.314	-811
Baten Algemene dekkingsmiddelen						
Uitkeringen gemeentefonds	82.379	83.839	88.889	83.938	84.908	86.016
Bespaarde rente	5.753	5.126	5.218	5.218	5.218	5.218
Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is	14.965	15.591	17.354	17.354	17.354	17.354
Overige financiële middelen	501	379	335	335	335	335
Saldo van financieringsfunctie	2.432	1.530	1.113	1.034	953	923
Subtotaal Algemene dekkingsmiddelen Baten	106.029	106.465	112.908	107.878	108.767	109.846
Saldo baten en lasten Algemene dekkingsmiddelen	102.746	104.860	111.904	106.875	107.453	109.035
Subtotaal Overhead Lasten	-19.380	-19.435	-21.827	-21.280	-20.871	-20.995
Subtotaal Overhead Baten	341	423	154	113	113	113
Saldo overhead	-19.039	-19.011	-21.673	-21.167	-20.758	-20.881

Saldo Onvoorziene uitgaven	0	-84	-84	-84	-84	-84
Saldo Vennootschapsbelasting	-42	-350	0	0	0	0
Totale lasten exclusief reserves	-149.705	-146.877	-156.301	-148.103	-147.559	-147.085
Totale baten exclusief reserves	155.118	143.414	152.472	142.032	142.402	143.542
Saldo van baten en lasten	5.412	-3.463	-3.829	-6.072	-5.156	-3.543
Toevoegingen aan reserves	-7.839	-685	-603	-603	-603	-603
Onttrekkingen uit reserves	9.214	3.761	1.967	1.802	1.802	1.802
Saldo reserves	1.375	3.076	1.364	1.199	1.199	1.199
Resultaat	6.787	-387	-2.465	-4.873	-3.958	-2.345

Financiële positie en de toelichting

Geprognosticeerde balans

ACTIVA	Rekening 2023	Prognose 2024	Prognose 2025	Prognose 2026	Prognose 2027	Prognose 2028
VASTE ACTIVA						
Immaterieel	11.235	11.172	10.857	10.545	10.234	9.922
Materieel	77.050	99.544	109.049	126.573	165.386	179.411
Financieel	21.225	19.957	18.706	17.455	16.204	14.958
TOTAAL VASTE ACTIVA	109.510	130.673	138.612	154.573	191.824	204.291
VLOTTENDE ACTIVA						
Voorraden	3.974	14.100	14.870	8.700	6.375	4.075
Uitzettingen < 1 jaar :						
Schatkistbankieren	54.333	37.760	27.453	20.568	7.508	7.510
Vorderingen op openbare lichamen	7.739	7.739	7.739	7.739	7.739	7.739
Overige vorderingen	5.110	5.610	5.610	5.610	5.610	5.610
<i>Totaal uitzettingen</i>	<i>67.182</i>	<i>51.109</i>	<i>40.802</i>	<i>33.917</i>	<i>20.857</i>	<i>20.859</i>
Liquide middelen	418	418	418	418	418	418
Overlopende activa	7.073	7.073	7.073	7.073	7.073	7.073
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	78.647	72.700	63.163	50.108	34.723	32.425
TOTAAL ACTIVA	188.157	203.373	201.775	204.681	226.547	236.716

PASSIVA	Rekening 2023	Prognose 2024	Prognose 2025	Prognose 2026	Prognose 2027	Prognose 2028
VASTE PASSIVA						
Reserves	110.919	98.136	100.539	96.874	90.803	85.648
Voorzieningen	36.205	39.287	39.889	41.348	43.407	44.424
Vaste schulden > 1 jaar	12.706	10.724	8.743	16.693	43.074	60.116
TOTAAL VASTE PASSIVA	159.830	148.147	149.171	154.915	177.284	190.188
VLOTTENDE PASSIVA						
Kasgeldlening	0	0	0	0	0	0
Overige schulden	6.700	7.000	7.500	8.000	8.500	9.000
Overlopende passiva	21.627	48.226	45.104	41.766	40.763	37.528
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	28.327	55.226	52.604	49.766	49.263	46.528
TOTAAL PASSIVA	188.157	203.373	201.775	204.681	226.547	236.716

EMU-saldo

EMU-saldo (x € 1.000)	+/-	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Exploitatiesaldo (voor toevoeging aan/onttrekking uit reserves)		5.412	-3.463	-2.918	-6.076	-5.144	-3.381
Mutatie (im)materieële vaste activa	-	519	22.431	9.190	17.212	38.502	13.713
Mutatie voorzieningen	+	2.017	3.082	602	1.459	2.059	1.017
Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-	1.122	10.126	770	-6.170	-2.325	-2.300
Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materieële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa	-	0	0	0	0	0	0
EMU-saldo		5.788	-32.938	-12.276	-15.659	-39.262	-13.777

Financiële positie/structureel evenwicht

FINANCIELE POSITIE	Realisatie 2023	Begroting na wijziging 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Structureel evenwicht						
TOTAAL						
Totaal baten	155.118	152.836	152.472	142.032	142.402	143.542
Totaal lasten	-149.705	-160.550	-156.301	-148.103	-147.559	-147.085
Resultaat exploitatie (voor mutatie reserves)	5.412	-7.714	-3.829	-6.071	-5.157	-3.543
Onttrekking reserves (baten)	9.214	17.122	1.967	1.802	1.802	1.802
Dotatie reserves (lasten)	-7.839	-5.639	-603	-603	-603	-603
Resultaat reserves	1.375	11.483	1.364	1.199	1.199	1.199
Totaal baten (na reserves)	164.332	169.958	154.439	143.834	144.204	145.344
Totaal lasten (na reserves)	-157.544	-166.189	-156.904	-148.706	-148.162	-147.688
Totaal resultaat (na mutatie reserves)	6.787	3.769	-2.465	-4.872	-3.958	-2.344
INCIDENTEEL						
Totaal baten	10.428	14.087	9.644	1.061	335	210
Totaal lasten	-10.547	-25.950	-12.315	-3.810	-2.453	-152
Incidenteel resultaat exploitatie (voor mutatie reserves)	-119	-11.863	-2.671	-2.749	-2.118	58
Onttrekking uit incidenteel reserves (baten)	7.402	15.432	165	0	0	0
Dotatie aan incidenteel reserves (lasten)	-7.154	-5.036	0	0	0	0
Incidenteel resultaat reserves	248	10.396	165	0	0	0
Totaal baten (na reserves)	17.830	29.519	9.809	1.061	335	210
Totaal lasten (na reserves)	-17.701	-30.986	-12.315	-3.810	-2.453	-152
Totaal incidenteel resultaat (na mutatie reserves)	129	-1.467	-2.506	-2.749	-2.118	58
STRUCTUREEL						
Totaal baten	144.690	138.749	142.828	140.971	142.067	143.332
Totaal lasten	-139.158	-134.600	-143.986	-144.293	-145.106	-146.933
Structureel resultaat exploitatie (voor mutatie reserves)	5.532	4.149	-1.158	-3.322	-3.039	-3.601
Onttrekking reserves (baten)	1.812	1.690	1.802	1.802	1.802	1.802
Dotatie reserves (lasten)	-685	-603	-603	-603	-603	-603
Structureel resultaat reserves	1.127	1.087	1.199	1.199	1.199	1.199
Totaal baten (na reserves)	146.502	140.439	144.630	142.773	143.869	145.134
Totaal lasten (na reserves)	-139.843	-135.203	-144.589	-144.896	-145.709	-147.536
Totaal structureel resultaat (na mutatie reserves)	6.659	5.236	41	-2.123	-1.840	-2.402
Structurele exploitatieruimte (BBV) in %	4,29%	3,43%	0,03%	-1,49%	-1,29%	-1,67%

Investeringsagenda

De investeringsagenda bevat een overzicht van alle (lopende) investeringen in de (im)materiële vaste activa, waarvan nieuwe kapitaallasten zijn verwerkt in de Programmabegroting. De investeringsagenda toont dit jaar voor het eerst ook de lopende investeringen en investeringen die vorig jaar reeds zijn vastgesteld bij de Programmabegroting. Bij de investeringen heeft een actualisatie van het benodigde bedrag plaatsgevonden. We streven er hiermee naar een zo compleet mogelijk beeld te geven van onze investeringsopgave.

Investeringsen waarvoor een apart investeringsvoorstel zal volgen zijn in geel gemarkeerd. Dit overzicht maakt in dit geval inzichtelijk met welk investeringsbedrag voorlopig rekening is gehouden.

Alle bedragen in dit overzicht zijn naar boven afgerond op duizenden. Per investering wordt getoond in welk jaar de investering plaatsvindt. Wanneer een investering meerdere jaren loopt, dan zal het geld niet in 1 jaar uitgegeven worden en is aangegeven in welk jaar de laatste investering wordt verwacht. De afschrijvingen starten altijd pas het jaar volgend op het jaar van de laatste investering.

Taakveld	Nr.	Omschrijving investering	Jaar van investering	Investering loopt door tot	Investering
0.3	24.01	Auto 204 DIB-15-11, kenteken 01-WN-LB	2024		€ 32.000
0.3	24.02	Trekker John Deere 5080F TRB-25-N	2024		€ 115.000
0.4	24.03	Uitbreiding vergaderruimtes De Reest	2024		€ 45.000
0.4	24.04	Begra kraan (Object 22)	2024		€ 121.000
0.4	24.05	ICT omgeving en werkplekvervanging	2024		€ 26.000
0.4	24.06	Netwerk en werkplekapparatuur	2024		€ 671.000
0.4	24.07	Mobiele telefoons	2024		€ 263.000
0.4	24.08	Koppelvlak (ICT software)	2024		€ 9.000
0.4	24.09	Actiewagen 205	2024		€ 20.000
0.4	24.10	Actiewagen 206	2024		€ 40.000
0.4	24.11	Actiewagen 208	2024		€ 47.000
0.4	24.12	Auto 34 ISU-14-04, kenteken VS-237-G	2024		€ 100.000
2.1	24.13	Rehabilitatie De Landmaten Dronten	2024		€ 29.000
2.1	24.14	Rehabilitatie De Zuid Dronten	2024		€ 35.000
2.1	24.15	Fietspad Fazantendreef Dronten	2024		€ 145.000
2.1	24.16	Bermversteving Abbertweg en Stobbenweg Dronten	2024		€ 200.000
2.1	24.17	Masten openbare verlichting	2024		€ 267.000
2.1	24.18	Armaturen openbare verlichting	2024		€ 121.000
2.1	24.19	Kabels en kasten openbare verlichting	2024		€ 27.000
2.1	24.20	Rehabilitatie De Rietweg	2024		€ 3.450.000
2.1	24.21	Auto 32 code FO-03-10 kent. 6-VGK-47	2024		€ 60.000
2.1	24.22	Verbinding De Oeverloper - De Zate	2024		€ 475.000
2.1	24.23	Fietspad langs de Biddingweg	2024		€ 180.000
2.1	24.24	Fietsverbinding Swifterbant-Dronten	2024		€ 600.000
2.1	24.25	Rehabilitatie Visvijverweg	2024		€ 17.000
2.1	24.26	Bermversteving Kokkelweg, Zeebiesweg, Haringweg	2024		€ 220.000
3.1	24.27	Flevo Funfields Landmark	2024		€ 400.000
3.2	24.28	Herontwikkeling Spelwijk	2024		€ 1.485.000
3.2	24.29	Hoofdinfrastructuur Hanzekwartier	2024		€ 5.191.000
4.1	24.30	SVP: IKC Dronten Centrum	2024	2027	€ 22.250.000
4.2	24.31	Nieuwbouw Praktijkonderwijs	2024	2025	€ 5.771.000
4.2	24.32	Grond nieuwbouw Praktijkonderwijs	2024	2025	€ 301.000
5.2	24.33	Aanleg non water hockeyveld (MHC Flevoland)	2024		€ 474.000
5.2	24.34	SVP: IKC Dronten Centrum (gymzalen)	2024	2027	€ 3.300.000
5.2	24.35	Maatschappelijke investering Swifterbant	2024	2025	€ 1.400.000
5.2	24.36	Maatschappelijke investering Biddinghuizen	2024	2025	€ 1.400.000
5.5	24.37	Barak renovatie	2024		€ 88.000
6.1	24.38	MFC Swifterbant afbouw	2024		€ 979.000
6.1	24.39	MFC Swifterbant installaties en algemene kosten	2024		€ 660.000
6.1	24.40	MFC Swifterbant inventaris	2024		€ 188.000
6.1	24.41	MFC Swifterbant aankoop grond	2024		€ 161.000
7.3	24.42	Auto 10 DAF-15-12, kenteken 95-BGR-3	2024		€ 220.000
7.3	24.43	Auto 4 DAF-15-06, kenteken 27-BFZ-6	2024		€ 591.000
7.3	24.44	Roll-over	2024		€ 60.000
7.3	24.45	Ondergrondse containers en mini-containers (jaarlijks)	2024		€ 65.000
7.3	24.46	Ondergrondse containers (binnenbak)	2024		€ 90.000
7.3	24.47	Ondergrondse containers (betonbak)	2024		€ 35.000
7.3	24.48	Auto 10 Haakarm	2024		€ 250.000
7.3	24.49	Aanpassing voertuigen CMS	2024		€ 44.000
7.3	24.50	Mobiele milieustraat	2024		€ 9.000
7.3	24.51	Aanpassing milieustraat	2024		€ 255.000

7.3	24.52	Aanhanger 1 (25-WH-ZG)	2024	€ 67.000
Totaal 2024				€ 53.049.000

Taakveld	Nr.	Omschrijving investering	Jaar van investering	Investerings loopt door tot	Investerings (€)
0.3	25.01	Auto 25 code FO-11-11, kenteken 3-VPJ-85	2025		€ 35.000
0.3	25.02	Auto 33 RK-14-05, kenteken VH-898-S	2025		€ 46.000
0.3	25.03	SVP: Overige investeringsvraagstukken	2025	2028	€ 6.000.000
0.4	25.04	Auto 36 RE-15-01, kenteken GG-371-X	2025		€ 46.000
0.4	25.05	Auto 37 RE-15-02, kenteken GG-372-X	2025		€ 46.000
0.4	25.06	Auto 38 RE-15-03, kenteken GG-373-X	2025		€ 46.000
0.4	25.07	Auto 39 RE-15-04, kenteken GG-374-X	2025		€ 46.000
0.4	25.08	Auto 40 RE-15-05, kenteken GG-375-X	2025		€ 46.000
0.4	25.09	Auto 41 RE-15-06, kenteken GG-376-X	2025		€ 46.000
0.4	25.10	Auto 42 RE-15-07, kenteken GG-377-X	2025		€ 46.000
0.4	25.11	Auto 43 RE-15-08, kenteken GX-292-N	2025		€ 46.000
0.4	25.12	Auto 44 RK-15-09, kenteken VR-950-J	2025		€ 46.000
0.4	25.13	Auto 45 RE-15-10, kenteken VR-949-J	2025		€ 46.000
0.4	25.14	Auto 46 RE-15-11, kenteken HN-382-N	2025		€ 46.000
0.4	25.15	Auto 62 Ford Fiësta FO-14-02, kenteken 7-TJS-29	2025		€ 46.000
0.4	25.16	Infrastructuur en werkplekapparatuur	2025		€ 206.000
0.4	25.17	Auto 50 Nissan e-NV kipper, kenteken VK-079-Z	2025		€ 50.000
0.4	25.18	Uitbreiding parkeergelegenheid Reest	2025		€ 160.000
0.4	25.19	Datamanagement platform	2025		€ 45.000
0.4	25.20	GEO (BAG) applicatie	2025		€ 50.000
0.4	25.21	Auto 27 ISU-10-13, kenteken VV-058-V	2025		€ 60.000
0.4	25.22	Auto 35 FO-16-04, kenteken VV-987-V	2025		€ 60.000
0.4	25.23	Auto 47 Renault Pick-up, kenteken VL-681-G	2025		€ 50.000
0.4	25.24	Auto 48 Nissan e-NV 200, kenteken VL-927-K	2025		€ 50.000
0.4	25.25	Auto 49 Nissan e-NV 200, kenteken VL-986-I	2025		€ 50.000
0.4	25.26	Auto 51 Nissan e-NV 200, kenteken VL-237-D	2025		€ 50.000
2.1	25.27	Stratos 40-42 PCLN 490	2025		€ 38.000
2.1	25.28	Stratos B11-24 VESN-350	2025		€ 38.000
2.1	25.29	Stratos 40-36 PCLN 490	2025		€ 38.000
2.1	25.30	Stratos 15-18 PCLN 350	2025		€ 38.000
2.1	25.31	Rehabilitatie De Landmaten Dronten	2025		€ 57.000
2.1	25.32	Bermversteving Stobbenweg Dronten	2025		€ 203.000
2.1	25.33	Armaturen openbare verlichting	2025		€ 181.000
2.1	25.34	Kabels en kasten openbare verlichting	2025		€ 27.000
2.1	25.35	Vervanging van kunstwerken conform beheerplan	2025		€ 1.279.000
4.1	25.36	SVP: KC Swifterbant	2025	2028	€ 15.300.000
4.1	25.37	SVP: Voortgezet onderwijs (school 1)	2025	2028	€ 22.000.000
5.2	25.38	SVP: Sporthal 't Dok	2025	2027	€ 12.500.000
5.2	25.39	ASVD kunstgrasveld 2	2025		€ 248.000
5.2	25.40	ASVD natuurgrasveld 5 en 7, Reaal natuurgrasveld 3 & pupillen	2025		€ 122.000
5.7	25.41	Auto 19 Onderhoud spelen	2025		€ 44.000
5.7	25.42	Panda maai, kenteken P1806	2025		€ 33.000
6.5	25.43	Auto sociaal domein	2025		€ 38.000
7.3	25.44	Auto 11 Volvo kenteken BT-TP-81(K) naar elektrisch	2025		€ 650.000

7.3	25.45	Auto 12 DAF kenteken BZ-RJ-30(K) naar elektrisch	2025	€ 591.000
7.3	25.46	Ondergrondse containers (binnenbak)	2025	€ 90.000
7.3	25.47	Ondergrondse containers (betonbak)	2025	€ 35.000
7.3	25.48	Auto 9 DAF-17-09, kenteken 60-BJX-5	2025	€ 650.000
7.3	25.49	Carports elektrische inzamelvoertuigen	2025	€ 95.000
Totaal 2025				€ 61.759.000

Taakveld	Nr.	Omschrijving investering	Jaar van investering	Investerings loopt door tot	Investerings (€)
0.4	26.01	Auto 53 ISU-13-07 gesloten, kenteken V-004-FT	2026		€ 70.000
0.4	26.02	Tractie 24 kraan/kipper 71-BKL-5	2026		€ 90.000
0.4	26.03	Object 25 Infrastructuur en werkplekapparatuur	2026		€ 115.000
0.4	26.04	Auto 52 TO-16-07 gesloten, kenteken NL-700-X	2026		€ 40.000
2.1	26.05	Armaturen openbare verlichting	2026		€ 57.000
2.1	26.06	Masten openbare verlichting (Kampbuurt 2024 naar 2026)	2026		€ 105.000
2.1	26.07	Kabels en kasten openbare verlichting	2026		€ 27.000
2.1	26.08	Vervanging van kunstwerken conform beheerplan	2026		€ 76.000
5.2	26.09	Reaal natuurgrasveld 2	2026		€ 33.000
5.2	26.10	Swift '64 kunstgrasveld 2	2026		€ 311.000
7.3	26.11	Auto 7 CG-16-01, Aebi Schmidt cleango, kenteken TZJ-36-X	2026		€ 190.000
7.3	26.12	Aebi Schmidt claengo 4m3 (CG-12-01)	2026		€ 225.000
7.3	26.13	Ondergrondse containers (binnenbak)	2026		€ 90.000
7.3	26.14	Ondergrondse containers (betonbak)	2026		€ 35.000
Totaal 2026					€ 1.464.000

Taakveld	Nr.	Omschrijving investering	Jaar van investering	Investerings loopt door tot	Investerings (€)
0.3	27.01	MAN 4x4 GTB kenteken V-764-TB	2027		€ 80.000
0.3	27.02	Auto 22 DFSK, kenteken VSR-70-H	2027		€ 25.000
0.3	27.03	Dacia Duster VTH kenteken RG-457-T	2027		€ 40.000
0.3	27.04	Ford Kuga kenteken ND-576-J	2027		€ 40.000
0.4	27.05	Mobiele telefoons	2027		€ 233.000
0.4	27.06	Netwerk en werkplekapparatuur	2027		€ 580.000
2.1	27.07	Masten openbare verlichting	2027		€ 112.000
2.1	27.08	Kabels en kasten openbare verlichting	2027		€ 27.000
2.1	27.09	Vervanging van kunstwerken conform beheerplan	2027		€ 1.727.000
4.1	27.10	SVP: Voortgezet onderwijs (school 2)	2027	2030	€ 22.000.000
7.3	27.11	Veegmachine, kenteken TZJ-38-X	2027		€ 250.000
7.3	27.12	Kraanhaakauto, kenteken 85-BNJ-2	2027		€ 250.000
7.3	27.13	Zijlader, kenteken 13-BLT-5	2027		€ 550.000
7.3	27.14	Zijlader, kenteken 94-BLT-2	2027		€ 550.000
7.3	27.15	Ondergrondse containers (binnenbak)	2027		€ 90.000
7.3	27.16	Ondergrondse containers (betonbak)	2027		€ 35.000
Totaal 2027					€ 26.589.000

Taakveld	Nr.	Omschrijving investering	Jaar van investering	Investerings loopt door tot	Investerings (€)
7.3	28.01	Ondergrondse containers (binnenbak)	2028		€ 90.000
7.3	28.02	Ondergrondse containers (betonbak)	2028		€ 35.000

6.1	28.03	MFC Swifterbant (overname OFW)	2028		€ 1.557.000
5.2	28.04	SVP: Gymzaal Swifterbant	2028		€ 1.650.000
5.2	28.05	SVP: Voortgezet onderwijs gymzaal (school 1)	2028		€ 1.650.000
5.2	28.06	ASVD trainingsveld, Swift '64 veld 1, BAS veld 4 (natuurgas)	2028		€ 120.000
5.2	28.07	BAS kunstgrasveld 3	2028		€ 269.000
2.1	28.08	Masten openbare verlichting	2028		€ 624.000
2.1	28.09	Armaturen openbare verlichting	2028		€ 318.000
2.1	28.10	Kabels en kasten openbare verlichting	2028		€ 27.000
2.1	28.11	Vervanging van kunstwerken conform beheerplan	2028		€ 72.000
5.2	28.12	SVP: Voortgezet onderwijs gymzaal (school 2)	2030		€ 1.650.000
Totaal 2028		€ 8.062.000			

Bijlagen

Reserves en voorzieningen 2024-2028

Reserves 2024-2028		2024			2025			2026			2027			2028		
Naam reserves	Saldo 31-12-2023	T 2023	O 2023	Saldo 31-12-2024	T 2025	O 2025	Saldo 31-12-2025	T 2026	O 2026	Saldo 31-12-2026	T 2027	O 2027	Saldo 31-12-2027	T 2028	O 2028	Saldo 31-12-2028
ALGEMENE RESERVE																
Algemene reserve	40.751	4.515	-4.098	41.168	3.769	-	44.937	-	-2.465	42.472	-	-4.873	37.599	-	-3.958	33.641
Subtotaal Algemene reserve	40.751	4.515	-4.098	41.168	3.769	-	44.937	-	-2.465	42.472	-	-4.873	37.599	-	-3.958	33.641
BESTEMMINGSRESERVES																
Overlopende werken boekjaar (projecten)	3.371	-	-3.306	65	-	-65	-0	-	-	-0	-	-	-0	-	-	-0
Afschrijvingslasten De Reest	347	-	-17	330	-	-17	313	-	-16	297	-	-16	281	-	-16	265
Accommodatiebeleid	4.404	578	-	4.982	578	-	5.560	578	-	6.138	578	-	6.716	578	-	7.294
Groot onderhoud gem. gebouwen	4.264	-	-2.500	1.764	-	-	1.764	-	-	1.764	-	-	1.764	-	-	1.764
Afschrijvingslasten brandweerkazerne / rehabilitatie Anjovisweg	1.223	-	-158	1.065	-	-43	1.022	-	-43	979	-	-43	936	-	-43	893
Afschrijvingslasten Huis van de gemeente Dronten	16.225	-	-1.172	15.053	-	-1.116	13.937	-	-1.116	12.821	-	-1.116	11.705	-	-1.116	10.589
Eigen risicodragerschap WGZ en ZW	788	-	-288	500	-	-	500	-	-	500	-	-	500	-	-	500
Precariobelasting 2018-2025	300	-	-200	100	-	-100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Corona	1.480	-	-1.480	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Afschrijvingslasten De Zuid-Walvisstraat	2.650	-	-55	2.595	-	-47	2.548	-	-47	2.501	-	-47	2.454	-	-47	2.409
Afschrijvingslasten scholencomplex Dronten - West	44	-	-10	34	-	-6	28	-	-6	22	-	-5	17	-	-5	12
Afschrijvingslasten technische installatie Aat de Jonge zwembad	1.540	-	-140	1.400	-	-140	1.260	-	-140	1.120	-	-140	980	-	-140	840
Kunstaankopen openbare ruimte	60	10	-	70	10	-	80	10	-	90	10	-	100	10	-	110
Meerpaal gebouw	5.864	1.232	-323	6.773	-	-323	6.450	-	-323	6.127	-	-322	5.805	-	-322	5.483
MFG 2 Biddinghuizen	303	-	-303	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
MFC Swifterbant	163	-	-163	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Speelruimteplan	645	-	-	645	-	-	645	-	-	645	-	-	645	-	-	645
Afschrijvingslasten MFC Swifterbant	3.591	-	-	3.591	-	-112	3.479	-	-112	3.367	-	-112	3.255	-	-112	3.143
Investering kern Biddinghuizen	-	1.433	-	1.433	-	-	1.433	-	-	1.433	-	-	1.433	-	-	1.433

Investering kern Swifterbant	-	1.433	-	1.433	-	-	1.433	-	-	1.433	-	-	1.433
Sociaal Domein	443		-443	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Inkomensdeel Participatiewet (BUIG)	1.485	-	-	1.485	-	-	1.485	-	-	1.485	-	-	1.485
Zorglandschap WMO	4.120	-	-555	3.565	-	-	3.565	-	-	3.565	-	-	3.565
Bovenplanse verevening	727	-	-	727	-	-	727	-	-	727	-	-	727
Bovenwijkse voorzieningen	575	-	-	575	-	-	575	-	-	575	-	-	576
Duurzaamheidsprojecten	391	15	-	406	15	-	421	15	-	436	15	-	464
Subtotaal Bestemmingsreserves	55.003	4.701	11.113	48.591	603	-	47.225	603	-	46.025	603	-	44.827
													43.630
Bestemmingsreserves GREX													
Financiële buffer GREX het Palet	1.630	-	-1.630	0	-	-	0	-	-	0	-	-	0
Niet afgesloten exploitaties (POC)	5.000	-	-	5.000	-	-	5.000	-	-	5.000	-	-	5.000
Ontwikkeling Hanzekwartier	1.457	1.630	-	3.087	-	-	3.087	-	-	3.087	-	-	3.087
Bijdrage ruimtelijke ontwikkeling	290	-	-	290	-	-	290	-	-	290	-	-	290
Subtotaal Bestemmingsreserves GREX	8.377	1.630	-1.630	8.377	-	-	8.377	-	-	8.377	-	-	8.377
Totaal Bestemmingsreserves	63.380	6.331	12.743	56.968	603	-	55.602	603	-	54.402	603	-	52.007
* 'T' zijn toevoegingen en 'O' zijn onttrekkingen													
Nog te bestemmen resultaat													
Reserve Rekeningsaldi Algemene dienst	-	3.769	-	3.769	-	-2.465	-2.465	-	-4.873	-4.873	-	-3.958	-3.958
Reserve Rekeningsaldi Grondexploitatie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Subtotaal Resultaat	-	3.769	-	3.769	-	-	-2.465	-	-	-4.873	-	-	-2.345
													2.345

Voorzieningen 2024-2028		2024			2025			2026			2027			2028		
Naam voorzieningen	Saldo 31-12-2023	T 2024	O 2024	Saldo 31-12-2024	T 2025	O 2025	Saldo 31-12-2025	T 2026	O 2026	Saldo 31-12-2026	T 2027	O 2027	Saldo 31-12-2027	T 2028	O 2028	Saldo 31-12-2028
Voorzieningen lopende verplichtingen en risico's																
APPA	1.286	298	-	1.584	-	-	1.584	-	-	1.584	-	-	1.584	-	-	1.584
Wachtgeld wethouders	70	-	-	70	-	-	70	-	-	70	-	-	70	-	-	70
Bovenwettelijk verlof personeel	196	-	-	196	-	-	196	-	-	196	-	-	196	-	-	196
Spaarverlof	343	-	-	343	-	-	343	-	-	343	-	-	343	-	-	343
RVU	50	-	-	50	-	-	50	-	-	50	-	-	50	-	-	50
Nog te maken kosten afgewikkelde complexen	75	-	-	75	-	-	75	-	-	75	-	-	75	-	-	75
Totaal	2.020	298	-	2.318	-	-	2.318	-	-	2.318	-	-	2.318	-	-	2.318
Voorzieningen onderhoud en egalisatie																
Algemeen onderhoud gem. gebouwen	-	3.182	-1.383	1.799	682	-1.607	874	682	-778	778	682	-212	1.248	682	-1.247	683
Onderhoud wegen	7.553	2.469	-2.488	7.534	2.469	-2.421	7.582	2.469	-2.410	7.641	2.469	-2.416	7.694	2.469	-2.423	7.740
Maintain zwembad	583	251	-170	664	251	-177	738	251	-199	790	250	-199	841	250	-199	892
Riolering vervanging	23.888	634	-	24.522	744	-	25.266	784	-	26.050	824	-	26.874	824	-	27.698
Onderhoud bruggen	920	408	-368	960	368	-368	960	368	-368	960	368	-368	960	368	-368	960
Totaal	32.944	6.944	-	35.479	4.514	-	35.420	4.554	-	36.219	4.593	-	37.617	4.593	-	37.973
Voorzieningen door derden																
beklemde middelen																
Risicodossier Jeugd 2021	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Onderhoud/beheer riolering door derden beklemd	1.241	249	-	1.490	660	-	2.150	660	-	2.810	660	-	3.470	660	-	4.130
Afvalstoffenheffing	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	1.241	249	-	1.490	660	-	2.150	660	-	2.810	660	-	3.470	660	-	4.130
Totaal Voorzieningen	36.205	7.491	-	39.287	5.174	-	39.888	5.214	-	41.347	5.253	-	43.405	5.253	-	44.421

*'T' zijn toevoegingen en 'O' zijn onttrekkingen

Voorzieningen 2024-2028	Saldo 31-12-2023	T 2024	O 2024	Saldo 31-12-2024	T 2025	O 2025	Saldo 31-12-2025	T 2026	O 2026	Saldo 31-12-2026	T 2027	O 2027	Saldo 31-12-2027	T 2028	O 2028	Saldo 31-12-2028
Aard voorzieningen																
Voorzieningen lopende verplichtingen en risico's	2.020	298	-	2.318	-	-	2.318	-	-	2.318	-	-	2.318	-	-	2.318
Voorzieningen onderhoud en egalisatie	32.944	6.944	-4.409	35.479	4.514	-4.573	35.420	4.554	-3.755	36.219	4.593	-3.195	37.617	4.593	-4.237	37.973
Voorzieningen door derden bekleemde middelen	1.241	7.491	-4.409	4.323	5.174	-4.573	4.924	5.214	-3.755	6.383	5.253	-3.195	8.441	5.253	-4.237	9.457
Totaal Voorzieningen	36.205	14.733	8.818	42.120	9.688	9.146	42.662	9.768	7.510	44.920	9.846	6.390	48.376	9.846	8.474	49.748

Afkortingenlijst

Afkortingenlijst	
AB	Algemeen Bestuur
ACM	Autoriteit Consument & Markt
AD	Algemene Dienst
AEF	Andersson Elffers Felix
AF	Aandachtsfunctionaris
AF HG	Aandachtsfunctionaris huiselijk geweld
AF KM	Aandachtsfunctionaris kindermishandeling
AJ	Arbeidsjaren
AKTIV	Afspraak is afspraak, Klantgericht, Toekomstgericht, Integer, Veranderingsgezind
ALV	Algemene Leden Vergadering
AMIF	Europese Asiel-, Migratie- en Integratiefonds
AMvB	Algemene Maatregel van Bestuur
AMW	Algemeen Maatschappelijk Werk
AO/IC	Administratieve organisatie/ Interne Controle
APPA	Algemene Pensioen- en uitkeringswet Politieke Ambtsdragers
APV	Algemene plaatselijke verordening
AR	Algemene reserve
ARCA	Afval en reiniging, civieltechnisch en accommodatiebeheer
AU	Algemene uitkering
AV	Algemene Vergadering
AvA	Algemene Vergadering van Aandeelhouders
AVG	Algemene verordening gegevensbescherming
AWBZ	Algemene wet bijzondere ziektekosten
AZC	asielzoekerscentrum
B&W	Burgemeester en Wethouders
Babs	Buitengewoon Ambtenaar van de Burgerlijke Stand
BAC	BrancheAdviesCommissie
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
Bal	Besluit activiteiten leefomgeving
Bbl	Besluit bouwwerken leefomgeving
Bbp	Bruto binnenlands product
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
Bbz	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen
BCF	BTW CompensatieFonds
BDU	Brede Doeluitkering
BG	Bevoegd Gezag
BGM	Bevoegd Gezag Module
BGT	Basisregistratie Grootchalige Topografie
Bibob	Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur
BI	Business Intelligence
BIG	Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten
BING	Bureau Integriteit Nederlandse Gemeenten
BIO	Baseline informatiebeveiliging Overheid
Bkl	Besluit kwaliteit leefomgeving
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOA	Buitengewoon Opsporingsambtenaar
BO	Basisonderwijs
BOB	Bijstand Ondernemers in de Binnenvaart
Bofw	Bestuurlijk overleg financiële verhoudingen
Bor	Besluit omgevingsrecht
BR	Bestemmingsreserve

BRC	Brede Regeling Combinatiefunctionarissen
BRK	Basisregistratie Kadaster
BRM	Bouwrijp maken
BRO	Basisregistratie Ondergrond
BRP	Basisregistratie Personen
BSO+	Buitenschoolse opvang (+)
BTW	Belasting over toegevoegde waarde
BUIG	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten
BV	Besloten Vennootschap
BVVS	Belangenvereniging Vastgoedeigenaren Vitaal Suydersee
BW	Beschermde Wonen
BZK	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
CAK	Centraal Administratie Kantoor
CAO	Collectieve arbeidsovereenkomst
CAT	Centraal Administratie Team
CBS	Centraal Bureau voor Statistiek
CCV	Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid
CEP	Centraal Economisch Plan
CER	Compensatie eigen risico
CGR	Gebiedcoöperatie Gastvrije Randmeren
CISO	Chief Information Security Officer
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
CLO	Compendium voor de Leefomgeving
CMS	Container Management System
COA	Centraal Orgaan opvang Asielzoekers
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
CoPI	Commando Plaats Incident
CO2	Koolstofdioxide
CPO	Collectief Particulier Opdrachtgeverschap
CRM	Customer Relationship Management
CROW	Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek
CV	Centrale Verwarming
DB	Dagelijks Bestuur
DHT	Doorontwikkeling Horizontaal Toezicht
DHW	Drank- en Horecawet
DigiD	Digitale Identiteit
DIV	Documentaire Informatie Voorziening
DLO	Digitaal Loket Ondernemers
DoK(22)	Dronten op Koers (2022)
DOR	Digitaal OpkopersRegister
DSO	Digitaal Stelsel Omgevingswet
DU	Decentralisatie-uitkering
DUN/DNU	samenwerking Dronten, Urk en Noordoostpolder
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
DV	Dienstverlening
DVO	Dienstverleningsovereenkomst
ECB	Educatief centrum Biddinghuizen
EFRO	Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling
EGB	Effectgericht begroten
EGB	Effect Gericht Begroten
EGS	Effect Gericht Sturen
EMU	Europese Monetaire Unie
EMVI	Economisch Meest Voordelige Inschrijving

ENSIA	Eenduidige Normatiek Single Information Audit
EPD	Economisch Platform Dronten
ESF	Europees Sociaal Fonds
ETW	Erftoegangsweg
EV	Externe veiligheid
EZ	Economische Zaken
EZK	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
FG	Functionaris gegevensbescherming
FIN	Ministerie van Financiën
FMI	Functioneringsindex
Fte	Fulltime-equivalent
GALA	Het Gezond en Actief Leven Akkoord
GB	Grondbedrijf
GBA	Gemeentelijke Basisadministratie
GBI	Gemeentelijke Basisprocessen Inkomen
GBLT	Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus-Tricijn
GBM	Gehele Bevolking Mannen
GBV	Gehele Bevolking Vrouwen
GDI	Generieke Digitale Infrastructuur
GEO	Geografische (ruimtelijke)
GF	Gemeentefonds
GFT	Groente-, fruit- en tuinafval
GGD	Gemeenschappelijke GezondheidsDienst
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg
GHOR	Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio
GIDS	Gezond in de Stad
GLI	Gecombineerde Leefstijl Interventie
GMSD	Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein
GO	Gebiedsontwikkeling
GOO	Gemeentelijke opvang
GOP	Geregelde Oversteekplaats
GR	Gemeenschappelijke Regeling
GREX	Grondexploitatie
GRIP	Gecoördineerde Regionale Incidentbestrijdings Procedure
GRP	Gemeentelijk Riolerings Plan
GVVP	Gemeentelijk verkeers- en vervoersplan
GW	Gemeentewet
GWW	Grond-, weg- en waterbouw
GZ	Gezondheidszorg
GZH	Gezondheidscentrum
Halt	Het Alternatief
HBO	Hoger beroepsonderwijs
HFA	Het Flevolands Archief
HH(T)	Huishoudelijke Hulp (Toelage)
HNW	Het Nieuwe Werken
HR21	Het nieuwe functiehuis
HRM	Human Resource Management
HT	Horizontaal Toezicht
HUA	Het Utrechts Archief
HVC	Huisvuilcentrale Alkmaar
IAM	Identity Access Management
IBI	InterBestuurlijke Informatie
IBP	Informatiebeleidsplan

IBT	Inter Bestuurlijk Toezicht
ICT	Informatie- en Communicatie Technologie
IDO	Informatiepunt Digitale Overheid
IenW	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
IHP	Integraal huisvestingsplan
Iip	Investors in people
IIVR	Integraal Inrichtingsplan Veluwerandmeren
IKB	Individueel Keuzebudget
IKC	integraal kindcentrum
IKK	Innovatie Kwaliteit Kinderopvang
IM	Informatiemanagement
IMF	Informatiemanagement en Facilitair
IMRO	Informatiemodel Ruimtelijke Ordening
IMVA	Immateriële vaste activa
i-NUP	Implementatie Nationaal Uitvoeringsprogramma dienstverlening en e-overheid
IOAW	Inkomensvoorziening voor oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
IOV	Integrale omgevingsveiligheid
IPO	Interprovinciaal Overleg
IRCC	Interregionaal Coördinatiecentrum
ISMS	Information Security Management System
ISZW	Inspectie Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
IT	Information Technology
IU	Integratie-uitkering
IV	Integrale visie
IVA	Immateriële vaste activa
IVB	Integraal Veiligheidsbeleid
IVN	Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid
JenV	Ministerie van Justitie en Veiligheid
JIT	Jeugd InterventieTeam
JOGG	Jongeren op gezond gewicht
JOP	Jongeren Ontmoetings Plaats
KCC	Klant Contact Centrum
KCR-2	Knooppunt Coördinatie Regio's – Rijk
KLPD	Korps Landelijke Politie Diensten
KPS	Kostprijsystematiek
KVB	Keurmerk Veilige Buitengebieden
KVO(-W)	Keurmerk Veilig Ondernemen (winkelgebied)
LA	Lelystad Airport
LAG	Lokale Actie Groep
LEA	Locale Educatieve Agenda
LEADER	Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale
LED	Licht-emitterende diode
LEF	Leren, Experimenteren, Funderen
LISA	Landelijk Informatiesysteem van Arbeidsplaatsen
LLO	Leven Lang Ontwikkelen
LP	Leidende principes
LPO	Loonprijscompensatie
LNv	Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
LTA	Landelijk Transitiearrangement
LTO	Land- en Tuinbouw Organisatie
LV	Landelijke Voorziening
LVS	Landverkeersseinen

LVAK	Landelijke Vereniging Aandachtsfunctionaris Kindermishandeling en Huiselijk geweld
LVBB	Landelijke Voorziening Bekendmaken en Beschikbaar stellen
LVOP	Landelijk overleg veiligheid en politie
M(J)OP	Meerjarig onderhoudsplan
MAP	Module Arbeidsmarkt en Participatie
MB	Maatschappelijke begeleiding
Mba	Milieubelastende activiteiten
MBO	Middelbaar beroepsonderwijs
MDF	Maatschappelijke Dienstverlening Flevoland
MDT	Maatschappelijke Diensttijd
MEC	Maatschappelijke Effecten Corona
MER	Milieueffectrapportage
MFC	Multi functioneel centrum
MFG(2)	Multi functioneel gebouw(2)
MKB	Midden- en kleinbedrijf
MMA	Melding Misdaad Anoniem
MO	Maatschappelijke opvang
Mozard	Zaaksysteem in gebruik bij gemeente Dronten
MVA	Materiële Vaste Activa
NAR	Nederlands Adviesbureau Risicomanagement
NCNP	No Cure No Pay
NGdW	NedGeodataWarehouse
NGE	Niet Gesprongen Explosieven
NGRU	Netto Gecorrigeerde RijksUitgaven
NHR	Nieuw Handelsregister KvK
NIEGG	Niet in exploitatie genomen gronden
NLE	Nieuw Land Erfgoedcentrum
NOP	Noordoostpolder
NPO	Nationaal Programma Onderwijs
NV	Naamloze Vennootschap
NVP	Nederlandse Vereniging voor Personeelsmanagement & Organisatieontwikkeling
NVRD	Koninklijke Vereniging voor Afval- en Reinigingsmanagement
NVVR	Nederlandse Vereniging van Rekenkamers & Rekenkamercommissies
O.P.A.	Oud Papier Actie
OAB	Onderwijsachterstandenbeleid
Ob	Omgevingsbesluit
OBD	Stichting Overlegorgaan Belangenbehartiging Dronten
OCW	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
ODNL	Omgevingsdienst Nederland
OFGV	Omgevingsdienst Flevoland & Gooi- en Vechtstreek
OFW	Oost Flevoland Woondiensten
OGG	Oneigenlijk gebruik gemeentegrond
Oggz	Openbare geestelijke gezondheidszorg
OLO	Omgevingsloket
OM	Openbaar Ministerie
OMFL	Ontwikkelingsmaatschappij Flevoland
ONS	OmriNgd door Service
OOGO	Op overeenstemming gericht overleg (passend onderwijs)
OOV	Openbare Orde en Veiligheid
OP	Omgevingsplan
Or	Omgevingsregeling

OR	Ondernemingsraad
OV	Openbaar vervoer en/of omgevingsvisie
OVD(-bz)	Officier van Dienst (bevolkingszorg)
OVDD	Ondernemersvereniging de Driehoek
OVL	Openbare verlichting
OW	Omgevingswet
OZB	OnroerendeZaakBelasting
P&C	Planning & Control
P&O	Personeel en Organisatie
P&R	Park and Ride
PC	Protestants christelijk
PC	Personal Computer
PDCA	Plan, do, check, act
PGA	Persoonsgebonden aanpak
PGB	Persoonsgebonden budget
PIP	Plan Inburgering en Participatie
PKVW	PolitieKeurmerk Veilig Wonen
PLOOI	Platform Open Overheidsinformatie
PMD	Plastic verpakkingen, metalen verpakkingen (blik) en drankpakken
P-MIEK	(Provinciaal) Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat
PO	Primair Onderwijs
POC	Percentage of Completion
POH	Praktijkondersteuner Huisartsen
POO	Particuliere opvang
PSA	Personeelsadministratie
PTC+	Praktijk trainingscentrum
PvD	Poort van Dronten
PVO MN	Platform Veilig Ondernemen Midden-Nederland
PVT	Participatieverklaringstraject
P-wet	Participatiewet
PZ	Publiekszaken
RB	Raadsbesluit
RBAC	Role Based Access Control
RC	Rekening Courant
RDD	Ruimtelijk domein
RES	Regionale Energie Transitie
RET	Regionaal Expert Team
REV	Register Externe Veiligheid
RHC	Regionale Historische Centra
RIEC	Regionaal Informatie en Expertise Centrum
RIP	Rijksinpassingsplan
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
RK	Rooms katholiek
Rli	Raad voor de leefomgeving en infrastructuur
RMC	Regionaal Meld- en Coördinatiepunt voortijdig schoolverlaters
RO	Ruimtelijke ontwikkeling
ROB	Raad voor het Openbaar Bestuur
ROC	Regionaal Opleidingscentrum
RooO	Regeling opvang ontheemde Oekraïners
ROR	Rijksopleidingsinstituut tegengaan Radicalisering
RPA	Robotic Process Automation
RREW	Regeling Reductie Energiegebruik Woningen
RRGS	Register Risicosituaties Gevaarlijke Stoffen

RSGB	Referentiemodel stelsel van gemeentelijke basisgegevens
RTB	Regeling Tijdelijke Bescherming
Ruddo	Regeling uitzetting en derivaten decentrale overheden
RVB	Rijksvastgoedbedrijf
RVP	Rijksvaccinatieprogramma
RWF	Regionaal Werkbedrijf Flevoland
SaaS	Software as a Service
SAF	Samenwerking Afvalwaterketen Flevoland
SAVE	SAmenwerken aan VEiligheid
SBB	Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven
SBO	Speciaal Basis Onderwijs
SCP	Sociaal en Cultureel Planbureau
SD	Sociaal domein
SDE	Stimulering Duurzame Energieproductie en Klimaattransitie
SEA	Sociaal Economische Agenda
SHV	Schuldhelpverlening
SiSa	Single Information Single Audit
SKB	Schatkistbankieren
SMW	School Maatschappelijk Werk
SOC	Security Operations Center
SOEFF	Sturen op effecten
Soza / SZ	Sociale zaken
SPUK (IJZ)	Specifieke Uitkering (IJsbanen en zwembaden)
SR	Sociaal raadsliedenwerk
SSC ONS	Shared Service Centrum Overheid eN Service
StUF	Standaard Uitwisseling Formaat
STV	Sport Toekomstverkenning
SUWI	Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen
SVB	Sociale Verzekeringsbank
SVn	Stimuleringsfonds Volkshuisvesting
SVP	Strategisch Vastgoed Plan
SVS	Scheepvaartverkeersseinen
SW	Sociale Werkvoorziening
SWIF	SamenWerken in Flevoland
SZW	Sociale Zaken en Werkgelegenheid
TAS	Team AnderS
TAW	Tweede Algemene Waterpassing
TCF	Tax Control Framework
TF	Technofonds
TMLO	Toepassingsprofiel Metadatering Lokale Overheden
TONK	Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten
TOP	Toeristisch Overstap Punt
Tozo	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers
Tr	Toepasbare regels
TSD	Transities Sociaal Domein
TV	Tussenvoorziening
U.A.	Uitgesloten van Aansprakelijkheid
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
4 V's	Vakmanschap, Vertrouwen, Verbinding en Vernieuwingskracht
VGHS	Voorraad grond- en hulpstoffen
VGR2022	Versterkingsmaatregelen 2022
VGRP	Verbreed gemeentelijk riolerings plan
VIBE	Vernieuwde Integrale Bedrijfscontroles

VIC	Veiligheidsinformatiecentrum
VMBO	Vorbereidend middelbaar beroepsonderwijs
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VO	Voortgezet onderwijs
VOG	Verklaring omtrent gedrag
(V)OTS	(Voorlopige) ondertoezichtstelling
Vpb	Vennootschapsbelasting
VRF	Veiligheidsregio Flevoland
VRGV	Veiligheidsregio Gooi & Vechtstreek
VROM	Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu
VSO	Vaststellingsovereenkomst
VSO	Voortgezet Speciaal Onderwijs
VSV	Voortijdig schoolverlaters
VTH	Vergunningverlening, toezicht en handhaving
VVE	Voor- en vroegschoolse educatie
VVI	Vervangingsinvestering
VVV	Vereniging voor Vreemdelingenverkeer
VWS	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
VZ	Voorziening
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
WACC	Weighted Average Cost of Capital
Wams	Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein
WBB	Wijk- en buurtbeheer
Wbp	Wet bescherming persoonsgegevens
WBS	Werkcoach BemiddelingsService
WEB	Wet Educatie en Beroepsonderwijs
Wet Fido	Wet financiering decentrale overheden
Wet RGT	Wet Revitalisering Generiek Toezicht
WGR	Wet Gemeenschappelijke Regelingen
Wgs	Wet gemeentelijke schuldhulpverlening
WGZ	Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg
Wkb	Wet kwaliteitsborging voor het bouwen
WKR	Werkkostenregeling
WLZ	Wet langdurige zorg
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WMO	Wet Markt en Overheid
WNT	Wet normering bezoldiging topfunctionarissen
Wob	Wet openbaarheid van bestuur
WON	Wet Onafhankelijk Netbeheer
Woo	Wet open overheid
WOZ	Waardering onroerende zaken
Wpg	Wet politiegegevens
WPO	Wet op het primair onderwijs
WRM	Woonrijp maken
Wro	Wet ruimtelijke ordening
WSNS	Weer Samen Naar School
WSS JB&JR	William Schrikker Stichting Jeugdbescherming & Jeugdreclassering
WsV	Waterschapsverordening
WSW	Wet Sociale Werkvoorziening
Wtcg	Wet tegemoetkoming chronisch zieken & gehandicapten
Wvg	Wet voorkeursrecht gemeenten
WWB	Wet werk en bijstand
ZAP	Zwerfafvalvrijwilliger

ZBB	Zero Based Begroten
ZIN	Zorg in Natura
ZJO	Zorg Jeugd en Onderwijs
ZLF	Zelfstandigenloket Flevoland
ZW	Ziektewet

